חכמה ותבונה

הקדמות • הקמדת המסדר והמלקט • ביאור על המעשיות • סימן א • סימן ב • סימן ג • סימן ד • סימן ה • סימן ו׳ • סימן ז • סימן ח • סימן ט • סימן י • סימן יא • סימן יב • סימן יג • סימן יד • סימן טו • סימן טז • סימן יז • סימן יח • סימן יט • סימן כ • סימן כא • סימן כב

חכמה ותבונה

הקדמות

עמוד השער
הקדמת המו״ל

הקמדת המסדר והמלקט

ביאור על המעשיות

סימן א

סימן ב

אות א
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות יא
אות יב
אות יג
אות יד
אות טו
אות טז
אות יז
אות יח
אות יט

אות כ
אות כא

סימן ג

סימן ד

מעשה א' מאבידת בת מלך
אות א
אות ב
אות ג'
אות ה'
אות ו'
אות ז'
אות ט
אות י'
אות יא
אות י"ב
אות י"ג
אות י"ד
אות ט"ו
אות ט"ז
אות י"ז
אות י"ח
אות י"ט
אות כ'
אות כ"א
אות כ"ג
אות כ"ד
אות כ"ה
אות כ"ו
אות כ"ז
אות כ"ח
אות כ"ט
אות ל'
אות ל"א
אות לב
אות ל"ג
אות ל"ד
אות ל"ה
אות ל"ו
אות ל"ז
אות ל"ח

אות ל״ט
אות מ׳
אות מ״א
אות מ״ב
אות מ״ג
אות מ״ד
אות מ״ה
אות מ״ו
אות מ״ז
אות מ״ח
אות מ״ט
אות נ
אות נ״א
אות נ״ג
אות נ״ד
אות נ״ה
אות נ״ו
אות נ״ז
אות נ״ח
אות נ״ט
אות ס׳
אות ס״א
אות ס,ב
אות ס״ג
אות ס״ד
אות ס,ה
אות ס״ו
אות ס״ז
אות ס״ח
אות ס״ט
אות ע׳
אות ע״א
אות ע״ב
אות ע״ג
אות ע״ד
אות ע״ה
אות ע״ו
אות ע״ז
אות ע״ח
אות ע״ט
אות פ׳
אות פ״א

אות פ״ב
אות פ״ג
אות פ״ד
אות פ״ה
אות פ״ו
אות פ״ז

סימן ה

אות א׳
אות ב׳
אות ג׳
אות ד׳
אות ה׳

סימן ו׳

ספר כוכבי אור, חלק חמישי
אות א׳
אות ב׳
אות ג׳
אות ד׳
אות ה׳
אות ו׳
אות ז׳
אות ח׳
אות ט׳
אות י׳
אות י״א
אות י״ב
אות י״ג
אות י״ד
אות ט״ו
אות ט״ז
אות י״ז
אות י״ח
אות י״ט
אות כ׳
אות כ״א
אות כ״ב
אות מ״ז
אות נ״ב
אות נ״ג
אות נ״ד

אות נ״ה

סימן ז

פירוש על המעשה הראשונה מאבידת בת מלך
תפלה על המעשה הנ״ל

סימן ח

מעשה ג׳ מחיגר

סימן ט

אות א
מעשה ד׳ ממלך שגזר שמד
אות ב
אות ג

סימן י

אות א
מעשה ז׳ מזבוב ועכברש
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז
אות ח
אות ט
אות י
אות י״א
אות י״ב
אות י״ג
אות י״ד

סימן יא

אות א
מעשה ט׳ מחכם ותם
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז

סימן יב

אות א׳
מעשה י׳ מהבערגיר והעני
אות ב׳
אות ג׳
אות ד׳

סימן יג

אות א׳
מעשה י״א מבנים שנתחלפו
אות ב׳
אות ג׳
אות ד׳
אות ה׳
אות ו׳
אות ז׳
אות ח׳
אות ט׳
אות י׳
אות י״א
אות י״ב
אות י״ג
אות י״ד
אות ט״ו
אות ט״ז
אות י״ז
אות י״ח
אות י״ט
אות כ׳
אות כ״א
אות כ״ב
אות כ״ג
אות כ״ד
אות כ״ה
אות כ״ו
אות כ״ז
אות כ״ח
אות ל׳
אות ל״א
אות ל״ב
אות ל״ג

אות ל״ד
אות ל״ה
אות ל״ו
אות ל״ז
אות ל״ח
אות ל״ט
אות מ
אות מ״א
אות מ״ב
אות מ״ג
אות מ״ד
אות מ״ה
אות מ״ו
אות מ״ז
אות מ״ח
אות מ״ט
אות נ׳
אות נ״א
אות נ״ב
אות נ״ג
אות נ״ה
אות נ״ו
אות נ״ז
אות נ״ח
אות נ״ט
אות ס׳
אות ס״א
אות ס״ב
אות ס״ג
אות ס״ד
אות ס״ה
אות ס״ו

סימן יד

אות א
מעשה י״ב מבעל תפלה
אות ב
אות ג
אות ד
אות ה
אות ו
אות ז

אות ח
אות ט
אות י
אות י״א
אות י״ב
אות י״ג
אות י״ד
אות ט״ו
אות ט״ז

סימן טו

אות א
מעשה י״ג מז׳ בעטלירס

סימן טז

אות א׳
ז׳ בעטלירס יום ראשון

סימן יז

אות א׳
ז״ב יום השני
אות ב׳

סימן יח

אות א׳
ז״ב יום השלישי
אות ב׳

סימן יט

אות א׳
ז״ב יום הרביעי
אות ב׳
אות ג׳

סימן כ

אות א׳
ז״ב יום החמישי
אות ב׳

סימן כא

אות א׳
ז״ב יום השישי
אות ב׳
אות ג׳
אות ד׳
אות ה

סימן כב
ז״ב יום השביעי
תפלה על המעשה הנ״ל

חכמה ותבונה

הקדמות

עמוד השער

ספר חכמה ותבונה והוא ביאורים ורמזים מכתבי הרב הגאון הצדיק החסיד החריף והבקי קדוש יאמר לו כמוהר״ר אברהם בן ותלמיד להוותיק וחסיד הקוה״ט כקש״ת מוהר״ר נחמן טולטשינער זצלל״ה בעל המחבר ספר ביאור הלקוטים, כוכבי אור, ועוד ספרים אשר עדנה בכת״י והניח אחריו ברכה כת״י רבים לפרש ולבאר בעיון נורא ונפלא את ספר המעשיות אשר זכינו לקבל ע״י יהסבא דסבין אור אור הגנוז והצפון קודש הקדשים אדמו״ר נחל נובע מקור חכמה הגאון הקדוש האמיתי המפורסם בכל קצוי ארץ וים רחוקים שמו קודש מורינו ורבינו הרב הרב רבי נחמן זצוק״ל מברסלב.

ומיוסד עפ״י ביאורי ודברי תלמידו הגאון הקדוש המפורסם צדיק יסוד עולם וכו׳ מוהר״ר נתן זצוק״ל בכתב ובע״פ. ועל ידם העמיק המחבר הקדוש והעלה ביאור מתוק לחיך וטוב לעינים על המעשיות.

יראה המעיין ויוסיף דעת להבין על ידם אפס קצה מן הרמזים והסודות הנוראות לאין חקר אשר בספר המעשיות שאיזן ותיקן אדמו״ר הקדוש משלים הרבה להלביש דברים עתיקים שהם כבשונו של עולם תחת לבושים נוראים ונפלאים כפי הדור והזמן. יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל עד יקום ויושיע ציון וישוב לבנות חורבות אריאל כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל.

המסדר והמלקט ר׳ שמואל ב״ר ישעי׳ הלוי הורוויץ המו״ל ר׳ נתן צבי ב״ר ירחמיאל משה קעניג

הקדמת המו״ל

בעמדי בפתח השער אמרתי אפשר שיש להעלות קוים קצרים לדמותו של המחבר הקדוש. אך חזרתי לאחורי מפחד כי מי יוכל להעריך ולספר אף אפס מקצת שבוחו כי הוא כהאי מרגניתא דלית לה טימא דכל מה דמשבחתץ לה פגמת לה. גם ידוע לכל אנ״ש מגודל ענותנותו שהי׳ בורח מן הכבוד ומכל חשש של פרסום כמטחוי קשת עד שאמר אם נותנים לי כבוד אני מרגיש כמו שדוקרין כל גופי בחרבות.

והרוצה לעמוד קצת על טיבו ישים עין עיונו בספריו הקדושים אשר הם מלאים חידושים ופירושים בחריפות עצום. והרבה יסודות בדת תורה תמימה ועל ידם אפשר לזכות לאמונה תמה וברה ושבירת ומיצוי כל המדות. גם על ידם יבא המעיין לידע טפח מגדולתו של אדמו״ר ומוהרנ״ת דברים שאפשר להעלותן על גבי הכתב ופירושא זיל גמיר נודע בשערים בעלה בשיעורין דלבה כל חד כפי זכות וטוהר מעשיו.

אך עוררוני כמה מאנ״ש שטוב להעלות שנים שלשה גרגרים ממעשיו לחורטם עלי גליון למען יהא למזכרת לדור הבא כי כח השכחה גובר מאוד מרוב מצוקת ותלאות הזמן. ואפשר שמזה נתעורר ללמוד מוסר לעצמינו כמה זכה בן אדם, בהאי עלמא שפילה על ידי דעת ועצת אדמו״ר, גם ידוע מה שכתב אדמו״ר בליקו״א סי׳ כ״ט שע״י שבח הצדיק זוכין להקים ולרומם את הדעת. וכתב הרמב״ם ז״ל שהמדפיס ספר הוא כקורא בקול גדול מסוף העולם עד סופו. וכן הוא לענינינו שע״ז ידעו קצת מה מגדולתו של המחבר בעולם.

במעלילליו יתנכר נער בהיותו רך וקטן בימים כשהיה בא לבית לאכול היה רץ תיכף אל ארון הספרים ולקח ספר והגה בו כדי שלא לבטל אפי׳

רגע אחד מלימוד. ובהיותו (חסר המשך א.בורשטין) בגיל תשע היה מכניס ידיו באש שיצטער ויסגף גופו עי״ז.

אח״כ כשהגדיל קיים תשובת הקנה ולא דיבר במשך שנים על שנים עם אף בן אדם עד שחשבו כי ניטל כח הדיבור ממנו. והיה לוקח שק מלא עם ספרים על כתפיו.

עם כמה לחמים. והיה יוצא במוצש״ק ליער על יד הנהר ושם ישב עד ערש״ק. כן התנהג במשך שנים תמימות. ושם חיבר ספריו הקדושים שהיו מתובלים עם הרבה התבודדות ושיחה בינו לבין קונו ושפך עליהם הרבה דמעות עד שעיניו נעשו נפוחות מרוב הבכי.

גם היה דרכו שהיה לוקח תורה ומאמר מליקו״מ וחושב ומעיין בה כמה חדשים ברצוף עד שיש תורות שהלך עמהם שנה ויותר. ובסוף ימיו אמר ב״ה שכבר עברתי על כל הליקו״מ והכל היה בהתעוררות נשגב והתבודדות ושיחה בינו לבין קונו.

ולא היה הבדל אצלו אם הוא נמצא בשוק שהולכים אלפים אנשים או כשהוא מתבודד בעמקי היער כי תמיד היה דבוק ומקושר להש״י בתורה ותפלה.

אח״כ כשקבע דירתו בירושלים עיה״ק היו פוגשים אותו בחשכת ליל ואפילה כשיושב ועוסק בביהכנ״ס צנוע במשך לילות שלמים בספר עץ חיים להאר״י זצ״ל.

והיה נוסע על כל ר״ה לציון אדמו״ר באומין להתפלל יחד עם הקיבוץ הק׳.

פעם כשבא אל חוף הים בכדי לנסוע לאומין וראה שם ערבוביא גדולה שנוסעים בספינה הלך וישב בספינה בפינה נדחת ושם עיונו בספר ליקוטי-מוהר״ן בתחילתו ולא הפסיק לרגע רק להצורך וכשהגיעו לעיר אַדס שהיו צריכים לרדת מהספינה גמר כל הליקו״מ.

ובדרך נסיעתו היה עובר מעיר לעיר ומפיץ ומקרב לדעת אדמו״ר ועשה התעוררות גדול בעולם. גם היה נפגש עם הרבה מגדולי הדור, ומרבה לדבר עמם מגדולת אדמו״ר.

והיו לו תלמידים גדולי תורה אשר היו מכהנים פאר כאב״ד ורבנים. וכן עובדי ד׳ מופלגים אשר היו מקושרים ומסורים אליו בכל נפשם ואפי׳ בשעה שישן עמדו לפניו ונשמו את האויר היוצא מחוטמו ואמרו שזה אויר קדוש.

ואמירת תורתו היה בעמקות נוראה ומוסיף חידושיטם נפלאים אשר מעטים היו אשר זכו להבין דברות קדשו. אך כל אחד מהעומדים סביבו

היה מרגיש כאילו אש חופפתו מגודל הלהב והקדושה שהיו דבריו יוצאים כחיצים מיד גבור וכגחלי אש ובשעה שאמר תורה היה ניטל כח הבחירה מהעומדים ויושבים סביבו.

ולבו היה ער ובוער כלהבת אש העולה מאילה תמיד. והיה קם בכל לילה והולך אל הנהר ושובר את הקרח אשר הגליד מרוב קור וטובל א״ע ואח״כ הלך על ציון אדמו״ר הקדוש ונכנס בפחד ומורא מרוב קדוש תהמקון ושופך לבו בבכיות ותחנונים באמירת תקון חצות.

והיה בעל יסורים גדול כל ימי חייו. וכשראה אביו גודל קדושתו ואת אשר עובר עליו אמר לו אברהם (חו״ל פאר לייט נישט דיין קדושה אנטלויף קיין ארץ ישראל)חו״ל אינה סובלת קדושתך ברח לארץ ישראל.

ועל כולם עולה ענותנותו הגדולה והקדושה אשר אי אפשר לצייר שברון לב ונמיכת רוח שהיה לו עד שהיה אספוקה הנדרסת בפני כל. קרה פעם שאחר מגדולי החסידים שנתקרב לדעת אדמו״ר בא אל ר׳ אברהם בליל שבת לאכול עמו בסעודה.

לפני שעשה ר׳ אברהם קידוש דפק הלה על השולחן בכדי להשקיט את הקהל שהיו שם כדרך שנוהג אצל מפורסמים. תיכף ראו על ר׳ אברהם שפניו נתחורו כשלג ולא אמר אמר לו שום דבר. אח״כ במוצ״ש קרא ר׳ אברהם אותו ועלה אתו על עליית הקלויז שבאומין. ור׳ אברהם נזף בו קשות על שחלק לו כבוד ואמר לו אתה רוצה לעוקרני מן העולם. וחותם א״ע בספריו נאום ה׳מ׳ב׳א׳ר׳ (אותיות אברהם) והמבוער מבינת אדם שפל ונבזה ולא בלשון ענוה.

ידעתי נאמנה שלא כתבתי עדיין אף קצה פחות מטפה מן הים הגדול שאפשר לכתוב על גדולת וקדושת המחבר. אך אפשר שזה יועיל לאלו שלא שמעו עדיין שמעו הק׳ ולא הגיע לאזנם גדולת פרשת המחבר. להם יהי׳ הדבר קצת מה לעזר שיתעורר לבם לחקות אחרי גדולתו ומעלתו ולשום עיונם בספריו הקדושים, בכדי להוציא מהם עצות לעובדא ולמעשה.

והנה הספר הקדוש הזה הוא פירוש נרחב על הסיפורי-מעשיות משנים קדמוניות שסיפר אדמו״ר למען חיותינו כהיום הזה (עיין בליקו״מ ח״א סי׳ ס׳ ובהקדמת הסיפו״מ) ונמצא בו הרבה כת״י שנאספו נקצבו.

גם נעתקו בו את כל השייך להסיפו״מ מדברי ר״א דבור על אופניו מהנדפס למען יהא הדבר שלם ולא יצטרך הלומד להתרוצץ ממקום למקום בכדי להבין פירוש במעשיות. ובתחילתו נדפס ליקוטי מספרי ר״א על גדולת תורתיו ומעשיותיו הק׳ שהם כפרוזדור להיכנס להיכל. נוסף על זה נדפס בו ג״כ מכת״י מענין גדולת הציון הקדוש, וגדולת אדמו״ר מוהר״ן מוהרנ״ת זצללי״ה.

יה״ר שנזכה להרמת קרן הצדיק ויטו כולם שכם אחד לעבודתו ית׳ ונגלה כבוד ד׳ וראו כל בשר (לב) יחד כי פי ד׳ דבר.

בעזה״י

הקמדת המסדר והמלקט

א״ה הנה כבר ידוע ומפורסם גדולת וקדושת ״הסיפורי מעשיות״ מרבינו זצ״ל שהן הנה סיפורי מעשיות משנים קדמוניות הגבוהים למעלה למעלה מכל הע׳ פנים לתורה והן הן דברים שכיסם עתיק יומין (עיין בהקדמות לסיפורי מעשיות שנדפסו בתחלת הסיפו״מ). ומי יוכל לומר פירוש וביאור אפי׳ על שיחה קלה של רבינו ז״ל שאמר שעם כל שיחה ושיחה שלו יכולין לעבור ולפרש כל התורה כולה שבכתב ושבע״פ, ויכולין עם כל שיחה ומאמר שלו להיות צדיק גדול וכ׳ ושרבינו ז,ל אמר להרה״צ הקדוש והנורא מה״ר אהרן הרב מברסלב ז״ל [שהי׳ תלמיד מובהק מרבינו וצדקתו וקדושתו עד אין חקר, שרבינו ז,ל אמר עליו שהלך לחופתו בכתונת נקי׳, בבחי׳ קדושת יעקב אע״ה שלא ראה וכו׳ מימיו, ושרבינו ז״ל השתמש בזכות אבות שהי׳ רב בברסלב, ואמר שאנחנו צריכים להחזיק טובה גם להסוסים שהביאו לנו רב כשר כזה. ואמר שישא אותו על נס שילכו לקראת משיח צדקנו ויתפאר בו וכ׳] אני אוהב אותך במאר מאד וע״כ אני מברכך (ווינטש איך דיר) שלעתיד לבא תבין שיחה שלי (אז לעתיד לבוא זאלסטו פאר שטיין מיינס אווערטיל) ומי שיש לו מוח בקדקדו יוכל להבין עומק הדיב ורים האלו, שלעתיד לבוא שהוא אחר ימות המשיח ואחר עולם הבא וכ׳ והוא מחמת גודל אהבתו אליו (מלבד צדקתו וקדושתו הנוראה מאד) מאחלו ומברכו הלואי שיזכה להבין שיחה פשוטה שלו וכל זה היה קוד סנסיעתו של רבינו ז״ל לא״י, שההבדל והחילוק בין קודם נסיעתו לא״י מאחר ביאתו מא״י אין ערך ושיעור ממש מא״ס עד אין תכלית כמובא בספריו הקדושים ומכ״ש וכ״ש בשנים האחרונות שחיבר ספריו הקדושים שעלה כל רגע למעלה למעלה (עי׳ חיי״מ ושיחות הר״ן). וכן המחבר ר׳ אברהם ז,ל. בעצמו מביא בסוף ספר כוכבי אור שהלואי שעשרת אלפים שנה אחר התחיה יבין דיבור אחד מרבינו ז״ל כפי שידע אותו רבינו ז״ל מדברי רבינו ז״ל ומכ״ש על תורתיו הקדושים שבספרו הקוה״נ ליקוטי מוהר״ן (שבפירוש אמר רבינו ז״ל שכל תורתיו הם מעתיק) (ועיין בפרפראות לחכמה בהקדמה שמאריך בזה שמי הוא שיכול לומר פירוש על ספ׳ רבינו ז״ל) ומכ״ש וכ״ש מי יעיז וירהיב עוז לומר איזה רמז וביאור על דיבור אחד מספורי מעשיותיו הקדושים העולים על כל ספרי והקדושים והם גבוהים למעלה למעלה עד א״ס. אלב אעפ״כ רצון רבינו ז״ל היה לעסוק ולחדש

בספריו הקדושים בתמימות ופשיטות לעובדא ולמעשה. וכד ישלא נמשש כעור באפילה לגמרי (וכמ״ש הרה״ג מטשהרין ז,ל בהקדמתו לפל״ח) וכי אם לא יכילנא למעבד כולא מצוה לא נעביד פלגי מצוה, והגם שאין יכולים להבין כונתו הק׳ של רבינו ז,ל עכ״פ הוא נתן לנו רשות ורצונו היה שנלמד ונעמיק להבין דבריו הקדושים כפי הבנתינו. וגם בזה נתקדש ונתטהר ונזכה למה שנזכה, ומכ״ש חזו גברא רבה שחיבר אלו הביאורים ר׳ אברהם ז״ל שידוע אצל אנ״ש גודל קדושתו וטהרתו כאחד מהראשונים (וחריפתו ובקיאותו בהתורה הקדושה, ובתורה שבנסתר ועמקתו וקדושתו יובן מספרו הקדוש הבואר הלקוטים ושאר ספרי והקדושים עד שאמרו עליו אנ״ש אחד הי׳ אברהם.

ואמרו עליו שאפי׳ בין תלמידי רבינו ז,ל הי׳ חידוש וכבר עשו ספריו הקדושים התעוררות גדול בעולם ובפרט אצל אנ״ש המקורבים החדשים ובאמת לא רציתי להדפיס כעת החלק שעל הסיפורי מעשיות, כי רציתי להדפיסו בין השיחות-רמזים, שלקטתי מכל ספרי רבינו ומהרנ״ת ז״ל והרב מטשהרין ז״ל והשיר ידידות מרי״מ ז״ל ומשאר כל ספרי אנ״ש, וגם מספרי ר״א ז״ל לבעצמו שבאריכות בספ׳ ביאור הלקוטים על התורה ס׳ פתח ר״ש השייך להסיפ״מ, וגם התורה ס׳ פתח ר״ש בעצמו עם כל השייך אלי׳ לצרפה ביחד. (ויהי׳ ספר אחד עם הסיפ״מ שכבר נדפס עם הלקוטי הלכות ורמזי המעשיות) ובאמת הי׳ זה הספר חידוש שבחידושים מאין כמוהו אשר אין לשער ואין מילים בפה לתאר ובפרט בכתב לתאר גודל עוצם תועלת הספר הזה שאין לשער, אבל חשבתי שאם אין יכולים לעשות כולא מצוה מחמת חסרון כיס [שאין בידי היכולת להביא לדפוס מחסרון כסף ההוצאה) עכ״פ אעשה פלגא מצוה כאשר הזמין השי״ת שבקשני מוותיקי אנ״ש היקרים הרה״ח מה״ר נתן צבי קעניג נ״י וסיעתו שיחיו שהם משתוקקים וכוספים להוציא לאור עכ״פ הביאורים והרמזים שחיבר ר׳ אברהם ז,ל הנ״ל על הסיפו״מ. נעתרתי להם ברצוני הטוב, ואולי בזכות זה יעזור השי״ת שיתעוררו אנשים להדפיס כל הספר הנ״ל על הסיפו״מ יחד עם התורה פתח ר״ש עם כל השייך אלי׳ ולהסיפו״מ כנ״ל ואז בודאי יהא הדבר כראוי. ועכ״פ בודאי בזה הספר חכמה ותבונה ביאורים ורמזים שבו נלקט דברי ר׳ אברהם ז״ל בודאי יעשה ג״כ רושם והתעוררות גדול בעולם ובודאי הרבה יזכו למה שיזכו ע״י זה הספר הקדוש.

והשי״ת יעזרנו שנזכה ללמוד וללמד לעשות ולקיים, לזכות למה שצריך לזכות ונזכה לגאולה כללית וגם לגאולה פרטית בבחי׳ קרבה אל נשפי גאלה אכי״ר.

ביאור על המעשיות

מכת״י ר׳ אברהם ה״א מחמן מטולטשין זצ״ל
״קונטרס חכמה ותבונה להבין ולהשכיל לחפש ולבקש סגולות ומטמונים בספר המעשיות הנוראות לאין חקר ואגב אורחי׳ נכתב בתחילתו רמזים נוראים והתנוצצות מעט מגדולת אדמו״ר נחל נובע מקור חכמה, ותלמידו הקדוש מוהרנ״ת״.

ועוד באורים שנאספו ונקבצו מכתבי יד הנ״ל ומקונטרסים שכבר נדפסו.

סימן א

מגדלות אדמו״ר ומוהרנ״ת זצ״ל
לענין העלמת האור הגדול והנפלא של אדמו״ר ז״ל יש לומר מחמת שאמר אשר כל עסקו הוא רק ראש השנה, גאר מיין זאך איז ר״ה. ועל ר״ה כתיב בכסה ליום חגינו. וע,כ גם אורו הגדול נעלם ומכוסה מאד. ועיין בלקו״ת סי׳ צ״ג. והנה אמרו חז״ל מפני מה נסתתר קברו של מרע״ה מן העולם וכ׳ (שיבואו על קברו וכ׳ ויהי׳ הגאולה וכ׳) וכן ציון אדמו״ר ז״ל אף שיודעים מקום קבורתו נסתתר ג״כ מן העולם ע״י גודל המחלוקת כי אך בזה תלוי הגאולה, כמובן לענין קברו של מרע״ה.

(אמר המו״ל ענין זה מובא ביותר אריכות בחיי״מ כת״י).

אור ליום יו״ד טבת נ״ר ד׳ת׳ לפ״ק. יאר צייט של מורינו מוהרנ״ת ז,ל אשר מתחיל שנת החמישים מהסתלקותו הקדוש.

בהתגלות אמור הלבנה [מהתכסותה שהיתה עד הנה] לקדשה בלילה הזאת, נתעוררתי ונזכרתי כי הוא הלילה והיום שנתעלה מאור תלמידו למאור שנת הנ׳ בתקופת השנים כמובן מדבריו הק׳ [שיש מקיפים והשגות שהם בחי׳ שנים לקו״ת סי׳ ז׳] ועוד שמתי אל לבי מה שמובן מהם בדבר המארז״ל כד מית מרע״ה צווח קוב״ה וי מי יקום לי עם מרעים. ועפ״י המובן מדבריו הק׳ בע״פ [שהבאתי בס׳ כוכבי אור חלק ג׳ ע״ש] נראה מבואר על אודות התלמיד והל׳מד [בין נ׳פתלי ה׳ירץ] (אותיות לבנה) שהוא שנתייחד ליו״ד המחשבה שברבו וביחד הם אותיות ב׳י׳נ׳ה׳ [כיחוד החמה והבלנה שבצירוף-לי-המובא בהתורה וידבר וכ׳ לקו״ת סי׳ צ״א שבענין המאחז״ל הנ״ל ע״ש] למעלה משאר כל תלמידיו הק׳ כי אם כולם היו קדושים וזכו לקבל פני רבם בעלייתם אליו ג״פ בשנה היינו בראש השנה שאז עיקר היחוד ל׳מ׳ד׳ יום הלבנה (מימי אלול הק׳) ביו״ד

המ׳ח׳ ומחשבה [שבפני החי׳מ׳ה׳ הנ״ל שנמשך מאז להשלמת תיקון המ׳ יום שנגמר אח״כ ביוה״כ כידוע.

ואח״כ באור הח׳ והנ׳ שבחי׳נ׳וכה. ושבועות יום הנ׳ כפי ההכרח שבהם להעלות אור החמה שברבם הנ״ל [ביתר שאת שבעתים וכ׳] מכל שבעת הימים והמדות הנחשבים בכלליותם זה מזה למספר מ״ט ימי הספירות כידוע וכמובן במ״א על אודות דברי אור תורתו והשגתו שנתחדשים לבקרים בהמטרתם מלמעלה בכל יסו [כהשפעת והמטרת המ׳ן׳ והלח׳ם׳] לכל ההוגים והקוראים בה ואם עיקר קריאתה ונתינתה הוא ביום השבת [הכלול מכל שבעת הימים והמדות הנ״ל כידוע]. שאז תתגלה עצם [לחם משנה] התורה כפי ההכנה לזה [בהשלמת הפרשה] ממדת יוסף שביום הששי [כנודע מאזהרתו ומאזהרת האריז״ל שהזהירו מאד על אודות ההכנה הזאת שמחוייבת להיות ביום הששי אם לא באונס גדול] אבראשית דראשית נובע ויוצא קריאתה מיום השמיני הנ״ל והלאה כי באמצעות יום השבת הנ״ל יוצא משם אור קריאתה גם לכל מועדי ד׳ שגם הם העומדים בדוגמת השלש פעמים הנ״ל שמחויב בהם כל אחד לעלות ולהקביל בהם אור פני הרב והמורה בתורתו שמשפיע בהם כנ״ל [שנשמתו ואור מדרגתו קדמה ונקדמה לבריאת העולם בז׳ המדות הנ״ל כמובן בזסה מדבריו הק׳] וכאשר תראה ותחזה גם ממפעלות השמות לכל דבר וכל מדה כפי האותיות שנתהוו ונאצלו מהם [כמובן מזה בספרי אמת וגם מדבריו הק׳ להתנא ר׳ שמעון שמובא מזה בשיחותיו הק׳] שהוא אשר לפני השמש והח׳מ׳ה י׳נ׳ו׳ שמו ונפשו במ׳ח׳ נ׳ון׳ הבינה והחכמה דמתמן נפקא אורייתא במשנה וכפל הנ״ל בראשית ואחרית מוח׳ו׳ ונשמתו באור אחדותו ובינת השגתו ית׳ יתחלקו אח״כ שערי בינתו ומוחו הק׳ להיות כל שער ושעיר למוח בפני עצמו [כמובא מזה בס׳ כוכבי אור ח״ג הנ״ל מהמובן בספרי אמת על אודות הכתוב מה שהיה שגם הוא שיהי׳ ביתר שאת וכ׳ ע״ש] אבל למעלה ובראש כל תלמידיו נתעלה אליו [בתיקון המ׳ והח׳ ונ׳ון׳ הכפולה הנ״ל] ראש כל תלמידיו מוהרנ״ת הנ״ל [שהוא העיקר בפני הלבנה] אשר בהם ועל ידם ישים השי״ת כל האור והאהל להשמש והחמה הנ״ל בעצמו כמובן בדה״ק על אודות המאחז״ל כלום נתתי לך גדולה וכ׳ כי באמת כל שלהבת ול׳ה׳ב׳ נ׳ון הנ״ל הוא במלכות תלמידו [ובנו שבמדת יוסף הנ״ל] שמקבל מאתו את הבכורה וראשית החכמה והתורה שבפי שניים כנרמז לעיל כי הוא והוא חשיבי כחדא להיות נכללים זה מזה ומוכרחים זה לזה וכמובן עפ״י המסלה הנ״ל גם מהתורה אשרי תמימי דרך וכו׳ לקו״א סי׳ א׳ שאם באמת לית ליה להתלמיד הזה מגרמיה שום אור ותורה כלל, אבל דייקא בעוצם חסרון וחקיקתאמצעות שמו ונפשו תתעלה תורו רבו בהתהוות [קיבול] התפלה להיות נחקק ונתווה גם למעלה [כבתווית התי״ו המובא שם בהתורה אשרי וכ׳ הנ״ל] כי כאשר תהיה אור הלבנה כאור החמה של רבו כנ״ל נהפך חסרונה ועניותה בתכלית ההיפך, והיא דייקא בהתלבשות אור פני החמה והרבה שבה נ׳ת׳ן׳ תתן וישפיע לשאר נפשות ישראל בכל יום ויום ובפרט בשבתות ובמועדים כנ״ל וכמבואר מדבריו הק׳ בהתורה כי מרחמם ינהגם שבהשפעתו והרקתו והורדתו א״ע ואורו באור הלבנה

שבתלמידו יוצא ונובע נחל עדנו ממקור חכמתו להתחדש בכל יום בראשית החכמה והתורה הנ״ל כבתחילת הבריאה לגמרי שברישא חשוכא ושינה מסתימת אור השגתו בעצמו [עין לא ראתה וכ׳] [וכן גם השגת הבן שנמשך כולו ממוח האב כמובא שם בהתורה הנ״ל] והדר נהורא בהקימת והקיצת התלמיד יהושע שהוא שמוסר אליו בכל עת את התורה שמקבל מעוצם ענייתו וביטולו לאור האי״ס [בתקופות הימים והשנים שבהשגת עוה״ב כמובא בהתורה הנ״ל] ודייקא ע״י התלמיד הזה נ׳ותי׳ן׳ התורה שתתגלה ותאיר לכל נפשותץ ישראל בחדשות ונפלאות בכל יום ויום ובכל שבוע ושבוע מעין הקריאה שבאותו השבוע [כנרמז לעיל מהמובן בענין זה מדבריו הק׳ ומשאר ספרי אמת] שע״ז סמך עליו ידי חכמתו בעלייתו אליו באור החי׳ [שבחנוכה כנ״ל] לשאוב ממקורו ובארו מים חי׳ם׳ היורדים ונוזלים מיוד מחשבתו ומוחו [כנ״ל מהתו׳ וידבר וכ׳ הנ״ל] שבהשלמת המ׳ שביוהכ״פ כנ״ל כפי הסלח נא וכ׳ ולהשפיע על ידו לימודים קדושים לכל הדרי מטה באופן שיהי׳ נשפע [ונודע] לכולם מרוב סליחתו יתי׳ שהתחיל להמשיך הוא לבדו בפעולת הסלח נא שביוה״כ הנ״ל כמובן בזה מכותלי דבריו הק׳ שבכתב ובע״פ.

וככל גאולת מצרים שהיתה מתיקון היחוד [והכלליות וההתקשרות] של משה בעצמות יוסף שהי׳ תלוי ועומד בהתחלת התיקון שהי׳ מעין זה בימי חייו הק׳ שגם אז נתקרב ויגש יהודה ליוסף [בסוד היחוד והכלליות הנ״ל זמ״ז כמובן מדבריהם הק׳ עד שנגלה ונתגלה להם להכירו לולהשיגו מעוצם התנכרותו והעלמתו במדת הדין שהתנהג עמהם בתחלה כן גם עכשיו תלוי ועומד יחוד התרין משיחין [ברוב נפלאות כימי צאתינו וגאולתינו ממצרים הנ״ל] ביחוד והשגת פני הלבנה שבתלמיד הנ״ל שנכלל ונתייחד בו גם בימי חייו הק׳ כי בזה לבד לא אבדה תקוות כל בני ישראל שיזכו גם הם להכיר ולהשיג אור פני שכלו ונשמתו השורה על אנפי תורתו הק׳ עד שיהיה׳ נהפך להם גם עתה [ממה״ד למדת הרחמים כנ״ל] לכלכל ולהספיק להם מזון וחיות נפשם וגופם לעולמי עד על כי גם כל רעבם וחסרונם שנחסרים מזה בעת הזאת אין זאת רק מפגם היחוד וההגשה הנ״ל שהרבינו עד הנה לפגום בזה כאשר רמזתי מזה בס׳ ביאור הלקוטים עפ״י מסילת הקשרים שבהתו׳ ויסב וכ׳ ליקו״א סי׳ ס״ב עי״ש. אבל אשמים אנחנו [בגלגול זה ובגלגולים הקודמים כי דור הולך הוא דור שבא כידוע] בשמעם נוראות רוממותו מהמראות והחזינות שהפליא לספר [והנה השמש והירח וכו׳] ומלאו את פיהם בשחוק ויאמרו הנה בעל החלומות וכ׳ עד שנמנו וגמרו גדולי ישראל כאלו להשליכו ולהוריד את שמו ונפשו בהורדתו מופלגים כאלה. ואעפי״כ גמר ויגמור כי בעוצם כוחו ועמידתו בכל הנסיונות יזכה גם עתה בכסא ליום חגינו להתעלות ולהיות בראש כלליות הזמן והאדם כעדות ביהוסף הנ״ל עד כי עין בעין יראו בשוב ד׳ את ציון והתגלות תורתו דעתיקא סתימאה בכל דור ודור ובכל יום ויום (חסר כאן).

שייך להמעשה מבנים שנחלפו. ע״ש כל המעשה. כי באמת אין אנו יודעים כלל עוצם ורוב הטוב לאי״ס ותכלית במהותו וכמותו וכ׳ שעוסק השי״ת

להשפיע לנו במתן התורה שבכל דור ודור ובכ ליום ויום כנ״ל. ודייקא ע״י כח הנגדי והמכריח שבעסקי הנפש והגוף והממון בכלל ובפרט וכ׳ שמתגבר ומתחדש בכל יום זלע״ז כי קליפה קדמה לפרי וסביב רשעים יתהלכון בעצות הנחשים והעיקרבים דהדרן להאור הגנוז שבתרי״ג עיטין כי חמרי חיוורתא כמובא מזה בדבריו הק׳ אבל גם ע״י יאור התורה הזה דייקא [כי טוב הוא להיות גנוז וצפון ליראיו כנ״ל] נמשך הכח לשברם ולהכניעם ולבלי לתור אחריהם באופן שיהיו נהפכים הם בעצמם בתכלית ההיפוך לקליפין ולבושין הציצית הקדושים, וכמובן בזה מדה״ק שם כי כמו לענין כלליות הגאולה והקץ שמזה בעצמו יבא הישועה הפרטיות גם עכשיו באופן שנזכה לונעלה לזה בכל עת ועת עד שתתגלה בשלימות לעין כל כמובן כ״ז מדה״ק. כן גם בפרטי פרטיות באדם ובמקום ובזמן לענין גאולת הנפש כנ״ל שבכל החשך שקודם לאור כל יום ויום מוריד הקב״ה מאור [גווני העינא שבטנת״א] הצפון בההסתרות וקליפין שונים הנ״ל ושני הכוחות של המכה והרפואה המתחדשות בכל יום ויום מכוונים ממש זה מול זה כמבואר ג״ז מדה״ק בענין כלליות אור הצדיק שקודם ירידתו להעה״ז הי׳ ביכולת להתקרב להשי״ת זולתו ועכשיו אין שום אופן כלל להתקרב זולתו להש י״ת על אשר גם זלע״ז נתחדש נגד בני אדם גם כח המכריח כנ״ל. וכן גם בפרטי פרטיות בכל נקודה ונקודה שבעסקי תורתו הק׳ הנובעת ומתחדשת בכל יום ויום כנ,ל כי לא דבר רק הם ח״ו כי אם היו נתקבלים לכלליות נפשות ישראל שכולם לקום-חסר ב׳ תיבות- היינו נתרפאים ויוצאים לחירות גם בגשמיות מהסטרא דמותא כמו בקבלת התורה [שגם אז היינו מוכנים להתיקון הזה כמבוא בדחז״ל] כי הם חיינו ואורך ימינו ובעבור זה לבד הודיעו לנו מזה חכמינו הק׳ אולי אולי נזכה מעתה עכ״פ לקבלי לצחק עוד בעגלה הכפירות וכ׳ ולראות ולשמוע ולהבין מרחוק מה נעשה עמנו בכל דור ודור ובכל גלגול וגלגול העינוים קשים ומרים שאין דוגמתם אשר כבסר סבלו נפשותינו בכל הגלגולים שעברו עלינו, ומה זאת יעשה לנו ד׳ הלנצח תאכל חרב וכ׳ וכ׳ אהה אהה אהה הלא מעתה עכ״פ נעשה ונשמע בקול נעימתו לבלי תכלית קול השיר והניגון, ואעפי״כ ג״ז לטובה תתהפך בכוחו העצום והנשגב ולמען עשה כיום הזה להחיות עם רב בירידתם ועלייתם ג׳ פעמים לקבל פני הנו׳ון׳ שבניגון שמו [וכ׳סאו מ׳טה ש׳ולחן מ׳נורה שבמשכן ומקדש שלעתיד] היוצא ועולה ונתברר מירידת שתי נרות החמה והלבנה (שיצאו מכלל שאר ז׳ הנרות והכוכבים, כידוע) בהעלאת דם השני כבשים שבכל יום כי גם כלי הארון שבו אנפי זוטרי להשמיע קול ניגון התורה היוצא משם הוא אשר גרם לו בינה יתירה לברר בדמיון מלתא מלתא שבחלום שבעת הפרות כמובן במ״א ותשרנה שתי הפרות והבהמות לברר מאתם רוח האדם בשיר וניגון שבהם דייקא ע״י התמורה והחילוף שהי׳ מקודם משרשו בתמורתו שתי הנרות האלה בעצמם שהי׳ קודם הבריאה כמובן מזה במ״א. כי ירדה מלכות פני הלבנה להיות לעבד ובהתגלות אור הבוקר שבפני החמה ימלא פיו שחוק [אוי לאותה בושה] לכסות אור שמה בתכלית הכיסוי וההסתרה ודייקא מכ״ז ישכיל עבדי (דא סיהרא) כחכמת שלמה היושב על כסא וונ׳גן׳ בניגון

ושיר השירים (לעלות בג׳נ׳ון הנ״ל) כביומא דכולא שבתא שאז תלכנה שתיהן המלכות והבינה [כאמא כבתה] להיות כל שפע אור הבקר שבפני החמה שבעה״ז מהם דייקא כידוע כי אי לך ארץ שמלכך נ׳ע׳ר׳ [ושריך בבקר נתעלים במדת החכמה יותר מאתו ואשריך ארץ שמלכך בן חורין [תכלית ההיפך מנער העבד) כי מי העולה ויורד בשיר נגינתו כאשר ת׳ש׳ור״י מראש השנה והחודש ליחוד החמה והלבנה שביחוד משה ויוסף הנ״ל בצאתו ועלייתו אז [מירידתו לעבד] למלוך ולמשול בכל המורידים אותו. והעיקר בגאולה שלעתיד [עיין במדרש רבה שמות שאז ביחוד התרין משיחין הנ״ל כבן יקיר אפרים] יעלה מיום הואוו (שבעבודת החול) הנ״ל לכולו שבת ביום השמיני שלמעלה מאור הבן והשבת שבעוה״ז כידוע לעוצם התלבשותו וכלליותו בתלמידו הנ״ל. כי גם מכ״ז תבין מרוחק על אודות אשר בליל השבת שבגמר החנוכה : והוא השבת האחרון שהיתה לו בימי חייו הק׳ עסק אז בתפלת יהוכ״פ [שהוא בפעולת הסלח נא השייך לזה ואח״כ נגש ונתעלה [ונסתלק במאור רבו] ביום וא״ו פר׳ ויגש ויצאה נשמתו בח׳נ׳ון׳ המ׳רבה לסלוח (שבמספר שמו הק׳) וכלל אשר נרמז לעיל שע״ז בעצמו שזוכה התלמיד לאסיפת הכלימה והחרפה [וחסרון הת׳י׳ו׳ שבאמצעות הנ׳ון׳ שבו] ביחוד הו׳או להי׳וד של רבו ג׳ פעמים [כמובן בהתורה ואתם תהיו לי וכו׳ וג׳ו״י קדוש וכ׳] כמספר הח׳מ׳ שבאש רבו ואביו יעקב לפני השמש והחמה י׳נ׳ו׳ ג״כ במילוי וכפל הנ׳ לראשיתו ואחריתו עוד יאסף ונ׳ג׳ן בידו וחפניו רוח הנ״י׳ג׳ון׳ כבית יוסף שבלהב ושלהבת נרות השבת והתורה [עיין] לשרוף ולבטל בית עשו דס״א שבלב כ״א וחפרה ובושה להב ונורא חוורא דהלבנה והחמה דס״א זלע״ז כמובא בהתו׳ אשרי הנ״ל כי מלך ה״צ במלכות שלמה שיזכה במחיית עשו עמלק להשלים ולישב כביכול על כסאו ושמו כמובן מדחז״ל : כי זלע,ז בקדושה הוא הזוכה להכיר בעצמו גם בעוה״ז בעוצם נפילתו וחסרונו וחרפתו ובשתו כנגד פני רבו המוריד א״ע ע״ז דייקא בעוצם חסרונו [וביטולו ואפיסתו כאין לגמרי] להתעלות בזה דייקא לשורש האחרות שבאור הא״ס שמשם מציאות ד׳ בעצם הצמצום ופניית החלל והחיסרון [כמובן בהתו׳ בא אל פרעה ע״ש] וממדת הדין והצמצום הזה כל החורבן הוקינ׳ות בנון הפוכה שבראשית שמו הק׳ כמובן מזה בס׳ כי מראש האמנה ושורש האחדות הזה דייקא תבואי תשורי בירידות ועליות הניגון הנפלא הנ״ל שיתגלה בסוף בגמר התיקון׳ לזקיפת הן׳ פשוטה המובא שם כי חוסר הת׳י׳ו למילוי אות הח׳י׳ות׳ יחדיו יהיו לאור הח׳מ׳ ששם נתאחד ונתהפך החסד להמלא כנ״ל כמובן מרחוק בדברי הצחות ששאל לתלמידו הנ״ל [בתשעה באב האחרון שבימי חייו הק׳ לפנות ערב שנזכר אז בעוצם העלמת הזכרון של הילד והזקן שלמעלה מכולם עד שאינו נקרא בשם זכרון כלל ער גדיינקט גאר נישט וענה ואמר אז איזה פנים יש לי ביניכם והשיב לו מוהרנ״ת ז״ל (בדברי צחות) וויא גאר נישט וחזר אדמו״ר ואמר לו הלא גם אתם אפס ואין [איהר זענט זיך אויך גאר נישט] ועיין מזה בהל׳ תפילין הלכה שמדבר שם מעוצם מעלת החת זקנים המוזכרים שם לחית פרשיות התפלילין שהם לאות על ידך וזכרון בין עיניך ע״ש. ושכולם מקבלין מפאר המוחין והזכרון שבהם

מהילד העליון הנ״ל שבעוצם התעלותו זכה להשגתו וזכרונו במדת האין שבאין סוף אין שייך כלל לכנותו בשם זכרון כלל שזה זה אשר יניחמינו להפוך לאבלי ציון מהאפר והקינות בעצמם לפאר המוחין והזכרון הנפלא יותר ויותר כי אין הדין נמתק אלא בשורשו וכאשר תבין מדברי, ועיין בזוהר פר׳ בראשית () גם עיין בהלי ברכת השחר הל׳ ג׳ () (ותבין בצירוף כל הנ״ל גם על אודות גלגולי נשמות מירידתו בהיכלי התמורות ע״י לוט ובנותיו כי כלה משקה וכו׳) וכל תמורת הכסא והגן וכ׳ [שהכל אחד כמבואר שם וגם בהגן היתה התמורה ממקום דמות האדם ומלך השלום ע״ש] נמשך מתמורת הבן מלך בעצמו. ואם גם ר״ע בבואו להפרדס הזה [ניצול מהרדיפות שנמשך מצד התמורה כמובא שם] נכנס בשלום ויצא בשלום [המלך הזה] עד שבאמת הי׳ ראוי שתנתן התורה על ידו ואעפי״כ מי עלה לשמים וירד מהתאחזותו בכסא כבודו שכמראה אדם עליו כמשה משיח בעצמו [וכאשר הבאתי ורמזתי עבור זה במסלת הקשרים שבהתו׳ תקעו ממשלה ע״ש. וגם ממילא מבואר לפי כ״ז ששיר ונגון חיות הכסא בבירורם מהתמורות כמובא שם זה הניגון והשיר אשר ישיר משה בעצמו, בגמר התיקון שי׳ לעתיד עד שיכירו וידעו כל יושבי תבל מי הוא העבד הרוכב על הסוס ומי השר והמושל האמיתי שנכלל בממשלתו ומלכותו בעצמו יתי׳ אשר ימלוך לעולם ועד וכנרמז לעיל שגם כל התגלות השיר הוא מעצם תיקון הבירור [וההצלה מהרדיפות] שיהי׳ לעתיד: אשירה... סוס ורוכבו הנ,ל בחי׳ העבד שרכב על הסוס רמה וכ׳ ותקח מרים [המילדת דקדושה את התי׳ף׳ (גימ׳ ל׳י׳ל׳י׳ת׳ שפחה בישא) להכנעת המילדת דס״א שבהתגברות והתאחזות השפחה בישא בילדי בני המלך לעשקם לעצמה ח״ו ו׳תען ל׳הם מ׳רים ש׳ירו וכ׳ (ר״ת ש׳ל׳ו׳ם בחי׳ אדם שעומד בגן שהי׳ שלום בימיו)סוס ורוכבו רמה בים ושלימות הכנעתם והבירור מהם והי׳ השיר שלעתיד בהשלמת הכסא וכ׳ וכאשר דקדק שם אדמו״ר שאז דייקא אחר שנשלם הכסא בהשיר הק׳ אמר לו בן המלך עתה אני יודע ודי״ל ודוק היטב.

סימן ב

אות א

גדולת תורת רבינו הק׳ ומעשיותיו את ד׳ אלקי השמים ואלהי הארץ

אפאר וארומם, בכל לבי ונפשי אברכו ואהדרו בכל מיני הדורים. רנה ותודה יומם ולילה אביע ואערוך לפניו, גם הלול ושבח שירה וזמרה. כי מאד רבים וגדולים מעשיו ומפעלותיו אשר פעל והכין גם לעינינו הגשמיים, וכל הנפלאות האלה עוד כלא חשובים נגד עוצם ריבוי הנפלאות עד אין סוף ואין תכלית אשר הפליא והלביש בהתורה הק׳ אשר בה בעצמה ברא והמציא גם את כל הנ״ל וגם שאר כל העולמות עם כל הנמצא בהם ועל ידה מחי׳ ומקיים אותם מתחלה ועד סוף הכל ע״י תורתו הק׳ אשר מסר לנו בכתב ובע״פ בנגלה ובנסתר שבזה כלול גם כל אשר הופיע ברוח קדשו על הצדיקים האמתיים לחדש בה שעל זה מובא בזוה״ק ע״פ ולאמור לציון עמי אתה א״ת עמי אלא עמי מה אני בורא שמים וארץ במלולי אף אתה כן, וכמובא בלק״ת סי׳ ל״ז שהת״ח בוראים את הכל ע״י דבריהם וכידוע מאמר אדמו״ר זצ״ל בעת שובו מנסיעתו (אחר בואו מלעמברג) להרב ר״ר ברוך זצ״ל שאמר אז בתוך שיחתו הק׳ שאינו עושה שום דבר בלא תורה. וכמו שנראה לאנשיו גם בעיניהם הגשמיים כמה מעשיות ומופתים בענין זה. וגם כל מה שהי׳ נעשה בעולם בכלליות כ״פ הי׳ מרומז בתורתו הק׳ וגם כ״פ כשהי׳ רוצה להמשיך איזו רפואה לא׳ מאנשיו הי׳ מגלה תורה מעין זה ועי״ז המשיך לו רפואתו וכל מאמין אמיתי כשישים את לבו לכ״ז ישתומם ויתפלא על זה בכפלי כפלים אלפים פעמיכמו על כל הנ״ל. וכנודע בזה מאמר אדמו״ר זצ״ל שאמר פ״א בזה״ל ״פון מיר קאן מען וויסען גאט׳ס גרויסקייט״.

ובזאת אנחנו חייבים להודות ולהלל כל ימי חיינו לעושה לנו אורים גדולים כי לעולם חסדו את השמש לממשלת ביום הוא אדמו״ר מוהר״ן זצ״ל (הנמשל בגבורת מאורו וזריחתו להשמש שעיקר יהי׳ ביום שמרמז על הגאולה שאז יתגלה גם ספרו הגנוז וספרו הנשרף, וגם עוצם הנוראות שבפרדס תורותיו ומעשיותיו של עכשיו) ואת הירח לממשלת בלילה הוא תלמידו הק׳ מורנו מוהרנ״ת ז״ל (הנמשל ללבנה על אשר זיכך וצירף את גופו עד שקיבל בעצמו את אור השמש להזריחו גם בעומק החושך שבדורתינו אלה, ולהחיות ולהשיב בזה גם את כל חלושי הראות שמחמת גודל כהיון עיניהם אין יכולים להביט באור השמש בעצמו והכוכבים שנתנו להלבנה להפיס דעתה, יש לפרש שזה מרמז על שאר אנשיו שהיו מקובים אליו והשתדלו להצדיק את הרבים. (זה בגופו וזה בממונו) כל אחד עד מקום שידו הגיעה. (ע״ש הכתוב והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים וכי). (מהקדמת כוכבי אור).

אות ב

אמר (מוהרנ״ת ז״ל) אמירת ספרי אדמו״ר ז, לשהם הלקוטי מוהר״ן

וספר המדות ו״הסיפורי מעשיות״ והשיחות שלו האמירה לבד מסוגלת להנשמה כמו אמירת ספרי הזהר והתיקונים. (כוכבי אור נ״ג סעיף כ״ו).

אות ג

עוד אמר (מוהרנ״ת ז״ל) שגם בימי אלול הק׳ מצוה לאומרם מתחלתם ועד סופם ומועיל מאד מאד. (שם סעיף כ״ז).

אות ד

על אודות המובא בחיי״מ בהסיפור של גדולת השגתו אות ג׳ בענין מילי דעלמא ואפי׳ מילי דשטותא שיכולים הצדיקים להעלות אותן דיבורים וכ׳ אבל הפלגת גדולת חכמתו ועוצם קדושתו והשגתו שהי׳ לרבינו ז״ל בענין זה בענין סיפורי שיחות חולין וכ׳ הי׳ מופלג ונשגב מאד וכ׳ נראה לפענ״ד הקלושה ששייך קצת כ״ז למה שמובא שם להלן בסיפור מעלת המתקרבים אות כ״ז שמכל האילנות והעשבים ומכל הדברים שבעולם הולכים שלוחים מא׳ לחבירו וכ׳ עד שמתגלגל ומגיע הדבר לאוזן הצדיק וכ׳ כי בכל דבר ודבר שבעולם יש בהם נצוצי חיות אלקותו ית׳ וכמובן בספרי אמת שזה בחי׳ השירה שאומרים ומכ״ש האדם המדבר הגדול ונפלא במעלתו על כלם שבוודאי יש בו יותר נצוצי חיות אלקותו ית׳ וכל דיבוריו וסיפורי ויכולים הצדיקים הגדולים להעלות אותם ולידע ולהשיג ולגלות מעין זה תורה נפלאה וחידושים נפלאים ונוראים. ובזה תבין אלפי אלפים ור״ר ק״ו גודל ועוצם רוממות נוראות דברי הצדיקים הק׳ בעצמם אשר זכו להסיר מעצמם כל הקליפות החופים וסובבים את הפרי שהוא החלק אלקי ממעל אשר בקרבם וטהירו וזיככו וקידשו א״ע בכל כחם ויכלתם עד שזכו כאו״א כפי מעלתו לאיזה בחי׳ של שכינה מדברת מתוך גרונו כידוע עד שכפטיש יפוצץ סלע וכ׳ וכן כל דיבור ודיבור מדברי תורתם המתפרש ומתבאר כמה וכמה פנים מפנים שונים שאין הפה יכול לדבר והלב לחשוב. ועיין לעיל בחלק א׳ בהדיבורים של מהורנ״ת ז״ל באות ז׳ ובאות י״ב ותבין ותדע פחות מטיפה מן הים הגדול מאשר לא נדע. (כוכבי אור ע״ג סעיף י״ג).

אות ה

ועיין בכוכבי אור חלק ששון ושמחה דף ק״ד מה שמרבה לבקש מהש״י שילביש אותו מחלצות בגדים נקיים באופן שלא אחמוד ואתווה רק לשמך ולזכרך לשמחתך וחדותך להשגתך והשגת תורתך ודברי צדייקם האמיתיים שהם אחדותך. ועיי״ש בהג״ה י״ד זאת צריך לכפול ולשנות שאעפ״י שרצונו יתי שיתקן האדם בתפלתו אתעדל״ת כלים לקבל השפעתו יתי. וגם יש לבקש ולהתפלל מאתו יתי על האתעדל״ת והתפלה בעצמה שנהי׳ נתעוררים לתפלתו ועבודתו ושיקבלם ברחמיו שכ״ז הם כמו כלי אומנות לעשיית הכלים כי הוא תיקון הכלים לקבל השפעת עוזו ויכלתו יתי להעשי׳ בעצמה של הכלים לקבל כל ההשפעות אעפי״כ אם רואה אדם שאחר כל טענותיו ותפלותיו אין נתמלא בקשתו אל יבהלוהו רעיונותיו ע״ז כי אם לעתיד בעולם ההשגות של דעתו יתי ותבונתו יתי בטעמי הנהגותיו בפרטי פרטיות באדם ומקום וזמן ובטעמי מצותיו ואזהרותיו עלינו ע״י הצדיקים האמתיים (שבכלל זה גם אזהרת התפלה כנ״ל) ובשאר פליאות למעלה מהדעת כאלה ואעפי״כ עד א״ס גדולתו למעלה מגדולתינו ועצם אמתת ידיעתו מעצמו למעלה מידיעתינו בו. מאחר שהוא א,ס ועתה איך יעלה על הדעת שגעון ועקשות עמלקי כזהלשאול (ולהקשות קושיות ולרצות להביטן בדעתו המגושים אפילו) משהו דמשהו כי הלא גם כל מה שמובן בזה ע״י דבריו בעצמו יתי אשר הודיענו מרוח שכינתו יתי המדברת מתוך גרונם של הצדיקי אמת בחי׳ משה כנ״ל את כולם צריכין לקבל באמונה פשוטה בתכלית הפשיטות באופן שכל א׳ כפי ערכו יתבונן על ידם בעצמם בתכלית הידיעה דלא נדע שאין יודעים כלל ושאי אפשר לדעת כלל. (כ״א ששון ושמחה ק״ד סעי׳ י״ד).

אות ו

הן אמנם שהלואי שאבין ואדע עכ״פ עשרת אלפים שנה לאחר התחי׳ דיבור אחד מדבריו הנוראים כפי שידע אותו אדמו״ר ז,ל עוד בזה העולם אבל עכ״ז מחמת שאדמו״ר ז״ל בעצמו הזהיר לכמה וכהמ שיתדלו לחדש בתורתו (כמובא בלק״ת סי׳ ק״ה וע״ש מה שאמר לאחד בפי׳ שאם יזכה לכוין אל תוכן כוונתו בתורתו מה טוב ע״ש) מזה מובן שהי׳ לו גם כמה כוונות בדבריו הנוראים שגם אנחנו נוכל לידע ולהבין בהם קצת כן נזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תורתו באהבה

ובשמחה כרצונו הטוב אמן (כוכבי אור שו״ש ק״ד סעי׳ י״ז).

אות ז

כבר הודיענו רבינו ז״ל שגם המצוות שיש עליהם טעמים הגשמיים. יש להאמין שהעיקר הוא טעמים רוחניים לאין סוף שנמצא בה כי אורייתא וקב״ה כולא חד.

וכן במצות תלמוד תורה העולה עלכל המצוות המבואר מזה גם בספר המדות בזה,ל הרגל הלימוד עולה על קיום כל המצוות). אעפ״י שבפשיטות כל טעם הנגלה הואלמען דעת איך להתנהג בכל דבר. את הדרך אשר נלך בה ואת המעשה וכ׳ אבל גם בזה כל עיקר המצוה הוא בלשון סגולה להצלחת הנפש כפי טעמים הרוחניים אשר בה (ועיין בספר המדות בזה״ל כל ידיעה במשפטי התורה וכ׳ הידיעה הזאת בעצמה הוא הצלחת הנפש) וכן מבואר מדחז״ל במס׳ זבחים לענין הלימוד שבהלכות קדשים שהוא הילכתא למשיחא, אבל דרוש וקבל שכר.

והנה כאשר יצא מפיו רבינו ז״ל כמה דברים נראים בהכרח למוד ספרו כי גם מיום התגלות הסתרי תורה שבזוה״ק תהי׳ בזה לבד הסגולה להצלחת הנפש כמבואר בזה מדברי האריז״ל. גם לענין הלימוד בכל חכמת הקלבה שנתגלה על ידו [רק שלא כ״א ראוי לזה הלימוד שבקבלת האריז״ל מלשונות ההגשמה אשר בה. ולהבלתי ראוי מגיע קלקול ח״ו כמובא מזה בס׳ חיי״מ, אבל להראויים לזה, מאד מאד מוכרחים דבריו והשגותיו הק׳] ורבינו ז״ל קרא פ״א לספר עץ החיים בשם ספר מוסר ואמר בזה״ל סע אַ טייער מוסר ספר סע איז. והפליג מאד ביקר מעלתו.

ועתה כפי המובן המובן-ברוממות רבינו ז״ל, יש גם מזה בעצמו להבין מרחוק מרוממות לימוד תורתו והצלחת הנפש שזוכים ע,י כל דיבור ודיבור שבה. ואגב אורחא הנני להזכיר מה שמובא מזה קצת בהשיחות שאחר הספו״מ [וגם בלק״ה מובא מזה] שרבינו ז,ל הפחיג מאד לפני מוהרנ״ת בעוצם כח התורה להוציא את האדם מכל מיני טנופת, ואמר לו רבינו ז״ל [שמובא בחיי״מ] אני נחל המטהר וכו׳, מבואר ג״כ מדברי מוהרנ״ת שסובב העיקר על דברי תורתו הק׳ ובס׳ המדות באות צדקה, מבואר מעלת יקר הלימוד כי התורה והמעשר והשבת נותנים חיים גשמיים ג״כ.-ועוד הנני לספר אשר ראיתי בבית אבי: איש זקן אשר בימי נעוריו התחיל לנסוע לרבינו ז״ל עם דודו שהיה מאנשי רבינו ז״ל. ודודו שיבח אותו קצת לפני רבינו ז,ל שהוא בר אוריין והתחיל רבינו ז״ל לעוררו על התמדת הלימוד ואמר לו בזה״ל: דיא ליפען זאטלין דיר ניט צו שטיין [כי עדיין הי׳ סמוך על שולחן חותנו] וגם אמר לו רבינו ז״ל

בזה״ל: דיא תורה וועט דיך קוויקען, דיא תורה וועט דיך שטארקען, ועוד כמה וכמה שבחים חשב אז, ובסוף הרים את קולו ואמר לו בזה״ל: דיא תורה-מאכט רייך. וגם מבואר מדברי רבינו ז״ל: לענין הצדיקים יחידי הדורות שקודם ירידת הצדיקים לזה העולם יש ביכולת להיות איש כשר ועובד את ה׳ גם זולת זה הצדיק ותורתו-ומשבא לזה העולם, אין ביכולת כלל לזכות זולתו וזולת תורתו למה שצריך לזכות, וכפי הנראה מדבריו הק׳ שזה נמשך מדרכי הש״י בהנהגת העולם, זה לעומת זה.

ובירידת הצדיק הרופא נפשותץ לזה העולם ברפואות ותחבושות יקרות ונפלאות שלא נתגלו עדיין מעולם, נתחדשים כנגד זה מחלות ומכאובים חדשים שלא היו עדיין בעולם ושאין ביכולת לעמוד כלל נגדם אם לא בסגולות ורפואות הצדיק שנתחדשו וירדו כנגדם באלו העתים, והבלתי מתרפא בהם אבדה תקוותו ח״ו.

ולפי כ״ז תבין ותתבונן ברוב ועוצם חיוב והכרח הלימוד בהתורה שבנסתר שזכינו ע,י רבינו ז״ל, כי הן המה התבלין המוכרחים להיצה,ר שבעת הלימוד, שע״ז אמרו חז״ל בראתי יצה״ר בראתי תורה תבלין (מס׳ קידושין דף ל׳ ע״ב) והעיקר הוא לימוד העיון שבה. כמבואר מדבריו הק׳ בליקו״א סימן ק״א, שזההוא הלימוד המסוגל להנצל על ידו מהתאוות והמדות רעות.

ובספר המדות אות סוד, מבואר שבעיון עמוק בסודות התורה יכולים לפקוד עקרות ולרפאות חולאת חזק (שגם מזה מובן גודל ועוצם מעלת זה הלימוד) וכאשר נקראים בשם סודות התורה, וכל דברי רשב״י בהזוה״ק והתקונים שנפתחו ויצאו ממקור החכמה דעתיקא סתימאה, וכן גם כל דברי הנחל הנובע משם ע״י רבינו ז״ל, שמחמת זה מבואר מדבריו הק׳ שגם הקובע לעצמו בכל יום. שיעור הלימוד בספריו הק׳ לא יסתפק א״ע בשיעור לימוד פשוט. אבל יחלק את העתים, ויוסף לקבוע לעצמו שיעור לימוד העיון בספריו הק׳. (כוכבי אור שו״ש י״ח י״ט כ׳ כ״א סעיף י״ב).

אות ח

מבואר צירופי דברי מהרנ״ת בכתב ובפה [ששמעתי מאבי ז״ל] שברוב הפלאות הסברות דברי רבינו ז״ל שיתגלו בהעברת רוח הטומאה יקוים על ידם מאמר הכתוב כי עין בעין יראו בשוב וכו׳ והמובן בדברי מורנ״ת בפירוש קריאת הלוחות בשם עדות שגם לעדות נפלא תחשב תורת רבינו ז״ל אשר תעיד על אמתתו ואמתת כל הצדיקים שהי׳ מעולם בלי הכרח

כלל לאותות ומופתים. (שו״ס ביאור הליקוטים מ״ד סעי׳ י״ד).

אות ט

בדבר המאמרים הפליאים וסותרים זה לזה הנמצאים באגדות חז״ל נראה ומבואר מצירופי דבריו הק׳ ומשאר ספרי אמת שכמו בדבר ההלכה יש מי שאומר לעובדא ולמעשה בנגלה ובפשיטות דעתינו, ויש מי שדבריו בתכלית ההיפך (כי זה אוסר וזה מתיר), ואעפ״י שגם דבריו דברי אלקים חיים אבל רעם גבורותיו מי יתבונן, כי בפשיטת לתבונתינו ודעתינו שבנגלה אין הלכה כמותו, כן גם באגדות חז״ל יש מי שאומר ומאמריו כנים ונכונים בנגלה ובפשיטות דעתינו.

ויש מי שמאמריו ג״כ כנים ואמתיים ודברי א״ח כנ״ל) אבל לא בפשיטות דעתינו.

גם מבואר מדברי רבינו ז״ל בליק״א סי׳ ר׳ שהצדיקים שבזמן הזה הם הצדיקים שהי׳ בזמנים הקודמים בסוד הגלגול, ובמ״א מבואר מדה״ק שהוא משנת רב נחמן הנזכר בדחז״ל אשר עליו כפלו חז״ל את דבריהם הלכה כרב נחמן והלכה כרב נחמן, ויש ללמוד מדה״ק בירורים וחלטים באגדות חז״ל. (שו״ס מ״ט סעי׳ ל״א).

אות י

פ״א אמר מוהרנ״ת ז״ל בזה״ל. העיקר מה שהכרתי את רבינו ז״ל היתה משיחותיו הק׳ אשר בחול (כפי אשר בכמה עתים וימים לא מש מתוך אהלו, ושקד על דלתותיו יום יום, ובהלבשת רבינו ז,ל אור תורתו והודעת גדולתו בשיחותיו הק׳ אשר בחול, (ונקרא אצלו בשם שיחות חלין). (שו״ס נ׳ סעי׳ ל״ד).

וכן הבנתי גם מאבי ז״ל שעיקר הכרתו בגדולת ורוממות מורנ״ת ז״ל וידיעותיו שזכה על ידו לידע מגדולת ורוממות רבינו ז״ל, היתה ג״כ ברוב שקידתו על דלתי מוהרנ״ת ז״ל ונסיעותיו התמידיות שני פעמים בכל חודש. שבת א׳ בביתו בטולטשין ושבת א׳ בבית מוהרנ״ת ז״ל עם קצת ימים קודם השבת וכן לאחריו, וחוץ נסיעותיו אשר נסע אתו לשמשו לעת זקנתו והנסיעה נתארכה כ״פ הן בקיץ והן בחורף. (שו״ס נ׳ נ״א סעי׳ ל״ה).

העתקה מספרי כוכבי אור חלק ג׳ הנקרא בשם חכמה ובינה, ובשינוי לשון קצת, מודעת זאת בדברי האריז״ל אשר יבואר לקמן באות... כי אמנם אשר לא קם נביא עוד בישראל כמשה אבל הוא בעצמו עוד יקום לגאלינו גם מהגלות הזה, כי משיח הוא משה ומה שהי׳ הוא בעצמו שיהי׳ ביתר שאת, (ואם מדברי האי״ח ז״ל לא משמע הכי אבל כבר נודע שכל היראים והחרדים לדבר ה׳ תפסו בעניינים כאלה לעיקר גדול ועצום, דברי האריז״ל אשר קיבל מפי אליהו זל״ט) כי בא יבא גם בשער החמשים וישיג אותו בשלימות עצום ונשגב עד שלא ירד עוד מאתו (ועל אודות שאחז״ל שלח נא וכו׳ שאיני גואלם לעתיד הבט נא וראה מה שמובא בשיחות הר״ן בסי׳ נ״ד בענין גלגולים, ומובא גם בשאר ספרי אמת שאין הנשמה מתגלגלת כמו שהיתה, רק זה הנפש עם זה הרוח וכו׳) כי בזה תבין שלא סתרו זא״ז מאמרי חז״ל האלה).

ועתה כפי אשר נודע הדבר אשר דיבר רבינו ז״ל בעת שגילה את המאמר שבליקו״ת סי׳ כ״ח דע שיש חילוקים בין התורות וכו׳ ומוהרנ״ת ז״ל מעוצם הרגשו בזכות לבבו את עומק נוראות דבריו הק׳ עד כי בערו בקרבו כלהבת שלהבת ממש לא יכול להתאפק, ונתן את קולו בפני כל הנצבים עליו, אולי כך הוא הפי׳ מה שאחז״ל אין בן דוד בא אל מהיסח הדעת, היינו שיהי׳ בעולם ולא ידעו כי כבר הוא, ובביאור יותר שמעתי מאבי ז״ל שאמר בזה״ל מע וועט שמיסען משיח משיח צום סוף האט איז ער. ורבינו ז״ל גילה את ענינו והראה לו כי גם רב נחמן אמר כן, אי מן חיי אנא (בסנהדרין פ׳ חלק, איתא כגון אנא, אבל כמדומה לי מאשר שמעתי מאבי ז,ל שרבינו ז״ל סיים אז טנא הוא) ועיין בחיי״מ בשיחות השיכים להתורות צדיק שהוא כלול מתרין משיחין יחדיו וכפי הנראה ומבואר מדבריו הק׳ בע״פ שאלה הדברים סבבו על רבינו ז״ל בעצמו. ושאעפ״י שנמצא בו גם מנשמת בן דוד הי׳ העיקר מצד משיח בן יוסף, ושאעפ״י שגם האריז״ל ועוד מיחידי הדורות היו מצד משיח בן יוסף,

אבל בו נתקיים מאמר הכתוב (שבשבח הת״ח שנקרא בשם אשת חיל) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה. (שו״ס נ״א נ״ב סעי׳ ל״ו).

אות יג

והנה כבר מובן מדברי מורנ״ת ז,ל היוצאים מדברי רבינו ז״ל המצורפים לדברי הזוה״ק וכתבי האר״י ז״ל שעיקר רעת הגלות ולהיפך יטובת הגאולה הוא ברוחניות להכרת החיים נצחיים בדביקות המוחין בעונג התורה שבנסתר המיוסדת על התורה שבנגלה, ושמחמת זה לא היתה כלל השלמה בגאולתינו ממצרים קודם קבלת התורה וגם אח״כ מקבלתה עכ״פ בנגלה נתקלקל מחמת חטא העגל שלא זכינו אח״כ לקבל את הנסתר שבה (שבזה היינו זוכים לחירות ממלאך המות) וכאשר בארתי מדברי רבינו ז״ל בסי׳ כ״ב לקו״א חותם בתוך חותם ע״ש. ועתה בירידתינו לזה הגלות האחרון בחורבן בית שני דחמיר לן להשתקע בשער הנון ושבר הים דס״א יותר ויותר הקדים הש״י רפואה למכה, שנתעורר ר׳ עקיבא בערך עשרה שנים קודם החורבן ללמוד וללמד, (עד שהי׳ ראוי שנתנתן התורה על ידו), עד שנתייחד בו אח״כ תלמידו רשב״י, שנמצא בו פי שנים ברוחו כי הוא שניתן לו רשות להוציא על פני תבל התורה שבנסתר (שהוא מצד שער הנון דקדושה, כי הי׳ בו מנשמת משה. ועתה עלה יותר והתפאר בהאידרא... בלשון הכתוב ומשה לא ידע וכו׳, ואנא ידענא) ואעפ״י שמרוב קלקולי הדורות נסתתרה אח״כ תורתו בעצמה כמה מאות שנים, אבל בכל זאת גמר הש״י להוציאה שנית מתערה והסתרתה, עד שבאה וירזסדה אח״כ נשמתו ברבינו האריז״ל, להתחיל ולגלות יותר תורה שבנסתר (ועיין לקמן).

וזאת אשר העתקתי מספר של״ה מפרשת ואתחנן וז״ל, ומשה עלה אל האלקים שהיא הבינה והשיג אף שער החמשים עכ״ל. ועוד מבואר שם בתחלת הענין מה שמצא כתוב בשם המקובל מהור״ר חיים תלמיד מובהק של האר״י ז״ל... בכל דור בא משה בסוד העיבר... וקודם שחטאו ישראל הי׳ משה בתכלית השלימות והי׳ משיג שער החמשים... וכשחטאו ישראל נעלם ממנו וזש״ה לך רד, כנ״ל רד ממנין לך וזהו שאמרו רז,ל נ׳ שערי בינה נבראו בעולם ונתנו למשה חסר א׳. פי׳ מעקירא כולם נתנו לו ואח״כ חסריהו א׳ וזהו שכ׳ ותחסרהו מעט מאלקים... ויעל מערבות מואב אל הר נבו נ׳ בו, ונכנס הנון בשמו ונעשה נשמה וידוע כי נשמה בבינה... וזה נרמז בפסוק נביאאקים להם מקרב אחיהם... הנה ישכיל עבדי הוא משה והוא משיח, וארז,ל כגואל הראשון כך גואל האחרון, וכן הדור שהולך הוא הדור שבא... ואמר הנה ישכיל וכו׳ כי המעלות יהיו בהדרגה בתחלה ישכיל ואח״כ ירום ואח״כ ונשאו ואח״כ יגבה וכו׳ והולך

הפסוק ומגלה בתחלה ישכיל ואחו״כ ירום ואח״כ ונשאו ואח״כ יגבה וכו׳ והולך הפסוק ומגלה מה שיעבור עליו באלו הדורות, עד שבשביל כך ראוי לעלות לכל אותה מעלה ואמר כאשר שממנו עליך רבים כן משחת מאיש מראהו... ותראו... ועליו מדברת כל הפרשה ואמר מי האמין וכו׳ וזרוע ה׳ על מי נגלתה עכ״ל.

והנה בדבר הפסוק הנ״ל המגלה מה שיעבור עליו באלו הדורות, וענין כל הפרשה הנ״ל הסובבת עליו כל אשר יעיין בהם היטב יראה בעיניו שמבואר מהם כל אשר עבר על רבינו ז״ל מענין המריבה והמחלוקת, ולעתיד בהתגלות האמת יאמר כ״א לחבירו מי האמין לשמועתינו וכו׳. ויעל יונק לפניו וכשורש מארץ ציה, לא תאר לו, ולא הדר, ונראיהו ולא מראה ונחמד יהי׳, וחדל אישים, איש מכאובות וידוע חולי, וכמסתיר פנים ממנו... ואנחנו חשבנוהו נגוע וכו׳. גם אם תוסיף לעיין שם בשל״ה אשר יסובב עליו גם הכתוב שבסוף הפרשה הנ, לוז״ל לכן אחלק לו ברבים: ר״ל שיקח שכר כנגד כולם... ואת עצומים יחלק. פי׳ הוא יקבל חלקו מהקב״ה ממש, ושאר הצדיקים יקבלו על ידיו, ותראה בעיניך, שיש לבאר שזה זה מאמר רבינו ז״ל שיש לו ניגון לשיר אשר יהי׳ העוה״ב של כל הצדיקים והחסידים, (ושזה ענין מה שאחז״ל שר לא נאמר אלא ישיר) כי כבר נודע ומובן... שכל שכר המקווה להצדיקים הוא באמצעות הניגון שיתער לעתיד וגם מכל דברי השל״ה הנ״ל ובשם האריז״ל נראה מבואר ג״כ בפירוש הכתוב ולא קם וכו׳ כ״ל שבכל דור (הולך שהוא דור שבא עד כל הששים רבוא נשמות ישראל) לא נמצא ולא קם עוד בישראל כמשה, אבל הוא בעצמו נתעלה מדור לדור יותר ויותר ממדרגה למדרגה (ואם (חסר).

ואגב אורחא הנני לפרש קצת דברי השל״ה המרכבים בדברי מהרח״ו והאריז״ל בענין השם אלקים הנזכר בהכתוב הנ״ל (ומשה וכו׳) שהיא הבינה (שנמצא בה נ׳ שערים כנ״ל) כי זה מבואר מדברי חז״ל בעצמם בענין הכתוב ותחסרהו וכו׳ אשר פרשו וסבבו את השם אלקים על הבינה (הנחלקת לנון שערים כנ״ל) אשר מזה למדו שנחסר קצת ממשה. (שו״ס נ״ב נ״ג נ״ד סעי׳ ל״ח).

אות יד

גם כבר כתבתי במ״א שכפי המבואר בדברי האריז״ל שכל שער (הנ׳ שערים הנ״ל) נחשב ונקרא בשם מוח מיוחד בבניה (והשגה באלקותו ית׳) אותיות בולטות ומצטרפות בשמו הק׳: נ׳מ׳ח׳ן׳ (אותיות הנרגשות במבטא) אורבדרך זה מ׳ח׳ נ׳ן׳ שהנון כפולה כנגדה, ובהתאחדותו עם משה ממילא מבואר שהוא הנ׳ש׳מ׳ה׳ שבכלליות העולם אשר העיקר

שבהם הוא כלליות ישראל והצדיקסי אשר בהם. (שו״ס נ״ה סעי׳ מ׳).

אות טו

והנה כבר הבאתי לעיל משיחות רבינו ז״ל (שארח הסיפו״מ) שבגלגולי הנשמות מדור לדור מחליף השי״ת צירופי הנפש רוח ונשמה, שלא היו בצירוף הראשון לבוא באיש אחד כנ״ל כי כאשר תרד הנפש באיש אחד נצטרך לה כרטוח מאיש אחר, וכפי הנרא לעניות דעתי מצירופי דברי רבינו ז״ל בכתב ובפה שאעפ״י שגם רבינו ישראל הבעש״ט זצוק״ל נחשב בין יחידי הדורות כרשב״י והאר״י ז״ל הנ״ל אבל בו נמצא עיקר גדול מנשמת יעקב אבינו, שנקרא אח״כ בשם ישראל, כאשר זכה תחלה בעבודתו להמשיך בעולם נשמת יוסף׳ ואח״כ נשמת משה׳ רבינו ע״ה (שאחר כמה דורות נצטרך להם דוד׳ על ידו פ׳ד׳ה׳ ה׳ את יעקב בפדיון העליון שברעווא דרעווין וגאלו וכו׳ כי בבנין בית דוד האירו יותר המוחין שביציאת מצרים וקבלת התורה הנ״ל, כן גם עתה שנפשות ישראל מוכנים לקיום הכתוב כי פדה וכו׳ וגאלו וכו׳ בגאולה נצחיות הקדים לנו הש״י נשמת ישראל סבא כנ״ל להשמיך בעבודתו ומזרעו הק׳ נשמת מוהרנ״ן זצוק״ל [בנין מוחין מח נון הנ״ל] המוכרח והעיקר בנשמה הכלליות שבמ״ש׳ה׳ הנ״ל כי תורותיו ומעשיותיות הן הן סתרי תורה ופנימיותו הנמצאים מצד הנון (כאשר הבאתי במק״א) והמוכרחים לגאולתינו הנצחיית. (שו״ס נ״ו סעי׳ מ״א).

אות טז

הרב ז״ל מטשערין ששמע מאבי אביו הרב ר׳ אהרן ז״ל מברסלב שנכנס פ״א לרבינו ז,ל ואמר לו (קצת בלשון תוכחה) למה לא תקח את ספרי ותעיין בו היטב עד שיעלה על דעתך איזה קשיא, ואח״כ תוסיף ותעיין בו עד שתבין ותדע את התירוץ שע״ז, וכשמוע הרב את דבריו חזר לביתו ופתח את הספר ליקוטי מוהר״ן והתחיל לעיין בו עד שעלה על דעתו קשיא ופליאה בדבריו, ואח״כ הוסיף ללמוד ולעיין בו עד שעלה על דעתו התירוץ והתשובה שעל הקשיא הזאת. וחזר אח״כ לרבינו ז״ל ואמר לפניו את הקשיא והתירוץ. והוטבו דבריו בעיני רבינו ז״ל ואמר לו אני יודע מאחד שחיבר פירוש על הזוהר ולא ברוח הקודש, ואעפ״כ כיוון אל האמת, (כ״ז שמעתי מאיש אחד ששמע זאת מפי הרב ז״ל מטשערין

ובצירוף כ״ז והנ״ל באות י״ב תבין גם כן ברוב ההכרח וחיוב והסגולה שבלימוד העיון אשר בתורתו וגם בפשיטות ולא בדרך דרש. (שו״ס נ״ח סעי׳ מ״ג).

אות יז

אתפשטותא ואצילת רוח משההוא בכל דור ודור (כמובן בזוה״ק) להמטיר ולהשפיע נפלאות חידות והקדמות יקרות לאורייתא דעתיקא אשר בבואו לשער הנ׳ יחבר ויאחד זה הנסתר כנ״שמה בגוף הנגלה שבתורה (מהקדמה לספר ביאור הליקוטים).

אות יח

בדבר השגותיו והודעתיו ברוממות הצדיק ותורתו. סובב כוונתו על יחידי הדורות (כרשב״י והאריז״ל) (ובעיקר לא יהי׳ כוונתו ברובם ככולם זולת על משה משיח בעצמו שאנו מחכים אליו. (באה״ל בהק׳ כלל ט׳).

אות יט

כלל החמשה עשר : מה שנודע בחכמתו העמוקות אשר להסברתם מוכרח לחלק ולהפירד, את החכמה וההמצאה לחלקים ואברים, ואחד באחד יוגשו וישולבו בחיוב והכרח זה לזה. ולפעמים גם בחלק אחד כנחסר ונאבד אין ביכולת להביט ולראות את המטרה והמכוון אשר בה. ומרגלא בפומא דאינשי, שאין להראות להסכל והכסיל את המלאכה והעבודה הנחלקה ובלתי נשלמה, כי בתכלית ההיפוך ימלא את פיו בשחוק ולצון מהעובד ומשתדל בה. ואולם תורת משה שבחכמת האין סוף בעצמו יתי׳ אשר אין סוף ותכלית להסיבובים והצמצומים [הנחשבים כעין אברים וחלקים הנ״ל] המוכרחים להסברתה והבאתה בלב המוגבלים והגופניים, נחשבים ועומדים כנגדה, גם החכמים והמשכילים שבהם. כעין הסכל והכסיל הנ״ל, אשר בתכלית ההיפך נשפלה ובלתי נחשבה כלל

בעיניהם, ובאמונה לבד שי ביכולת לבא ולכנוס בסיבוביה ובצמצומיה וגם כפי האמונה בדברי הרופאים ועצותיהם להשמר ולרפא את המוח והדעת מיום ליום, ומשנה לשנה. כן זוכים לעשות ולקיים את דבריהם, עד שיזריח גם עליהם אור הדעת הבלתי נודע להם בתחלה. ואם גם ע״ז מרגלא בפומא באינשי: שבסיבת הכוזבים ושקרים אין מאמינים גם לאיש האמת. אבל בסיבת השני הפכים בנושא חאד, שנחשב לדעתו יתי׳, הבאת דעתו האין סוף בלב המוגבל (בהעדר התרופה ועצותיו הנ״ל) אין שום יכולת ואפשרות בענין אחר (ותרופה כלל באופן אחר).

אות כ

על אודות ההסבה הנ״ל בכלל החמשה עשר יש להאריך קצת כי יכולת ההסברה ללמד ולהביא בלב כל אשר זולתו את התבונה העמוקה נוראה ועצומה לאין ערך כי כפי עומק המושג וקוצר המשיג כן מוכרח כנגדו לסבב בהקדמות וסיבובים להמשיך במשלים ולחלק מערכת התבונה לחלקים ואיברים ולבלי להוציאם שלא כסדר וגם להפסיק וליתן רווח בין כל ענין וענין ומרוב שינויי הדיעות (כשינויי תמונותיהם) קשה וכבד באין ערך לכוין ולברר בעצתו מה שמוכרח בכ״ז כפי האדם והזמן גם כאשרא ידובר פנים אל פנים שנמצא יכולת להמסביר להבין בכל עיכוב ומניעה שנמצא למוח השומע מלהבין לקבל את דבריו ואולם חכמת האומות רב ועצום התורפה והתועלת לדעת השומע מרוב תבערת הלב לתאות הכבוד (או העושר שנמצא על ידה כי הלב והמוח שבכל איש ואיש מקושרים ומשולבים זה לזה.

אבל בתלכית ההיפך לחכמות התורה הבלתי מסכמת לתאוות הנ״ל נכפל וניתוסף למניעת המוח הנ״ל גם מניעת הלב להדיח ולרחק מאתה וכמאמר הכתוב לקנות חכמה ולב אין. ועכ״פ בחכמה הנגלה והמוגבלה שבה אין דור יתום ונמצא גם עתה מאחינו ב״י רבים ועצומים המופלגים וחריפים בחכמתה. אבל לא כן בחכמה הנסתרה והפנימית שבה אשר מצידה ובסיבתה ארוכה מארץ מדה ורחבה לאין ערך וגבול כלל, נחל נובע ושוטף ממקום החכמה נקודה העליונה לנקודה התחתונה פלא יועץ בעצותיו ותקנותיו העמוקות להשקות ולמלאות כל הארץ בחכמה ודעה את ה׳, ותורתו כמים לים מכסים ועד אשר יאיר ויופיע נהי כעוטיה ונחשב כעדים זוממין ואלפי אלפים ק״ו לעוללים ומלוכלכים כמונו גם אם זכינו להבדל ולהתרחק מהטועים והתועים [בחשך ואפילה לבל יראו ויביטו מרחוק באור צדיקים אשר כאור נוגה הולך ואור] אבל להסבירם ולהאירם על פני תבל אין לנו לא תבונהולא עצות וכל אשר הרביתי לחקור ולדרוש באיזה סדר ובאיזה אופן להציעם ולהוציאם לזולתי לא

עלתה בידי מאומה ובתכלית ההיפוך ונתוסף ונתרבה אצלי מחמת זה כמה דילוגים ומחוקים ושינויים ולא סדרתים (וגם לפעמים באתי מחמת זה בארוכה וכפל דברים) עד כי לא רבים יחכמו לבוא על ידם להמכוון אשר סבבתי עליו, אבל בכל זה אמרתי ויהי מה ארוצה ואביא גם מנחת דלי דלותי, כי גם שערה דשערה, מהברקת האור שמגיע מאתה לא' מני אלף ג"כ כדאי וכדאי הכ"ד.

נואם ה'מ'ב'א'ר והמבוער מבינת אדם: שפל ונבזה ולא בלשון ענוה אברהן בן ותלמיד לאבי ומורי רבי נחמן ז"ל.

אות כא

הנה אמרתי להאריך קצת בדברי רוממות תורתו הק', כי האמנם אשר הנסתרות לה' אלקינו לית מחשבה תפיסה כלל, בעומק כוונתו הק' והנוראה בכל דיבור ודיבור (עיין בס' חיי"מ בסיפור מעלת תורתו באות כ' שנראה שם מדבריו הק' שכמו שספר מעשיותיו הן תורות כן תורותיו הם מעשיות כי לפעמים הלביש השגותיו הנוראות בסיפורי מעשיות כדי לעורר מהשינה ומשאר טעמיו הנוראים.

ולפעמים הלביש את השגותיו בהתגלות התורה כדי שיהיה לנו איזה תפיסה בהם.

[ועיין בלק"ה או"ח הל' ק"ש של ערבית ה"ד באות ב' ובאות ג' עי"ש]. אבל מי יפאר ומי יהדר אחת מני אלף וגם מהנגלות לנו ולבנינו שבדבריו הק', גם המעיין היטב מתחלה ועד סוף בעניני המקראות ומאמרי חז"ל המובאים בהם יראה עפ"י רוב שהם מתבארים ומתפרשים לאסמכתות דבריו הק' בכמה טעמים ועניינים שאינם מוזכרים שם כלל כי אינם מוזכרים רק כמאן דמחוי במחוג שהקורא יבין מעצמו רמיזותיו הק', אם ישים כל לבו ונפשו עליהם וכמובן קצת מזה להבקי בספרי לק"ה ובס' פרפראות לחכמה שיצא בסמוך. כי כל תיבה ותיבה שיצא מפיו הק' של אדמו,ר ז,ל או מפרי עטו הק' כלם היו בפלס ומשקל גדול ונורא כפי הנגלה לו ברוב השגתו העצומה. וכ"פ גם אחר שכתב את התורה ונתנה להעתיקה מחק אז באמצע איזה תיבות אעפ"י שהיו נצרכים מאד להענין וזולתם אין מבינים כ,כ פירוש דבריו הק' אעפי"כ לא הביט על זה, כמובא אחר התורה שאלו את ריב"ק ליקו"א סי' נ"ז עי"ש. וכן במה שמביא לפעמים איזה דבר בדרך משל המעיין שם היטב יראה בעיניו שהי' לו כוונה ודיוק גדול במה שתפס רק את הדבר הזה למשל ולדוגמא (כאשר יבואר בהכרך הזה) כאשר אציג לפניך לדוגמא מה שמונח עתה בזכרוני בסי' ד' אות ה' שכתב שם ועונותיו של אדם הן על עצמותיו וכו' וכל

עבירה יש לה איזה צירף אותיות, וכשעובר איזה עבירה אזי נחקק צירוף רע על עצמותיו. ועי״ז מכניס בחי׳ הדיבור של הלאו הזה שעבר בתוך הטומאה, היינו שמכניס בחי׳ מלכות שהוא בחי׳ דבר א׳ לדור הוא מכניס אותה בתוך העכו״ם ונותן להם ממשלה. למשל אם עבר על דיבור של הלאו לא ייה לך, אזי מחרבי וכו׳, ע״ש. לכאורה נראה שעפ״י פשוט אין בזה שום כונה מה שתפס את השמל בזה הלאו, אבל כשתתבונן במה שכתוב שם למעלה, שמה שנקראים ע״ז שלהם בשם אלהים כי יונקים מבחי׳ מלכות הנקרא אלקים וכו׳, וע״י וודוי דברים שעי״ז מעלה בחי׳ המלכות בחי׳ אלקים מביניהם, עי״ז בעצמו הוא זוכה שגם באלקים יהלל דבר ולברך על כל הדברים הטוב והמטיב. וגם במה שכתוב שם בסוף וז״פ אנכי ה׳ א׳ פי׳ הן ה׳ הן א׳ תבין שכל זאת אנכי היינו כולו הטוב והמטיב אשר הוצאתיך מארץ מצרים וכו׳, כי עי״ז עולה מתוכם מלכות דקדושה ע״ש היטב. וגם כאן בהלאו הזה תתבונן ותדקדק היטב כי ??? מה שבהלאו הזה מבואר לא יהי׳ לך אלהים אחרים אף גם ידוע ומובא בספרי אמת שהלאו הזה הוא מקור כל הלאוין שבתורה, והוא כולל את כולם והעשה של אנכי הוא הכולל והמקור מהעשין שבתורה ובכ״ז ותראה בעיניך גם עפ״י פשוט שבדיוק גדולת המשל מהלאו הזה אשר מהמשל הזה בעצמו מבואר ביותר שכשעוברים על איזה לאו אז מכניסים המלכות בתוך הטומאה ונותן להם ממשלה כי הלא גם ע,י כל לאו ולאו שהוא עובר-הוא עובר על לא יהיה לך אלהים אחרים שזה בעצמם (ע״א שלהם) הוא בחי׳ ממשלתם ויניקתם מהמלכות דק׳ כאשר כפל למעלה, וכן להיפך כשמקיימים איזה מ״ע הכלולה בהעשה של אנכי וכו׳ אזי אדרבא מחבר שברי עצמותיו ומעלה מלכות דקדושה מביניהם וזוכה לדעת שכל מאורותיו הם לטובתו ולברך על כולם הטוב והמטיב.

גם בדברי אלה תבין ביותר מה שמובא שם אח״כ באות ז׳ עי״ש כ׳ ע״כ הנ״ל ממילא מובן שכשעשו ישראל את העגל ועברו על הלאו הזה בעצמו של לא יהי׳ לך וכו׳ וגם עשו ההיפך מהעשה של אנכי וכו׳ אשר הוצאתיך מארץ מצרים, כי אז אמרו על העגל אלה וכו׳ אשר העלוך מארץ מצרים אז בוודאי נשפל ביותר ויותר המלכות ע,י העון והעבירו ע״ז ביותר חמת מלכו של עולם להשליט עליהם המלאכי מות (כי בעת קבלת התורה שאחזו במדרגה כזו עד ששמעו מפי הגבורה אניכ ולא יהי׳ לך אז נאמר ע״ז אני אמרתי אלקים אתם אבל בעשותם את העגל נאמר ע״ז אכן כאדם תמותן שהחזיר השליטה והמלכות להמלאך המות כמ״ש בהתורה אבל עכ״ז אישי׳ חכס׳ יכפרנה׳. גם בעון הזה כמשה רבינו שהתחלל ע״ז ואמר אם תשא חטאתם וכו׳ ע״ש היטב באות ז׳ ויונעם לך לעד). וכן בסי׳ ל״ג אות ד׳ מובא שם וזה בחי׳ תרי״ג מצות וכו׳ צמצם את אלהותו באלו המצות למשל ששיער בדעתו מצות תפילין וכו׳. גם בזה נראה לכאורה שאין בזה שום דיוק מה שתפס למשל מצות תפילין כי הנה באמת גם שאר המצות הם צמצומים לאלקותו.

וכן בסי׳ ל״ד אות ד׳ מובא שם כי רצונו של השי״ת יהיו כך וכו׳. למשל מצות תפילין. ונראה לכאורה גם בזה שאין בזה שום דיוק כלל. אבל הבט

נא וראה אחר כמה דפים בסוף סי׳ ל״ח מובא שם השני תורות האלה בין התורות שחשב שם שהן סוד כוונת תפילין ובזה נראה לעינים שיהיה לו כונה נוראה ועצומה במה שתפס בהם את המשל ממות תפילין, וכמו בכל המקומות בספרו הק׳ תדקדק בהם היטב, ותראה פלאי פלאות עד אין שיעור וערך... נאום המבאר הנ״ל.

השמטות לגדולת תורותיו ומעשיותיו הקדושים עי׳ בה״ל סימן ח׳ אות ל״ה ל״ו ס״ו ס״ז ס״ח. שם דף כ״א סעי׳ ל״ז.

עי׳ שם סימן י״א דף ל״ג ל״ד.

עי׳ שם סימן י״ג דף לד,ל״ה.

עי׳ שם סימן ט״ו דף ל״ו.

עי׳ שם סימן י״ז דף ל״ו ל״ז.

עי׳ שם סימן כ׳ דף מ״א. ובהשמטות ובדף מ״ב, מ״ד ד״ה ובתחלת הימים.

עי׳ שם סי׳ כ״ב מפתח י״ט כ״א כ״ז ועיין בסי׳ ס״ז. ועיין על התורה ל׳ ידיעה כ״ד ושם דף ס״א: ובדבר המתחיל תורת ה׳ תמימה ועי׳ סי׳ נ״ד אות ד׳ ו׳ י״ז י״ח כ״ה ובסי׳ ס״א אות י׳ ט״ו ט״ז י״ז י״ח מ״ח מ״ט ס״א ס״ז ובסי׳ ע״ד ובסי׳ רפ״ב. ובלק״ת סי׳ ע״א סעי׳ ג׳ ד׳ ה׳ ו׳ ז׳ כ״ד ל״א ל״ז ובסי׳ קנ״ה.

ועי׳ קונטרס לקוטי מוהר״ן ח״ג עמוד י״ט ט״ו תפילות מר״א ז״ל.

ועי׳ כוכבי אור עמוד מ׳ מ״א מ״ד סעי׳ ה׳ ז׳ ח׳ ט׳ עמוד ע״ח סעי׳ מ״ח עמוד פ״ג סעי׳ ס״ד ובשיחות וסיפורים סעי׳ י״ז י״ח י״ט.

סימן ג

גדולת מעשיותיו הק׳ כמו בדבר הפרצופים ופ]עולותיהם הנזכרים בכתבי האר״י ז״ל איך לדעתנו המגושמה שום תפיסה כלל ואעפ״כ כנים ואמתיים כל דבריו בלי שום דופי ח״ו, כן גבוה מעל גבוה נמצאים עולמות למעלה מעולמות [רוחניות ונעלמות שאין לדעתנו שום תפיסה בהם כלל] בפעולות והנהגות ומעשיות נפלאות שגם מהם בעצמם נשתלשלים כל הפעולות והנהגות ומעשיות נפלאות שגם מהם בעצמם נשתלשלים כל

הפעולות והמעשים הנמצאים בזה העולם הגשמי רק שבסבת ההשתלשלות מעולם לעולם נאחזים היכלי התמורות להמיר ולהחליף כל פעולה וכל מעשה, ובתמורות וילופים שונים מדור לדור, ובדרך כלל אמת ונכון כל דיבור ודיבור שיצא מפי רבינו ז״ל בסיפור המעשיות, [למשל כשמספר שפ״א הי׳ מלך וכו׳] אעפ״י שבאמת לית מחשבה תפיסה בהם כלל כו׳, כ״ז שמעתי והבנתי מדברי מורנ״ת ז״ל בע״פ וגם בכתב מובא קצת מענין זה, שכל מעשה נעשה במקום שנעשה (שו״ס מ״ג סעי׳ כ״ה).

כל הנזכר בס׳ שיחות וסיפורים אודות סגולת הקריאה בדברי רבינו ז״ל סובבים גם על המעשיות ובאופן אחר יותר (שו״ס כרך ו׳ א׳).

הקדמה לקצת רמזים במעשיות שבספר הספו״מ: הוא מה שכתבתי לעיל בכרך שני אות כ״ה, שהבנתי מדברי מורנ״ת ז״ל שכל מעשה נעשה במקום שנעשה, ושהם נמשכים ונשתלשלים גם כל המעשיות שבתורה נביאים וכתובים ושבהשתלשלותם באמצעות היכל התמורות נימורים ונחלפים מעולם לעולם בשינוים שונים (שו״ס שם).

הנה שמעתי ביום אתמול עשירי בשבת (יאצ״ט הצ׳ רש״ש) שסיפר מהור״ר אברהם נ״י בשם מוה״ר זלמן הרב ממעדוודווקא בשם הרהה״ג ר׳ נחמן הרב מטשעהרין ז״ל כי פ״א שאל אותו אדם שיתן להבינו בפשיטות ובשכל אנושי מהו פשט הכתוב בפ׳ ויצא (כ״ח ט״ז) ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה׳ במקום הזה ואנכי לא ידעתי כי הלא בוודאי ידע יעקב אע״ה כי שכינת ה׳ וכבודו מלא כל הארץ ואין מקום פנוי ממנו ומה ידע עתה ולא ידע קודם לזה.

והשיב לו כי הנה אחז״ל בגמרא ברכות דף י׳ ע״א הני ה׳ ברכי נפשי כנגד מי כנגד הקב״ה וכנגד הנשמה מה הקב״ה מלא כל העולם אף הנשמה מלאה כל הגוף פי׳ המהרש״א ז״ל כי האדם נקרא עולם קטן בכל ענינו והיינו גופו של אדם, והנשמה שבגוף שהיא רוחניות היא כנגד הקב״ה בדמיון האחד דמה הקב״ה מלא כל העולם כש״כ מלא כלהארץ כבודו אף הנשמה מלאה כל הגוף שהוא כנגד העולם וכו׳. והנה ידוע כי אינו דומה החיות שבאדם שבאצבעות הרגלים או שבמקום העקביים להחיות שבאברים הפנימים וכמחז״ל חתך מכאן וחי׳ וכו׳. כי אם נחתך במקום נמוך ומגושם יותר אז עוד יוכל לחיות מה שאין כן בהלב או כדומה שש סעיקר חיותו ואם חסר ח״ו שם כל שהוא אינו יכול לחיות ח״ו כי עיקר החיות הוא בלב ושם משכן הרוח. ועוד חיות היותר גבוה הוא בראש במוח כי שם משכן הנשמה ואם יש איזה חסרון או כאב באיזה מקום בגוף מרגיש תיכף המוח שמלובש בכל הגוף, ושיוצאים משם צנורות לכל הגוף ואעפ״כ עיקר החיות היא רק בהמוח וציורא דגופא כציורא דמשכנא (עי׳ תי״ז תי״י דף כ״ז) וציורא דמשכנא כציורא דעובדא דבראשית (בלק״ת סי׳ ד׳) ושם (סי׳ ב׳) כי בביהמ״ק הי׳ ציורא דעובדא דבראשית וציורא דג״ע ע״כ המשיך הי״ת שם קדושתו והשרה שם שכינתו יתי׳ דהיינו כביכול כמו הנשמה ששורה בגוף האדם ועיקר החיות

בהמוח. וכן בבהמ״ק שכתוב והיו עיני ולבי שם כל הימים כמו שעיקר חיות האדם תלוי בלב ובמוח ששניהם נגד תפילין של ראש, ותש״י, שהם תש״ר כנגד בין העינים כמובא בלק״ת סי׳ מ׳ כי תפילין הם בחי׳ מוחין ונכנסים לפנים ובוקעים בעינים ומזה נעשה השגחת הי״ת כביכול שעי״ז נעשה קדושת אר״י בחי׳ אוירא דא״י מחכים כי עינים ע״ש החכמה נאמר וכתיב תמיטד עיני ה׳ אל׳ בה. ותפלין של יד הם כנגד הלב וזהו כנגד בחי׳ תפילין של יד הקב״ה בביתו כי יש ד׳ במקום הזה וכמובא בספר שערי אורה, יש בחי׳ חכמה, הוי׳ בחי׳ בינה, אם הוא בניקוד אלקים, נמצא יש ה׳ הם בחי׳ חכמה ובינה לבא. והנה ס״ת אכן׳ ישׁ׳ ה׳ במקום׳ הוא אותיות נ׳ש׳מ׳ה׳. וידוע כי נשמה מבינה. והנה התגלות השכינה היתה שם בבנין שלמה המלך ע,ה שזכה לבנות ביהמ״ק והק״ה ושם היו הכרובים והי׳ מדבר מ׳בין ש׳ני ה׳כרובים ר״ת משה וכן ס״ת של ישׁ׳ ה׳ במקום׳ כי בקה,ק השרה ה׳ שכינתו ומשם יצא הדיבור לכל הנביאים. וע״כ נקרא ירושלים גיא חזיון שלכ הנביאים מקבלים משם נבואתם ואם לא חטא שלמה המע״ה הי׳ יכול לזכות לנבואת משה רבינו ע״ה, שידבר עמו ה׳ פנים אל פנים כמו עם מרע״ה, ובפרט שמובא בזוה,ק שהי׳ דומה למרע״ה ולמשיח שהי׳ יכול לדון בלי עדים כי אם ברוח הקדש, רק מרע״ה זכה לואתה תחזה לדון בראי׳, ושלמה המע״ה לדון בשמיעה, ככתוב ולב שומע, ומשיח צדקינו יזכה לדון בריח ככתוב והריחו ביראת ה׳.

והנה ידוע חכמה בחי׳ ראי׳, ובינה בחי׳ לב שמע והם תרין רעין דלא מתפרשין, ואולי ע״כ נאמר בשלמה המע״ה חזית (בחי׳ ואתה תחזה) איש מהיר במלאכתו שהי׳ מהיר במלאכת ביהמ״ק, וע״כ זכה לדעת בחי׳ ביהמ״ק כמו המלכים משה ומשיח, וזה לפני מלכים יתיצב (משלי כ״ב), כי ריח של משיח צדקינו כנגד דעת כידוע ושלשתן חכמה בינה דעת הם כנגד ג׳ ראשונות שהם חשובים כאחד, ובהם נבנה המשכן וביהמ״ק.

והנה גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, ובמיתתם נקראים חיים. וע״כ דבר גדול הוא להשתטח על קברי צדיקים ולמדים אנו מכלב בן פונה וקבר רחל וקבר מרע״ה כמאמר חז״ל (עיין בהקדמת תיקון הכללי) וכביכול כן השכינה לא זזה מכותל המערבי לנצח כי גם כשהמקדש שוממים בקדושתם הם עומדים לעדי עד כי הי׳ בנין עדי עד בענין זה וכביכול כמו צדיקים שהם חיים וקיימים לעדי עד.

וע״כ הוא דבר גדול מאד לילך גם בזמה״ז לכותל המערבי שהשכינה שם הוא (ואדרבה יותר חשוב מזמן שביהמ״ק הי׳ קיים כמובא בספרים) והנכנס למקדש בזה״ז חייב כרת, וארז״ל בברכות דף ס״ב ע״ב אמר רב ביבי אריב״ל כל הרוקק בהר הבית בזה הזמן כאילו רוקק בבת עינו שנאמר והיו עיני ולבי שם כל הימים (מלכים א׳ ט׳) ע״כ שם גם היום עיקר החיות והשראת השכינה לנצח כמשכן הנמשה במוח והרוח בלב, וע״כ בזוה״ק תשא כתוב ירושלים לבא דכל עלמא (דברו על לב ירושלים) והיא באמצע כל העולם כמ ושהלב באמצע הגוף, וכן הוא נקרא ראש

עפרות תבל כי כן הוא ראש כל העולם כראש האדם שהמוח והנשמה הוא שם וע״כ כתוב נותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה כי ממלמעלה מעולמות הרוחניים נמשכו בהשתלשלות כל העולמות עד העולמות הגשמיים, וע״כ כביכול כמו עיני ה׳ ולבו בחיי נשמתו ורוחו שם הם, כן זוכים בני ישראל בני ה׳ להשתלשל להם משם הנמשה והרוח, וע״כ אוירא דארי״י מחכים מוח כל אדם ולבו. ה׳ יזכנו לבנין ביהמ״ק בב״א ומובא בגמ׳ א״י גבוה מכל הארצות וירושלים והר הבית גבוה מכל א״י וככתוב וקמת ועלית אל המקום וכו׳ וכמו שהראש הוא גבוה מכל הגוף ומובא כן בסה״ק כי עיקר העלי׳ שהיא גבוה מהכל נאמר על מעלצתה ברוחניות וע״כ היא במעלה כמעלת הראש מכל הגוף האדם. (וע״י תיקון גדול לפגם הברית כמובא בלק״ת סי׳ ק״ט והעיקר בקה״ק ששם נכנס הכה״ג ביוה״כ שהוא המתקן כל השס״ה ימים שהוא בחי׳ תיקון הברית כמובא בלק״ה, וגם בזה״ז עדיין עיני ה׳ ולבו שם כל הימים והשכינה לא זזה מכותל המערבי הק׳ לנצח כמאחז״ל. והוא תיקון גדול גם בזמן הזה לילך לשם, ותיקון לפגם הברית כמובא בזוה,ק ח״ב כי הצדיק דר אצל כותל המערבי תובב״א).

וכל מה שיש ביבשה יש בים חוץ מחולדה וכן כל מה שיש בארץ יש בשמים וכן מהעולם העשי׳ לעולם היצירה וכן לעולם הבריאה עד להעולם אצילות ולמעלה גבוה מעל גבוה שרשי האצילות, ומשם סיפר אדמו״ר ז,ל סיפורי מעשיותיו ונמשך בהשתלשלות משם בשורש שהוא ברוחניות עד למטה שנעשה המעשה בעולם הזה ונתלבש שם השגות אורייתא דעתיקא סתימאה שיגלה לעתיד לבא משיח צדקינו כי רוחו רוח אלקים מרחפת על אנפי אורייתא ובעוה״ר הוצרך להתלבש ולהוריד א״ע למטה למטה למקומינו ולספר הדברים בלשון חול בל״א שמדברין בינינו שע״ז איתמר והוא מחולל מפשעינו כמובא בלק״א סימן קי״ח וכתוב שם שהדברים של החידוש של צדיק הדור הם בעצמם בחי׳ משיח כי רוחו מרחף ע״פ המים היינו התורה והיינו רוח פיו רוח ממללא וכו׳.(קונטסר לק״מ ח״ג כ״ו-כ״ח סעיף י״ג).

פ״א אמר מוהרנ,ת זצוק״ל שבתחלת התקרבותו לרבינו זצוק״ל אם לא היה רואה אצל רבינו זצוק״ל מנורות של כסף (זילבערנע לייכטער) לא היה מתקרב (במובא בחיי מוהר״ן שזה מה שהאנשים כשרים מלובשים וכו׳ כי אפי׳ השי״ת כשרצה ליתן לנו התורה הלביש א״ע בסיפורי מעשיות כי כל ספר בראשית וכו׳ ע״ש). (אבינה ברזל כ״ב סעי׳ ט״ז באמצע).

כלל הראשון : הוא המסלה הנ״ל [בהקדמת מורנ״ת] אשר בה סולל וסבב בכל ספרו הק׳, כי מבלבד הנסתר והדרש שנמצא במאמריו הק׳ בעשרם ממקום אחר, וממאמר אחד לחבירו [וכ״פ נראה שגם עצם המאמר הוא כעין חידה והלבשה נפלאה להשגתו, כעין הלבשת השגתו בסיפורי מעשיותיו] עוד גם בבואם בסוג הנגלה, נכונים ונפלאים הם בחכמה ובתבונה הרישא והסיפא והמציעתא שבכל מאמר וענין מפרשים

ומבארים זה לזה [הוא הפלאתו לבאר בדבריו מזה על זה בהפלאות שונות ובכל מאמר וענין, מניה וביה כי היא לימוד הנגלה אשר הוכן בהם להיות שוים לכל נפש, מלבד הנסתרות והדרושים שנמצא בהם ממאמר א' לחבירו]. (אעפ"י שגם עצם שבהם הוא אור הנסתר דאתקרי רזא ברזי וסתרי תורתינו הק' אבל עוד נסתר לנסתר גבוה מעל גבוה וכו'). (כלל א', מהקדמת ביאור הליקוטים).

סימן ד

מעשה א' מאבידת בת מלך

במעשה א' מאבידת הבת מלך כבר כתבתי קצת רמזים בביאור המאמר שבליק"א סי' ס' (פתח ר"ש) ועי"ש.

אות א

במה שכתב על אודות אברהם ויצחק שבמקומות שלא הי' שם יראות (כמ"ש אמרתי רק אין יראת וכו') הרגישו זאת ע"י שהתחילו להרגיש לפי ערך גודל קדושתם יופי הנשים (מביא ע"ז) הכתוב שאמר אברהם לשרה הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את [שנמצא ע"ז ברש"י ובפירושים שונים] כי מלשו הנה נא ידעתי משמע שעד הנה לא ידא [כי גם ירידתו למצרים היתה (כמו ירידתו) לפלשתים בסיבת הכנעת הקליפות והמשכת היראה ושניהם בסוג הנ"ל ליתן בזה את האמור בזה].

בהשלשה דברים המוכרחים ויוצאים להמשכת היראה [תיקוני עתיק שבסיפו״מ והתעוררות השינה ופקידת עקרות] מבאר יתר בהשתלשלותה בזה לשלשה קוין מורא שמים בחב״ד [שנמצא בתיקוני (עתיק) הנ״ל כמובא בפרפראות לחכמה] ומורא הרב [שבתמידים הגונים הנתעוררים על ידו בהתעוררות השינה] ומורא אב ואם [של הבנים הנולדים בפחד יצחק שבפקידה הנ״ל] ואמנם כן שגם בכל לימודי הרב [שבו (הע׳) שנים והע׳ פנים] נצמחים ונגדלים משרשם שהם השנים קדמוניות הנ״ל להיות נתגלה ע״ז הג׳ קוי (היראה) אבל בוודאי העיקר הוא ע,י הרב והזקן שבכוחו להפוך כל הירידות לעליות דייקא בהתיקוני עתיק וחב״ד של השנים קדמוניות שממשיך ומאיר משם בלבושים שונים להתלמידים היורדים הנ,ל להעלות גם אותם מירידתם (ונפילתם) ממילא נשלם יותר מוראו שמים שבחב״ד וגם התלמידים דייקא ע,י שזה זמן רב שהיו אלמים (וחרשים) מלימודי התורה של הע׳ פנים, עכשיו כשיוצא מהם הדיבור של תורתם ולימודם הוא יוצא (בכוחות) וגבורות יתירות כמוב״פ. וע״ז ממילא נשלם יותר מורא רבם שבלימודיהם האלה, וגם עכ״ז נהפך לתיקון גם הקלקול מעיכוב ההולדה שהי׳ עד הנה מחמת עיכוב הדיבור [כי כל ההולדה הוא ע״י כח הדיבור כמובן לקמן בפנים בענין זיווג הנשיקין שקודם לזיווג הגופני] ודייקא ע,י שהיו מחמת זה עקרות בהמשך הזמן והדמים והגבורות נעצרו. נתגלה עתה ביותר בחי׳ הפחד והיראה בהבנים הגונים במורא שלהם הוא מורא אב ואם כנ״ל.

שבביאורו להכתוב חיהו [ופירש״י עוררהו] להתעורר השכל והחכמה מהשינה מבאר יותר במה שכתב תחלה על אודות התDKU> השל והחכמה שהיא אשר תחי׳, וגם מבאר במה שכתב על אודות השינה שהיא [זלע״ז] בחי׳ השינה באדמת עפר לגמרי ח״ו.

~אות ד׳

בדבר המעשיות שהזכיר בהתורה הזאת יש לבאר קצת [מהנראה מדברי מורנ״ת ז״ל שכל מעשה היתה במקום שהיתה] כפי המובן ומבואר בדרך כלל מספרי התיקונים וזוה״ק [ודברי האריז״ל שמבאר בהם] שהארץ וכל אשר עליה בפרטי פרטיות [קומת העולם והנפש והשנה שבה] מצוינים ומסומנים לפרטי פרטיות צבא השמים [הרוחניים והשכליים ממדות ואותיות התורה] שבעולם העליון שעלי׳ נשתלשל מאתו בבריאתו והנהגתו מתחילה ועד סוף ושכן גם הם כסימנים ורמזים יחשבו לפרטי צבא השמים [הרוחניים והשכליים ממדות ואותיות התורה] שבעולם

העליון שעלי׳ נשתלשל מאתו בבריאתו והנהגתו מתחילה ועד סוף ושכן גם הם כסימנים ורמזים יחשבו לפרטי צבא הרוחניים והשכליים שבשמי השמים והעולם העליון יותר וכן למעלה עד מספר השבעי שבגוף פני התורה ועד גבורת הדרת פני הזקן שקנה ועלה גם בשרשיהם שבשנים הקדמוניות והעליונות מהם כנ״ל, אבל בתהלכותם וירידת השתלשלותם נחלפים ונשתנים מאד משנה לשנה ומקומה לקומה ומפנים לפנים, ובסיבת ההשתוות והמשכת הגשמיות והפשיטות מהרוחניות יש לפרש בכל היכולת כל דיבור (ודיבור) שבסיפורי התורה והמעשיות הנ״ל בפירוש הפשוט וכנראה ונמצא מעין זה גם בפני קומת האדם שנמשכים משם כנ״ל. [שהם נשתלשלים ונמשכים זמ״ז מדור לדור] שאעפ״י שנשתנים למשונים זה מזה בתמונותיהם ובדעותיהם וכו׳ נמצא בכ״ז השתוות זל״ז [ברמ״ח איברים ושס״ה גידים] וכן מבואר מכותלי דבריו הק׳ בכמה מעשיות שדיבר אחריהם (בפירוש) הכתובים שיוצא מהם אבל מחמת שבכ״ז קשה למצוא בהמעשיות את הפירוש הפשוט ונראה מחמת זה דברי (קרוע) ראשון דרוש גם בהתורה שמורכבת בה הבדלתי והפרשתי אותה והצגתי אותה לבדה [בתחילת הכרך].

אות ה׳

(ידוע) שהתורה הזאת מצורפת להמעשה הראשונה שבספר מעשיותיו [כמובא בהקדמת הסיפו״מ ע״ש] ושניהם כאחת כהקדמה לשאר המעשיות שהתחיל לספר בקיץ תקס״ו בסיבת השינה שנתחדשה אז על השני למלך. [שהוא כלליות נפשיות (ישראל) שנגנז ונאבד מהם פני הנשמה בסתרי תורתו שהיו ראוים ומוכנים להאיר ולהזריח על פני תבל וע״ז הוכרח (להתעלות יותר)ברוממות השנים קדמוניות הנ״ל ולהמשיך מהם לבושים וסמים יקרים אשר בלי ספר ינצחו ויתגברו להקיצם ולהחיותם ולעוררם גם עתה משנתם הנ״ל [והוצאתי כ״ז מצירופי דבריו שדיבר אז בענין זה].

אות ו׳

על פי הנזבכר לעיל באות () נראה מבואר מחמת זה בעצמו היא מסוגלת ביותר להתעוררת השינה שעפי״ז מבואר שדייקא על המעשה הזאת הקדים ואמר שכל מי ששמעה היה לו הרהור תשובה [כי אעפ״י

שההתעוררת היא (משנית הע') פנים וכו' כמוב"פ וע,ז נקרא גם בפשיטות ההתעוררת לתשובה בשם התעוררות מהשינה כמובן זאת (בסעי' ט') עורו ישנים וכו', וכמובן מהתפילה שעל התורה הזאת] גם על פי זה יש לרמז במה שאמר אחר אמירת התורההזאת שהי' לו כח להחזיק אותם באמירת התורה שלשה ימים רצופים מעת לעת שלא ידעו בין יום ללילה וכו', כי זהו תכלית שלימות התעוררת השינה [כמובן במס' שבועות דף כ"ה לענין האומר שבועה שלא אישן ג' ימים שמלקין אותו ועיין ברע"ב פ"ב ממס' נדרים, וברמב"ם פ"א מהל' שבועות שרצה לומר ג' ימים רצופים מעל"ע] כי זה א"א להיות רק בדרך נס כמובא במס' יבמות קכ"א מעשה בא' וכו' ועלה לאחר שלשה ימים ומובא שם בברייתא אין מזכירין נסים מעשה ע"ש.

אות ז'

שהר הזהב ומבצר המרגליות שבמציאת הבת מלך היא העשירות שבמציאת התבוננות התורה שהזכיר בדבריו הק', כמבואר גם זה מדברי מורנ"ת שבהקדמת הסיפו"מ הנ"ל.

~אות ח'
שבצירוף הנ, לוצירופי שאר דבריו הק' שבההשגה הנ"ל נראה מבואר שגם בעת החיפוש והבקשה שמבקשים ודורשים אחר הר הזהב ומבצר המרגליות מוכרח להשמר מאד מתאוות אכילה ושתיה שמביאה את השינה וגורמת אבידתה יותר (כי כל בחינה כלולה מכל הבחינות כנ"ל בהכללים).

אות ט

שבשלשה השרשים (הנ"ל באות ב') שצומחת מהם היראה המושלשת בקוין שבה כנ,ל מבאר יותר בהשלשה ענפים היוצאים אח"כ מאתה ענף א' הוא האריכות ימים שבתיקוני עתיק כי הוא מעין הקו הראשון שבמורא שמים הנמשך בחב"ד שבתיקוני עתיק כנ"ל. ענף ב' הוא העשירות המוכרח להתבוננת שהוא מעין הקו שבמורא אב ואם הנמשך בחלקי העשירות [וזה מבואר גם מכותל דבה"ק בביאור הכתוב כי כל העושר וכו' שבאמת עיקר העשירות הוא רק בשביל ההתבוננות] עף ג'

הוא ההתבוננות התורה והלוחות שהוא כעין הקו של מורא רבך הנמשך באורייתא תליתאה של התלמידים כמוב״פ.

אות י׳

שבהמכוון כפי הנ״ל ענף התלמידים שבדבר הלוחות לצאת ולצמוח משורש התעוררת שינתם שנמצא בין השלשה שרשים כנ,ל באות ב׳, מבאר יותר בהבאתו בענין ההתעוררת שבלב התלמידים את הכתוב כתבם על (לוח) וכו׳, ושמחת זה יהי׳ שכחתם בשברי הלוחות.

אות י״א

שבצירוף המעשה מהבת מלך הנ״ל מבאר יותר בדבר היראה [הממוצע בין השרשים והענפים הנ״] (ומבאר) בהכתוב אשה יראת ה׳ וכו׳ ושזה נמשך מתיקון הגבורות שבפקידתה ושבזה נכנע ונתבטל האשה זונה (הבל היופי) שמשם העניות כי בעד אשה זונה וכו׳ כמוב״פ.

אות י״ב

שבדבר הכתוב כי ילדתי בן לזקוניו מבאר יותר בזקנת אברהם שכתב תחלה, ובדבר היראתו הנ,ל (שהוכרח) להצלת שרה מקליפת הבל היופי הנ,ל כי עיקר המשכת היראה הזאת היתה מפקידתה כמוב״פ.

אות י״ג

שבהתהפכות (לפי א. בורשטין) הקלקול לתיקון הנ״ למדה,ק מבאר יותר במה שכתב אח״כ על אודות הקלקולים שעמדו ונתחדשו כנגד צתיקוני אברהם הנ, לעד שחזר והתגבר עליהם יצחק להפוך גם אותם לתיקונים וכאשר (נבאר לקמן) כי באבידת בת מלך למקום הרע והקליפות מבאר יותר לפי הנ״ל בהתגברות הפלישתים שבקליפות הבל היופי (נגד שרה [ורבקה] הנ״ל ורצו להתאחז ח״ו גם בהם.

אות י״ד

שבביאורו הנ״ל באות י״א מוסיף לבאר שאע״פ שעיקר התיקון והפגם תלוים ועומדים ביחידי הדורות וכו׳ נמצא בכ״ז מענין הזה גם בכל איש ואשה [כי היא אבידתו שמחזר אחריה כמובן בהמעשה].

אות ט״ו

שגם בהמבואר הנ״ל מבאר יותר בהבאתו ע,ז ענין ההתקשרות והשידוכין וגם בהכלל הנ, לבהקדמה שכל (בחי׳ כלולה) מכה״ב נוכל לפי׳ שגם בכ״א מהם בפרויות תחשב הנפש שבחיות הגוף כבת מלך האבודה ונמצאה תמיד (בגלות) של הבת מלך דס״א שבשינה ועפר כנ,ל מהמוב״פ, ושאעפי״כ מצד הבת מלך הנסתרה בהם אין שום נפתל ועיקש ובתכלית ההיפוך תהי׳ נקודתה שנטבעה בהגוף הנ״ל כעטרה ונזר לבעלה לאור הנשמה נר ה׳ נשמת אדם שהוא החופש ומחפש תמיד למוצאה ולהעלותה אתו להמלך העליון יתי׳ כי דייקא בהנשמה נמצא לפעמים שנסתר פניה מי׳שני׳ה כמוב״פ עד שמבשרי לבד אחזה אלקי להעלות ולהשיבה למדרגתה כמובא מזה לקמן באות...

אות ט״ז

מה שכתבתי לעיל בג׳ קוי היראה שהם בבחי׳ הבת מלך הוא ג״כ ע״י הכלל הנ״ל כי כפי הנ,ל ובאות ז׳ בביאור מורנ״ת ז״ל שעיקר בחינתה מכוון לדבר ההתבוננות שנמצא בג׳ ענפים הנ,ל נראה מבואר שכמו כן בגוף היראה שבשלשה הקוין שמתפשטים ויוצאים משם הע׳ האי׳ מכוון יותר לבחינתה הארת ויראת התלמיד שבאורייתא תליתאה.

אות י״ז

כפי המבואר בדה״ק במעשה הנ,ל עד אודות העליונות הנאצלות בהמלך העליון יתי׳ [הנחשב בהם כביכול כאב לבנים] שעל כולם תתעלה ותתרומם האור והצמצום הנפלא שבסוד הבת להיות מאתה לבד כל השעשוע והחיבה לאביהם שבשמים תבין מרחוק שהוא בעצם אלקותו וטובו יתי׳ יותר מכולם ושגם בכוונה מכוונת הפליא עבורה במדת הרוגז והדין והסתרת הדעת להרבות במיעוטה וצמצום הדעת כדי להטיב ולעדן דייקא באור הנפלא הזה לכלליות נפשות ישרא לשבסוד השני למלך כנ״ל כי בכל עבודתם ויגיעתם לחפש אחירה מהפכים ומהווים שהמיעוטים והצמצומים בעצמם כלים וידים נפלאים אשר תתקבל בהם לנצח האור הנפלא הזה וכל אשר יתרבו ויתארכו יותר העיתים שמחפשים ומבקשים את ה׳ באורו הנפלא הזה [שהוא בסוד דוד מלכם כמובא לקמן מהמובן בפנים] ואעפ״י שיתרבו ויתגדלו כמו כן הכלים האלה לעד ולנצח, אבל לרוב העוני ולהחץ והמכאובים שסובלים בכל דור מים הולדתם עד יום מותם, ולרבו הסכנה ופחד השינת עפר לנצח ח״ו שנמצא בענין זה, אשרי מי שלא יחטא ומי שחטא יחיש וימהר מאד מאד להמלט על נפשו ממצודת הקליפות האלה שבשינה הנ״ל העומדים זלע״ז בבת מלך דסט״א (אשר) רבים חללים הפילה לחרפת ודראון עולם ועצומים כל הרוגיה להיות מהבלתי יודעים כלל מהטוב הנצחי הזה [כמובן בפנים בצירוף ביאורי הנ״ל] וגם לפי״ז תבין ותתבונן בהכרח תחיית הגוף ועונג הנשמות [שנמצא להם גם עתה תיקון] כי אור עונג אלקות שבכלי הגוף יעהל להנשמה כפלי כפילים כשתתחבר עמו בתחייתו ומציאתו שלעתיד.

אות י״ח

כפי המבואר בכל הנ״ל שעיקר הדרת פנים והנשמה שבשרשי התורה יבקש וימצא הרב דייקא בתלמידו [וגופו] בהתבוננותו שבאוריתא תליתאה עצם האלקות וסוד האשת חיל שנמצא בו לא ינום ולא ישן כלל כי היא בעצמה תהיה בבחי׳ הרב והעתיק המשתדל לעורר ולהקיץ אותו משינתו ולהכרח הוצאתו שלא יכירו ולא ישיגו בהם החיצונים והבלתי הגונים המוב״פ משנים את פניהם בלבושיהם יש לבאר בכ״ז (בדבר) התמורות והשינויים שנמצא בענין זה כי באופן אחד נחשב מדרגת התלמיד [שלמטה ממדריגת הרב] לשני למלך ומדריגת הרב נחשב למדריגת הבת מלך שלמעלה מהשני למלך כנ,ל וכמבואר מדבריו הנ,ל שכל החטא והקלקול הגורם לשינה הי׳ מצד השני למלך, ולא מצד הבת מלך כי היא באמת לא חטאה כלל.

אות י״ט

ומפי׳ המעשה והתורה הנ״ל נראה מבואר שהיא מדריגת התלמיד והקטן במעלה הנ״ל כי מצד הרב אין נפתל ועיקש ואעפי״כ במה שהוצאתי מכותלי דה״ק בביאורי הנ״ל נראה מבואר גם להיפוך שעיקר רוממות ועומק (סתרי) התורה ובת מלך שנמצא בהתלמיד בעצמו וזה לבד כל המכוון שהרב בתיקוני עתיק ושרשי העי פנים שבה (מתייגע) ומחפש אחריה והוא כמברדכי השני למלך שמחפש ודורש ומבקש להתבוננת הבת הנ״ל אשר בהסתר נסתרה בין הקליפות מצד הדיבור שנזרק מאביה שבשמים יתי כי כל גדולת הרב והשגת תורתו הנסתרה הזאת לא תהי׳ כ״א בסיבת נפשות תלמידים כנ״ל.

אות כ׳

בדבר הששה בני סובת אחת יש לבאר בהמבואר מדברי הזוה״ק והאריז,ל שד׳ אותיות השם יהיו בסוד אב ואם בן ובת סוד העשר ספירות [כי חוץ היוד וכו׳] ואות הואו רומז להאו ספירות חג״ת נה״י והא אחרונה לספירת המלכות, כי לפי זה תבין ותתבונן שהואו ספירות יהיו כל א׳ בסוד בן כנ,ל להמלך העליון יתי וכפי הנ,ל נראה מבואר שבתכלית השלמתה לשם הוויתו יתי תהי׳ כמו כן מחמת זה גסבהשלמת השגת

הווייתו יתברך שבכל מדרגה [כי סוף מעשה במחשבה תחלה וכנזכר באות הקודם לזה].

אות כ״א

שגם לפי הנ״ל נראה מבואר שהיא בפני הלבנה [השביעית הנראים לעיני אדם בלתי כלי מחזה] שמיום שעלה במחשבתו להתצמצם במדת הדין כעין שגיאה שנזרק כביכול מפי השליט העליון יתברך ומעטי וכו׳ שהיא מיעוטה והסתרתה בין הקליפות בבואה בלילה בחדר ממשלתה כנודע שמוכרח השני למלך שהוא כלליות ישראל לכפר ולחפש ולבקש מציאותה ותיקונה כמוב״פ.

כ״ב) מה שרמזתי בס׳ כוכבי אור ח״ד מדבר הכתוב פתח פיך וכו׳ המוב״פ, שבסיפור המעשה הנ,ל על אודות החן אשר בהם סוד האשה [שהיא בת השבכע] הנ״ל וצעקה ובכתה על שנשקע בשינה משתיית היין ונשא ונתאחז זלע״ז בבת המלך דסט״א והוא בהתעוררותו נתחרט ואמר אשר חיל מי ימצא וכו׳ כי נתרחקה למבצר הפנינים [שבהר הזהב] כי בכ״ז מבאר יותר (בכל הכתובים אשר) בעניוהכתוב הנ״ל פתח פיך וכו׳ ובהבאתו אח״כאת הכתוב בטח בה וכו׳ [שזה המוכרח לתיקונה כמוב״פ] ובענין הכתוב שקר החן וכו׳ אשה יראת ה׳ וכו׳.

אות כ״ג

שבהנ״ל אות כ׳ נראה מבואר שאבידת הבת גרמה קלקול גם להבנים [והוא שבירתם כנודע] וממילא מובן שכמו להיפוך בתיקונה מוכרחים וממוצעים ג״כ לבוא בדבר התיקון והמציאה הזאת, ולפי״ז יש לבאר שזה ענין הבנים העומדים בקו היראה מאב ואם בפקודתם הנ״ל [ובנחלת עשרם כמוב״פ] כי התלמיד הוא בסוד הבת ששם נאחז השכחה והאבידה עד שמוכרח לברר ולדחות מהם למי שראוי לדחות לגמרי לבל יספו גם הנותרים באבידתם לגמרי ח״ו.

אות כ״ד

בדבר החיצונים האוחזים באדם בעת שניתו עד שאין ביכולת להוציאו מאתם כ״א בהשתנות פניו [כעין ערמה וגניבה] לבל ידעו ויכירו כלל ביציאתו מאתם וכפי המבואר בעצת הבת מלך [להוצאתה מהחיצונים האוחזים בה] שלא להלכד במצודת השינה [ע״י האכילה ובפרט ממשתה היין], נראה מבואר שהחיצונים הנ״ל האוחזים בהבת מלך בעצמה ובהכלל של זלע״ז הנ״ל בהקדמה נראה מבואר שהם זלע״ז בקליפת בת מלך דס״א השורים על האדם בשינתו [ויבואר לפי זה אגב אורחא בהפלאת המאמר חז״ל מענין זה].

אות כ״ה

שבדבר הערמה הנ״ל תבין מרחוק בסוף דבריו שמוכרח לחכמה ושכל איך להוציאה.

אות כ״ו

שגם בכל הנ״ל מבאר יותר בהבאתו ענין רחל ולאה על אודות הכתוב כי כל העושר וכו׳ שאז באמת הוכרח יעקב להוציאם מאתו בערמה וגניבה על בלי הגיד לו וכו׳.

אות כ״ז

שלכאורה יש להתפלא בענין העושר שבשליש הקרקע אשר בקו יראת הבנים הנ״ל לכי הלא מבואר מדבריו הק׳ שעושר הקרקע עולם [שהיא האשה] לא יהיה כלל בכלל העושר אשר יאמר אלקים בקדושת התבוננות אבל לפי הנ,ל בסוד האשה שבאמת תמצא בעצם ההתבוננת דקדושה ומהתגברות הקליפות לבד שנאחזים סביבה תהי׳ בבחי׳ קטנות הדעת [והעשירות תתהפך ע״י שלא בקדושה ח״ו] תבין מרחוק בעמקי דבריו הק׳ שבהפלאת מעשיו בעצמם אשר יעשה ככל אשר יאמר אלקים להוציא אותם ואת עשרם מהס״א יגיעו ויבואו ע״י להיות גם הם בעצם קדושת התבוננותו עד שיזסכה בזה לבד לשליש בקרקע הרומז על האשה כנ״ל.

אות כ״ח

לפי הנ״ל מבאר יותר דבריו הק׳ על אודות הבל השופר שהוא מלשון יופי [כמ״ש שפרו וכו׳] כי לכאורה יש להתפלא גם בזה כי מאחר שהוא מכניע להבל היופי למה יקרא גם בעצמו בשם הבל השופר [שהוא כעין הבל היופי מלשון שפרו וכו׳ כנ,ל] אבל לפי הנ,ל תבין מרחוק שבהכנסת קליפות הבל היופי דסט״א תצא זלע״ז מהם בעצמם בת מלך בהבל השופר והיופי דקדושה.

אות כ״ט

שגם בכל הנ״ל מבאר יותר בהבאתו ענין המאחז,ל שעשאה כאוצר שיסובב על האשה.

אות לי

שגם בכל הנ״ל מבאר יותר בהוצאתה שהבל היופי והשופר מן המיצר והמצרים שהיתה בהם תחלה ע״י אור פני הזקן כמוב״פ אות... שאם תוסף לעיין באגודת השרשים ואגודת קוי היראה ואגודת ענפיהם [שמכוונים הם זל״ז במספר שלש] כנ״ל תביט ותראה שגם בכל אגודה ואגודה משולבים שנים מהם כאיש אל אחיו והשלישי מכריע וממוצע בין שניהם כי תיקוני עתיק וחב״ד שלפני התורה [ושרשיה בהזקן] הנמצאים באגדות הנ״ל משולבים ומצורפים להתבוננת התורה ואורייתא תלתיאה והתעוררת התלמידים שבאגודת הנ״ל וכתרי פלגא גופא שבסוד הב״מ והשל״מ נחשבים הם זה לזה כנ״ל כי אור פני התורה והעיקר הדרת פני התורה [שבזקן מרדכי המוב״פ] מכוון ועומד כעין השופר והיופי שבאור פני הבת וההתבוננות הנ״ל שנמצא בהתורה והוא בן שבנחלת עשרו וממונו המוב״פ ממוצע ומייחדם בהתחברותו שלזה ולזה.

אות לי״א

בדבר הכתוב ואברהם זקן וכו׳ על אודות האריכות ימים בכל שעה ושעה שהוסיף בעבודת ה׳ מבאר זאת יותר ממה שהכפיל הכתוב את לשונו זקן בא בימים וכמובא מזה בזוה״ק שכוונת הכתוב בכפילתו הוא שבא בכל היים שלו מתחלתם ועד סופם. ולא איבד אפילו שעה אחת.

אות לב

שלכאורה יש להתפלא בהרכבתו שבאמצעות דבריו על אודות שקר החן שנכשלים בהבל היופי כי לכאורה לא תתחבר יותר אזהרת השמירה הזאת משקר החן לשאר קשרי תורתו הזאת, ואין זה דרכו הק׳ הנ״ל בהכללים אבל מרחוק תבין ותתבונן בענין האריכות ימים הנ,ל לכל שעה ושעה ממש כמבואר בזה מלשונו הק׳ שזה א״א בשום אופן כ״א כשזוכה האד סלהתקדש גם בכל צרכי גופו שעוסק בהם בעמידתו ובאכילתו ובדיבוריו וכו׳ כי בכולם תהי׳ חופפת על פניו יראת ה׳ לבל יעסוק בהם רק ברצונו יתי׳ לבד ולא בשום פניה וכוונה אחרת בשבי לבני אדם ולהנאת ולכבוד עצמו שזה ענין שקר החן הנ״ל ומצירוף וכפולת לשון הכתוב שקר החן והבל היופי יתחבר גם כן הענין הזה כי מפשטיות לשון הכתוב יסובב

גם שקר החן בדבר הקלקול שבאשה אשר יתהפך אח״כ לתיקון היראה כהתהפכות הקלקול שבהבל היופי להבל השופר הנ״ל, וגם עיין לקמן באות ל״ה.

אות ל״ג

בהפסק הנשימה שבחמדת הבל היופי מבואר כונתו בכפלים מאחר שהא בהא תליא ושגם בזה ההפסק מוכרח להפוך את הקילקול בעצמו לתיקון מאחר שגם הולדת הבנים דקדושה הוא בהבל ובהפסק הנשימה.

אות ל״ד

מה שפטרבענין זה על אודות הנשים שנמשך יופים מהבל היופי והפסק הנשמיה נראה מבואר עפ״י הנ״ל שהאשה נמצאת תמיד בקליפת הבלי הגוים מצד שרשה בהבת מלך כנ״ל, אבל בכ לזאת נמצא מעין זה גם באיש כי גם יפיו ואור פניו נמשך מההבל וההפסק הזה וכאשר יבאר אח״כ מדבר הכתובים אד סלהבל דמה אך הבל וכו׳ שיסובבו גם על בריאת האיש.

אות ל״ה

שמכותלי דבריו הק׳ על אודות אור פני התורה שבעין שנים והדרת פני הזקן השנים קדמוניות שמאיר ומזריח באור פני האדם שזוכה לזה כמובן ומבואר במפשיטות לשון הכתוב חכמת אדם שיסובב ע״ז כפי הנ,ל מהמוב״פ שהעיקר הזוכה לזה הוא הרב בחכמה בינה דעת שבו. [שהוא כעין הזקן בתיקוני עתיק כנ״ל] תבין מרחוק על אודות יראתו אשר יתייראתמיד מאור פני תורתו ואלהותו ית׳.

[שזוכה לקבל פב״פ כנ,ל] שזה לבד הוא עיקר ההכנעה ותכלית ההיפוך מהבל היופי שבפני האדם שלא בקדושה ובזה לבד יחדל להחניף בשקר החן לפני כל אדם בדיבורו ובעמידתו וכו׳, שלפניהם כי אדם להבל דמה, והפסק הנשמיה לבד הוא באפו כי במה נחשב הוא.

אות ל״ין

שיש להתפלא לכאורה בהכרח מורא רבך ואב ואם לאריכות הימים שעי״ז, מאחר שמבואר מהבאתו את הכתוב יראת ה׳ וכו׳ שגם מורא שמים של הרב לבד תוסיף ותאריך את ימיו, אבל כפי המבואר בכל הנ״ל שגם [מרדכי] המשנה למלך שהוא הזקן [אשר בא בימים] הנ״ל יתברך ויצא יותר בהתבוננת שבילי תורתו בצמצומי קטני המוחין שכנעין האשה והבת הנ״ל, תבין מרחוק בהכרח צירופי מוראם הנ״ל למורא שמים שבזקן עצמו כי בתיקוניהם לבד נשלם ונתעלה גם הוא בתיקוני היראה והוארך יים והעושר להתבוננת הנ״ל שמוצא בהם לבד כנ״ל.

אות ל״ז

שגם בהכרח תיקוני התלמיד והבנים הנ״ל עדיין יש להתפלא בהכרחם להאריכות ימים שיהי׳ להם מורא הרב לבד ולמה לא יסתפקו גם הם ביראת ה׳ אשר זה לבד מבואר בהבאתו ע״ז את הכתוב יראת ה׳ תוסף וכו׳. אבל עוד מרחוק תבין מדבריו וביאוריהם הנ״ל שאמתת היראה והפחד [לתכלית ביטול שקר החן שמהבל יופי פני האדם] הוא הנשלם בדעתו להביט ולחזות תמיד פני תורתו ואלקותו לבד שהוא הרב הנ״ל[והעיקר בהתעלותו להדרת הפנים העליון שלמעלה מכולם כנ״ל מהמוב״פ וכל אשר יהי׳ גם ביכולת התלמיד והבן לביטול השקר וההבל שבפחדם ויראתם הוא כשזוכים עכ״פ לפחוד ולהתירא מרבם [ואביהם] עד שבזה לבד נשלם מצות המורא [שנצטוינו בהכתוב את ה׳ אלקיך תירא לרבות וכו׳].

אות ל״ח

שבצירופי דבריו הק׳ מהתורה והמעשה הנ,ל על אודות קליפת השינה שנתגברים ונאחזים בהאדם ע״י המאכלים הבלתי מבוררים [מהרע והקליפות] ובהעלתו מדבריו הק׳ שהתלמידים שאינם הגונים הם אשר גברו עליהם כ״כ קליפות השינה באדמת העפר עד שמוכרח להשכיח ולהעביר מעליהם לגמרי המעשיות המעוררות כדי שלא יתגבר הרע שבהם גם על המעוררים כמוב״פ מבאר יותר בראייתו להעדר התקרבותם מהמחז״ל והכתוב למען תהי׳ וכו׳ מן המותר לפיך כי מכלל הן אתה שומע לאו שהמשוקעים בקליפת השינה עד שאין ביכולת לדחותו מהן ישחבו ויהיו כהמאכלים האסורים שהם עיקר המאכלים הבלתי מבוררים שאין ביכולת האדם לדחות מהם את הרע לבל יתאחזו בו.

אות ל״ט

שבהמבואר הנ,ל מדבריו הק׳ שגם כל אשר מזקנים אתבונן בהתבוננותם הוא ממה שמשלשים ביראתם ומצרפים ומעלים לעצמן גם בניהם ותלמידיהם שהיו נמצאים תחלה בקליפות השינה הנ״ל, מבאר יותר בהשתוות העלתם הנ״ל להעלאת חיות הק׳ שנמצא בכל מאכל שכמו כן יאיר פני האדם בחכמתו ותבונתו מהטבת לבבו שבחיות מאכלו שבהיתר ובקדושה שיש ביכלתו לדחות בזה מה לדחות ולהעלות מה שצריך להעלות כנ״ל.

אות מ׳

בדבר הכתוב הפרו תורתיך שמפרש ר״ש אותו על התורה דלעילא והתבוננות הנ״ל תבין מרחוק שבצירופי דבריו [אשר ביארנו בהם לעיל יעמיק ויכפיל את הפירוש הזה לייחד אותו בפירוש הפשוט על אותם שהפרו תורתיך ממש ונתהוו בזה לישיניאדמת עפר הנ״ל כי בהתעוררותם ותיקונם לבד יבא וימצא לתורה דלעילא, והתבוננותה

כנ״ל.

אות מ״א

הוא בדבר הכתוב ה׳ פעלך וכו׳ כי בענין היראה שזוכים על ידי זה מבאר יותר בענין הכתוב שהקדים לזה ה׳ שמעתי שמעך יראתי וכו׳

אות מ״ב

שגם בצירופי דבריו כפי ביאורינו הנ״ל שאור פני התורה שמתלבש בהם יהיו כביכול באור פני אלקותו ית׳ שנתלבש בהם מבאר יותר בענין הכתוב ולא יכנף עוד מוריך שיסובב בו על ההלבשה הזאת.

אות מ״ג

שגם בענין הסיפורי מעשיות הנ״ל שהם בדבר העשיה ופעולה ממש [אשר ע״ז יסובב הכתוב ה׳ פעלך וכו׳ כנ״ל] יש לבאר בכונתו הק׳ בפי׳ מאמר הזוה״ק שבענין הכתוב הנ״ לעת לעשות לה׳ וכו׳ כי הכונה הוא על אודות עשיית המעשיות הנ״ל שעוסקים להלביש ולעשות אלקותו ותורתו ית׳ כאשר הפרו תורתיך ואין ביכלתם לקבל כלל באופן אחר שאז ממכה עצמה מתקן רטיה ויעלה וימצא בזה לבד את התורה דלעילא והתבוננותה כנ״ל.

אות מ״ד

מכותלי דבריו הק׳ שכל הזוכה ללמוד וללמד לאחרים מוכרה לשמור א״ע [מתלמידים שאינם הגונים], ע״י שזוכה לעשות להדברי תורה וחבירו כמוב״פ מבאר אגב אורחא בלשון התפלה הזאת (שנתתקן מאנשי כנה״ג בברכת אהבה רבה) ללמוד וללמד לשמ׳ור ולעש׳ות.

אות מ״ה

בביאורינו הנ״ל יש להוסיף ולבאר בכוונתו הק׳ שכמו שמוכרח לעשות בהלבשת העשיה הנ״ל לאור פני תורתו ואלקותו ית׳ שנמצא בישיני אדמת עפר (שהפרו תורתיך כנ״ל) שלא יתאחזו בהם החיצונים ולא יניחו אותם לצאת כמוב״פ כמו כן גם הרב בעצמו בעת ירידתו בהם שמתייראג״כ מאחזיתם מוכרח כמו כן להגין גם בעד עצמו ולעשות לאור פני הדברי תורה ונפשות הישינים הנ,ל, בהלבשת העשיה ופעולה הגופנית ממש כנ״ל עד שנמשך לו כמו כן באיתערותא דלעילא מסך ומגן הש״י מאחיזת החיצונים שבאמצעות המשוקעים בהם יותר מדאי כמוב״פ כי גם לפי כ״ז יתבאר לנו יותר לשון המאחז״ל אפילו שיחתן של ת״ח וכו׳ לפי ביאורו הק׳ שמבאר בזה שכונת המאחז״ל לבחי׳ העשיה (ולעשות) שמוכרח אפי׳ לשיחתן כמוב״פ כי לכאורה אינו מיושב לפי״ז לשון אפילו כי אדרבא בשיחתו וסיפוריו שהוא ממשיך בזה הע׳ פנים של התורה גם להרחוקים והירודים שבבחי׳ השינה בוודאי מוכרח להשמיך בחי׳ העשיה אל בחי׳ לעשות לבלי להכשל באותם שאסור לקרבם אבל כפי אשר ביארנו לעיל שגם בחי׳ העשיה הזאת דומה קצת לבחי׳ העשיה של המעשיות השומרת מהחיצונים וממילא מובן שהייתי יכול לומר שדי בהלבושים האלה בעצמם לשמור א״ע גם מהתלמידים הרעים [הנכללים בהחיצונים להיות כמותם כנ״ל] וע״ז באו חז״ל להשמיענו שאפילו בשחיחתן צריכה הבחינה הזאת כי אעפי״כ אינם דומים לגמרי וההכרח דוקא לכפול ולהכפיל בלבוש הזה באופן שישמור גם מהנפשות בעצמם שנפלו ביניהם.

שלכאורה יש להתפלא קצת במה שנראה מכותלי דבריו הק׳ שכשיש מי שאי אפשר לעוררו בפנים שלו ואז דייקא צריך להראות לו פנים הגבוה, שלכאורה כפי המבואר מלשון המאחז״ל שמביא בענין זה שכל המונע ואין משפיע דברי התורה להתלמיד דומה למס מרעהו חסד היה צריך להראות להאדם פנים הגבוה הנ,ל גם בעת שיש ביכולת לעוררו בפני המדריגה שלמטה מאתה אבל באמת מבואר הטעם לזה מכותלי דבריו הק׳ בהטעם הראשון שהביא בדבר ההלבשה שהוא כדי שלא יזיק להאדם התגלות האור בפתע פתאום כי ממילא מובן שגם מחמת זה בעצמו טוב יותר לצמצסג״כ ולהראות לו האור מעט מעט במדריגה אחר מדריגה שעי״ז ממילא אינו צריך להרבות עבורו בהלבושים כ״כ ולפי״ז מוכרח ג,כ לדקדק בדבריו הק׳ שכשעוסקים הצדיקי אמת להראות להאדם את פניו ולעוררו משינתו צריכין להלביש לו את הפנים בסיפורי מעשיות [לשון רבים] דייקא (רק סיפור מעשה בלשון יחיד) כי בוודאי כמ ושאינו דומה מדריגת השינה מאחד לחבירו כמו כן גם באדם אחד אינו דומה מדריגתו בהשינה מזמן לזמן כי יש שבתחלה לא ירד רק מפני אחד ובזמן הסמוך הוא יורד יותר וממילא מובן שמחמת זה מוכרח בהתעוררותו להלביש לו בתחילה בסיפור מעשה את הפנים הסמוך לו שנסתלק ממנו בשעת השינה הזאת שהוא נמצא בה מקודם מוכרח הצדיק האמת לשוב ולעוררו ולהלביש לו את הפנים שנסתלק מקודם מאתו בעת נפילתו במדריגת השינה הזאת וכל אופני ההתעוררות כאלה אינם אלא באותן שעדיין לא נתרחקו ביותר וכשנופל ונתעה האדם מפני רבים כאלה עד שבפלס מאזני דעתו של הרב הזה אין עוד ביכלתו להוציאו מהחיצונים השרוים שם כ״א ע״י שמאיר עליו מיד את המוחין ממדריגת פנים הגבוה ממנו כמוב״פ, ממילא מובן שאז בודאי מוכרח להרבות גם במהות המסכים ולהבושים שהוא מלביש אז את הפנים הגבוה הזאת באופן שאעפי״כ לא יזיק לו האור וזה בוודאי קשה וכבד יותר הן מצד המשפיע הן מצד המקבל לקבל מלבושים מסכים כאלה ומכ״ש וכש״כ מי שנפל וירד מכל השבעים פנים כולם שמירידה כזאת אי אפשר להוציא ולהעלות כ״א ע״י הארה נפלאה מתיקוני עתיק בעצמו שאור זריחתו הדרת פני י״ג תיקוניו המוב״פ יעלו שבועי שבעתים בלי שיעור מאור השבעים פנים כולם היוצאים מאתו כמובן במ״א ולסתום ולהבליש ולכסות קירון הדרת פני שרשי התורה וההשגות האלה במסוה על פני מסוה ובלבושים רבים ושונים באופן שאעפי״כ לא יתגדלו להיושבי חשך בשום ריבוי אור ח״ו, באמת גם אח״כ קשה בלי שיעור לקבל מצד ריבוי מהות הלבושים כנ״ל שעבור זה כל אריכות הגלות הגשמי של נפשות ישראל בין החיצונים כי הכל א׳ כידוע כי בסוג הנפילה הזאת נכלל כל באי עולם מיום שאכל אדם [כלל כל הנפשות כידוע] את המאכל המוב״פ שאינו מבורר הטוב מהרע שבו שעי״ז נפלו כולם בבחינת השינה באדמת עפר המוב״פ וזעירין אינון בכל דור ודור שיזדככו מנעורם מתאוותיהם ועוד יזכו לאכילת לחם הפנים המוב״פ באופן שיתקן לבבם ויתבקש פניהם באור השכל וחכמה בהע׳ פנים לתורה כי גם קצת היחיד

סגולה הזוכים לזה עוד כבדה עליהם המלחמה בכ״פ מעוצם תערובת הטוב והרע ביחד שנתערב בכל הנטיעות והצמחים מאז ועד הנה כידוע עד שגם הם כל תכליתם ותקוותם הוא ע,H היחיד באלף דור הנוטע נטיעות חרובים בתיקוני עתיק משנים קדמוניות כאלה באופן שיהיו ביכלתו להחיות את לבבם בכ״פ מחדש עד שיאירו פניהם בהדרת פניו הק׳ בהי״ג תיקונים המוב״פ שמהם ממילא נדרשים ונמצאים כל השבעים פנים שנאבד מהם וגם אז כשנמצא היחיד מופלא הזה עוד קשה מאוד מצד המקבלים לקבל מריבוי הלבושים שהוא מוכרח להלביש את אור תורתו כנ״ל.

אות מ״ז

בהתרת פה אלמיסוהתרת פה עקרות המוב״פ שגם במה שנדרשים מתיבה אחת [לתרופה] מבאר יותר בהכרח סמיכתם זה לזה.

אות מ״ח

בביאורו את הכתוב פתח פיך לאלם ומכותלי דבריו הק׳ בענין הכתוב יתן בעפר פיהו וכו׳ נראה מבואר בכונתו הק׳ שהחכם יורד ונותן פתיחת פיו הק׳ בעצמו בעפר התלמידים ושינתם עד שבזה עצמו נפתח גם פיהם ללמוד ולשמוע.

אות מ״ט

שבתיקון חוש השמע שנתהווה בהתעוררות תבונת והשכלת התלמידים מקטנות מוחן ושינתם אשר תקפה עליהם תחלה מבאר יותר בדברי

הבקשה הנ״ל להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וכו׳.

אות נ

הוא במה שכתב שצריך לראות שיהיו כלי הדיבור סמוכין וקרובין אל כלי ההולדה כדי שיוכלו לקבל כח הדיבור וכו׳ כי בזה מחזק ומוסיף להביא ראי׳ ב׳ למה שכתב תחלה שכשעוסקים לעורר וכו׳ צריך לשמור עצמו מתלמידים שאינם הגונים ע,י בחי׳ לעשות כי שם לא כתב רק טעם א׳ שלא יהיה נדבק בו מהרע שלהם וכו׳, וכאן מוסיף והולך לחזק זאת בתעלומות השגותיו שצריך לראות שיהי כלי הדיבור סמוכין וקרובים וכו׳ ובצירוף הקדמתו תחלה לבאר מהתיבה הזאת לתרופה בהכרח ההיתר פה הנ״ל לשמור א״ע מתלמידים שאינם הגונים נראה מבואר שזה ת בזה כי כל התיקון לתרופה שבסמיכת התרת פה אלמים ופה עקרות הכל תלוי ועומד בהיתר הפה ושמירתו מתלמידים הרעים שהם בחי׳ הריחוק (כי קרוב אתה בפיהם ורחוק בכליותיהם) ואם יש בזה קלקול נתקלקל ממילא גם התיקון התלוי בזה ועי׳ לעיל בהפתיחה מה שהבאתי מהקדמת מוהרנ״ת ז,ל שכן דרכו של אדמו״ר ז״ל הבילא ב׳ או ג׳ ראיות לדבר אחד ומרהיטת הלשון נדמה שלא הביא רק ראי׳ א׳ מחמת שהם באמת אדוקים זה בזה שקשה לחלקם ע״ש וגם כאן שני הראיות אדוקים זה בזה כי ע״ז בעצמו שהרע של פתיחת פה האלמים המקולקלים מזיק ומתדבק בפתיחת פיו הק׳ (כמו שפוגם ח״ו את פיו בדבר אסור) נתקלקל גם פתיחת פיו בעצמו להיות בבחי׳ הריחוק הזה וממילא מגיע ומזיק הריחוק הזה גם לתלמידיו ההגונים שאע״פ שיוצא מהם הדיבור בהתעוררותם נתרחק הוא מכלי ההולדה לבל יהיה ביכלתם לקבל אותו כמוב״פ [גם לפי כ״ז תבין ביותר בענין הכתוב אל תבטחו באלף וכו׳] ובמה שכתב שם שא״א שיהיה הבטחון (היינו כלי ההולדה) סמוך אל הדיבור כ״א ע״י שמור פתחי פיך כנ,ל שלכאורה אין לתיבת כנ,ל שום פירוש כמבואר למדקדק שם היטב וכבר הרגיש בזה הרב מטשערין ז״ל בפרפראות לחכמה וע״ש מה שפירש בזה אבל ד״ת כפטיש יפוצץ סלע ובפירושינו הפשוט הנ,ל אין לפליאה הזאת שום מקום כלל.

אות נ״א

שלכאורה יש להתפלא בביאורו לבחי׳ התקיעה שהוא בהעדר וקלקול הדיבור כי הלא מבואר מצירופי דבריו הק׳ שקולות השופר יהיו בתיקון הדיבור, אבל בהתהפכות הקגלקול לתיקון הנ״ל (שזה לבד כל העיקר והמכוון כנ״ל) ממילא מבואר שגם בזה תתעלה ותתרומם קול השופר להפוך ולהיות גם קול התקיעה בהעדר הדיבור כקדושת התורעה והדיבור שנמצא באמצעותה כנ״ל.

נ״ב) שבתכיפת וסמיכת הדיבור לכלי הבטחון וההולדה הנ״ל מבאר יותר בענין התרועה והשברים (שהם הדיבור ובטחון ההולדה כמוב״פ) שמוכרח מאד לתכפם ולסומכם זה לזה.

אות נ״ג

הוא מה שיש לבאר בענ״ד על אודות התהפכות הקלקול לתיקון הנ״ל שאעפ״י שנראה מדבריו הק׳ שזה כל סוד הצמצום הנפלא שבבחי׳ הבת מלך שאעפ״י שתהיה בחי׳ הצמצום וההסתרה נהפכת היא בקדושתה לרוממות יותר בהשגת ומציאות אלקותו ותורתו ית׳ כנ״ל אבל בכ״ז נמצא בענין הזה באמת סכנה גדולה וזה כל ההסתרה לגמרי הנ״ל עד שלא תתהפך לתיקון בשלימות קלקול ההסתרה הזאת עד לעתיד כנ״ל כי לפי כ״ז יש לבאר על אדותו ההולדה שבבחינתה שמחמת זה תחשב באמת לשברים ומשבר אשר יסובב עליו בהכתוב האני אשבור וכו׳ וכן גם הבטחון שבבחינתה תחשב מפני זה לשברים (רק אעפ״כ בקדושת ההולדה והבטחון שבזיווגי דקדושה נמשך הארה מהתהפכות הקלקול לתיקון שלעתיד אשר ע״ז באמת יסובב הכתוב בלשון תימה האני אשבור וכו׳ ושבכ״ז מבאר אגב אורחא שמיד כשפוגמים ומקלקלים את הבטחון והשברים הזה יהיו בשברים ממש ח״ו ומבאר בזה יותר מה שכתב תחלה שהבטחון המקוקלקל דסט״א ח״ו יהיה האטד סלשברים שבלוחות לב התלמידים שאינם הגונים אשר מוכרח בזה לדחותם לגמרי כמוב״פ.

אות נ״ד

בהמבואר הנ,ל מדבריו הק׳ על אודות הפלאת אלקותו ותורתו יתי׳ שנמצא בבחי׳ הבת והצמצום הזה ושכל אשר תתגבר יותר השינה והאבידה והעדר הדיבור שבבחוי׳ אלם כמוב״פ יותר תתהוה מזה יותר מציאת הבת וצמצום הנפלא הזה שבהעלת אלקותו יתי׳ הנ״ל מבאר בזה יותר גם בהבאתו ענין הכתוב מי כמכה באלים ה׳ (אשר יתפרש גם באלמים כנודע) וגם מבאר יותר בענין האשה.(שבבחי׳ הבת הנ,ל) שגם בתחילת הבריאה נחשבה לאבידה שבסיבת השינה (כמובן בזה בלשון חז״ל).

אות נ״ה

שהמבואר מדבריו הק׳ שכמו כן גם קלקול החרש מוכרח להפך לתיקון מבאר יותר בדבר הכתוב שבשבירת הכלי חרס כי חרש כתיב בשין ועל פי הנ״ל ממילא מבואר ש בהתקשרות וזיווג דקדושה נהפך החרש ושבריו בעצמם אל הקדושה (וממילא אינם נחשבים בזה להשברים ח״ו).

אות נ״ו

בביאור המעשה מחוני המעגל שלכאורה ידלג [ואוכסי מיעיניו הקד׳ בביאורו] לתיבת ואוכסי מעינא המובא שם אבל מהמבואר מדברי והק׳ שבהתגברות השינה על חוני המעגל נתעלם ונתכסה בזה מעין הפנים לבל יהיו בו מבאר ממילא גם לזה.

אות נ״ז

שגם בנפילת חבלי השינה על העין פנים להסתירם כנ,ל מבאר יותר במשל

אות נ״ח

בהמבואר מדבריו הק׳ שכל שנה מהע׳ שנים נחשב לפנים מיוחד מהעין פנים שבה [ובכלל הנ,ל שכל בחי׳ כלולה מכל הבחינות] מבאר ג״כ בעצת הבת מלך למציאתה שישב ויתעכב בזה השני למלך שנה תמימה.

אות נ״ט

שבענין הלבנה והתהפכות הקלקול והמיעוט למולד ותיקון הכל ובקומת השנה הנ״ל שמוכרח לכ״ז מבאר יותר בתיקון ר״ה שיסובב ע״ז ושזה מה שמבואר שם בהמעשה הנ״ל שביום האחרון מהשנה אם היה עומד בנסיון היה זוכה למצוא אותה [והיינו ברגע האחרונה ממש] כי שם נהפסק המיעוט להמולד וראשית השנה] ואז דרשו ה׳ בהמצאו כנודע].

אות ס׳

שלפי הנ״ל נראה מבואר בכוונתו הק׳ שכל ההכרח וההמתנה שבכל השנה הוא בסיבת פרטי הצמצום והכלים שנמצאים בבחינתם להפלאת אלקותו יתי׳ שזה עיקר המכוון שבה כנ״ל, ושלפי״ז יש לבאר שגם בפרטיות נמשך ונמצא יחוד הש׳׳י׳ והב׳׳ת׳ בכל שבת (שהוא אותיות שי״ן ב״ת שהיא צירוף שני בת) שהוא יום השביעי להששת ימים שקדמו אליו ואז ברוב תיקון האשה והבת והגוף וצרכי מאכלם יתפרדו מהם כל פועלי און והחיצונים הנ״ל ושבזה קלקל האדם בר״ה הנ״ל אשר אכל את הפרי שנתערב הטוב שבה עם הרע והחיצונים ולא נתפרדו ונדחו עדיין מאתה מה שמוכרח לדחות וכן לא המתין לליל שבת בזיווגו שבהבל היופי ומיעט בתפילה על הגשמים שבאריכות הנשמיה כמוב״פ עד שנתגבר עליו השינה

שעיקרה הוא השינה לגמרי בסיטרא דמותא ח״ו כמבואר בהבאתו על ענין ההתעוררות ענין הכתוב ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו וכו׳.

אות ס״א

שגם בהמבואר המ״ל שמדבריו הק׳ מבאר יותר בענין לחם הפנים שיסובב בו על דבר האכילה דקדושה כי הוא עיקר אכילת שבת דקדושה הנ״ל [ונסדר בשש המערכת אשר עליהם לבנה וכו׳].

אות ס,ב

שגם בסיפור המעשה מבאר יותר בענין לאה הנ״ל שיצא מאתה ששה בנים ובת אחת אשר ירדה אח״כ למקום הקליפות ולא הי׳ אפשר להוציאה כ״א בערמה כנ״ל (כפול לקמן אות ס״ז).

אות ס״ג

בהמבואר הנ,ל מדבריו הק׳ מוסיף לבאר אגב אורחא דבר נפלא בענין השנה כי כפי שנודע בתקופת החמה שזה לבד נתכוין בחשבון ימי השנה ולא כן בתקופת הלבנה וסיבובה שזה לא נתכוין רק לימי החודש [כ״ט יום וחצי ותשצ״ג חלקים] ועתה אם במספר הי״ב מזלות מחשבים וכופלסי בחשבונה למספר הי״ב עד שנתמלאים ימיה למספר שנ״ד ומחצת היום ח׳ שעות ותתע״ו חלקים שנחשב ככולו ונראה מבואר ומכוון שמחמת זה נקרא בשם שנה. יש להתפלא קצת על אשר לא תיקרא בשם שס״ה ומספר ימי החמה אשר זה לבד מגיע לה כפי התקופה והסיבוב שבה ולא בשם שנה שבמספר הלבנה אשר לא יהיה כל סיבובה ותקופה רק בחשבון ימי החודש לבד כנ״ל. אבל בכל הנ״ל תבין מרחוק שבאמת לא יהי׳ גם כל תיקון השנה רק למילוי ותיקון הלבנה והיא לבד

עיקר המכוון אשר כם על תקופת החמה וסיבובה (מהתחלת הבריאה ועד סופה) לא יהי' רק לחפש ולמצוא ולמלאות שנת הלבנה שלא תהיה בשינה וחסרון לגמרי ח"ו כי אדר בא כל שנה ושנה תתהפך ותתהוה לפני החכמה וההתבוננת שלמעלה מכל רעיון וחקר עדי עד כנ"ל.

אות ס"ד

שבהמבואר הנ"ל מדבריו הב' בעוצם כובד הדבר הזה להמתיק את הרוגז ומדת הדין הנ"ל שנתעורר בכל שנה עד שיתהפך לאור פני המלכות בחיים כנ,ל בעוצם סכנת האדם בהשלמת כל השבעים שנה שאז אם לא יזכה להדרת הפנים שבשנים הקדמוניות והארוכות לגמרי עדי עד מוכרח זה לעומת זה להיות בשינת אדמת העפר לגמרי הנ"ל ושמעוצם קלקול האדם וכל הדורות מי גבר יחיה וכו' עד התיקון שלעתיד שאז באמת יוציא ויהפך תכלית הקלקול ושינת העפר הזאת בעצמו לתיקון החים נצחיים בשנים הקדמוניות כנ"ל.

אות ס,ה

במה שכתב שעפר הוא העדר הדיבור ובהמבואר מדבריו הק' שהוא קלקול היראה שהמשיך אברהם בארץ פלשתים מבאר יותר בביאורו ענין הכתוב וכל הבארות וכו' סתמום פלשתים וימלאום עפר שזה מורה על התגברות הפלשתים לקלקל את היראה והדיבור כנ"ל.

אות ס"ן

בהמבואר נ"ל באות ה' מדבריו הק' שבנפ מלכות דוד [שנמצא גם בזרעו לדורות כנודע] היא העיקר באור התורה וההתבוננות והבת מלך הנ"ל מבאר אגב אורחא גם במנין חייו שבמספר ע' שנה ובהכרח שמירתו

מהתגברות השינה [ס' נשמי כמובא בדרז"ל] ובירידת נפשו זה לעומ תזה בקליפת מואב (אשר ע"ז נאמר מצאתי דוד עבדי והיכן מצא אותו בסדום שנאמר ואת שתי בנותיו הנמצאות כמובא מזה במדרש שזה בחי' מיאת הבת מלכה בחי' נפש מלכות דוד).

אות ס"ז

בהמבואר מצרופי התורה והמעשה הנ,ל על אודות נפש התבונה [ומלכות בן דוד] הנ"ל שירדה מיום הבריאה למקום הקליפות בסדום הנ" לונסתרה ונתעלמה ביניהם עד שלא נודע כלל מאין תמצא ואיזה מקום אבנים טובות ומרגליות ועפרות הר הזהב שבמשכנה כי לא תמצא כלל בישוב ארץ החיים וכל עושר המרגליות והפנינים הנ,ל אינם נחשבים כנגדה רק להקדמות ופסולת וגם כל חית הארץ ועוף השמים השיבו ואמרו שלא דרכו בה ולא ראו אותה ואינם יודעים כל למאתה [זולת באסיפת הרוחות שאז נודע ברוח אלקים אשר הגיע אליו בקץ האחרון ברוב התחזקות אמונתו אשר איבד והמית עצמו ברוב יגיעתו והתחזקותו לחפש אחירה תבין מרחוק ברוממות כל ענין וכל כתוב שמביא מאתו בדבריו הנ"ל כי במה שמזכיר בקלקול סדום הנ"ל הנשכחים מני רגל הפרקמטיא שמוכרח בהעושר תביט ותראה בהפלאת לשון הכתוב שנמצא שם בענין הזה מכל הנ"ל מקום ספיר אבניה ועפרות זהב לו (שהוא הר ומצבר הנ"ל] נתיב לא ידעו עיט ולא שזפתהו עין איה [שהם העופות הנ"ל] ולא הדריכוהו בני שחץ [שהם החיות הנ"ל] והחכמה מאין תמצא ואיזה מקום בינה לא ידע אנוש וכו', ולא תמצא באטרץ החים וכו' לא יערכנה זהב וכו' ומשך חכמה מפנינים [כי א ינם נחשבים רק לפסולת כנגדה] ונעלמה מעיני כל חי, ומעוף השמים נסתרה כי אבדון ומות אמרו באזנינו שמענו שמעה וכו', [כי זה עיקר הפלאת מציאתה להפוך קלקול אבידתה ושינת המות בעצמו לתיקון והתגלות מציאתה כנ"ל.

אות ס"ח

מה שלא סיפר סוף המעשה מבואר מדברי והק' שזה מחמת מליבא

לפומא לא גלי בתיקון שם כבוד מלכותו הנמשלת לבת מלך כנ״ל כי אין ביכולת לגלות ולהוציאה כ״א בסוד ובערמה כביכול.

אות ס״ט

שגם בכ״ז מבאר יותר בהבאתו ענין לאה שילדה ששה בנים ובת אחת אשר ילדה ונלקחה למקום הקליפות ולא היה ביכולת להוציאה כ״א בערמה ובחכמה כנ״ל.

אות ע׳

שכפי הכלל הראשון הנ״ל בהקדמה תבין מרחוק שגם סיפור המעשה מחוני המעגל הוא מענין המעשה הנ״ל שסיפר אדמו״ר ז״ל מהשני למלך.

אות ע״א

שבדבר הכתוב בשוב ה׳ את שיבת ציון וכו׳ שנזכר שם בענין המעשה דחוני המעגל הנ״ל נראה מבואר שגלות בבל ע׳ שנה הוא הגלות והשינה ע׳ שנה שהזכיר אדמו״ר ז״ל בהמעשה הנ״ל.

אות ע״ב

שבביאורו והבאתו הפלאת חז״ל להזכיר ולפרט לענין המעשה הזאת

אודות ההידורים והסיבובים שמסבבים בשינה (הדרא עליה משוניתא) יש לבאר בכוונתו הק' שגם בזה מבאר יותר בהכרח סיבובו (במושניתא) אבני הלוחות שכתב תחלה שאע"פ שהם בבחי' פסולת מוכרחים הם מאד בתיקון הזה (כי הוא העשירות ששם כל מקומה כנ"ל) כי זה הכרח תהפוכות האבידה והשינה לתיקון שמבאר מדבריו כנ"ל ושבכל סיבובי השני למלך שמסבב ומחפש מחמת זה נהפכים ונתהוים מהם אח"כ הקדמות וכלים נפליאם לקבלת ומציאות האור הנפלא הזה (וכמובן מכ"ז בדבריו הק' במ"א).

אות ע"ג

בהמבואר מצירופי דברי התורה והמעשה הנ"ל שבתיקון הזקנה זוכין לעושר המרגליות וזיווג הבת שבהתבוננת התורה ונמשכת בתיקון הבאר והעין פנים של תורה מבאריותר ענין הכתוב ואברהם זקן בא בימים וה' בירך את אברהם בכל, שע,ז דרשו חז"ל בת היתה לו וכו', ורשב"י אומר מרגליות היתה לו (כמבואר בנוסחת עין יעקב מסכת ב"ב דף ט"ז) וגם אח"כ שלח בסיבת הברכה הזאת לבקש ולמצוא זווג ליצחק ומציאתה היתה בהע"י' והבאר כנ"ל.

אות ע"ד

שבביאורי וצירופי דבריו הנ"ל על אודות העין והבארות שמזכיר בהתורה הזאת מבאר יותר בדבר העין ובאר היין אשר לא זכה השני למלך ונעשה מאתו רש ועני [ולא בעושר ופני ראש המוחין שבמספר השבעים הנ"ל (א"ה כוונתו כי זכה נעשה ראש היינו כשזוכה לשתות יין בקדושה לא מפסיד העשירות שזוכין על ידו לראש ומוחין והתבוננת התורה, לא זכה נעשה רש היינ ושמפסיד העשירו תשזוכין על ידו להתבוננת התורה שהוא בחי' מציאת הבת מלך כנ"ל).

אות ע״ה

מהמבואר בדברי התורה הנ״ל שבדרך כלל נמצאים ב׳ מיני שינה, שינה אחת אשר לא תגיע למטה מכל הע׳ פנים ולזה נמצא עדיין יכולת לעוררו בהשנים הבלתי קדמוניות. ושינה אחת שגברה למטה מכל הע׳ פנים אשר לעורר מאתה אין שום אופן כ״א בהשנים קדמוניות שלמעלה מכל הע׳ פנים ולמרחוק תבין כי הן הם השני מיני שינה שהזכיר בהמעשה הנ״ל, שינה אחת מאכילת התפוח אשר לא הזכיר בה אדמו,ר ז״ל כ״א מספר כמה שנים ולא במספר שבעים הנ״ל ושינה אחת ממשתה היין אשר בה לבד נפלו עליו [ועל עיניו] חבלי שינה העיריות שמכל הע׳ פנים ושנים הנ״ל [וגסכפי הנודע במספר השבעים הנ״ל שהם הז׳ ספירו תשבכלליות הבריאה אשר כ״א כלול מעשר ולפעמים אינם נחשבים רק למספר מ״ט ז׳ פעמים ז׳ (מרוממות הג׳ ספירות העולות למעלה מהבריאה) וממילא מבואר שהנפילה למטה מכל הע׳ פנים הוא הנפילה שבשער הנו״ן למטה מכל המ״ט שערים הנמצאים זה לעומת זה כנודע].

אות ע״ן

בהמבואר מדברי הכתוב בשוב וכו׳ שבענין חוני המעגל הנ״ ל שהגלות הוא השינה והגאולה היא התעוררת השינה וכפי שנודע [ומובן מדברי חז״ל] שבדרך כלל לא יחשב מספר הגאולות רק לשנים גאולה הראשונה ממצרים וגאולה האחרונה מגלות [ומראה] האדמוני שאנו נמצאים בו כי גם בשוב ה׳ א תשיבת ציון הנ״ל בימחי עזרא לא לכולם השיב והביא כמבואר מדברי הכתובים ומאמרי חז״ל שלא שבו מהם רק מקצתם וממילא לא נתעילה ונתברר מפני זה גם להשבים מהם נפלאות הגאולה שהי וראויים להיות להם כבימי צאתם וגאולתם הראשונה מארץ מצרים הנ״ל] וגם נחסר להם העשרה דברים מבנין הבית] אשר עבור כ״ז נחשבים אנחנו כמ ובגלות אחד מיום החורבן הראשון והוא שכבד וקשה יותר מהגלות הראשון שבמצרים הנ״ל כי בחורבן וגלות הזה ירדה ונפלה בתולת ישראל בשער הנון הנ״ל כי גדוך כ״ם׳ שברה ומ״י לבד ירפא לה (כמובא מכ״ז במ״א) בבנין השלם וגאולה אחרונה שאנו מקוים ומחכים לה: יש לבאר מכ״ז בכוונתו הק׳ שהן הן השני מיני שינה [שהזכיר בהתורה והמעשה] הנ״ל כי מפגם הדיבור [שיצא מפיאברהם אבינו במה אדע] שנחשב כפגם המאכל והאסור לפה הנ״ל נתחדש ונתגבר על הבת מלך אחיזתה וירידתה בשעבוד מלכות דסט״א [מהדיבור הראשון שיצא

בשגגה כביכול מלפני השליט והמלך העליון בעצמו יתי כנ״ל] ותרדמה נפלה על אברהם בגלות מצרים שנתהווה ונחשב משעה הזאת (כמבואר בדחז״ל בביאור הכתוב ומושב בי״י וכו׳) אבל עדיין לא היה הגלות והשינה במשתה היין הנ״ל, שהיא היתה מכל העי פנים (ר״ל בימי אחשורוש) עד שהיה ראויים מפני זה להיות נכלה ונאבד בשינת אדמת עפר לעולם חי״ו לולא מה שהקדים השי״ת רפואת מרדכי השני למלך הנ״ל אשר האיר עלינו גם אז מההארה שלעתיד קבלת סתרי תורת ההתבוננת ומעשה [אסתר] הבת הנ״ל הנסתרה בבית המלך דס״א.

אות ע״ז

בהמבואר מדבריו שלהזהר ולהשמר מתערובות התלמידים האסורים לפה מוכרח לגרום שכחה מבאר יותר בהפלאתו להביא ע״ז ראיה מהכתוב אלה לחרפות [בחרפת שבירת הלוחות להתהוות השכחה הנ״ל]כי היא השכחה והשבירה שהיתה ברוב ערב התלמידים האסורים שבגלותם ממצרים הנ״ל.

אות ע״ח

בהמבואר הנ״ל מדבריו הק׳ שזה לעומת זה יהיו התלמידים ההגונים בזכרון העי פנים הנ״ל מבאר יותר בראייתו מהכתוב [בדרשת חז״ל] [לזכרון בין עיניך] למען תהי׳ תורת ה׳ בפיך.

אות ע״ט

בהמבואר הנ״ל מדבריו הנ״ל שהלוחות מעשה א׳ בסוד הבת הנמצאה בפסולת העושר והשני מיני שינה הן הן בכלליות גלות מצרים וגלות בבל

[שמאתו עדיין לא שבנו כולנו כנ״ל] מבאר ומרמז קצת גם בפרט סיפורי ההתעוררות מהשני מיני שינה כי בהתעוררות השני למלך מהשינה הראשונה [שהיא הגאולה הראשונה] הלך אח״כ מיד ומצא אותה [שהיא מציאת הלוחות] רק בסיבת השינה שגברה עליו ביום האחרון שכבר הי׳ מוכן ומזומן בו לגמור את מציאתו ובירור ההלכות שבלב לוחותיה הנ״ל [וכל שינתו ירידתו היתה מהתגברות מאכל התלמידים האסורים לפה] נתקלקל הדבר ונתעלמה ונתערבבה עוד הפעם בהתגברות השכחה שגרמה ערבוב הלכותיה בהפסולת לגמרי של החיצונים שתשכון ביניהם (כמובן מכ״ז גם במ״א) אבל בשניה השניה נאבדה מאתנו לגמרי ולא ראינו ולא מצאנו אותה גם בהתעוררותינו וצאתינו מבבל ע׳ שנה הנ״ל עד שממילא נחשבים אנחנו מפני זה גם עתה בשינה וגלות הנ״ל לבקש ולסבב אחריה בסיבובים הנ״ל וכל השרים והמשוטטים בכל הארץ ימלא פיהם בשחוק ולעד מאתנו ויענו ויאמרו כולם בפה אחד שאין שום מיאות כלל ח״ו לסתרי התורה הזאת, אבל להי׳ התקוה...

אות פ׳

שבהכלל הראשון הנ״ל בהקדמה נראה מבואר שגם סיפור המעשה שבדברי חז״ל מחוני המעגל הוא מעין המעשה הנ״ל שסיפר אדמו״ר ז״ל ומהמבואר בדבריו הק׳ שכל הסיפור הזה הוא מאבוה דאבא תבין מרחוק בנפלאות מעשה חוני המעגל הנ״ל כי בירושלמי שנו ושינו חכמים לספר אותה מחוני המעגל אבוה דאבא של חוני המעגל הנ״ל: ושכל הע׳ שנה שבשינה שלו הן הן הע׳ שנה בעצמן שבגלות בבל הנ״ל.

אות פ״א

בצירופי דבריו שבהתורה והמעשה הנ״ל מבאר יותר גם בענין הלוחות שחזר משה והמשיכם ליום התענית והכפורים שבסוף זמן הארבעים יום שהיו מיוחדים לזה בדוגמת זמן השנה הנ״ל וגם הוא גמר התיקון שבראשית ואחרית שנה הנ״ל כידוע.

אות פ״ב

בהמבואר הנ״ל מדבריו הק׳ שבהפלאת השכחה והבאבדון שבבת התבוננת התורה יתאחדו לפני התורה ושרשם שבי״ג תיקוני דיקנא ועתיק הנ״ל (שהן הן הי״ג מדות שבביאורי התורה כנודע) מבאר לפענ״ד גם במה שבפשיטות סובבים ומוכרחים כל הי״ג מדות לסיבות השינוים הנמצאים בתוכה אשר נכתבה מפי הגבורה בחסירות ויתירות ותמורות והכחשת הכתובים זה לזה כי כל אלה השינוים (הנראים לשכל האנושי כשגגה ושכחה ח״ו) הן הן תעלומות תהפוכות השכחה וההכחשה הנ״ ל עמקי ההתבוננות והחכמה הנ״ל ומלבד מה שגם בזה בעצמו נמשך התיקון לרחק למי שצריכין לרחק כמוב״פ כי באמת ובוודאי אין שכחה לפניו ית׳ אבל במקום גדולתו ורוממות דעתו לאין סוף מצמצם וממעט את עצמו בכוונה לרוגז והעלמת הדעת שבשכחה ושגגת הדיבור הנ״ל [לכי ומעטי וכו׳] וכל הסתירות שנמצאים מדברי יחזקאל לתורת משה וכן כל הסתירות והמחלוקת שנמצאים בדברי חז״ל שמחמת השכחה שבשברי לוחות הנ״ל יהיו באמת האמיתי דברי אלקיחיים שאי לבוא ע״ז בביאור השכל הפשוט [כי רעם גבורותיו מי יתבונן] וכמבואר מדבריו הק׳ בכמה מקומות ובפרט בספר חיי מוהר״ן בשיחות השייכים להתורות: ועיין בתוספות, וגם בזוהר הקדוש... וגם בשאר ספרי אמת נמצאים לרוב פליאות כאלה אשר רבים מתרחקים מפני זה כנודע וגם לולא דמיסתפינא הייתי אומר שזה מבאר בדבריו הק׳...

אות פ״ג

בהמבואר הנ״ל מדבריו הק׳ שתיקוני דיקנא המובאים בכונת הכתוב מן המיצר וכו׳ והם י״ג מדו תשל הרחמים שמהם י״ג מדות לדרשות פני התורה הנ״ל נתהוים ונחשבים להתבוננת תורת הלוחות [שבדבר הכתוב פסל לך] שנמשך משם כתרי פלגי גופא שבסוד המשנה למלך והבת מלך הנ״ל מבאר יותדר ענין הכתוב פסל לך וכו׳ [ויפסול וכו׳ ויעבור ה׳ על פניו וכו׳] בתיקוני דיקנא הנ״ל כי ז לבד הוכרח למעשי הלוחות כנ״ל.

אות פ״ד

על אודות הז׳ ספירות שנמצאים בדבר הבת והששה בנים הנ״ל נראה מדבריו הק׳ שהם הז׳ ספירות שיוצאים [ונמצאים] מספירות המלכות בעצמה כי הוא סוד המלך שהיו לו הששה בנים ובת שבע הנ״ל וממילא מבואר ג״כ לפי״ז שספירת הבת תהיה לחיבה ושעשוע להמלכות יותר מכל הבנים כי היא לבד מלכות שבמלכות וגם בהמבואר הנ״ל מדבריו הק׳ תבין מרחוק במה שגם להיפוך גברה עליה לבד הרוגז ומדת דינו להורידה זלע״ז בבית המלך דס״א כי היא מציאת תורתו ואלקותו יתברך שנמצא בנפש וחיות הגוף כשני הפכים בנושא א׳ כי באמת יתחשב ויהיה כפסולת לבד כנגד הנשמה אשר גם מזה לבד כל אחיזת וההתגברות הרע והפסולת לגמרי של המלך דס״א הנ״ל.

אות פ״ה

שגם במבוע מעיינו וביאוריו הנ״ל [שיוצאים ונובעים מדבריו הק׳] מרמז ומבאר גם לעצת הבת מלך וסגולת הוצאתה אשר פקדה והודיעה להשני למלך שיתענה ויזכך את הגוף מאחר שכל בחינה כלולה מכל הבחינות וגם בו נמצא גוף כנ״ל ובהעדר התענית והזיכוך ומכש״כ במשתה היין הנ״ל מתגבר הרע והפסולת לאחיזתה בהרע והפסולת לגמרי הנ״ל ולבטל ח״ו בזה את השכל והמוח בשינה ומיתה לגמרי ח״ו וגם אעפ״כ עצת ה׳ לעולם תעמוד כי סוף כל סוף יבוא ויתעלה כ״כ מ״ה׳ בוום שער הנו״י כ׳מ״ש׳נ״ה׳ ו׳נ״ש׳מ״ה׳ הנ״ל [לחם לא אכל וכו׳] עד אשדר יקיץ ויהפך גם פסולת הישינים לגמרי באדמת עפר הנ״ל לכלים הנפלאים ומוכשרים לקבלת אור הלוחות וההתבוננת הנ״ י לבחיי עולם ונצחיים עדי עד.

אות פ״ו

בהמבואר הנ״ל מדבריו הק׳ שעיקר סתרי תורתו ואלקותו יתברך הוא בסוד הבת הנ״ל וכפי שנודע ומובא במ״א שבתחלה מוכרח לעבור ולעמוד

בנסיונות הג׳ קליפות טמאות ומרחיקות לגמרי את האדם כרעש ורוח ואש שנזכר במראה אליהו (שעמד ג״כ...) ואח״ז קליפת נוגה כקול דממה דקה שהיא הרביעית אשר בה ציאת אלקותו והם משתלשלים זה לעומת זה מהארבע פנים שבכסא רעש האריה שהוא המלך והממונה על כל החית ואש השרפים שבכנפי נשר הממונה על כל העופות ומרוח השלישי הנ״ל [שהוא כעין רוח הבהמה המבו״א במ״א] נתברר ונפרד רוח פני האדם למציאת סוד האדם העליון יתי׳ אשר בכסא מכוסה ומופלא בכתבר מלכותו הנ״ל: ואיה מקום כבודה. סתום ונעלם מעין כל. כי גם משם כל אחיזת הקליפות הנ״ל כצמובא במ״א עד שלא דרש ולא גילה כלל בביאור מציאותה שבסיפור המעשה הנ״ל.

אות פ״ז

(אמר המעתיק [זהו הקדוש ר׳ אלטיר מטעפליק בעל השתפכות הנפש ז״ל הי״ד] בהמבואר הנ״ל באות י״ד ובאות ט״ו ובאות ע״א שמציאת האדם את זיווגו הוא בבחי׳ מציאת הבת מלך, ובאות כ״א מבואר שגם מיעוט הלבנה והתמלאותה נוגע לסוד הזה תבין מרחוק בטעם דבריו הק׳ מה שכתב בספר המדות אות חיתון, קידוש לבנה סגולה שימצא האדם את זיווגו כי זה וזה אחת הוא כפי העולה מהביאורים הנ״ל): א״ה מצאתי מכ״י מהחכבר ז״ל בעצמו וכנראה חסר ההתחלה.

ומה שלא זכה האדם הראשון לאריכת הנשימה בהבל השופר ותפלת קריאתו [מן המיצר וכו׳] על הגשמים המוב״פ שאז [נתבררה ויתפרדו מאתה כל פועלי און) הי׳ זוכה להזיווג והאכילה בתכלית הקדושה ואכל וחי בחיי עולם המוב״פ ולהתענג לנצח בחוט זוהר הא״ס [בלי מצרים הנ״ל] דייקא ע״י חיבור נשמתו [שהיא חלק אלקי ממעל] לחיות גופו העפרי והארצי שבתכלית הגבול והמיצר הנ״ל [כי בל״ז אין ביכולת לקבל כלל מעוצם ריבוי האור כידוע] אבל כשלא זכה לכל זה נתגבר זלע״ז הרע [שבצמצומי הדינים הנ״ל בעונש העניות] ושינה עולמית המוב״פ עד גמר התיקון והתחי׳ שלעתיד שע״ז יסובב הכתוב המוב״פ ורבים מישני אדמת עפר יקיצו וכו׳, וכמו שבפרטיות הגיעו עיקר הקללות לקיסטא דחיותא של הנפש הנמצא בעצם הגוף שבו, כן גם בדרך כלליות הגיעו עיקר הקללות להאשה [הנחשבת כנגדו לנפש וחיות הגוף כנ״ל] שהיא שנתוסף להתקלל בצער ועיכוב ההולדה המוב״פ, והיא שעלולה לקבל ע״ז טומאת עפר ארץ מצרים המוב״פ כנרמז לקמן [ששם זוהמת הבל היופי בתכלית ההיפך מהגשמים ואריכות הנשימה הנ״ל] שהתחלת המצר והגלות הזה הוא מסיבת השברים של הכלים [קודם בריאת העולם] כנ״ל שזה בעצמו מוכרח לתיקונם שיתתקנו אח״כ ביתר שאת [כמבואר בכתבי

האריז״ל], וכאשר תבין מרחוק על אודות השברים שבכלי החרש [שאינו שומע וכו׳ וזלע״ז בבטחון דס״א שיסובב בזה לתיקון ההולדה והבטחון שע״י.) (:).) מיוחדם דייקא יוצא ונתגלה כל הולדת הבן והעושר׳) נחלתו כנ״ל המוב:פ [וכן מבואר מהלי מלמדים הל׳ ג׳. בן הבן הוא בבחי׳ התלמיד ובהל׳... מבואר שהוא גם בבחינת הבת עיין שם] כי הוא בן הבן והתלמיד הגון הזוכה להזכרון כמוב״פ עד שלא ימושו ולא ישכחו דברי התורה מפי זרעו ועד עולם ברוך שם כבוד בת מלכותו בלחש וסוד [מפני המינין והקליפות שלא יתאחזו בה יותר] כנ״ל מהמוב״פ כי גם מליבא לפומא לא נגלה ונמסר מפתח ספונת אוצר יראת ה׳ המוב״פ שעל ידה גם כל גבורות הגשמים ותחיית המתים ופקידת עקרות כנ״ל המוב״פ.

ולמרחוק תבין לפי״ז גם בכפולת דבריו הק׳ [לענין העשירות שע״י הגשמים] וכן כך האוצרות וכו׳ יפתח ה׳ לך את אוצרות הטוב וכו׳ גם לפי כ״ז עוד נבוא לדבר קצת בפלאות המעשה הנוראה מחוני המעגל ובענין שינתו בכל העין שנה שזה מרמז על כל העין פנים כמוב״פ, שלכאורה יש להתפלא קצת בזה כי אעפ״י שמבואר בפנים שלפעמים יכולים ליפול לתוך שינה ע״י אכילה הבלתי מבוררת אבל אעפי״כ איש גדול ונשגב כמוהו שלא היה שום פנים של תורה נסתר מאתו כמוב״פ ואיככה יזדמן ויאונה לצדיק נורא כזה מכשול עצום כזה שיזדמן לתוך פיו אכילה הבלתי מבוררת שירד ונפל על ידה בשינת כל העי שנה (הרמוזים על גלות בבל וירידת שער החמשים של הטומאה שמאז גדול שברינו כמצר הים הנ״ל ולא ירפא לנו כ״א במי כמכה וכו׳ כנ״ל מהמוב״פ) אבל מרחוק תבין לפי כל הנ״ל שכעין זה היתה ירידת יעקב למצרים עפ״י הדיבור באופן שיתהפך ויתהווה מזה בעצמו מצרים וצמצומים לקבל האור בלי מצרים כנ״ל, כול שהשינה והגלות יתארך ויתגבר יותר אשריך ישראל עד אשר מי כמוכה לכלול על ידי זה יותר במי כמכה באלים ה׳ כנרמז לעין מהמובן בפנים, וכמו כן בענין הנורא של חוני המעגל הנ״ל כי גם פקח עיניך וראה תעלומת דברי חז״ל וסיפורי מעשיותם הנורא בירושלמי מובא המעשה הזאת בעצמה מאבוהי דאבא דחוני המעגל [שגם הוא יה שמו של חוני המעגל]. (ביאור הליקוים סימן ס׳ פתח רשב״י).

סימן ה

אות א׳

עיין כ״א חלק שו״ש המביא שם גודל ועוצם קדושת השמחה ומעלתה וכ׳ וכתבה בלשון תפלה וכו׳ וכו׳ עד כאן כתבתי בלשון תפלה. והנה מפחד האורב במסתר כארי׳ בסוכה בכל פינה ופינה ובכל מסילה ומסילה כי באורח זו אהלך טמנו פח לי מחויב אנכי להזכיר את הקורא בדברי מעוצם יקרת הסם המרפא הזה לבל יתלבש לפניו המסית בטלית של מצוה למשוך ביין את בשרו כי מאד מאד הזהירו אדמו״ר ז״ל ומורנ״ת ז״ל על הדבר הזה באזהרה כפולה ומכופלת עד מאד כי כאבן מושך (מאגנט) הוא דבר הזה ולך לך אמרינן נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב כי אעפ״עי שמעט השתי טובה להרחיב הדעת אבל דייקא מעט (נאר אביסעל כאשר בזה הלשון אמר אדמו״ר ז״ל בע תשכיבד למורנ״ת ז״ל ור׳ נפתלי ז״ל במעט יי״ש בכוס קטן ורחב כאצבע שישתו שניהם מאתו) כי מאד צריכין ליזהר למעט בשת שתיית משקין המשכרין בכל האפשרות (לפי א. בורשטין) גם בשבת ויו״ט (ואפי׳ בשמחת תורה ולא כטועים בזה (מלבד בפורים שאז מצוה לקיים את המאחז״ל חייב איניש לבסומי וכו׳ כפשוטו (כן שמעתי מאבי הכ״מ בשם אדמו״ר ז״ל ובשם שאר צדיקי אמת שלא כדעת המפרשים בזה בענין אחר) (א״ה שמעתי בשם אדמו״ר ז״ל שהשכרות בפורים הוא תיקון לפג״ה) ומכ״ש וכ״ש בימי החולל כי לא על שמחה כזאת הזהיר אותנו אדמו״ר ז״ל כי ע״ז נאמר ולשמחה מה זה עושה, כי אין זה שמחה רק הוללות וסכלות.

אות ב׳

ואיידי דאתא לידן הענין של שתיית היין נימא ביה גם מילתא חדתא מה שהאיר ד׳ את עיני בהמעשה ראשונה מהספמ״ע מהשני למלך שנכשל בשתיית היין ע״ש היטב כל המעשה מראשה ועד סופה.

כי הנה עיינתי בהמקרא (כי המעיין היטב בהענין של כל מקרא ומאמר חז״ל שמביא אדמו,ר ז״ל בדבריו הק׳ נראה עפ״י רוב שהם מתפרשים ומתבארים לאסמכתות דברי והק׳ בכמה טעמים ועניינים שאינם מוזכרים שם רק כמאן דמחוי במחוג) פתח פיך לאלם אל דין כל בני חלוף, שמביא אדמו״ר ז״ל בהתורה פתח ר״ש בסי׳ ס׳ שהיא פירוש על המעשה הזאת. וראיתי שזה המקרא נאמר בצעקת ב׳ת׳ ש׳ב׳ע (כי ספירת המלכות היא בסוד בת והיא השביעית להסרות הקודמים לה שהם במספר שש ובסוד בן המובא כ״ז בספרי אמת ועיין היטב בתחלת המעשה הזאת ויערב לנפשך). על ש׳ל׳מ׳ה (שני למלך ד׳ כמובא בדחז״ל ע״פ וישב שלמה על כסא ד׳ שמלך על עליונים ותחתונים) על ששתה מהיין ונשתקע בשינה ונשא בת המלך פרעה שהיא בת מלך דסט״א (שעי״ז נתעלם מאתו ביותר

הבת מלך דקדושה כי כשזה קם זה נופל כידוע). והוא תיכף נתעורר ונתחרט אח״כ וצעק מאמר אשת חיל (כי היא שוכנת בין החיל כמובן שם בהמעשה עי״ש שדייקא עם החיל נסעה ובאה למקום המבצר פנינים העומד בהר וכו׳). מי ימצא היינו כי מי הוא זה שיכול למצוא אותה עתה אחרי אשר רחוק מפנינים (מם של תיבת מ׳פנינים ר״ת מ׳במר פנינים פירש״י (משלי ח׳) מרגליות ובלשונינו פעריל) מכרה. אבל ע״י בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר (א״ה נלפענ״ד שזה מרמז על הכלי שנתנו להשני למלך שיקח ממנה מעות כמה שירצה שלא יהי׳ לו עי,ז שום מניעה להוצא אותה ע״ש בהמעשה) גם היום יש תקוה למצוא אותה, כי זה המקרא מרמז על הבטחון דקדושה כמובא שם בהתורה הנ״ל שהיא בחי׳ ההתקשרות בבת ישראל הנמשכת בשרשה מבחי׳ הבת מלך שהיא השכינה, כי גם קצת משאר הבחינות המובאים שם בדברי אדמו״ר ז״ל כום הם בבחי׳ הבת מלך וע״כ על ידם זוכים למצוא אותה כמ והבחי׳ הראשונה שמביא שם אדמו״ר ז״ל בתחלת המאמר מענין ההתבוננות בהתורה והיא בבחי׳ האשת חיל כמובא שהתורה היא בחי׳ בתו של השי״ת שהשתעשע בה עוד אלפים שנה קודם בריאת העולם כמבואר בדברי חז״ל על פסוק ואהי׳ אצלו שעשוע יום יום (ובזה תבין ביותר גם מה שמובא שם בהתורה הנ״ל אות ד׳ שהשליש שבקרקע הוא כנגד העשירות שנזכר אצל רחל ולאה וכו׳ כי באמת עיקר העשירות הוא רק בשביל ההתבוננות אבל בלא זה העשירות הוא רק בשביל נשים וקטני הדעת וכו׳ ע״ש היינו שמזה בעצמו שבקדושה עיקר העשירות היא בשביל ההתבוננות בתורה שהיא בסוד אשה כנ״ל מזה בעצמו נשתלשל ונמשך גם העשירות שבשביל הנשים וכו׳ שע״ז אמרו כי כל העושר אשר הציל אלקים מאבינו לנו הוא ולבנינו וכו׳ ע״ש).

אות ג׳

וכן מדת היראה המובא שם היא בסוד הבת מלך שהיא האשת חיל הנ״ל שנאמר עלי׳ה אש׳ה י׳ר׳את ד׳ (אותיות השניים הם אותיות ש׳ר׳ה׳ ועיין היטב באות ג׳ שם). היא בסוד חוה שנאמר עליה עשאה כאוצר שהוא בחי׳ יראה בחי״ירא תד׳ היא אוצרו כמובאשם ובסוד ש׳ר׳ה׳ שנלקחה לבי תהמלך דס״א והקליפות מעוצם התגברותם בההיפך של מדת היראה בבחי׳ רק אין יראת אלקים במקום הזה ואז דייקא כשנתגבר אברהם זלע״ז והמשיך לשם יראה ואריכות ימים אז דייקא נפקדה שרה בר״ה בבחי׳ וד׳ פקד א תשרה הנסמך לזה (עי״ש היטב באות ה׳ וגם בכל המאמר מראשו ועד סופו) ואז נתהווה עי״ז בעצמו ביותר שלימות היראה שהיא בבחי׳ שלש קוין כי מקודם לא הי׳ להם רק תלמידים ואח״כ שזכו לבן הגון כזה אז דייקא נשלמה היראה בבחי׳ שלש קוין

המובא שם.

אות ד׳

ומה שכתב מוהר״ת ז״ל בההקדמה של ספמ״ע שהר של זהב ומבצר של מרגליות מרמז על העשירו תשצריך להתבוננות התורה ע״ש נראה לפענ״ד לבאר עוד בזה כי עיקר העשירות דקדושה של ישרא להי׳ בבי תהמקדש (כמובא בלק״ה פטר חמור ה״ב אות ד׳) שנבנה על ההר שזה בעצמו בחי׳ הר הזהב ומבצר של מרגליות וע״כ בקדשי קדשים שהוא בחי׳ פנינים (כמובן בדחז״ל ע״פ יקרה היא מפנינים) ע״כ היו מונחים לוחות העדות שזה בחי׳ ההתבוננות של התורה כמובא שם בהתורה הנ״ל אות א׳ ע״ש.

אות ה׳

כי זה ידוע שכל בחי׳ כלולה מכה״ב וכולם הם בכלליות ובפרטיות ובכל דור ודור ובכל אדם ואד וגם בעת החיפוש אחר הר של זהב ובמצר ש״מ צריכים להזהר ולהשמר מתאוות אכילה ומכ״ש משתיית היין ומלהשתקע בשינה כמובן כ״ז בדברי ובמ״א וכל צדיק לפי בחינתו כן הוא מוצא אותה ודוד (שחי ע׳ שנה) שממנו יצא משיח (שהוא יהי׳ גמר התיקון של מציאותה כמובא שם בההקדמה של הספמ״ע) ע״כ הוא אשר זכה למצוא את מקום הר ד׳ בי תד׳ דווקא ע״י נידוד השינה בבחי׳ נשבע וכו׳ (עיין בלק״ה נדרים ושבועות ה״ה באות ב׳ שמביא שם זה הפסוק לענין המעשה הזאת שבחי׳ שבועה הוא מבטל השינה), אם אתן שנת לעינינ לעפעפי תנומה עד אמצא מקום לד׳ וכו׳ וגם צוה והזהיר את שלמה בנו שיבנה ויתקן אותו בשלימות וע״כ דייקא בעת שבנה שלמה א תהבית שאז היה צריך להיות גמר התיקון של מציאותה אז דייקא נתגבר עליו השטן זלע״ז עד שנשא אז דייקא את בת פרעה שזהגרם חורבן הבית (כמאחז״ל ע״פ כי על אפי ועל חמתי וכו׳ (א״ה וע״כ כשנשא את בת פרעה היה ישן שלמה עד ד׳ שעות ביום כמו שאחז״ל לכי אז התגבר השטן להכשילו בשינה דייקא) וע״כ גם יעקב אבינו כשהלך אחר זיווגו ויפגע במקום הזה ואז אמר מה נורא המקום הזה ואיח״כ נסתכל על חורבנו ויאמר אין זה כי אם בי תאלקים (ועי׳ במדרש שתיבות אלו מרמזים על הבית שיבנה לעתיד ששם ימצא בשלימות ועליו נאמר מקדש ד׳ כוננו

ידיך שלא יחרב עוד לעולם). (כ״א שו״ש קיד-קיט סעי׳ א-ו).

סימן ו׳

ספר כוכבי אור, חלק חמישי

הנקרא בשם תפארת הליקוטים.

בראש מרומים אקרא ברחובות אתן קולי: בפתחי שערים בעיר אמרי אומר: ואדברה נגד מלכים ולא אבוש, בדבר נפלאות תפארת הליקוטים הקדושים של אדמו״ר זצוק״ל: ובעוצם ריחוקנו מלעלות ברום גבהי רוממותם עד אין גבול ואין חקר: בשנת האמ׳ת נעד׳רת וסר׳ מרע משת׳ולל לפ״ק.

פתיחה לחלק חמישי מס׳ כוכבי אור הנ׳ בשם תפארת הליקוטים.

אברכה בקהל רב הנעלם מכל רב ומכל נוצר הסתום וטמיר בדרכיו והנהגותיו מכל רעיון ומכל חקר והוא אשר מרוב מצפוני סתרי׳ המטיר על הארץ גשם שוטף וזרם מים כבירים [כפירות ואפיקורסית] מאבותו השמים אשר פתחו בימים האלה (עיין בשיחות הר״ן באות רנ״ט) עד אשר נתכסו כל ההרים הגבוהים [הנכבדים ואנשי השם] אשר תחת כל השמים ועכ״ז ברוב חמלתו הקדים רפואה ותעלה למחלותינו ושלח לנו בדורות הסמוכים איש כלבבו אשר מצא חן בעיניו-ויקרא שמו לאמר זה ינחמינו ממעשינו ומעצבון ידינו וצוה לו לבנות תיבת האמת והאמונה, אשר כל הכתוב לחיים, להנצל מחבלו של משיח, בא יבא בחדריה ויסגר דלתותי׳ ויחבא ויחסות בצלה צל הכסף לה׳ ולתורתו צל החכמה והתבונה והדעת-כי מי יהלל מי ימלל גבורותיו ונפלאותיו-אשר הפליא להראות גם בהדר תפארת ליקוטיו הקדושים השתלוליטם ונטועים בגן ועדן ספרו הק׳ ליקוטי מוהר״ן הנלקטים ונחלקחים משדה החכמה והתבונה בנסתרות הטבעיות הרוחניות דרוחניות אשר הטביע הבורא כל עולמים בהעדר תכלית תעלומת חכמתו והפליא בפלאי נפלאותיו בכל דבר ודבר ובכל ענין וענין כנודע כ״ז למשכיל ומעמיק דבריו הנוראים אשר אין לבוא בשערי ארמנותיהם כ״א בהתקשרות האמונה הק׳

ולהאמין באמונה שלימה כי כפלים לתושי' ועוד תעלומות ונסתרות הרבה בכל ענין וענין אשר לא גילה לנו כלל שמחמת זה קשה מאדמ אד לראות ולהביט בהפעולות הנוראות של סגולותיו הק' [וכמובא מזה בלק"ה הל' סימני בהמה וי' טהורה ה"ד באות מ"ט ע"ש] אבל באמת כל דברי' נכונים וקיימים-נאמנים ומועילים לעד והם מסוגלים מאד גם בעניני הגוף 0לכל מאורע ותלאה שעובר על האדם שילמוד ויעסוק הרבה בהתורה המדברות מענין זה ובהתפילות וההלכות ממורנ"ת ז"ל שנבנו עליהם והעיקר היא האמונה כי ע"י"ז נתקשרים ונכללים בעת עוסקו בהם ברוחם ונשמתם השורה על אנפי דבריהם הקדושים וגם ע"י האמונה לא ימלט מכמה נקודות טובות של השתדלות בכל לב ונפש לקיימם ולעשותם שע"י"ז יוצא מכח אל הפועל כח סגולותיהם לפעול פעולות גם בגשמיות) וכאשר שמעתי בזה כמה מעשיות מאנ"ש ועיקר תעלומת סגולותיהם היא להצמיח גאולתינו ופדות נפשינו שמחמת זה נשמע מפיו הק' שהספר שלו הוא אתחלתא דגאולה וכולם נמשכים ונובעים משרשי התורה שבכתב ובע"פ-אשר מחמת זה נשמע מפיו הק' שבכל תורה ומאמר שלו יכולים לילך ולעבור בו כל תנ"ך ותורה שבע"פ (כמובא בשיחות הר"ן באות כ') ומכ"ש וכ"ש הענינים בעצמם של המקראות ומאמרי חז"ל המובאים בכל תורה ומאמר) כנ"ל במהד"ב של ההקדמה ע"ש וכאשר הבאתי לעיל בחלק רביעי בדבר המקרא פתח פיך לאלם המובא בהתו' פתח ר"ש שנמצא שם בענין המקרא כמה רמזים מהמעשה הא' מהסיפו"מ השייכת לזה ע"ש.

והנה מדי עוסקי בשאר עניני המקראות ומאמרי חז"ל המובאים בהתו' פתח ר"ש הנ"ל ראה ראיתי שהיא נכללת ומקושרת למעשה הנ"ל בקשרים רבים ועצומים עד שהם נראי סגם לעיני שפלים כמונו, על כן אמרתי לחוקקם בספר כי בכ"ז יתנוצץ מרחוק לכל משכיל ומעיין בהם מעוצם נשגבות תעלומות כוונתו סיפורים חדשים אות י"ד ע"ש, ובעבור זאת קראתי להחלק הזה בשם תפארת הליקוטים, וה' ינחיני בדרך האמת והנכון אמן כן יהי רצון.

ויען כי כל דברי סובבי סעל דברי מורהנ"ת ז"ל שנבנו על יסוד התורה והמעשה הנ"ל ע"כ עציין לך בתחלה את כל המקומות אשר ידבר מזה. ואלו הם: הקדמה השני' של הספורי מעשיות-ה' תפילת ערבית הלכה א'.-ה' שבת הלכה א'-ה' י"נ הלכה ב'-ה' כבוד רבו ות"ח הלכה א'-ה' נסדרים הלכה ה'- הלכות פדיון פטר חמור הלכה ב'-הלכות מלמדים הלכה א'-ה' גניבה הלכה ג' -ה' קידושין הלכה ב'-אות ג' נ"ד מהלכות שכירות וקבלנות הלכה א'.-גם הוספתי לבאר קצת כל הענינים של אדם ונח המובאים שם בהקדמה השני' הנ"ל של הסיפורי מעשיות.

(האותיות הם כפי המודפס בביאור הלקוטים).

טרם אפתח לדבר בעניות דעתי אמרתי לבאר קצת מקודם במה שכתב אדמו"ר ז"ל ששלימות היראה היא בבחי' שלש קוין-בחי' מורא שמים הכלולה מחב"ד, ומורא רבך הכלולה מאורייתא תליתאי, ומורא אב ואם הכלולה מג' חלקי העשירות וכשיש חכם הדור שזוכה לבנים הגונים ותלמידים הגונים אזי היראה בשלימות וכו' ע"ש. ונלפענ"ד בפי' דבריו הק' שהג' קוין האלה הוא מחמת שכל התגלות היראה והשתלשלותה הוא ע"י התיקונים המבוארים שם לקמן שהם כלולים משלשה ענינים היינו פקידות עקרות והתעוררות בני אדם מהשינה וסיפורי מעשיות של שנים קדמוניות וע"כ כשנשתלשל ונתגלה עיכ"ז היראה ממילא נמצא בה הג' קוין הנ"ל-כי ע"י שעוסק הצדיק האמת להמשיך הסיפמ"ע משנים קדמוניות שהם בחי' עתיק ובבחי' חב"ד [כמובא ע"ז בפרפראות לחכמה באות ח' ע"ש] ע"ז הוא זוכה אח"כ לקו הראשון שהוא מורא שמים הכלולה מחב"ד (כי גם בהסיפורי מעשיות של בקרב שנים מרומז ונעלם בהם הספ"מ של שנים קדמוניות [עין בה' נדרים ה"ה הנ"ל באות ה'] ובאמת הירידה נהפך לעלי' שדייקא בעת שנופלים מכל הע' פנים והצדיק מוכרח להמשיך ע"ז הארת הספמ"ע של שנים קדמוניות אז דייקא זוכה ע"ז למורא שמים בתכלית השלימות) וע,י ההתעוררות בני אדם מהשינה עם כל התיקונים הכוללים בזה שעלי ידי זה הוא זוכה לתלמדיים הגונים כמבואר שם, ע"ז נתהווה אח"כ הקו השני שהוא מורא הרב (גם בענין זה נמצא בחי' התהפכות הירידה לעלי' שדייקא ע"י שזה זמ רב שהי' אלמים מהחדושי תורה של הע' פנים עכשיו כשמיוצא החיבור של תורתם הוא יוצא בכח גדול ביותר [כמובא בפנים באות ח'] שע"ז ממילא נשלם ביותר מורא הרב הכלולה מהג' חלקי הלימוד [עיין בפנים באות ד']) וע,י פקידות עקרות שנתהווה עיכ"ז הוא זוכה גם לבנים הגונים שע"ז נתהוה הקו השלישי שהוא מורא אב ואם (וכן בענין זה שדייקא ע"י שהי' עד הנה עקרות [ואין יסורים בלא עון] והדמים הי' נעצרים כ"כ נתגלה עתה היראה ביותר ואזנשלם התגלות היראה גם בה קו השלישי שהוא מורא אב ואם).

וע"כ ר"ש שזכה לכל השלשה בחינות האלה כמבואר בדברי אדמו"ר ז"ל בפירוש מאמר הזוה"ק---אישתיקו שמעו קלא---וארכובתן דא לדא נקשן--- מאי קלא קלא דכנופיא עלאה דמתכנפי, (כי ר"ש זכה לכל הע'

פנים שע״ש זה נקרא בשם עיר וכו׳ ע״ש התעוררות השינה כמובא במ״א והעיקר זכה לזה בהי״ג שנים שישב במערה כמובן בספרי אמת ושם חיבר את הספר תיקוני זוהר שהוא התגלות הע׳ פנים של תיבת בראשית וע״כ שם דווקא נמשך לו בדרך נס חרוב הגדל לעי״ן שנה ועינ״א דמיא. [ועיין לקמן בסימן ל״ח בדבר המקרא וכל הבארות וכ׳ שמביא אדמו״ר ז״ל באות ג׳]). וע״כ זכה ע״י״ז לבנים הגונים ולתלמידים הגונים שהם ר׳ אלעזר ור׳ אבא שעי״ז נשלם היראה בכל השלשה קוין שהם כללא דכלא כי ע״י״ז בעצמו זוכין גם להג׳ בחינות הראשונות המבוארים שם שהם אריכות ימים ועשירות והתבוננות.

אות ג׳

כי ע״י מורא שמים של הרב הכלולה מחב״ד שהם בחי׳ תיקוני עתיק כנ״ל נמשך ונתהוה האריכות ימים שג״ז בחינות עתיק עיין שם ומזה נשפע להבנים שיהי׳ נתהוה ממוראם-שהוא מורא אב ואם, הג׳ חלקי העשירות שזה בעצמו העשירות הנ״ל עיין בדברי מורנ״ת ז״ל בהלי׳ מלמדים הנ״ל ומהם נשפע להתלמידים שיהי׳ נתהוה ממוראם שהוא בחי׳ אורייתא תליתאי שהוא כלל התורה והי׳ נתהווה מזה ההתבוננות של התורה שהוא בחי׳ הלוחות [עיין בפנים באות א׳] שזה בחי׳ לב התלמידים. [עיין בפנים באות ט׳ ע״פ כתבם על לוח לבך].

אות ד׳

והשתא דאתית להכי יש לפרש עוד שע״כ גם כל א׳ מהג׳ קוין האלה-הוא משולש מג״ג-כי זה ידוע שכל בחי׳ כלולה מכל הבחינות ובפרט בענין זה-שמאחר שהלימוד להתלמיד צריך להיות כאלו עשאו וא״כ הוא נחשב אצלו גם לבחי׳ בן וממילא נכללת מוראו גם ממורא אב וממורא שמים בודאי נכללת כי הלא כל מורא הרב נלמד מפסוק את ה׳ אלקיך תירא לרבות וכו׳ וכן הבנים מחמת שהעיקר שצריך להיות בנים הגונים כמובן שם ע״כ הם נחשבים אצלו גם לבחי׳ תלמידים וממילא נשתלש גם אצלם היראה כנ״ל. והרב בעצמו שמורא שמים שלו הוא כלולה מחב״ד שהוא בחי׳ עתיק בחי׳ אבוה דאבא-ע״כ הוא נחשב ביותר להש״י לבחי׳ בן ותלמיד ממילא נשתלש גם אצלו היראה כנ״ל.

אות ה׳

ובזה יש לבאטר ביותר את הסיפור מתפלת הגשמים מחוני המעגל שמובא בדברי חז״ל אצל המאמר מחוני המעגל שמובא בפנים באות ט׳ ע״ש היינו כי אעפ״י שחוני המעגל זכה להיראה בשלימות ע״י השגת הע׳ פנים שלא הי׳ נסתרים ממנו עד שהוריד ע״ז את הגשמים בתפלתו [עיין היטב בפנים אות ג׳] מכ״ז שגה קצת במה שדחק א״ע ע״ז ביותר מדאי-וע״כ שלח לו שמעון בן שטח אלמלי וכו׳ אבל מה אעשה לך שאתה וכו׳ כבן וכו׳ אבא הוליכני וכו׳ תן לי וכו׳ ועליך הכתוב אומר ישמח אביך וכו׳ ועיין לקמן בד״ה חייהו-מענין חבקוק-ובזה מכוון מאד מאמר הברייתא על חוני המעגל כדרך שעשה חבקוק, ע״ש.

אות ו׳

והנה בהמאמר חז״ל הזה לא כתוב בפירוש אבוה דאבא רק מדיוקא איתמר ממה שאמר האוכל את החרובין בר ברי׳ אנא וממילא נשמע שהנוטע הי׳ אצלו אבוה דאבא וכן המה תעלומות דרכיו של אדמו״ר ז״ל גם בכמה מקומות לבלי להזכיר את המקרא או המאמר חז״ל רק בלשון הנצרך לענינו כידוע.

אות ז׳

ועתה נשוב לדברינו הנ״ל כי הנה המעשה הזאת של חוני המעגל נורא ונשגב מאד-ואמנם כי כל המעשיות אשר סיפרו חז״ל הם בסוד הסיפו״מ המסוגלים להתעוררות השינה כמובא בה׳ גניבה הנ״ל אבל בודאי המעשה הזאת אשר אדמו״ר ז״ל רימז בה התורה פתח ר״ש שהיא הקדמה למעשיותיו הק׳ [כמובא לקמן] בוודאי נמשכה ביותר מבחי׳ אבוה דאבא מבחי׳ זקן ועתיק-ועיין שם גם ברוממות דברי חז״ל שאח״ז אשר סיפרו ברוח קדשם עוד מעשיות מבחי׳ זקן של חוני המעגל היינו מנכדיו הק׳ [בר ברי׳ או בר ברתי׳] שהוא הי׳ אצלם בחינת זקן ועתיק-גם הבט נא וראה בירושלמי תענית שמובא שם המעשה הזאת בנוסח אחר-

ושם יספרו חז״ל את המעשה הזאת מאבוה דאבא של חוני המעגל-גם הוא נקרא שמו חוני ושם מבואר בנוסח המעשה שהשבעים שנה שמנה של חוני המעגל הם הם בעצמם השבעים שנה של גלות בבל כי בעת חורבן הבית הרא׳ נפל עליו השינה ובעת בנין הבית השני נתעורר משינתו ויען כי כל עיקר אמצעות הבנין של כל התיקונים המובאים בהתו׳ הזאת היא היראה כנ״ל-בסימן א׳ ובסימן ב׳ ובסימן ג׳ ע״ש. ע״כ לולא דמסתפינא הייתי אומר שזה מרומז גם בשמו הק׳ כי חונה המעגל [כן כתוב בירושלמי חונה בהא] במספר יראה עם הכולל.

אות ח׳

גם בענין מה שכתב אדמו״ר ז״ל באות ט׳ שבטחון דקדושה הוא בחי׳ שברים- נלפענ״ד לפרש שע״כ זלע״ז הבטחון דס״א גם הוא בחי׳ שברים [של כלי חרס] כמובא שם באות הקודם לזה-וזה תלוי בזה כי מחמת שהבטחון דקדושה הוא בסוד שברים ע״כ בכוחו לשבר ולבטל הבטחון דס״א שיהי׳ בבחי׳ שברים של כלי חרש כנ״ל.

עוד נלפענ״ד לפרש בדרך אחר, כי בטחון דקדושה אעפ״י שהוא בבחי׳ שברים כנ״ל אעפי״כ הוא בבחי׳ שלימות הכלי חרס-כי הכלי חרס נעשה ע״י מה שמתקנים א תהעפר במים ואש-וזה בחי׳ נתינת הדיבור הכלול ממים ואש כידוע להעדר הדיבור שהוא העפר כ״מ בפנים ומשם כל כח הבטחון בחי׳ יתן בעפר פיהו אולי יש תקוה (עיין שם היטב בפנים באות ח׳) וזה ידוע שכל מה שמשתלשל ויורד מהקדושה כשמגיע הדבר להרשעים והס״א נהפך ונתערב אצלם הדבר וע״כ כשמשתלשל אל הס״א הפסולת מקדושת הבטחון שהוא בבחי׳ שברים ובחי׳ כלי חרש ממש שזה בחי׳ שינה ומיתה נצחית כמובן במ״ר ע״פ ויצר וכו׳ ע״ש.

אות ט׳

גם לבאר ביותר שאר הדברים הנאמרים שם נלפענ״ד לפרש בדרך זה היינו כי מי שזוכה להיות מהתלמידים הגונים אז יוצא מאתו הדיבור להבטחון דקדושה שהוא מחזק הלב כמ״ש בטח בה לב בעלה [ע״ש באות ח׳] גם זוכין לאריכות הנשימה שמזה נתחזק הלב [כמבואר שם בפנים באות ג׳] שע״י קיום ההתבוננות שהם הלוחות שהם בחי׳ לב התלמיד

[כמובן שם באות ז'] [ועיין לעיל בסימן ג'] ולהיפך התלמיד שאינו הגון שפגם כ"כ ברוע לבבו מתאוותיו ומעשיו הרעים [עיין שם באות ו'] עד שנפל ע"ז לשינה כבידה כזאת עד שמי שעוסק לעוררו יכול להיות נדבק גם בו מהרע שלו [ע"ש באות ז'] ע"כ מדה כגד מדה הוא נענש בבחי' שכחה שהוא שבירת הלב שהם שבירת הלוחות [ע"ש באות ח'].

אות י'

גם יש לפרש שע"כ זלע"ז הוא בבחי' בטחון דס"א כי ש'כ'ח'ה' ר"ת ש'בירת ה'כ'לי ח'רס. גם יש לפ' שזה בעצמו בחי' השברים של הלוחות, כי הלוחות כלולים מכל הכ"ד ספרים כמובא שהם בבחי' כד-וכלי חרס כמובא לקמן בד"ה חרס ע"ש.

אות י"א

גם יש לפרש שהתלמידים שאינם הגונים הוא אותם שאין להם אתערותא דלתתא -וזה בעצמו מה שכתב שם שאי אפשר לעוררו בלא אתעדל"ת הוא מחת השכחה שמוכרח להפיל עליו שע"ז נשאר בשינתו.

אות י"ב

גם בענין השינה ונפילת הע' פנים שהם הע' שנים נלפענ"ד בפירוש דבריו הק' שמי שזוכה אז כל שנה ושנה שהוא חי על פני האדמה הוא בחי' הפנים של התורה הק' וכשאינו זוכה ואובד את הפנים אז נהפך אצלו משנה לשינה-וע"כ הבת מלך שהיא בחי' הפנים של התורה הק' כמובא לקמן-ע"כ צוותה על השני למלך שישב שנה וכו' ובסוף השנה-יום יציא תהשנה ישתמר מאד מאד מהשינה כי השינה מקלקלת מאד כל התקונים של השנה, וע"כ גם בר"ה שאז הוא עת יציאת השנה שמקודם ועת כניסת

השנה שאח"כ צרייכם להשמר אז מהשינה כידוע.

אות י"ג

עוד נלפענ"ד שנפילת הפני סשהוא השכל בעת השינה זה בעצמו בחי' התרחקות ונפילת התבוננות שהוא השכל שאז בעת השינה נאבדה מאתו לגמרי ומיד כשהצדיק מעוררו משינתו אז הוא בחי' החזרת ההתבוננות רק ששלימות החזרתו הוא כשמתחיל לדבר והדיבור יוצא ונעשה מזה בחי' פק"ע ושלימות היראה עד שיוצא מאתה הג' ענפים כנ"ל אז נתתקן ונתעלה אצלו ביותר ההתבוננות והשכל של התורה בכל התיקונים הנצרכים לזה המובאים בפנים ע"ש.

אות י"ד

בענין מה שמובא באות ח' כי מקודם כשהוא בבחי' שינה וכו' הי' כחרשים ולא הי' שומעים כלל וכו' ועכשיו שמעוררו החכם ושמוע דברי וכו' יתבאר הדבר ביותר עפ"י המשל מהחרש ששמעתי פ"א מאבי ז"ל ששייך גם לענין זה כי ממש כמו החרש המביט על השמחים ומתענגים בעונג נגינת הכלי זמן והוא אינו יכול לצייר כלל בדעתו איזה טעם יכולים להרגיש במה שהמנגן מוליך ומביא בידו על הכלי עם הנימין לכאן ולכאן עד שממלא את פיו בשחוק ולעג מכל זה, וכמו"כ ממש הם החרשים מלשמוע את דבריהם הק'-וכל דבריהם אך למותר אצלם עד שעוד הם מתפלאים ומתמיהים על כל המתענגים בהם ומרגישים את נועם מתיקות דברי כנופת דבש ממש.

אות ט״ן

עפ״י המובא באות ט׳ שתרועה היא בחי׳ הדיבור וכו׳ שברים זה בחי׳ בטחון וכו׳ בחי׳ כלי הולדה וכו׳ ובאות ח׳ שמקוד סמבואר שכלי הדיבור צריכים להיות קרובים וסמוכים אל כלי ההולדה וכו׳ וע״כ הווי׳ אחת לכלי הידובר ולכלי ההולדה כי אלו מלאים גידים ועצבים כמו אל וכי הם בחי׳ אחת ע״ש יש לבאר בזה קצת לפענ״ד-מה שמובא בספרי אמת שנעשים תיקונים נפלא יסהן ע״י תשרי״ת הן ע״י תש״ת הן ע״י תרי״ת אך מספיקא והתגברות השכחה אנו עושים כ״ז.-כמובא בדחז״ל ועפ״י הנ״ל ניחא קצת-כי מחמת שהם בחי׳ אחת לא נצטווינו לעסוק רק בתיקון הדיבור שהוא התרועה-והבטחון וכל יהולדה מעוצם טמורתם ואחדותם בהדיבור-הם ממילא נתתקנים ע,ז-אבל כשנתגבר ונתפשט כ״כ בעולם התגברות השכחה הנמשך משבירת הלוחות ושבירת הלב שזה ההיפך מדיבור שהוא בחי׳ תרועה עד שגרמו פגם בהתרועה בעצמה שנשתכחה מהלב ע״כ עתה הצריכו חז״ל לעסוק בתיקונים הכפולים-הן בתיקון הדיבור והן בתיקון הבטחון, וגם לכללם מקודם כאחד ולתקוע תשרי״ת ולדקדק שיהי׳ השברים והתרועה סמוכים ותכופים זה לזה בלי שום הפסק שע,ז הם נתתקנים ונתחברים לפעול פעולתם גם היום- באמת לנכון כיוונו חז״ל ברוח קדשם מה שקראו את התורעה שלנו [שהיא היללה] בשם תרועה וכמובן מספרי המקובלים.

אות ט״ז

באות ז׳ בענין המאחז״ל שאסור לכתוב על עור בהמה טמאה וכ׳ שמביא זאת אדמו״ר ז״ל לענין התלמידים שאינם הגונים עי׳ בדברי מורנ״ת ז״ל בה׳ תפילין ה״ה באות ל״ה מה שמבואר שם גם מה שאמרו שמתוך לכתוב סת״ם אפי׳ על עור נבילות וטריפות ובלבד שיהי׳ ממין המותר לפיך ע״ש היטב כי בכ״ז מבואר כאן ביותר דברי אדמו״ר ז״ל היינו כי מי שהוא בבחי׳ שינה והדעת נסתלק מאתו הוא נמשל כבהמה ממש אבל אם הוא מכיר עכ״פ א תמקומו ומודה על האמת ומבטל את דעתו בתכלית הביטול נגד הצדיקי אמת אז הוא ע״פ בבחי׳ בהמה טהורה ואז אפי׳ אם הוא מונח במקום שמונח עד שהוא בחי׳ נבילה וטריפה אעפי״כ יכולים לעוררו בתשובה ולהמשיך עליו קדושת הספר תורה שהם הע׳ פנים שבה-שזה נתעלה לבחי׳ אדם כמ״ש זאת התורה האדם-אבל מי שהוא מבטל את דעתו נגד דעת הפילוסופים וכו׳ אז הוא בבחי׳ בהמה טמאה ואז א״א בשום אופן להמשיך אליו קדושת הספר תורה כי מזיק ומקלקל גם את מי שעוסק לעוררו שיהי׳ נדבק גם בו מהרע של...

אות י״ז

באות ג׳ בענין חמדת הבל היופי-שהוא בחי׳ הפסק הנשימה הדברמבואר גם עפ״י מש״ש בסוף האות-שהמוח נמשך מנשימת הריאה והיא בסוד נר ה׳ נשמת אדם וכו׳-וע״יF ע״י החמדה שעי״ז באים לחימום ונפסק ויוצא באיס׳ הטיפה הבאה מהנשימה ע״כ הוא בבחי׳ הפסק הנשימה.

אות י״ח

והנה בזה המאמר בנקל לחתור ולמצוא איזה פתח להבין קצת סמיכות הענינים של המקראות ומאמר חז״ל-כי כבר הדלו לנו חספא אדמו״ר ז״ל במה שרמז לנו שהתורה הזאת היא פירוש על המעשה הא׳ (המעשה הזאת היא כמו הקדמה לשאר המעשיות כמובן מצירוף דברי מורנ״ת ז״ל שבהקדמה עם מה שמובא בחיי״מ בסיפור נסיעתו לנאוואריטש שבזה הקיץ של שנת תקס״ו שהי׳ אז קרוב לגמר הוצאת הבת מלך שמרמז על נפש משיח והבע״ד וחיילותי׳ התגברו לבטל ולסתור מחשבותי׳ ותחבולותיו הק׳ אשר השתדל בענין זה עד שנפל מחדש השני למלך שהוא כלל נשמות ישראל לשינה עצומה ונשגבה ביותר עד שהוכרח אדמו״ר ז״ל להמשיך לזה סיפורי מעשיו תשל שניסן קדמוניות כאלה, ואמר אז איך וועל שוין אן הויבען מעשיות דער ציילין וע״ז אמר אז התורה פתח ר״ש וסיפר את המעשה הראשונה שבה בעצמה מבואר כ״ז, גם היא מסוגלת מאד להתעוררות השינה [ואפשר עוד יותר] וכמובן ממאמרו הק׳ שהקדים לסיפורתה וענה ואמר אז בדרך סיפרתי מעשה שכל מי ששמעה הי׳ לו הרהור תשובה [כי הפי׳ הפשוט של התעוררות השינה כנ״ל התעוררות לתשובה כמובן בפנים בתחילת אות ט׳] גם עפי״ז יש לרמז במה שאמר אחר אמירת התורה הזאת שהי׳ לו כח להחיזק אותם באמירת התורה ג׳ ימים רצופים מעל״ע שלא ידעו בין יום ללילה וכו׳ כי זהו התכלית שלימות התעוררות השינה כמובן במס׳ שבועות דף כ״ה לעניוהאומר שבועה שלא אישן ג׳ ימים שמלקין אותו [עיין ברע״ב פ״ב ממסכת נדרים, וברי״מ פ״א מהל׳ שבועות שר״ל ג׳ ימים רצופים מעל״ע] כי זה א״א להיות רק בדרך נס וכמובא ביבמות קכ״א מעשה באי׳ וכו׳

ועלה לאחר שלשה ימים, ומובא שם בברייתא אין מזכירין מעשה ניסים ע״ש) ומורנ״ת ז״ל במה שביאר קצת את המעשה הזאת בהקדמה השני׳ של הסיפומ״ע ע״ש היטב. (על אודות אשר יבאר שם בתחילת ההקדמה שכל רבותינו ז״ל כינו כלליות והתחברות העולמות בשרשן בשם חיבור חתן וכלה, אמרתי אגב אורחא להאריך בזה-כי כאש תבער בי חמתי על החזירים בדמות אדם, אשר ימלאו פיהם המטונף בחרופים וגידופים על הקדושים בקדושת קודש הקדשים אשר המשיכו עליהם טהרת וקדושת אדה״ר קודם החטא שאז נאמר עליהם ולא יתבוששו, וכמובא בראשית חכמה בשעה״ק פרק ט״ז ע״ש, אך ורק מזוהמת הנחש שנכנס באדם וחוה אז ותפקחנה עיני שניהם [זענין געווארין קלוג] וידעו וכו׳ ואלה המחרפים הנ״ל המושרשים בתאוותיהם מיום עמדם על דעתם עד יום מותם כבהמות ושרצים ממש, עד שנפקחו כ״כ עיניהם בערמת הנחש לפתות ולהסית גם שאר בני אדם וחוה שיהיו מושכלים כמוהם עוד הם משרבבים לשונם להלעיג על דבר הצדיקים אמתיים אשר השיגו ברוח קדשם ענינים רוחניים ומופשטים מייטשות ועוביות בתכלית ההפשטה, הלא המה מדותיו ואורותיו יתברך אשר המשיך בתוך כל העולמות להחיותם ולהנהיגם בהם. ואמנם כן שהם מכנים אותם בשמות המושאלים רחוקים מהמכוון בתכלית הריחוק כאלה למשל מדת החסד אשר יגמול חסדו עם בריותיו וכנו בשם יד ימין, מדת הגבורה יכנו בשם יד שמאל, אבל גלוי וידוע לפניהם שא״א לדבר ולהשמיע מפה לאוזן המגושם בענין התנהגותם והתחברותם רק בדרך זה ולך נא ראה בס׳ התיקונים מה שכתב שם המגיה בתקונא שבעין וז״ל אתה בן אדם קודם שתכנס בעיון זה להזהירך באתי וכו׳ בראותך בתיקון זה שידובר בו משערא ומצחא וכ׳ו השמר אל תפן אל און ליחס ולתאר לעלאה על כל עלאין סתימא עלכל סתימיין שמץ דבר מזה אפי׳ בהרהור כי לעלת העלות לית מחשבה תפיסה ביה כלל לית ביה לא דיוקן ולא צורה ולא דמיון ולא אברים גשמיים ולית ליה שם ידוע, אבל הוא ממלא כל שמהן, ראה גם ראה מה שכתב התנא רשב״י כשרצה לגלות סתרי תורה באידרא פתח ואמר ארור האיש אשר יעשהנ פסל ומסכה, וזה להסיר מלב כל המעיינים כל דבר עתק פן ח״ו יכשלו וכו׳ מאחר שהי׳ רוצה לדבר מראש ועין ואוזן ושאר איברים גשמיים הי׳ ירא שמא יתעו לייחס ולתאר לבורא ית׳ גוף ותמונה, ומשה אמר כי לא ראיתם כל תמונה, וישעי׳ אמר ואל מי תדמיין אל וכו׳ שכולם יעידון ויגידון שאין דמיולן בינו ית׳ ובינינו מצד העצם והתבנית אלא שהאיברים שבנו הם עשוים כסימנים לדברים עליונים [שע״ז נאמר בצלם א׳ עשה את האדם וזה וזה כל ענין הכוים של מעשה מרכבה שביחזקאל כידוע] סתומים וחתומים שאין כח השכל שבאדם יכול להשיגם ואין שיח ואין שיג לו להבינם וקצר מצע דעתינו לרדת לעמק ואיני רשאי להכניס ראשי בין ההרים הרמים הלא הם בעלי הקבלה וכו׳ רק מעי רתחו וכו׳ פן עובדי פשתים וכו׳ ויארגו בדעות כוזביות וכו׳ לך נא וראה מה שכתב ע,ז ר׳ יוסף בן גיקטליא בהקדמת שערי אורה וכו׳ ע״ש), כי מדבריהם הק׳ מובן ונראה שהבת מלך היא בחי׳ ההתבוננות שע״ז סובבת כל קשר התורה הזאת שע״י כל הבחי׳

המובאים בהתורה הזאת זוכים למצא אותה גם המובן לענ״ד בדבריו הק׳ שזהבעצמו בחי׳ האשה יראת ה׳ המובא שם באות ג׳-כי הבת מלך היא בחי׳ השכינה כמובא בהקדמות המעשה הנ״ל והיא בחי׳ האשה יראת ה׳ כמובא בכל ספרי אמת ובתחילה מוכרחים להמשיך בסיפורי מעשיות והתעוררות השינה עד שנתקיים וה׳ פקד את שרה והיא האשה יראת ה׳ הנ״ י לשנפקדת ונתתקנת ביציאת הדמים והיראות והתגלות הפחד יצחק עד שנשלם ע״י״ז יראתה ביותר ויותר עד שנתתקנת ע״י״ז בהגי׳ ענפים הנ״ל עד שנתעלית ונתהווית בבחי׳ ההתבוננות והלוחות שהם כלליות התורה שנאמר עליה ואהיה אצלי שעשוע יום יום שזה בחי׳ מה שסיפר אדמו״ר ז״ל בתחילת המעשה שהמלך הי׳ משעשע עמה מאד, והיא בחי׳ מלכו תכמ״ש בי מלכים ימלוכו וכמובא מזה בדבריו ז״ל במ״א וממנה נמשך גם שורש הנפש ששל כ״א והרפ״ח ניצוצין שנפלו בין הקליפות והם בחי׳ הדיבור כמובן בדבריו ז,ל במ״א ומחמת נפילתם נתהוה מהם אחיז תהקליפות שהם בחי׳ רחפה ששורש התיבה הוא חרף במספר הנ״ל ובזה תבין ביותר התקשרות הענין שמביא אדמו״ר ז״ל בסוף אות ח׳ ע״פ ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות וכו׳ היינו כי חיי עולם זה בחי׳ תיקון הדיבור והרפ״ח ניצוצין (וכן מבואר בספרי אמת שמשבירת הכלים ונפילת הניצוצות נשתלשל גם המיתה בגשמיות וכשי׳ נשלם הבירור והתיקון של הרפ״ח ניצוצין אז יקוים המקרא ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו הנ״ל) שמזה כל התעלותה להפקד ולהתתקן ע״י״ז ולהיפך התלמדיים שאינם הגונים נמשך עליהם אחיזת הקליפות המסבבים אותה שהם בחי׳ חרפה כנ״ל שע״י״ז חוזרים מיד גם לאחר הקיצם לבחי׳ שינה ומיתה.

אות י״ט

כי הנה מחמת נפילתה כנ״ל נתהוה מזה בחי׳ עפר הארץ שהיא ההיפוך מהדיבור כמ׳ בפנים באות ח׳ [וכמובן בספרי אמת שהארץ היא בחי׳ מלכות] והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך וכו׳ שזה ההיפך מהאור והשכל של ההתבוננות המובא בפנים באות ו׳ ורוח אלקים מרחפ״ת אותית ר״פ מ״ת כמובא בלק״ה בשם האריז״ל וכדי לתקן כ״ז ברא ועשה את כל הבריאה מראש ועד סוף בהששת ימים שהם הששה ספירות שהם בחי׳ הששה בנים, [עיין לעיל בח״ב במהד״ב באות ט״ז] וביום הששי שהיא ר״ה [עיין לעיל סי׳ י״ב] שאז הי׳ איזה הארה ברוחניות ומכל התיקונים הנצרכים למציאתה [עיין בפנים באות יט׳ גם עיין לעיל בסימן י״ב] נמשך ע״י״ז ביצירת האדם מהעפר שזהבחי׳ העדר הדיבור כנ״ לשזהבחי׳ נפילת הניצוצות ואחיזת הדינים שנאחזים העיקר בהגוף כמובן בספרי אמת

שכ״ז הוא בחי׳ נפילת הבת מלך כנ״ל ובתוך הגוף הזה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חי׳ הנפש חי׳ הנ״ל שזהבחי׳ נתינת הדיבור להעדר הדיבור כמובן בפנים באות ח׳ ע״ש היטב.

אות כ׳

והנה ידוע ששי לכ״א נפש רוח נשמה והנפש נמשכת מהמלכות שהיא השכינה והבת מלך והיא בחי׳ הדיבור כנ״ל, והנשמה היא בחי׳ השני למלך וכמובן מדברי מורנ״ת ז״ל בההקדמה שנשמת אדם הי׳ בחי׳ השני למלך וגם עיין בלק״ה ה׳ תפילין ה״ה אות ל״ח שמובא שם בשם כתבי האריז״ל שהמלכות שהיא המדרגה האחרונה של העולם העליון היא שורש של בחי׳ עתיק שהיא מדריגה העליונה של עולם התחתון ממנו, ובזה יש להבין גם מה שמובן בההקדמה שהבת מלך היא שורש נשמתו של כ״א ואם לא היו חוטאים אדם ואשתו הי׳ נזדכך הגוף שלהם שהוא בחי׳ אלם והעדר הדיבור להכלל בהנפש שהוא הדיבור בעודם בחייהם והי׳ נתהוה דוקא ע״י כלים נפלאים לקבל על ידם השגת הע׳ פנים שעם הכולל בגי׳ אלם וכמובא בכתבי האריז״ל שלעתיד כשיתתקן ויתעלה המלכות והרפ״ח ניצוצין יקוים ע״י ותרון לשון אלם שהוא בגי׳ שם מ״ה וכו׳ ע״ש (גם ע״י בפראות לחכמה על מה שכתב אדמו,ר ז״ל שתקיעה היא העדר הדיבור) כי קודם החטא זכה שדוקא ע,י השינה והתרדמה שנפלה עליו התחיל להתחבר איזה בחי׳ של מציאת הבת מלך שהיא האשה יראת ה׳ שנאמר עליה ויבן עשאה כאוצר כמובא בפנים באות ג׳ ע״ש כי זה ידוע שכל בחי׳ כלולה מכל הבחינות ובדרך כלל נחשב האשה לבחינה האחרונה מנפש רוח נשמה כי כלל נפש רוח נשמה שלה היאבחי׳ נפש בחי׳ בת מלך נגדו [כמובן בספרי אמת] והיא נגדה בבחי׳ השני למלך שהיא צריך לחפש אחר אבידתו כמו שאחז״ל כיהיא בחי׳ הבת מלך שנאבדה וההתקשרות והשידוך נקרא בשם מצא כידוע כמ״ש מצא אשה וכו׳.

אות כ״א

אבל לענין התיקון הזה הי׳ צריך להכניע את בחי׳ הבל היופי שבה [כמובן בהלי׳ קידושין הנ״ ל ע״ש היטב] שזהבחי׳ הפסק הנשימה וגם זה מול זה

להגביר את בחי' הגשמים והעשירות שהם אריכות הנשימה וכמובן בדברי אדמו"ר ז"ל באות ג' ע"ש ובזה תראה נפלאו תמה שבפירוש מבואר בכתבי האריז"ל שלענין התיקון הזה הי' צריך שני דברים היינו על הגשמים להתפלל מיד ובזווגו להמתין עד הערב שהם הם השני בחי' הנ"ל הכנעת הבל היופי והגברת בחי' הגשמים שבכ"ז שמבררי סביותר את האשה יראת ה' שהיא הבת מלך מהקליפות כמובן מדבריהם הק' וכנ"ל.

אות כ"ב

וע,כ היה צריך להמתין עד הערב שהיא שבת שהיא כנגד הספירה השביעית שהיא מלכו תואז איתיחדת עם דודה שזהתלוי ביחוד איש ואשה כידוע שהם בחי' שני למלך ובת מלך כנ"ל, וע"כ נמשכים בשבת כל התיקונים הנזכרים בהתו' הזאת כמובא בהלכות שבת ובה' י"נ הנ"ל ע"ש גם שבת הוי שי"ן ב"ת כמובא בספרי אמת בחי' היחוד של השנ"י והב"ת כנ"ל, ואז הארת שדה תפוחים דקדושה כמובא שהם ההיפך מהתפוחים שנאבדת על ידם ואדרבא ע"י ההארה הזאת הי' זוכה למצוא אותה בשלימות.

כאן חסר הכ"י, ואי"ה נשלים כשנשיגו.

אות מ"ז

וכדי לברר שאר הניצוצין הנשארים שם הוכרחו כל הע' נפש [שהם כנגד הע' פנים כמובא] לירד לשם בתוקף העבדות והשינה עד שלא שמעו אל משה שהוא קול החכם האמת מקוצר רוח שהוא הפסק הנשימה (כי זה תלוי בזה כמובן במ"א) ושם נזדככו עד שנמשך עליהם הארה מהשם אהי' שהוא בחי' הספורי מעשיות כמובא בה' נדרים הנ"ל ואז נצטווה מיד על קידוש החודש שהוא תיקון לפגימת הלבנה (עיין לקמן במהד"ב באות ל"ט) גם נצטוו מיד על מצות התפילין שהוא המשכת הזכרון בהעין פנים (ולזכרון בין עיניך) וע"י בחי' מן המותר לפיך גם הם כלולים משאר כל התיקונים הנזכרים בהתורה הזאת כמובא בה' פטר חמור הנ"ל, ואז נתעלה הדיבור בחי' פה סח כנודע עד שיצאו מעבדותם ושינתם ברכוש

העשירות גדול שעי״ז נתקדש אז הולדה הראשונה של החמור כמובא שם בהי׳ פ״ח הנ״ל ועיקר העשירות זכו בשעת קריע״ס (בחי׳ תורי זהב) בזכות יוסף ובזכות אברהם ע״ש, כי נמשך עליהם היראה ויראו העם את ה׳ ואז ישיר משה ובני ישראל את השירה שהיא בחי׳ הסיפו״מ כמובא שם בהלי׳ פ״ח הנ,ל ושם נאמר מי כמוך באלים ה׳ שמובא זה הכתוב בפנים במאמר הזוהר [עי״ש שהוא מרמז על התערותא דלעילא שהשי״ת וצדיקי אמת עוסקים לקיים פתח פיך לאלם ועיין לעיל שעי״ז נתתקן בחי׳ אלם דקדושה ועפי״ז יבואר מה שדרשו חז״ל על הכתוב הזה מי כמכה באלים שזה בחי׳ אלם, כי אלם כתיב חסר יו״ד] וסוף הכתוב נורא תהילות בחי׳ יראה עשה פ׳ל׳א׳ אותיות אלף כמובא שהוא ר״ת להתיר פה אלמים כמובא בפנים, וע״כ נשפע עליהם ההתבוננות עד שראתה שפחה [עצם העבדות] מה שלא ראה וכו׳ [עיין בהלי׳ פ״ח הנ״ל], ואח״כ זכו לאכילת המן שהיא אכילה דקדושה גם הוא בחי׳ בטחון כמובא בהלי׳ גי׳ הנ״ל, גם זכו לשתיית מי הבאר בזכות מרים שהיא האשה יראת ה׳ בחי׳ הע׳ פנים שנמשכים מהשירה הנ״ל שזה בחי׳ ותען להם מרים שירו וכו׳.

ועוד נלפענ״ד לבאר קצת בזה כי הנה בעת היותם במצרים שאז רצו הקליפות להתגבר על ההולדה כמ״ש הבה נתחכמה לו פן ירבה ולהמית בחי׳ הששה בנים [בכ״א] ואת הבת יחיו להתאחז בה [כמובא בספרי אמת ע״י שלא יהי׳ לה עם מי להנשא כי ע״י הנישואין בקדושה היא נתעלית מהם כמובא לעיל בסי׳ כ׳ ועי״ז בעצמו היתה מתקיימת ממשלתם ח,ו לנצח. [עי׳ לעיל במהדורא אות כ״ה] בבחי׳ הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו וכו׳ לולי ה׳ שהי׳ לנו אשר הפיר מחשבות ערומים והמיילדות אשר שם האחת שפרה [בבחי׳ היופי דק׳ עיין בפנים באות ט׳] ושם השנית פועה שהיא בחי׳ הדיבור כמובא ויראו את ה׳ ולא עשו כאשר דיבר להם מלך מצרים ועל ידיהם נולד משה (כי ע״י מרים חזר ולקחה כמו שאמרו חז״ל) שהוא בחי׳ משיח שנפשו היא ביותר מבחי׳ הבת מלך כנ״ל וע״כ נלקח ונתגדל בבית המלך דס״א ונשמתו הוא ביותר מבחי׳ השני למלך כי הוא שקול ככל הששים רבוא נשמות שהם בחי׳ כלליות.

גם כאן חסר כת״י ונשלים כנ״ל.

והקינה של ואני הגבר נאמר על העוסק לחפש אחריה כי על שניהם הרחמנות גדול ועצום מאד כמובא בהמעשה וע״כ גם בה נמצא שלש אלפא ביתות כנ״ל וזה בחי׳ אותי נהג ויולך חושך ולא אור כי נסתלק מאתו הע׳ פנים שהם בחי׳ שינה גם במחשכים הושיבני מרמז על הסמיות והסתלקות אור העינים כמובא במס׳ נדרים דף ס״ד ואומר אבד נצחי ותוחלתי וכו׳ זאת אשיב אל לבי ע״כ אוחיל כי לכ״ז צריך לחזק עצמו מאד בבטחון כמובא בפנים וזה בחי׳ חסדי ה׳ שהם הספ״מ (כמובא בפנים ובהלכות הנ״ל) כי לא תמנו ולא כלו-חדשים לבקרים רבה אמונתיך-זה בחי׳ התעוררות השינה ותחיית המתים (מובא במדרש

איכה) טוב ה' לקוו- שהם בטחוני הדור-שמובא בפנים באות ח' כי גם כשנפגם הדיבור שזה בחי' ישב בדד וידום וכו' אז ממשיכים הצדיקי אמת בחי' יתן בעפר פיהו אולי יש תקוה כמובא בפנים באות ח' הנ"ל ע"ש גם זה יש לרמז שזה בעצמו בחי' התקוה שיש עדיין למציאתה לחפש את ההר של עפרות זהב (עיין לעיל בסי' ל"ג) שכה כתוב זאת בתוך הקינות כמבואר בהמעשה ע"ש.

אות נ"ב

והנה בסוף הע' שנה שכבר הי' מוכנים ועומדים לבנות מחדש את הבית נתגברה מחדש הס"א ביותר ויותר והכשילה אותם בחמדת הבל היופי של הנשים נכריות גם התגברה להכשיל אותם באכילה דס"א שהיא סעודות של אחשורוש כמובא ובשתיית יין מלכות דס"א שהוא שתיית היין של הע"י"ן אומות (עיין בהלכות יין נסך הנ"ל) הכלולים בשבעה רואי פני המלך (שהם זלע,ז נגד העין פנים הכלולים בשבעת הנרות המאירים מול פ'נ'י' וכו' כמובא בה' קדושין הנ"ל ע"ש) והם עצם טומאת הע'י'נ'י'ם' להביט ביופי הנשים עד שרצו וכו' עד שהורידו גם בגשמיות את האשה יראת ה' לבית המלך דס"א ומזה הוסיפו לינק ולקבל כח (עיין בל"ה בהל' מגילה ה"ה אות י"א) כמובא בספרי אמת עד שנתגברה מאד מאד קליפת המן העץ שהוא קליפת השינה והמות [כמבואר לעיל בסימן כ"ג ובסוף סי' כ"ד ע"ש היטב] עד שהי' נעשה כלי ח"ו בכח הפור דס"א שהוא זה לעומת זה נגד קדושת יום הכיפורים כמובא (עיין לעיל במה"ב אות ל"ט) לולי ה' שהי' לנו להקדים רפואה למכה ושלח לנו את מרדכי שהוא מר דרור שממנו קדושת שמן המשחה שהוא בחי' ההבתבוננות [עי' פ"ח הנ"ל, וגם עיין בפנים בסוף אות ג'] והוא מבחי' משיח כמובא במ"א וזכה להספורי מעשיות שמשנים קדמוניות כמובא בפנים שהוא בגי' רב חסד ע"ש-וגזר על ישראל שיפרשו ג' יים מאכילה ושתי' (גם בכח מצות שקלים (עיין לעיל) ובכח העומר שהוא ע'י'ן מ'ו'ר' עיין בה' גניבה הנ"ל ועי"ז הציל אותם מהשינה והמות והמשיך קבלת התורה מחדש (עיין לעיל בסוף סי' מ"ז) וזכה לבחינות להיות שני למלך גם בגשמיות, והעלה את העשירות מהס"א [כמ"ש ותשם אסתר את מרדכי על בית המן] והמשיך לדורות סיפור המעשה של המגילה [עיין בה' קדושין הנ"ל] לענין ספור הנס של חנוכה בכל שנה ושנה והיא נקראת ע"ש אסתר, כי כ"ז בסוד מציאת אסתר שהיא הבת מלך כנ"ל (ועליה נאמר יעלה הדס כשאחז"ל כי הדס עם הכולל גימ' עין, כי היא בחינת העין פנים הנ"ל) וליהודים היתה אורה זו תורה ואור הע' פנים וששון זה מילה [עיין לעיל במהד"ב אות ל"ד] ויקר אלו תפילין [עיין לעיל בסי' מ"ד] עד שזכו מחדש לבנין הבית שזהבחי' מציאת ההר והמבצר כנ"ל.

אות נ״ג

אבל מלחמה לה׳ בעמלק מדור דור, כי גם אז לא נמחה זוהמתו לגמרי כמובא שמחמת זה גם אח״כ רבים עמדו במרדם בחמדת הבל היופי של הנשים נכריות כנ״ל ונחמי׳ הוכיח אותם הלא ע״ז חטא שלמה מלך ישרא לכי גם אז נתקלקל ע״ז התיקון של מציאת הבת מלך שהי׳ מוכן להיות ע״י בנין הבית כנ״ל עד שאח״כ בימי חשמונאי התגברה מחדש מלכות דס״א להפילם בשינה עצומה מאד, והשי״ת הי׳ בעזרם והמשיך עליהם הסיפורי מעשיות של שנים קדמוניות כמבואר מזה באריכות בה׳ קדושין הנ״ל ע״ש היטב וע״כ המשיכו אז מחדש בחי׳ חנוכת הבית.

אות נ״ד

וגם זאת הפעם מעט לא עמדתי עד לקחני אדום וע״ש׳ו׳ (סי׳ ע׳ופות ס׳ ערות ו׳חיות (כי שין שמאלית נחלף בסמ״ל כמובא וזה קרוב לאלפים שנה שאנו הולכים וטועים במדבר ציה וצלמות וכל השרים עם כל אשר תחתיהם, הרצים והשטים בכל העולם, כולם בפה אחד לפתותינו ולהסיתנו בכל עת יותר ויותר- [זעסט דיא אז מע האט דיר איין נייערעשקייט איין גירעט] ואנחנו חזקים באמונתינו כחומת ברזל ונחושת [איך וויס אז סע איז בודאי יוא דא] שבזה נתפאר לנצח-שברנא ליה בשבין תוקף הימנותא-עד עת בא דבו בפתע פתאום להוציא מאתם בדרך גניבה וערמה את נפש משיח [ועיין בה׳ ברכת השחר ה״ג מה שמובא שם בשם האריז״ל] שהוא בחי׳ הבת מלך וההתבוננות כי רק מחמת זה נקרא בשם משיח ע״י המשחתו בשמן המשחה שהוא בחי׳ ההתבוננות [כמובא בה׳ פ״ח הנ״ל] ואז יקויים ועלו מושיעים בה׳ר׳ ציון לשפוט את ה׳ר׳ עשו והיתה לה׳ המל׳ו׳כ׳ה׳ עש שיתקיים ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו המובא בפנים באות ח׳ והי׳ אור הלבנה כאור החמה וכו׳ והי׳ ה׳ למלך על כל הארץ וכו׳ אמן ואמן.

אות נ״ה

והנה בכ״ז ביארתי כמה וכמה מקראות מהתו׳ פתח ר״ש ועתה בא נבא בעזה״י לבאר קצת בענ״ד גם שאר המקראות ומאמרי חז״ל המובאים שם וההכרח להציגה פה ראשי פרקים מכל הו׳ הזאת מראשה ועד סופה ואת כל אשר ישים א׳ בלבבי אותו אשמור לכתוב למטה בציוני התיבות שבסוף המקראות ושאר ענינים שנעמיק בהם קרא: לר׳ אלעזר בריה אותבי׳ קמי׳ ולר׳ אבא מסטרא אחרא ואמר אנן כללא דכולא וכו׳ אישתקו שמעו קלא וארכובתן דא לדא נקשקן מאי קלא קלא דכנופיא עליאה דמתכנפי.

פתח ר״ש ואמר עת לעשות לה׳ אמאי עת לעשות לה׳ משום דהפרו תורתיך מאי הפרו תורתיך (עי׳ בפרפראות לחכמה בסוף המאמר בפירושו על הכתוב הזה), עת לעשות וכו׳ שזה בחי׳ המעשיות, ועיין לעיל במהד״ב באות ה׳ מענין סתירת תחבולותיו באותו העת, וכל הקלקול והסתירה הי׳ ע,י התגברות החרופים מהצורר הידוע אשר באותו העת התגבר בזה ביותר ויותר עד שנתפתו ע״ז רובם ככולם של אחב״י והתרחקו מעוצם קדושתם עד היום הזה, (כן שמעתי מאבי ששמע ממהרנ״ת ז״ל), ועי׳ לעיל בסימן ל׳ בדבר התרופים שהם תכלית ירידת הרפ״ח ניצוצין והרחקת ואבידת נפש משיח כנ״ל, ובאותו העת אמר אדמו״ר ז״ל שיתחיל לספר מעשיות, ואז פתח את פיו הק׳ בפתיחת ר״ש ואמר עת לעשות וכו׳ ובכ״ז מבואר מאד פירוש הכתוב הזה היינו משום דהפרו תורתיך שהוא מה שנכשלו רבים מישראל שהם בחי׳ השני למלך כנ״לולא עמדו בנסיון שומעו בקול החרופים [שזה בחי׳ הורדת הרפ״ח שבמספר הפר עם הג׳ אותיות] שע״ז נפלו מחדש בשינה ותרדמה עצומה ונשגבה מאד ע״כ אז העת להוריד שרש יהתורה שהוא אלקותו יתברך בעצמו [כי אורייתא וקוב״ה כולא חד] להורידם בבחי׳ עשי׳, ומעשיות שזה בחי׳ לעשות לה׳) דא תורה דלעילא דמיתבטלא אי לא

יתעביד (כי מזה בעצמו אשר הפרו תורתך כ״כ וכנ״ל נתקלקל ונסתם עיניהם וכליהם לקבל האור הזה של התורה דלעילא שהיא שרשי התורה שזה רפואתם [עיין לקמן בפנים באות ו׳] ואז נתקיים ע״ז בעצמו הפרו תורתך כפירוש הזוה״ק שהתורה דלעילא מופרת ומתבטלת מהם אי לא יתעביד בעבודת תיקוני המעשיות והלבושים האלה, וזה מה שסיים ולעתיק יומין איתמר, היינו שכל זה נאמר לענין שרש יהתורה שהם בבחי׳ זקן ועתיק כמובא) בתיקוני דא ולעתיק. (ס׳ ביאור הליקוטים, תפארת הליקוטים על תי׳ סי׳).

כאן חסר הסוף, ונשלים בע״ה כשנשיג הכת״י.

סימן ז

פירוש על המעשה הראשונה מאבידת בת מלך

נעתק בקצרה מספר ביאור הליקוטים על התורה פתח ר״ש אשר הוא פירוש על המעשה הראשונה מאבידת בת מלך.

כפי המובן מדבריו הק׳ אשר נפש מלכות דוד היא בחי׳ הבת מלך שנאבדה והיא גם בחי׳ אור התבוננות התורה, כמובן בההקדמה השניה לסיפורי מעשיות, מובן ממילא (מה) אשר מעת הבריאה ירד נפשו למקום הקליפות היינו לסדום בקליפת מואב, וע״כ נאמר עליו מצאתי דוד עבדי, ודרז״ל במדרש רבה והיכן מצאתי בסדום שנאמר ואת שתי בנותיך הנמצאות היינו בחי׳ מציאת הבת מלך, גם מובן ממילא לפי זה מה שמספר שנות ימי חייו ע׳ שנה והכרח שמירתו מהתגברות השינה כמובא בדברי חז״ל אשר מעולם לא ישן שתין נשמי, גם מובן ממילא לפי זה אשר לא סיפר אדמו״ר זצ״ל איך שהוציאה כי מלבי לפומי לא גליתי, ואין ביכולת להוציאה כ״א בסוד ובחכמה ובערמה כביכול, והנה ענין החכמה והערמה שצריכין כדי להוציאה אולי הוא ענין המובא בהתורה פתח ר״ש, שכשמעוררין את האדם מהשינה אז צריכין להראות לו הפנים לתורה שנאבד ממנו בעת שינתו וצריכין להלביש לו הפנים למען לא יתאחזו בו החיצונים ולא יניחו אותו לצאת בחי׳ משנה פניו ותשלחהו המובא שם בהתורה הנ״ל, גם כפי המבואר בהתורה הנ״ל אשר ע״י היראה זוכין לאריכות ימים דק׳ שע״ז כנ״ל מובן ממילא אשר הבת מלך היא בחי׳ אשה יראת ה׳ המבואר שם, זוכין לעשירות דק׳, שע״ז זוכין להתבוננת התורה שהיא בחי׳ הבת מלך וע״ז נכנע ונתבטל האשה זונה בחי׳ הבת מלך דס״א שבקליפת הבל היופי, שע״ז בא עניות בחי׳ אל תחמוד יפיה בלבך וכו׳ עד ככר לחם המובא שם, שע״ז אין זוכין למציאותה ותיקונה, כי עיקר מציאותה היא ע״י ההר של זהב ומבצר של מרגליות שהם בחי׳ העשירות דק׳ כמבואר בהקדמה הניה, וממילא מובן לפי זה ענין שרה ורבקה שהתגברו עליהם הפלשתים בקליפת הבל היופי שלהם, שזה הוא ענין אבידת הבת מלך למקום הקליפות עד שאברהם ויצחק הוכרחו לעסוק בכל התיקונים הק׳ המבוארים שם בהתורה הנ״ל עד שזכו להוציאם משם, גם מובן לפי״ז מה שדרשו חז״ל (בבא בתרא דף ט״ז) על פסוק ואברהם זקן בא בימים וה׳ ברך את אברהם בכל המובא שם בהתורה הנ,ל בת היתה לו וכו׳ (בחי׳ מציאת הבת מלך) ר׳ שמעון בן יוחאי אומר מרגליות היתה לו (בחי׳ המצבר של מרגליות הנ״ל שע״ז זכה להמציאתה), ואע״פ שעיקר התיקון תלוי ביחידי הדורות, אעפ״כ נמצא בחינות מענין התיקונים האלה בכל איש ואשה, וצריך כל אדם לעסוק בהתיקונים האלה כל אחד ואחד לפי מדרגתו עד שימצא את זיווגו כי היא אבידתו שמחזר אחריה, כמו שאחז״ל בעל אבידה מחזר על אבידתו, ומובן ממילא לפי״ז ענין התקשרות השידוכים שמבאר שם בהתורה פתח ר״ש, וגם מובן לפי זה מה שיצחק ויעקב נזדמן להם זיווגם על הבאר והעין והשני למלך לא זכה ושתה מהמעיין ונעשה רש ועני מהעשירות דק׳ ונתעלם מאתו ע״ז יותר הבת מלך והם זכו ונעשה להם הבאר והעין ראש ומוחין

בביאורי העי״ן פנים לתורה בהתבוננותה שהיא בחי׳ הבת מלך, גם מובן לפי״ז מה שהוכרח יעקב אבינו להוציא את רחל ולאה שהם בחי׳ הבת מלך דק׳ ממקום הקליפות מבית לבן בערמה וגניבה וחכמה, וממילא מובן גם לפי״ז ענין לאה שהי׳ לה ששה בנים ובת אחת, שירדה ג,כ למקום הקליפות לבית שכם ולא הי׳ יכולת ג״כ להוציאה כ״א בערמה ובחכמה, והנה בעת התגברות השינה על האדם שאז אבודה ממנו הבת מלך דק׳ והתבוננת התורה כמבואר בהתורה והמעשה הנ״ל, וכפי הכלל של זה לעומת זה שורה עליו אז הבת מלך דס״א, ולפי״ז מובן מה שאחז״ל לענין נט״י ג״פ בסירוגין בהתעורר האדם משינתו בת מלך היא ומקפדת וכו׳.

גם בהמבואר מצירופי התורה והמעשה הנ״ל על אודות נפש התבונה ומלכות בן דוד הנ״ל שירדה מיום הבריאה למקום הקליפות כסדום הנ״ל, ונתעלמה ביניהם עד שלא נודע כלל מאין תמצא, ואיזה מקום אבנים הטובות ומרגליות ועפרות הר הזהב שבמשכנה כי לא תמצא כלל בישוב ארץ החיים וכל עושר המרגליות והפנינים הנ״ל אינם נחשבים כנגדה רק להקדמות ופסולת, וגם כל חיות הארץ ועוף השמים השיבו ואמרו שלא דרכו בה ולא ראו אותה ואינם יודעים כלל מאתה זולת באסיפת הרוחות שאז נודע ברוח אלקים אשר הגיע אליו בקץ האחרון ברוב התחזקות אמונתו אשר איבד והמית עצמו ברוב יגיעתו והתחזקותו לחפש אחריה, תביט ותראה בהפלאת לשון הכתוב (איוב כ״ח) הנשכחים מני רגל שמביא אותו אדמו״ר ז״ל לענין קלקול סדום שרצו לבטל המשא ומתן ושליש עושר הפרקמטיא למען יתגברו ביותר על נפש התובנה ומלכות בן דוד הנ״ל ותבין מרחוק רוממות כל הענין הנמצמא שם (באיוב קפיטל כ״ח) מכל הנ״ל, וזה לשון הכתוב שם תיכף אחר הנשכחים מני רגל הנ״ל, מקום ספיר אבניה ועפרות זהב לו (שהוא הר ומבצר הנ״ל) נתיב לא ידעו עיט ולא שזפתו עין איה (שהם העופות הנ״ל) ולא הדריכוהו בני שחץ ולא עדה עליו שחל (שהם החיות הנ״ל) והחכמה מאין תמצא מקום בינה, לא ידע אנוש ערכה ולא תמצא בארץ החיים וכו׳, לא יערכנה זהב וכו׳ ומשך חכמה מפנינים (כי אינם נחשבים רק לפסולת כנגדה) ונעלמה מעיני כלל חי ומעוף השמים נסתרה וכו׳ אבדון ומות אמרו באזנינו וכו׳ היינו כנ״ל.

גם ענין המקרא פתח לאלם המובא שם בהתורה הנ״ל לענין כשמעוררין את האדם מהשינה אז פותח פיו ומדבר דיבורים קדושים לפני השי״ת בכח גדול וכו׳ עד שזוכין עי״ז לבוא להתבוננת התורה שהיא בחי׳ הבת מלך תבין מרחוק במה שהמקרא הזה נאמר בצעקת ב״ת שב״ע על שלמה המלך שהוא בחי׳ השני למלך (כי מלך על עליונים ותחתונים כשדרז״ל) ואמר׳ אל למלכים שתו יין (כי נשא אז בת המלך פרעה דס״א וישן עד ד׳ שעות ביום כשדחז״ל) ועי״ז נעלם מאתו יותר הבת מלך דקדושה כי כשזה קם זה נופל והיא עוררה אותו בצעקתה ובכייתה ואמרה לו פתח פיך לאלם המרמז על תיקוני מציאתה כמב״פ והוא תיכף נתעורר ונתחרט וצעק אשת חיל, (שנסעה עם החיל למקום המצבר פנינים) מי ימצא אותה עתה אחרי אשר ורחוק מפנינים מכרה, אבל ע״י בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר גם היום יש תקוה למצוא אותה כי זה המקרא מרמז על הבטחון דקדושה שהיא בחי׳ התקשרות בבת ישראל הנמשכת בשרשה מבחי׳ הבת מלך דקדושה כמבואר בהתורה פתח ר״ש והיא בבחי׳ שקר החן והבל היופי אשה יראת ה׳ היא תתהלל שסיים שלמה בסוף הענין ומובא זה הפסוק בתחלת התורה הנ״ל לענין מציאת התבוננת התורה גם בדבר הכתוב בשוב ה׳את שיבת ציון וכו׳, הנזכר בגמרא בתחלת המעשה מחוני המעגל נראה מבואר שגלות בבל ע׳ שנה הוא השינה ע׳ שנה שהזכיר אדמו״ר ז״ל בהמעשה הנ״ל והגאולה ובנין הבית הוא בחי׳ התעוררת השינה מזה מובן שמרמז רבינו ז״ל ג״כ בדבר הבית המקדש שנבנה על ההר ששם היה כל העשירות דקדושה של ישרא לשהוא בחי׳ הרהזהב, וקדשי קדשים הוא בחי׳ פנינים הנ״ל כשדחז״ל על פסוק יקרה היא מפנינים, ושם דייקא היו מונחים לוחות העדות שהם בחי׳ התבוננות התורה הנ,ל כמוב״פ ודוד המע״ה זכה למצוא הר בית ה׳ ע״י נידוד השינה דייקא בחי׳ אם אתן שנת לעיני וכו׳ עד אמצא מקום לה׳ וכו׳ גם במה שמבואר בהתורה הנ״ל שכל שנה מהע׳ שנים נחשב לפנים מיוחד מהע׳ פנים של התבוננת התורה (שהיא בחי׳ הבת מלך כנ״ל) וכפי הכלל הידוע שכל בחינה כלולה מכל הבחינות מובן לפי״ז עצת הבת מלך למציאתה שישב ויתעכב השני למלך שנה תמימה.

גם במה שמבואר בהמעשה הנ״ל שביום האחרון מהשנהא סהיה עומד בנסיון הי׳ זוכה למצוא אותה היינו ברגע האחרונה ממש כי אז נהפך המיעוט של הלבנה (שנמשך ג״כ מחמת הדיבור שנזרק מפי המלך העליון בשגגה לכי ומעטי את עצמך וכו׳) למולד וראשית השנה שאז דרשו את ה׳ בהמצאו כידוע, בהמצאו דייקא בחי׳ מציאת הבת מלך שנמצא מבואר מזה אשר בראש השנה נתתקן קלקול אבידתה אם זוכין לעמוד בנסיון ומובן ממילא לפי״ז מה שמבואר בהתורה הנ״ל בתיקון ראש השנה שיסובב על כל התיקונים האלה (רמזי המעשיות בהשמטות).

השמטות למעשה הנ״ל.

עיין ביאור הלקוטים סימן נ״ה סעיף א׳ ב׳ ט״ו ט״ז י״ז כ״ב ל״ט מ״ח.

תפלה על המעשה הנ״ל

רבש״ע עזרינו לקבל דיבור המוחין של ההתעוררות השינה באופן שתתחזק אצלי האמונה והבטחון [גם בקטנות מוחי] שבוודאי ובלי ספק ח״ו תצליחני בהולדות הדורות להתגלות היראה בתיקוני עתיק והעושר המוכרח להתמלאות כל הארץ בהתבונות ועמקי דעת תורתיך ואלקותך כמים לים מכסים, כי כבר הודעתנו שגם עצם מדת האמונה והבטחון הזה מסוגלת ומוכרחה להולדה הזאת, אשר ע״כ מחוייבים אנחנו בכל יום ויום לבטוח ולקוות ולצפות לישועתך והלדת והתגלות מלכותך הזאת לכל יושבי תבל, וגם בכל זאת הוציאנו והצילנו מבטחון דס״א של הבוטחים ומדמים שאין מוכרח כלל להתפלל ומכש״כ להרבות בתפלה ע״ז כי באמת נמצא בזה שני הפכים בנושא א׳ ואין לנו רק לשמור ככל אשר הזהרתנו במאמר נביאך לבל ניתן פוגת לב ולבל תדום בת עינינו מלרונן ולקום בכל לילה ולילה לשפוך לפניך את לבבינו כמים שתקום ותרחם עלינו להמצא ולגלות לנו הולדת הנשמה [שבתבונת אור תורתיך] הק׳ שאנו מחכים ומקווסי עליה [וזה לבד כל הבטחון והאמונה להאמין ולבטוח בך שאיך ואיך שעובר עלינו אתה שומע ומאזין ומקבל גם תפלתינו ותחנוניו] וכאשר עינינו הרואות בתפלות הסדורות מאנשי כנה״ג שגם בתפלתינו על הדעת אנו מברכים מיד בשמך שבאמת אתה חונן הדעת, ותפלתינו על התשובה והגאולה והרפואה וכו׳ ובכולם אנו מברכים ובוטחים בך שבאמת אתה עוסק ומשתדל ברפואתינו וגאולתינו, רק שאעפי״כ מוכרחת התפלה להתקדם לזה.

עזרינו מעתה לפרש לעצמי על אודות הקמת שכינתך מעפר כביכול שהוא עפר צדיקיך אשר נפשם כעפר לכל תהי׳ ובתכלית הבזיון... ושתצמיח דייקא מהעפר והארץ הזאת את הענף והשורק הנפלא שבכולו זרע אמתתם הנ״ל, ובכ לתנועה ותנועה שבכל חוש ובכל אבר מחושיי ואבריי בכל רגע ורגע לא נתכווין רק בשביל זה ומכ״ש בתפלתנו ולימודינו שע״ז לבד אפרש ואכווין, כי הוא לבד חיינו ואורך ימינו ושנותינו לנצח ולדורי דורות ועל ידו לבד נזכה למצוא מקור השלום, באופן שלא נתגרש עוד בגירוש וגלות ח״ו כי בתכלית ההיפך יוסף בכפלים לזכך ולהעביר רוח הטומאה מן הארץ (תפלות מר״א ז״ל מס׳ ליק״מ ח״ג דף י״ז).

סימן ח

מעשה ג׳ מחיגר

במעשה השלישית מהחיגר: בדבר הרמז שיצא מפי רבינו ז״ל בעצמו: בענין הכתוב והי׳ כעץ שתול וכו׳ אשר פריו וכו׳ ועליהו וכו׳ וכל אשר יעשה יצליח, שזה מרמז על העץ והאילן שספרה השמש לפני הירח, ובקשרי דבריו הק׳ הנזכרים בס׳ ליקו״מ כפי מסילתי אשר ביארתי בס׳ ביאור הנ״ל ליש לבאר גם כן: שזה זה הוא האילן שהזכיר אח״כ שבהשקאתו נתבטלים כל הקליפות והשדים, שלפי״ז נבא במאמר ירח אל השמש, אתה דואג דאגות אחרות ואני אספר לך דאגה שלי אשר דאגתה מהשדים היונקים מאתה, ולפי הנ״ל על כרחך דברי ואומרים פרשוני בכוונת הירח, שזה בעצמו מדאגה שלה, כי מאחר שהאילן אינו נשקה, גם הולך ויבש, ממילא מובן ששם כפי סיפורו הק׳ שבזה הולכים ומתגברים בכ״פ יותר הקליפות והשדים לינק יותר מרגלי הירח, (שמהרגלים עיקר היניקה כמובן מזה גם מספרו ליקו״מ) וגם כפי סיפורו שם נראה מבואר שזה זה מה שצוה החכם לבניו שעיקר פרנסתם יהי׳ מהשקאת אילנות, ועוד יש לפי״ז לפרש שכולם היו בדבר הירח, אשר השקאת האילן

מסוגלת לה כמוב״פ, וכפי שיצא מפיו הק׳ בדבר המזמור הראשון שבתהלים, נראה מבואר שהמובחר שבבניו שעמד בדבר הירח הנ״ל הוא האיש אשר בתחלה לא הלך ואח״כ לא עמד, ובתכלית ההיפך מהמושב לצים מהקליפות הנ״ל, והוא אשר זכה ע, יהאבן טוב המובא שם לעמוד ביחוד השמש והירח, שאז דייקא בהיותו גם הוא עמהם ביחודם, היתה סיפורם והודעתם הנ״ל זה לזה, עAש״ש היטב (ויש לפ׳ שזה מחמת שגם הוא הוכרח להם ביחודם ובסיפורם הנ״ל) ושמחמת זה זכה הוא בעצמו לרפואת הרגלים ע״י האבק אשר הודיעה השמש כי עיקר השלמת הירח וזה האיש שעמד במדרגתה הוא מהשמש (כמובן מזה במ,א) ואז ברפאותו ביער תחלה את הרשעים הגזלנים שגרמו לו התגברות חולשת הרגלים כמובא, ואח״כ בהשגחתו בהלצים הנזכר שם היתה סיבת השקאת האילן ברעידת הארץ, עד שנתבטלו הקליפות לגמרי, ויש להוסיף ולבאר שגם מחמת זה היתה כל התחלת דהע״ה את ספרו, בזה המזמור כי הוא בעצמו במדרגת הירח כנודע, ושעל ידו יתבטלו כל הקליפות כנודע, ולעובדא למעשה תבין ותתבונן לפי כ״ז עד היכן גדול ונפלא מעלת העסק באמירת תהלים, שכל ביטול הקליפות הוא ע״ז, וכמובן גם מספרו הק׳ ליקו״ת שכל ביטול התגברות הקליפות המונעים מלבא בשערי תשובה הוא ברוב הסגולה הנמצאת באמירת תהלים ע״ש. (שו״ס א׳-ג׳ סעי׳ ב׳).

סימן ט

אות א

מעשה ד׳ ממלך שגזר שמד

במעשה האונס, שהיא מרומזת במזמור למה רגשו וכו׳, וגם מלשונו הק׳ בביאור הכתוב (שבסי׳ קנ״ה) ויקוד וכו׳ [כיקוד אש] ארך אפים ראה, תבין מרחוק בביאורו מעשה האונס שבמזמור למה רגשו וכו׳ הן יאנף ותאבדו דרך כי יבער כמעט אפו, כי אעפ״י שכל הדברים הנאבדים יהי׳ ממלאך האף והכעס שממונה על כל המשחיתים והדינים אבל דרך האש והתבערה הוא מעיקר האף והמדות הדין הנ״ל ובתכלית ביטולו שבציון הר קדשו [שבאר״י] נתבטל מדת הדין שלמעלה ונהפך ליקוד אש, גם ממילא מבואר שביקוד האש דקדושה לציון הר קדשו [הנזכר שם] נתבטל הדין ואש הגהינם מעל האדם (כוכבי אור ביאור השייך לספו״מ, קכ״ה קכ״ו סעי׳ ג׳).

אות ב

עיין להלן במעשה זבוב ועכביש, וכן במעשה חכם ותם, ובמעשה הבעל תפלה המובא בס׳ שיחות

וסיפורים מענין גדולת האמונה (א״ה שהוא היפוך השמד המובא במעשה זו) ושישרש בלב כל ישראל אפי׳ הפחות וכו׳ משורש אבותינו אברהם יצחק ויעקב וכו׳ ע״ש באריכות.

והנה העיקר שבכל המעשים המרחקים מהאדם את המבוכות ומביאים בלבבו את האמונה, הוא מה שנרמז בסמיכת הכתוב אחרי לבבכם וכו׳ כפי דרשת חז״ל אחרי לבבכם זהו מינות, ואחרי עיניכם זהו ניאוף, כי הקדושה והטהרה מזאת התאוה נקרא בשם תיקון הכללי ויש בזה רבבות רבבות מדריגות, ומרחוק תבין לפי״ז ברוממות והתעלות יוסף על כל אחיו כי בירידתו לערוות מצרים, והתנסותו שם בתוקף רתיחת הדמים, ותשב באיתן קשתו נתעלה גם ברוחניות למדריגת פי שנים ברוח אביו בעצמו [כמובא מזה במ,א] כי בית יעקב אש, ובית יוסף להבה ומהולדתו השניה אשר קרא בשם אפרים נשתלשל גם משיח בן יוסף כנודע, וגם משה ודוד נתאחדו אתו בהסתלקותם ברעווא דרעווין ובאחדותם יחדיו עומדים עם בנו אפרים ברגל הרביעי מהכסא, שהוא תיבה הרביעית והמצורפת לשלשה שמות הנ״ל, י׳ א׳ י׳ א׳חד, גם מבואר מצירופי דברי מורנ״ת המיוסדים גם בדברי האריז״ל בפע״ח שהשני שמות יעקב יוסף עולים י״ג פעמים הוי״ה, כי יעקב עולה שבעה פעמים הוי״ה, המכוונים לשבעה לילות חנוכה ובליל שמיני כאשר יאיר מספר שם הוי״ה בשם יוסף [אעפ״י שבצירוף שמו נמשכים המספרים עד י״ג כנ״ל] מוכרח לעמוד ואי אפשר להדליק יותר, כי הוא הלהבה בפני החמה שלעתיד, ובשם יוסף מוסיף והולך להאיר מעצמו מיום ליום, ונוסח האריז״ל בברכת הנרות ל׳הדליק נ׳ר ח׳נוכה, שבזה סובב ג״כ על הנח״ל הנובע ומוסיף לשפוך מימי הדעת והחכמה מיום ליום כנ״ל, [הנמשכים ויוצאים ממקור החכמה שלמעלה] וברוב רוממותו נעלם ונסתר הוא גם מדעת אחיו הקדושים והצדיקים בהסתרה והעלמה כנ״ל, עד שבתכלית ההיפך אמרו איש אל אחיו לכו ונהרגהו,] אין מקרא יוצא מידי פשוטו] ובאמת הוא השליט והראש לכל נשמות ישראל אשר ברוחניות והעלם נפלא יוצאים ונמשכים מאתו כל הדורות, (כמובן מדברי רבינו ז״ל על אודות הכתוב קורא הדורות מראש) ובהמשכתם מאתו אין ביכולת הרע לבלוע אותם בשום אופן בעולם כלל וכל אשר יעמדו זה כל השבעה מדריגות הרעות לבלוע לנפשות ישראל עד שלא יודע כי באו אל קרבנה, ולא יזכר שם ישראל עוד, כן בתכלית ההיפך יותר יקראו אותם עד שיוסיפו להקיא גם עצמות היותם (כמובא מזה במ״א בדברי מורנ״ת על אודות תשלומי כפל וארבעה וחמשה, חמשה תחת השור) וכאשר הוא בעצמו נתעלה ויצא (בראש השנה) מחושך לאור, כן בכוחו כיעז וגבורתו כי קשתה מים רבים לא יוכלו לכבות את תבערת לב נפשות ישראל הנמשכים מאתו עד עת קץ, ודי לחכימה ברמיזה, ובדבר הי״ג פעמים מספר הוי״ה שכתבתי לעיל מדברי מורנ״ת בשם האריז״ל נדבר לקמן בפירוש הדבר אשר הוצאתי בביאורי את המאמר ראיתי מנורת זהב שבליקו״א סי׳ ח׳. (שו״ס ט״ז-י״ח, סעי׳ י״א).

אות ג

ואולם אם נשים את לבבינו להכלל זה לעומת זה הזכר בהקדמת ביאורי הקודם נבין ונתבונן שאעפ״י שכפרת עונות הוא ע״י הרברבי דקדושה והעיקר ע״י יהרב העליון הנ״ל בעליותו לעצם נקודת עדין בית ה׳ כנ״ל אבל בהקדם הקליפה לפרי עומד כנגד זה רבא עמלק [עם כל רברביא המקבלים מאתו כנ״ל] לרחק ולהרחיק מזה הרב דקדושה וכל הנלווים אליו, עד שממילא מתגבר בכאו״א יצר מחשבות הלב רק׳ רע׳ כל׳ היום׳ בחטאים ועונות שמהם נתחדשים בחסרונותיהם מיום ליום, ואם הי׳ ביכלתינו להתגרות אתו ולהחרימו ולמחותו, כבר היו נחר ים ונתבטלים ע״ז מנפשות ישראל כל החטאים שלא יחטו כלל [כלשון הכתוב לך והחרמת את החטאים וכו׳ וחוטאים לא כתיב] ומדור לדור נמצא בזה מלחמה גדולה כי הוא שרצה להתגבר על ישראל בשעתו ויומו שבמדת הי״ג זלע״ז הנ״ל ובהחודש שבשנת דין ועיבור יגיע ג״כ למספר הי״ג ואעפי״כ זוכים בכ״ז נפשות ישראל בכח הרב דקדושה לכנוס לצנור ומי עשיית עשו בעצמם להכניע ולהפך אותה לימים טובים כמו בתיקוני חנוכה הנ״ל, וגם אגב אורחא תראה נפלאות בסמיכות הכתוב [לסוף פרשת האלופים הנ״ל] אלה תולדות [וכמובא כעין זה ברש״י ע״ש] יען אשר ביוסף לבד והתחלקותו לשנים נתגבר יעקב איבוג שיעלו ויעמדו תולדותיו ובניו במספר הי״ג להכניע ולבטל מספר הי״ג שבבני עשו הנ״ל, ושגם לפי זה נתיישב פליאת מאמר האריז״ל שהביא מהרנ״ת במ,א [והזכרתי מזה לעיל בהשיחות והסיפורים אות י״א] שבתיקוני חנוכה הנ״ל נמשכים י״ג פעמים במספר הויט״ה שנמצאים במספר השני שמות, יעקב יוסף, וכפי הנודע בשם העצם שהוא באחדות המוחלט יש להתפלא בזה, כי למה באמת יתכפל זה השם בכפלי כפלים על י״ג, הלא גם על כפל אחד הוכרחו חז״ל לפרש בו שזה יאמר קודם שיחטא האדם וכו׳, והזוה״ק פי׳ בו בענין אחר, קדמאה שלים וכו׳, ועתה איך שייך להוסיף עוד ולשלשו ולרבעו וכו׳ עד י״ג, אבל מה נמלצו לחיך אלה אמרותיו, כפי העולה בתיקוני חנוכה הנ״ל, [שמבאר רבינו ז״ל בזה המאמר] שאעפ״י שיוצא מהעדן רק כלו אחדות [ונהר אחד] אבל בהכרח הבריאה

יפרד ויהי׳ לארבע אותיות ה׳, אשר יצטרפו ויעמדו ע״ז בי״ב שמות הנמצאים בהגן, ועל כל שם ושם בצירוף אחר, [שהם י״ב צרופים הנ״ל] ובהתחשבות זה השם גם באחדות נהר העדן, יצטרף לאלה הי״ב גם מספר הי״ג וכל זאת העליה זוכים ג״כ ע״י יוזף כנ״ל וניצוץ אחד יוצא מיוסף אשר יכלה ויבטל גם המובחר שדבאלופי עשו שהוא אלוף עמלק הנ״ל, כי זה המעיין הנ״ל היוצא מבית ה׳ הוא הנחל והנהר היוצא מהעדן כמבואר בפנים מדה״ק, וכבר הבאתי לעיל [בהשיחות וסיפורים שבאות י״א הנ״ל] נוסח האריז״ל ל׳הדליק נ׳ר ח׳נוכה לרמז ע״ז הנ׳ח׳ל׳ אשר י׳ו׳ס׳ף והולך בנובעו לשפוך מימי הדעת מיום ליום ביום ולילה האחרונה שמדליקין ומאירין במספר שם אחד שנמצא ביוסף [עיין שם בד׳ מוהרנ״ת] וגם בפרשת הנשיאים הנ״ל כשמגיעים לנשיאי שבטי יוסף מוכרחים לעמוד ע״ש. (שו״ס ביאור הליקוטים מ״ב-מ״ד סעי׳ י״ג).

סימן י

אות א

מעשה ז׳ מזבוב ועכברש

דיבר (מוהרנ״ת ז״ל) פ״א מהפלגת השטף מים רבים הנמצאים בזה העולם תאוות רעות, ומדות רעות, שאלות ומבוכות, אמונות כוזביות, וכדמומה, ואמר שבכ״ז יקויים כמובא ברש״י פ׳ וישב במשל הפחמי וכו׳ ניצוץ אחד יוצא מיוסף שמכלה ושורף את הכל, והנראה מכותלי מאמרים הנ״ל כמשל האגוז ירדתי וכו׳] שבגמר הבישול נמצא בתוכו פרי יקר ויפה למאכל בני אדם, אשר זאת הפרי צמחה וגדלה מיום ליום בלי הפסק, וכעין זה ננמצא צמיחת האמת מדור לדור (כמובא בדברי מורנ״ת בשם האריז״ל) ושע״ז אנחנו מברכים בכל יום צמיחת קרן ישועה, ואעפ״י שכנגד זה גם הקליפות המסובבות אותה צומחים וגודלים מיום ליום להסתירה מעיני בני אדם ב כל עת ועת יותר ויותר, כי לעיני בני אדם וחושיהם לא נראה ונרגש רק הקליפה שבחוץ, והפרי גנוזה וצפונה בתוכה שלא נראה כלל, ועליו נאמר וירא ה׳ את האור כי טוב, כי טוב לגנוז אבל סוף כל סוף יצא חוטר מגזע ישי אשר ישבר ויעב יר רוח הטומאה מן הארץ, ובהתגלות הפרי יראו עין בעין, כי בכל ימי הגידול נמצא הכרח גם בהקליפות המסתירות אותה, להצילה ולשומרה דייקא על ידי זה (וכענין המובא בדה״ק בענין הכתוב צופה רשע לצדיק וכו׳) ויש בכ״ז הרבה לבאר, ואם יהי׳ א׳ עמדי אבאר במ״א, גם עיין לקמן בהרמזים אשר מצאתי במעשה הזבוב ועכביש אשר סיפר רבינו ז״ל, שהן הן רדיפות כח הרע והנגדי מקליפת עשו ועמלק ימ״ש הנקרא בשם שממית (ממין עכביש כנודע) כמובא בפירש״י בספר משלי בדבר הכתוב שממית בידים תתפש שזה עשו, והוא שנאמר עליו הכתוב בעובדי׳ בזוי אתה מאד, כי הוא המבוזה מכל השקצים שנמשכים (מקליפת עשו כמובא בל״ה ה׳ תולעים בשם ס׳ הכוונות) וכאשר תתפש בהיכל המלך העליון יתברך, ויגיע עם ע׳ ק׳ב׳ו׳ ורגלו על הדף (שכתוב בו שם ה׳, כמובן מהשיחות שאחר המעשה) תתחיל לירד מטה מטה עד שיהי׳ נמחה זכרו לגמרי וכמבואר מל׳ חז״ל ומובא בפירש״י פ׳ תולדות על אודות הכתוב וידו אוחזת ב׳ע׳ק׳ב׳ עשו שלא יספיק זה לגמור מלכותו עד שבא זה ונוטלה הימנו וכלשון הכתוב שם בעובדיהו אם תגביה כנשר וכו׳ (שו״ס ה׳ סעיף ד׳).

אות ב

מעשה הזבוב ועכביש סיפר רבינו ז״ל כשבא מנסיעתו לנאוויריטש הנזכר בס׳ חיי״מ, ובנסיעתו לקח עמו איש עשיר ונכבד ויראה ה׳ ר׳ שמואל מטעפליק שהיתה פרנסתו בחנות (מאנאפאקטור) אשר גם זוגתו בעצמה היתה ביכולת להשגיח על החנות, ועם ר׳ שמואל לקח בתחילה את ר׳ נפתלי מנעמירוב לנסוע אתו עד ליפיווץ, ובליפיווץ הוכרח להחיזר את ר׳ נפתלי לביתו כי הי׳ איש חלוש ולא הי׳ ביכולתו להיות נע ונד בדרך רחוק כזה ומכוון בימי הקור והחורף אשר מחצי טבת והאלה, ולקח בליפיווץ במקום ר׳ פנתלי ז״ל את ר׳ אייזיק יוסף ליפיווץ, והוא ור׳ שמואל הנ״ל הן הם השני אנשים הנרמזים בהמעשה הנ״ל, (כי אעפ״י שגם זאת היא מהמעשיות שבשנים קדמוניות, אבל בהשתלשלותה אשר הזכרתי בכרך שני (סעי׳ כ״ה) ע״ש, ועד זה העולם הגשמי נמצא מעין זה גם בנסיעה הזאת מרבינו ז״ל כי מאן מלכי רבנן), ושניה את לבושיו בתחלת הנסיעה להיות נדמה כסוחר: והזהיר מאד את שני האנשים הנ״ל שלא יודיעו בשום מקום מי הוא, וקודם הנסיעה לקח רבינו ז״ל שלשים רענדליך ונתל לר׳ שמואל הנ״ל, וקנה בעד זה עגלה עם סוסיטם וגם שכר איש א׳ שהי׳ מיוחד להוליך את הסוסים, ואלו האנשים לא ידעו כלל להיכן הם נוסעים רק בכל פרשת דרכים שאלו את רבינו ז״ל באיזה דרך לנסוע והראה להם והי׳ לר׳ שמואל ולר׳ אייזיק יוסף הנ״ל כמה סיפורים מזאת הנסיעה.

אות ג

ואלה שני הסיפורים שמעתי מאבי ז״ל ששמע אותה מפי ר׳ שמואל הנ״ל היינ ומה שעמדו פ״א עם העגלה אצל אכסנייא ורבינו ז״ל ור׳ שמואל נכנסו להאכסנייא ומצאו שם את בעל הבית שנשא בחיקו תינוק בערך שתי שנים ומיד בכניסת רבינו ז״ל ראה ר׳ שמואל שזה התינוק מראה לאביו על רבינו ז״ל ואומר לו בזה״ל האט גוטער יוד, ואביו בהעה״ב הנ״ לברוב טרדתו במכירת הי״״ש להערלים שנמצאים שם לא הביט ולא הטה כלל את אזנו לדברי התינוק, ור׳ שמואל נבהל מאד בשמעו זאת מפי התינוק כי בכל האלפים אנשים אשר נתוועדו עמהם בדרכם הרחוק לא נמצא שום איש שידע ויכיר בפני רבינו ז״ל כי רב וגדול הוא בישראל (שנקרא בלשונינו גוטער יוד) מרוב התדמותו כאיש סוחר כנ״ל, ואולם מחמת שגם ר׳ שמואל עמד בסמול לרבינו ז״ל חשש ר׳ שמואל פן עליו בעצמו הראה התינוק לאביו (כי הי׳ בעל צורה כמו אדמו״ר גדול) והוציא ר׳ שמואל מטבע מכיסו והלך להתינוק ונתן לו ואמר לו אַ יאָ איך בין אי׳ גוטער יוד? והשיב התינוק לא, והראה לו עוד הפעם בידו על רבינו ז״ל בעצמו ואמר לו זה הוא גוטער יוד, ורבינו ז״ל יצא מיד החוץ וישב על העגלה, ובנסיעתם התחיל ר׳ שמואל לתמוה על דברי התינוק: וענה רבינו ואמר, וועד דען זאל זן באלה הימים א מבין?

אות ד

והנה בנסיעתם אשר בכל פרשת דרכים הראה להם רבינו ז״ל להיכן לנסוע כנ״ל נזדמן קצת פעמסי שהיו נוסעים על הדרך שכבר נסעו בו פ״א, וכמה ימים אחר מעשה התינוק הנ״ל נזדמן ג״כ שנסעו עוד הפעם בדרך אכסניא הנ״ל שהי׳ התינוק, וכאשר ראה זאת האכסניא בקש מהמוליך את העגלה שיעמוד שם ונכנס להאכסניא כדי לראות עוד הפעם את התינוק הנ״ל, ומצא להבעל הבית יושב על הארץ באבילות אחר התינוק הנ״ל, [א״ה ע״י באבניה ברזל דף מ״א סעי׳ נ״ג וז,ל המעשה מהינוקא בעת שנסע רבינו זצוק״ל עם ר׳ שמואל יצחק סיפר הר׳ אברהם זצוק״ל ואמר כי אלו התינוקות קה שיחי׳ וזה הי׳ חידוש של רבינו זצוק״ל שחי ל״ח שנים וחצי שגם כן הינוקא הר׳ נחמן חטופא שהתנבא על משיח וכו׳], (א״ה שמעתי שרבינו ז״ל הפליא מאד זה הינוקא המובא בשיחות וסיפורים

הנ״ל ואמר שהוא חידוש גדול מכל הינוקת וכו׳).

אות ה

סיפור השני שלנו פ״א בבית המלון שנמצא שם הרבה אורחים מהעיירות הסמוכות אשר הכיור זה את זה, וכל נסיעתם היתה במדינת פאליסע, אשר עיקר המסחרים הוא בכל היוצא מהיערות והחורשים הגדולים הנמצאים שם עצים, קרשים, גלגלים, זפת וכדומה, ובזמן החורף הנ״ל שהלילות ארוכות ישבו סוחרים רבים סביב השלחן הגדול שעמד שם באמצע הבית ודברו זע״ז במסחריהם כדרך הסוחרים, ורבינו ז״ל ישב ביניהם והרכיב את דבריו ג״כ באמצעות דבריהם ובפרטי מספרי הסכומים שבקניניהם, ושמות האדונים שסחרו עמהם, כמי שכבר נמצא ביניהם זמן רב, ור׳ שמואל הנ״ל עמד מאחריו ונשתומם ונתפלא מאד בשמעו והביטו זה על זה, וגם הרבה להתפלא על אשר לא שאלו ודרשו מאתו הסוחרים מי הוא ומאיזה מקום הוא הבקי כ״כ בפרטי מסחריהם כנ״ל, ואח״כ בערך שעה או שתיים נתפזרו הסוחרים כ״א למקומו ורצה לישון שם, ולא נשאר אצל השלחן רק רבינו ז״ל ועוד איש א׳ מהסוחרים שעדיין נתעב בישיבתו אצל השלחן, וזה הסוחר התחיל להביט בפני רבינו ז״ל ואמר לרבינו ז״ל אתם נודעים לי מאד (איר זענט מיר זייער קענטליך) והשיב לו רבינו ז״ל אתם סוברים שאני פלוני זה, והזכיר לו שם הפלוני וכיון לדעת הסוחר שבאמת היתה עליו כונתו וכאשר ראה ההסוחר שעדיין לא נודע לו, ענה ואמר שנית לרבינו ז״ל אני יודע (איך וויס שוין) והשיב לו רבינו ז,ל עוד הפעם אתם סוברים שאני פלוני והזכיר אותו עוד הפעם בשמו וכוון עוד הפעם לשם זה האיש אשר עליו נדמה להסוחר על רבינו ז״ל, שזההוא״ ובתוך כך פנה זה הסוחר ג״כ למקומו, והשמחה נפלאה לא עלה כל לעל דעתו של הסוחר לתמוה ולהתפלא עד שיעמוד על זה וירצה דווקא לחקור ולידע מי הוא זה האיש המכוון ג״כ לדעתו, הבקי כ״כ במסחר כאר הסוחרים כנ״ל, וקודם אור היום השכים רבינו ז״ל ונסע לדרכו כנ״ל (שיחות וסיפורים כרך ו׳ סעיף ג׳ ד׳ ה׳).

אות ו

ונחזרו לענייננו מה שנראה לי רמזים ממעשה הזבוב וכ׳ הנ״ל שבסיפור מעשיותיו ע״ש כי כפי הנזכר בסוף המאמר שבליקו״א סי׳ כ׳ (ט׳ תיקונין וכו׳) בזה״ל קודם שבא לבחי׳ א״י אזי אל יתהלל חוגר כמפתח, אבל אח״כ כשנוצח אז נקרא איש מלחמה (וממילא מובן שאין זה רק מי שבא לא״י באמצעות התשעה תיקונים הנזכרים שם ושאין זה רק מי שגילה זאת), כי מכ״ז בא נבא בהנזכר בנסיעת רבינו ז״ל לא״י שמכוון ממש לימי ראש השנה נכנס בעיר חיפה (ועיין שם בסיפור הנסיעה ברוב שמחתו שהיתה בזאת הלילה) כי לפי הנ״ל יש לבאר שזה מה שקבע מאז והלאה לכל אנשיו את יום אסיפתם אליו בראש השנה ומה שכתב שם שבאסיפת כל השרים שנמצא שם היו עושים עניני צחוק יש לבאר שזה מה שמבואר מדברי הזוה״ק והאר״י ז״ל שכל ענין ראש השנה הוא בסוד יצחק (שנקרא על שם צחוק עשה לי וכ׳) ומה שבהמצחוק מכל האומות תפס לדוגמא את ישמעאל יש לבאר שזה מה שנזכר ישמעאל בקריאת הספר הנזכר שם, והזבוב הנזכר שם יש לבאר שה ענין החלושי כח שבישראל הנרדפים מקליפת עשו עמלק ימ״ש הנמשל לשממית (שהוא ממין עכביש כנודע) כמובן מרש״י בשם המדרש שהוא שנאמר עליו הכתוב (בעובדי׳ שניבא עליו) בזוי אתה מאד כי הוא מבוזה יותר מכל השקצים (כאשר כבר הזכרתי מעין זה בשיחות וסיפורים שבכרך הראשון ע״ש), שאחר שכבר חטפה את עצמה ברגל אחד על הדף וכ׳ נשארה מטה מטה עד שלא נשאר ממנה כלום (שזה שמובא ברש״י בשם המדרש על הכתוב וידו אוחזת בעקב עשו וכ׳ שלא יספיק זה לגמור מלכותו עד שבא זה ונוטלה הימנו והיינו כנ״ל שדייקא כשהגיע העכביש בעכבו ורגלו על הדף עד שנדמה שאפס תקוה להזבוב, כי בלי ספק תשחת ח״ו לגמרי מקליפת העכביש כנ״ל ואז דווקא התחיל העביש לירד מטה מטה עד שנמחה לגמרי, וגם ממילא מובן יותר לפי״ז מה שמובא גם בשם ר׳ שמשון מאוסטריפלאלי) שהזבוב הוא מרומז בראשי תיבות ז׳כרון ב׳ ספר ו׳שים ב׳אזני וכ׳ שנאמר בפרשת עמלק ימח שמו, כי גם מה שמבואר מצירופי דברי האר״י ז״ל ודברי רבינו ז״ל (בס׳ נ״ד שבליקו״א) שבראש השנה מתגבר כח המדמה שבשינה לבלוע ולהעלים את הזכרון בספר הנ״ל ושכל

התיקון להבירור הוא ע״י יוסף שהוא בן פ׳ו׳ר׳ת׳ ו׳פ׳ו׳ת׳ר׳ חלום הפ׳ר׳ו׳ת (שבראש השנה כנודע) שבהתגברות המדמה (שנזכר בליקו״א סי׳ נ״ד) הסומך בכל עת לבלוע א תהטוב ולא יוודע כי באו אל קרבנה, והתיקון הוא ע״י יוסף כי אעפ״י שגם הוא נבלע תחלה בבית האסורים, וגם עליו סובב הכתוב רבים קמים עלי (כמובן מהמזמור שרימז בו רבינו ז״ל את המעשה הזאת) רבים קמים עלי (כמובן מהמזמור שרימז בו רבינו ז״ל את המעשה הזאת) רבים וגדולים בתורה וכ׳ שבטי י״ד בעצמם. והוא בבואו זכה לברר גם חלום פרעה שבליל ראש השנה עד שיצא מבית האסורים ויבואו אחי יוסף וישתחוו לו כי על ידו לבד יהי׳ עיקר התיקון ובפרט בראש השנה, מי יעלה בהר ד׳ וכ׳ נקי כפים ובר לבב בל״ב שיניים (כמובן מזה בדברי מורנ״ת ז״ל) גם אם נדקדק בסיפור המעשה הזאת בענין המלך שכאשר הבין את האמת ורצה להחזיר למוטב את כל העולם נסכם בדעתו שיסע ויחפש את החכם והנבון שיפתור לו את החלום, ולכאורה יש להתפלא בזה כי מה ענין הפתרון להחזרת העולם למוטב, ואולם כפי הנ״ל תבין מרחוק שהפתרון נוגע לבירור הטוב מהרע העוסק לבלוע את כל העולם, גם בענין השבועים שלקח בשבי׳ שנמצא ביניהם יפת תואר וכ׳ יש לרמז ג״כ בדבר המזמור הנ״ל שאמר דוד בברחו מפני אבשלום שהי׳ בן יפת תואר כמובא בדחז״ל וממילא מובן לפי״ז שידע דוד שנמצא בו נפש יקר מצד הזכרון הנ״ל רק מחמת שנבלע ברע המדמה בתכלית ההיפך (ע״י״ש בסי׳ נ״ד).

(שיחות וסיפורים כרך ו׳ דף ח׳ סע׳ ז׳).

אות ז

מהמזמור שמרומז שם המעשה הזאת מובן מרחוק על אודות שראה בהקיצו כי ה׳ יסמכני י״ד [אותיות המילוי והפשוט] האוחזת ברגל ועקב עשו הנמשל לשממית (כמובא בדברי חז״ל על אודות הכתוב שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מ׳ל׳ד׳) ואז כאשר יסמכני ויכסיני בסוכת צל ידו הנ״ל מתמעטין והולכין העין אומין שמסטרא דעשו (בבחי׳ לא אירא מרבבות עם וכו׳) ויהי׳ לשחוק ודראון עולם הנזכר בהמעשה הנ״ל, ואם נשתלשל ויוצא משם גם זלע״ז הצחוק והלצנות שמאומה הישראלית (חסר).

ונלפע״ד שאעפ״י שהשי״ת חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח ולבל יאבדו ח״ו חלושי הכח שהם בחי׳ זבוב המובא שם בקליפת ההבלעה אבל בכ״ז כשהביט שם המלך בעין האמת לאמתו הבין בבירור האמת האמתי שלהחזיר גם כל העולם למוטב עד שיהפך הע׳ אומין הנ,ל שפה ברורה וכו׳ אין שום אופן בכל דור ודור מסיבת המריבה והמחלוקת שמעמיד המלך זקן וכסיל להפוך ולערב בתהפוכות ותערובות יותר ע״ז, והיא בהיכלי המלך להחריבו ולהביאנו בהגלות שתחת ידו עד כשזכה המלך גבור הכובש [הוא אדמו,ר ז״ל] לכבוש את כל המלחמות הכבידות שהיו עליו [בערב ראש השנה שהוא יום בואו אל הארץ כמובא במ״א] ולחדש בכל ראש השנה בהולדת המלכות הולדת יצחק הנ״ל הצחוק הנ״ל מישמעאל ומכל האומות, גם לפי הנ״ל מבואר הפליאה המובאה בס׳ קרנים על הכתוב ז׳כרון ב׳ספר ו׳שים ב׳אזני וכו׳ ר״ת זבוב והיא מרמזת על החלושי כח והירודים שבבחי׳ יהושע כמבואר בהתורה קרא את יהושע [וזה בספר דייקא כמבואר בהמעשה הנ״ל שהזבוב הלכה על הדפים של הספר והעלה של הספר אגין עליה].

אות ח

לכאורה יש להתפלא בהמבואר מדה״ק שלהחזרת העולם למוטב נסכמה עצתו לפתרון החלום, כי מה ענין הפתרון להחזרה הזאת [ועינינו הרואות שגם בסיפורי מעשיות סיפר ודיבר כלשון בני אדם] אבל בביאורינו הנ״ל תבין מרחוק שגם שינת המלך והתעוררותו שבפתיחת ספרו בר״ה הנ״ל יהי׳ גם הפעולות הסובבות ביום הזה כנודע כי המלכות היא בסוף ותכלית כל המדריגות והמעלות ומחלישותה וחסרון כחה דלית לה מגרמה כלום נחשבת כזבוב ממש, וזה שהבין במראה הזבוב [ורדיפה הנ״ל] שעליו בעצמו היא סובבת וגם בסיבת הרדיפה הזאת בעצמה נפלה עליו תרדמה והנה

אימה חשיכה גדולה נופלת עליו בהביטו וראותו לעוצם ורוב רדיפתו מהמלכיות דסט״א שעיקרם הוא קליפת עשו [הוא אדום] הנ״ל אשר כל כוחם ויניקתה והתגברותה הוא בעלותה דרך השינה והמדמה שבתערובות הטוב והרע, [כמובן בסי׳ י״ט בליקו״א הנ״ל] והיא קליפת נגה שנקראת עבור זה בשם ראש מסיבי [כמובא בסי׳ י״ט הנ״ל].

אות ט

והנה בכל הנ״ל תבין מרחוק במה שיצא מפיו הק׳ לכנות ולקרא את הרודף הנ״ל בשם ראש מסיבי, וגם בכל הנ״ל תבין מרחוק למה שזכה בהתעוררותו להבחנת האמת הוא ברבת האמונה שנתחדשה אצלו לבוקר התעוררותו הזאת ולשלימות התיקון הוכרח גם אח״כ לנסוע ולדרוש ולחפש איה מקום כבוד הכללי ונודע ונתגלה לו אח״כ באחד עשר סממני הקטורת שמעשנים לתיקון הבירור והפתרון הנ״ל: גם ענין הצחוק שמדמים א״ע כקוף בפני אדם הוא עיקר קליפת המדמה.

אות י

שאם נשימה נא את לבינו לפירוש המדמה הנ״ל שהוא ברבות דמיוני המחשבות המעורבבות בלב איש בעצות רעות ומהופכות מן האמת אשר הזהיר מאד לבקשות התיקון ובירור ה׳ לבד (להקימה לנצח ולרוממה משפלותה) תבין ותתבונן בצחות דבה״ק על אודות הרודף הנ״ל רבות מחשבות בלייבוש.

אות י״א

שגם בכל הנ״ל תבין מרחוק בחלום המלך ופתרונו כיוסף שבר״ה הנ״ל וכל ענין החלום הוא בהתגברות הרע [והרעב] להבליע להטוב [והשבע] שנתערב בו עד שלא יודע עוד ח״ו אבל עצת ה׳ לעולם תעמוד ותעלה וכו׳ (וכמובן כ״ז בליקו״א סי׳ נ״ד) ע״ש).

אות י״ב

שגם בכל הנ״ל מבואר יותר במה שכתבתי (בסי׳ כוכבי אור ח״ג ע״ש) על אודות השם השמיני שקרא להיצר הרע כח המדמה כי הוא שנתגבר זה לעומת זה מיום שעלה אדמו״ר לתבונתו מעצמו דבר מתוך דבר שבמדה השמינית ע״ש.

אות י״ג

גם בהמובא (בסי׳ ח׳ ליקו״ת) נראה מבואר שביד וכח המלך מהעלה המגין עליו לבלתי לבלעו בשום אופן ח״ו חוזר קליפת עשו [אשר ציד בפיו] להקיא ולהוציא גם עצמות חיותו שהן הן השבועים והגרים הנזכרים בהמעשה והתורה שבסימן ח׳ ליקו״ת הנ״ל ומחמת שלפעמים חוזר הקליפה לבלוע אותם (כמבואר בדברי מוהרנ״ת שעה״ת הזאת). ממילא מובן שבזה נהפכים ח״ו למהות המבליעים ולאכלם ולרדוף ג״כ לזבוב המלכות ותבין מרחוק גם בדבר אבשלום (שבמזמור הנ,ל) שהוא מהיפת תואר והשבועים של המלך דוד כמובא בדברי חז״ל [אשר נהפך לרדוף את אביו המלך דוד] (קונטרס חכמה ותבונה כת״י).

אות י״ד

בשב״ק פר׳ משפטים ״בשלש סעודות״ דיבר כמוה״ר אברהם ז״ל ממעשה זבוב ועכביש ואמר כי יש לומר בזה פי׳ קצת ממה שנסע רבינו הק׳ לאה״ק בשנת תקנ״ח בחו׳ אייר מביתו הנסיעה לאר״י ובא לשם בער״ה כנדפס בשיחות הר״ן סעי׳ ט״ז שעמדה אז ספינתו בעיה״ק חיפה אצל הר הכרמל נגד מערת אליהו ז״ל והשיג תיכף וכ׳ ויכולים לפרש כולו על ענין זה כמובא מעט בס׳ כוכבי אור (וגם יתפרש על הנסיעה לנאווריטש וכ׳)

סימן יא

אות א

מעשה ט׳ מחכם ותם

כפי המבואר מדברי רבינו ז״ל שאעפ״י שעצם המעשיות שסיפר, גבהו ונעלמו בתעלומות לאין חקר, אבל ברוב הלבשתם במדריגה למטה ממדירגה עד גשמיות זה העולם השפל, יש ללמוד מאתם מוסר השכל אפילו בפשיטות (להבין משל ומליצה) נפלאתי קצת בראותי סיפור המעשה מהחכם והתם-

אשר נהפך הדבר כ״כ שהחכם בחכמתו נלכד ונשקע ביון מצולה, וכנגדו התם הרחוק מהחכמה אשר גם מלאכת תפירת המנעלים לא היה ביכלתו ללמוד כראוי, נתעלה ונתרומם מאד כמבואר שם, כי למה באמת יהיה כן הלא כל עצם החכמה ואור המוח אשר בקרב האדם הוא מנשמת ורוח הבורא בעצמו יתʼ, אשר נפח באפו מתחילת הבריאה, ולפי״ז ממילא מבואר שכל אשר יאיר בו יותר זה האור היה לו להתעלות ולהתרומם, כי לא התם ברחיקו מהחכמה והנה עוד ראה ראיתי כי גם בזאת הפליאה בעצמה יש להתפלא במאמר המשנה (באבות פ״ג) כל שחכמתו מרובה ממעשיו למה הוא דומה לאילן שענפיו מרובין ושרשיו מועטין והרוח באה ועוקרתו והופכתו על פניו וכוʼ, ומהחלטת לשון המשנה בסתם, נראה שהיא סובבת גם על חכמת התורה, ואשר לפי״ז רח לפרש שגם כל שבח החכם הנזכר בסʼ משלי, לא תסובב רק על החכם האמיתי המקדים יראת חטא, ומרבה במעשים טובים וכלשון הכתוב (בסʼ איוב) יראת הʼ היא חכמה וכוʼ וגם היו כשרים והחזיקו בדרך התורה ככל המון הבלתי חכמים כ״כ, ואמר עליהם רבינו ז״ל שבכל זאת אם לא ירבו ויגדילו את מעשיהם על זולתם כפי המוכרח למדריגת חכמתם תזיקלהם חכמתם כפי המבואר מלשון המשנה הנ״ל, ותתחזק לפי כ״ז הפליאה הנ״ל אשר באמת למה יהיʼ כן, ואולם בסיבת הפליאה הזאת: חפשתי ומצאתי מפלפולי צירופי דברי רבינו ז״ל כי אין הכונה בדבר החסרון שנמצא במדת החכמה כנ״ל שהיא מצד עצמה רעה חʼיו, כי אדרבא כל חסרון מדת החכמה היא מרוב הטוב שנמצא בה, כי מחמת זה בעצמו שהחכמה והמוח הוא מאור זריחת הבורא האין סוף בעצמו יתʼ, אין ביכולת האדם המוגבל לבא בה, אם לא בצמצום האמונה והיראה כנ״ל: וככל אשר ביארתי מדברי רבינו ז״ל בליקוʼʼא סיʼ הʼ [על הכתוב בחצוצרות וכוʼ] במשל ודוגמא ממימי הים אשר סגולתם לרפאות מהרבה מחלות אב לכל הרפואה והחיים אשר בהם לא יהיה רק אם הרוחץ בהם שומר את רגליו ואת פסיעותיו מלבוא בהם יותר מכפי מדתו וכן בדבר התועלת המגיע ממימי הים לשוט ולבא בהם ממדינה למדינה במסחרם זה עם זהשגם זה לא יהיה רק בכלי הספינה שהיא כעין הצמצום המוכרח למימי הדעת הנ״ל, שזולת זה הצמצום נטבעים ונשקעים בהם לגמרי חʼיו וזה כל מעלת התם בתמימותו הנ״ל, אשר גם בבואו להחכמה נזכר במעשה הנ״ל לא רצה לסור מדרכי התמימות והאמונה והיראה שהקדים לזה כי גם אז החזיק אʼʼא במדריגת התמימות ומחמת זה לבד העלה אותו מלכו של עולם ברוב המשרה והממשלה על כל השרים, [כמובן בזה מצרופי דבריו הקʼ] עם השיחות המובאות אחר המעשה הזאת (שוʼʼס אʼ סעיʼ אʼ).

אות ב

במעשה החכם והתם מבואר משיחות רבינו ז״ל שמובא שם אחר המעשה, בענין עמלק שהיʼ חוקר וכופר וכאשר נודע מספרי אמת שהוא קליפת עשו שיצא מאתו, יש לבאר בזה שנתגדל עשו עם יעקב איש תם ויען אשר זה לעומת זה נמצאים גם בחלקי נפש יעקב בזרעו אחריו ודור הולך הוא דור שבא, וכפי שסיפר רבינו ז״ל סדר האכילה והשתיה והמלבושים של התם וכוʼ, יש לבאר שזה שסיפרה התורה בפʼ בשלח את דבר העננים אשר מבואר מדברי רבינו ז״ל בליקוʼʼא סיʼ נʼʼח שזה ענין המלבושים ושמרמז זאת בהכתוב בשום ענן לבושו וגם נראה מהכתוב בפʼ עקב שמלתך וכוʼ שלא הצטערו כלל להחליף את המלבושים בכל המשך הליכתם עם העננים, וגם שם בפʼ בשלח סיפרה התורה בדבר הלחם [מן השמים] שהרגישו בו טעם כל המאכלים, וגם שם בפʼ בשלח סיפרה התורה בדבר הבאר אשר נודע בספרי אמת שגם במימי הבאר הרגישו טעם כל המשקאות, שוב נשוב מכ״ז לענין המעשה הנ״ל שאחר שסיפר רבינו ז״ל בדבר האכילה והשתיה והמלבושים של התם, ענה ואמר בתוך כך נעשה רעש, שהחכם נוסע ובא, ויש לבאר שמזאת המעשה שבשניסקדמוניות, נשתלשל אחʼʼכ בימי משרעʼʼה שאחר כל סיפור ענין האכילה והשתיה והמלבושים [שכ״ז זכו ישראל שהם הם-האיש תם הנ״ל] סובב הכתוב בסוף פʼ בשלח, ויבא עמלק, ואהבת החכם להתם יש לבאר [כמובן מדברי רבינו ז״ל במʼʼא] שהוא גרועה משנאה מרוב הלצון והשחוק ששחק מאתו, כי גם עתה נקרא זאת בשם מלחמת עמלק כמובן מדבריו הקʼ.

והנה אחר כ״ז סמכה התורה פʼ יתרו שמשם מבואר ששלח המלך העליון יתʼ, לכלליות ישראל, [שנקראים בשם תם כנ״ל] מכתב אלקים: והם ענו נעשה ונשמע קודם שקראו כלל בהמכתב, וזרח משעיר למו, שגם לבני עשו שלח את המכתב אבל חקרו כ״כ עד שלא נתקרבו כלל להמלך העליון יתʼ ואעפי״כ סוף סוף יתברר גם מהם חלקי נפשות ישראל להתתקן ע״י התם והבעש״ט, [כי גם מבני בניו של המן למדו תורה וכוʼ], ויש שהם רע לגמרי להמחות עדי עד (שוʼʼס כרך וʼ יʼʼא דʼʼה במעשה).

ובראשונה נבוא לדבר על אודות הרחקת הלימוד בספרי מבוכותיהם שמאד מאד צריכים ליזהר לבלי להביט בספרי פסוליהם אפי' הבטה כל שהוא כי כבר הודיענו חז"ל שדרך היצה"ר למשוך על האדם כל העבירות בחבלי השוא ואח"כ כעבות העגלה חטאה ומכ"ש בהאיסור הזה הכולל כל האיסורים שבתורה ומרוב תאות האדם לדבר האסור ידמה בנפשו מה איכפת לי אם אראה קצת בדבריהם הלא אני לא אומר כדבריהם חלילה ולא אהי' נוצד ע"ז בידיהם כמאמר הכתוב כי חנם מזורה הרשת בעיני כל בעל כנף אך הם לדמם יארובו בו כי א' מני אלף שימלט ויצא ממצודתם אחר הלכדו בהם והרי זה דומה כאומר אטעום נא קצת בשר חזיר ואח"כ אקיא אותו כי רובם ככולם של לבבות הטמאות והמגוללות של אנשים כערכינו אם מוסיפים עוד לבא במדור טומאותיהם המלאים קליפות וע"ז, בלי ספק שהם נדבקים ונשתרשים בהם ע"י כל הקריאה וקריאה וע"י כל הבטה והבטה נמצא מין את מינו וניעור לעקרם ולשרשם עד היסוד בהם (ואפילו לדבר עם האנשים העוסקים בספרי פסוליהם אסור לאנשים כערכינו כי ע"י שעוסקים לדבר עמהם הם מספרים בע"פ מה שכתוב בספריהם וזה נחשב כמו קריאה בספריהם ממש ולכן גם כשמתוועדים עמהם מחמת איזה מו"מ וכיוצא והם מתחילים לדבר בענין האמונה מחויבים להתאזר בעזות דקדושה נגדם להשיאם לדבר אחר כי מי יוכל לשער ולהבין חלק א' מאלף אלפים ור"ר עוצם המלחמה החזקה והכבידה הארוכה והנשגבה שבענין זה באחרית הימים האלה ובקל יוכלו להטות דעתו מן האמונה הק' וכל מי שישמע לדברינו אלה אלה ויהי' נשאר בשלימות האמונה האמיתיות קדוש קדוש קדוש יאמר לו לעולמי עד, ועיין בלק"א סי' נ"ט שיש רשעים שאסור לקרבם וכו' ע"ש המובן בזה (כפי ששמעתי בע"פ) שזה נאמר על האפיקורסים שאסור אפי' לדבר עמהם ואף שידעתי שיש שנעשה אצלם סם מות גם מאזהרה הזאת בעצמה כי ע"ז מתגבר עליהם התאוה והחמדה לקריאתם (וכמובא בלקו"א סי' ס"ו לענין כל העבירות ע"ש) אך אין אנו מדברים מאנשים כאלה החפצים להרבות גבולם בתאוה וכבוד ומכניס זאת בשם המשכה אל האמת (ועיין לק"ה שבת ה"ו אות ז') רק כל דברינו אלה יסובבו רק לאנשים אשר גם מעצם נתעוררים בטוב לבבם להמשך אל האמת האמיתי לזרזם ביתר לבל יכנסו עם פתוייהם כטוען ונטען וכמו שאחז"ל אין מזרזין אלא למזורזין), ומי שלא ישמע לדברינו אלה וירצה לסמוך על דעתו שלא יכשל ולא יטה מן האמת אפי' כשיעסוק בספרי פסיליהם בטח ישתקע שם לעולמי עד כי השי"ת בעצמו בשביל כח הבחירה מניח לו מקום להסתפק קצת והאפשרות היכולת לנטות מן דרך האמת כשנכנס מקום סכנה כזאת רק ועצום הוא מכל דיבור ומכל מדע, הלא הבט וראה מה שמובא בדברי מורנ"ת ז"ל בה' שבועות ובה' כבוד או"א ה"ב שאעפ"י שדרך השי"ת לקרב את האדם בכמה דרכים, אך אעפי"כ היה מניח לו מקום לסתפק קצת בשביל נסיון ובהירה וכשמתחזק באמונה שלימה וכו', אבל אם ירצה לבקש תואנות לפרוש, נותן לו השי"ת מקום לטעות יותר ויותר, וצריך אח"כ יגיעות גדולות ועצומות ביותר קודם שיזכה אל האמת וכולי האי ואולי עד שיכול לפטור מן העולם ולא יזכה אל האמת וכו' עיין שם היטב. (וכ"ז היה גם בדורות הראשונים ומכ"ש באחרית הימים האלה בעוקבא דמשיחא אשר מובן בספרי אמת שהנשמות שבדורות האלה רובם ככלם הם המה הרשעים והפושעים שבדורות הקודמים ומאשר הרבינו לפשוע ולהקשות ערפינו ולבקש תואנות לפרוש בכל הדורות שעברנו בהם כי ע"כ נתקיים עתה ואנכי הסתר אסתיר פני (רומז על מדת האמת כנודע) ביום ההוא על כל אשר עשה בהסתרה שבתוך הסתרה באלפים ורבבות הסתרות כי בחטאינו ופשעינו נותן כח להס"א והנחש שיהי' יונקים ומקבלים מהקדושה כל שפע העשירות והחן והכבוד והדעת והחכמה שמזה נמשך העשירות והחן והכבוד של המחקרים והפילוסופים שהם בחינת הנחש (כמובא בלק"א סי' ס"ג) וגם חכמתם ודעתם להמציא המצאות חדשות כשמגיע זמנם להתגלות בעולם (כמובא בשיחות הר"ן אות ה' ע"ש) שמחמת זה נתהוה ונסתבב הסתרת האמת ביותר ויותר).

וגם בשאר מקומות בדבריו הק' כי בכ"ז תבין ותדע גם פי' המקראות ומאמרי חז"ל המורים ע"ז (כמו למה תתעינו ה' מדרכיך (ישעי' ס"ג), וכן השא השאת לעם הזה (ירמי' ד'), וכן בדחז"ל (יומא ל"ט) אד מטמא אותו מעט מטמאין אותו הרבה, וכן מה שאמרו (אבות פ"ב) שכר עבירה עבירה, שאין לדחוק עצמו בהם כמו שדחקו בזה המפרשים ז"ל, כי אעפ"י שגם דבריהם כנים ואמיתיים כי בודאי גם אח"כ אין מכריחין את האדם שיחטא ויפשע ביותר כי גם אח"כ הבחירה חפשית בידו לעשות כרצונו אבל המקראות ומאמרי חז"ל אין יוצאין מידי פשוטן שאם האדם חוטא ומטמא א"ע ומבקש תואנות לפרוש מאחרי המקום אז בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו עד שנתעה ונטעה דעתו ולבבו עד שקשה לו אח"כ ביותר להתגבר על יצרו, ומחמת זה אמרו חז"ל עבר עבירה ושנה נעשה לו כהיתר, וכל הדברים דומים לו למישור ח"ו, כמ ושמצינו גם אצל כלל ישראל (כמו שמובא שם גם בדברי מהרנ"ת ז"ל מזה ע"ש) וכאשר פגמו וקלקלו ואמרו למ שה נשלחמה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ מיד אמר השי"ת למשה חייך שאני נותן להם מקום לטעות, וכן נתקיים אח"כ שבאו המרגלים ואמרו מה שאמרו (אעפ"י שגם המרגלים הי' להם בחירה בזה כי לא הכריחו אותם

להגיד כן חלילה אעפ״כ ידע השי״ת מקודם מה שיהי׳ שלא יעמדו בנסיון ולישראל יהי׳ להם מקום לטעות ע״ז), עד שקשה להם ביותר לעמוד בנסיון ולשמוע בקול מרע״ה אחרי אשר הוא בעצמו בחר באנשים האלה עפ״י הדבור ושלחם לרגל את הארץ והם באו ואמרו כי ארץ אוכלת יושביה היא ושאר דיבוריהם הרעים.

ואעפ״י שחז״ל חולקים בפי׳ הכתוב ואתה הסבות את לבם וכו׳, כי במסכת ברכות ל״א ע״ב אמרו שם אליהו הטיח דברים כלפי מעלה, שנאמר ואתה הסבות וכו׳ ואמר רב שמוא לבר רב יצחק מנין שחזר הקב״ה והודה לו לאליהו, דכתיב ואשר הרעותי, ובמ״ר פ׳ קרח איתא שם שלא אמר זה רק בלשון אם אין אתה עונה אותי אני אטומר אתה הסיבות וכו׳, ומשמע משם שאליהו לא רצה לאמור שהקב״ה מסיב לב האדם ונותן לאדם מקום לטעות אבל כפי הנראה שגם שם במדרש יש לפרש שלא בא אליהו לאמרו שהקב״ה מסיב לב האד סלגמרי שלא יהי׳ ביכלתו ובחירתו לשוב עוד, זה לא אמר אליהו ח״ו, אבל מ״מ זה אמת וברור וצדק שאם רוצה האדם לפרוש נותן להם השי״ת מקום לטעות יותר ויותר, כי הלא גם אמונתינו הפשוטה המבוארת בתורת משה מורה ע״ז כי ה׳ הוא האלקים אשר אין עוד מלבדו ואין שום מציאות וכח גם לשום סט״א וכפירה בעולם מבלעדו (וכנודע ומובן הדבר הזה גם בשאר ספרי אמת (ואו) כמו בימינו אלה עקמיות לב הנבוכים באהבת הדקדוק והמליצה עד שנאמר עליהם ומליציך פשעו בי כמובא בחיי״מ כי בגועל נפשם יגעלו ע״ז לשון ערומינו וחכמינו ז״ל אשר על לשונם הק׳ אמר רב הונא לשון חכמים ברכה, לשון חכמים עושר, לשון חכמים מרפא, ובאמת כל דרכי לשוניהם שבתלמוד ומדרש קדושים בקדושת תורה שבכתב ממש וחביבים דברי סופרים יותר מד״ת (מדרש שה״ש פ״א) ועיין בשיחות הר״ן אות כ״ט מה שאמר אדמו״ר ז״ל על לשון תרגום ישל הם כח לעורר את האדם, ומה שנמצא גם כמה אנשים כשרים המתרפקים באהבתה של הדקדוק והמליצה גם הם לא טוב עושים בזה עיין בס׳ לב העברי ובדברי מוהרנ״ת ז״ל בכמה מקומות ועיין בס׳ המדות סימן צ׳ אות ט׳).

וכל מחשבה ורעיון הנכנס בלב האדם [גם מהמחשבות שאינם טובות וכל מיני עקמימיות שבלב (ואו) הכל נסבב ונשלח לו ברצון השי״ת בעצמו כביכול, ואעפ״כ יתן כח הבחירה להאדם, [כי ע״כ באמת כח הבחירה הוא הפלא הגדול שבכל הפלאות שעשה השי״ת, כמובא בלק״ה בשם ספרי אמת] שיהי׳ בכוחו וגבורתו למשול ברוחו ולבלי לתור אחרי לבבו לבלי להתגבר על יצרו ותאותיו הרעים הוא החיב והפושע והזדון והמורד.

ועיין בלק״ה הלכות תפילין ה״ה אות כ״ז על מאחז״ל בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו שזה נמשך ונשתלשל מבחי׳ בתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במה״ד שבכל יום ויום האדם נידון קצת מעיין עליית המחשבה הזאת והעזר והסיוע שהקב״ה עוזרו נגד זה כמ ושאמרנו שם ואלמלי הקב״ה עוזרו וכו׳, זה נמשך מבחי׳ ראה שאין העולם מתקיים עמד ושיתף מדה,ר במה״ד, ולפענ״ד נראה לצרף לזה גם מה שאחז״ל שהשי״ת מתחרט בכל יום על שברא את היצה״ר, עפ״י המובא בליקו״א סימן יו״ד שמתשובת וחרטת השי״ת על פגימת הלבנה שמשם נמשך היצה״ר כמובא מזה נשתלשל חרטה בר״ח לכל הנבראים שבעולם, ועפ״י המובן בספרי אמת לענין יצ״מ שאעפ״י שעיקר הארה זאת אינה נתגלה בפסח אבל גם בכל יום ויום נעשה מעין זה שמחמת זה צריך להזכיר יצ״מ בכל יום ויום, וכן לענין הנ״ל השתלשלות החרטה בכל אדם אעפ״י שעיקר הדבר הזה נעשה בר״ח אבל גם בכל יום יש מעין זה שהש״י מתחרט כביכול על בריאת והמשכת היצה״ר כמובא במאחז״ל הנ״ל, אשר באמת בודאי אין שייך כלל חרטה אצל השי״ת המגיד מראשית אחרית ומקודם יודע מה שיהי׳ ובודאי לפניו יתברך נגלה שא״א להיות בלא זה כמובא בשיחות אדמו״ר ז״ל בסוף הלקו״ת סי׳ מ״ט שמעלה גדולה כשיש יצה״ר וכו׳ ע״ש וגם עיין היטב בליקוטי תפילות ח״א סי׳ צ״ב, וכל חרטת השי״ת על היצה״ר האמנם שיש בכ״ז תעלומות עמוקות עד אין חקר אף גם זאת הוא כדי שיגיע מזה חרטה והתעוררת לכל אדם שבעולם כמובן שם בסי׳ יו״ד הנ״ל לענין ר״ח. ובזאת יתבאר לך ביותר גם דברי מהרנ״ת ז״ל בהלכות תפילין הנ״ל שאעפ״י שלכאורה נראה מדברי חז״ל שרק בעת בריאת העולם הי׳ המשכת מדה״ר במה״ד אבל באמת גם בכל יום ויסו נעשה מעין זה כי באמת שניהם דייקא הכרחיים לתקון הנשמות כי מתחלת המחשבה ששם תוקף מדה״ד שזה נשתלשל בכל יום התגברות היצה״ר (שבזה כלול כל מיני מניעות ופיתוים והסתות ועקמומיות שבלב ושאר מניי התגברות קליפת עמלק שמתגבר על האדם עד כי כל יצר מחשבות לבו ר׳ק ר׳ע כ׳ל ה׳יום) וכמבואר בליקו״א סי׳ ע״ב שמה״ד הוא כביכול של השי״ת שמזה נשתלשל כל מיני יצרים רעים שבעולם: ומבחי׳ ראה שאין העולם מתקיים עמד ושיתף מדה״ר וכו׳, שזה בעצמו בחי׳ חרטת השי״ת על היצה״ר המובא במאחז״ל הנ״ל, מזה נמשך בכל יום העזר והעסיוע מאתו יתי׳ שיהי׳ ביכולת להתגבר עליו, שזה בחי׳ מלחמת עמלק שהשי״ת בעצמו כביכול לוחם עמו בכל עת כמובא בספרי אמת.

(ועיין עוד כל השייך לזה בהלכות תפילין הנ״ל מענין גדולים הצדיקים שהם גבורי כח עושי דברו שמתגברים בכל יום נגד התגברות היצר הנמשך מתחילת המשחבה בעצמו ואך בזה זוכין למה שזוכין לתכלית המעלה והשלימות אשרי להם וגם עיין בשאר מקומות בדבריו הק׳ מענין החילוקים שיש גם בין כאו״א בהתקבלות העזר והסיוע הנ״ל, כי אינה נשפעת על כל א׳ ר׳ כפי האתערותא

דלתתא של האדם בעצמו שזה כעל ענין הבחירה של כל אחד גם עיין בהתפלה צ״ב הנ״ל שאעפ״י שהשי״ת בעצמו מחי׳ את כל הדינים מתכלית שורש העליון של מדה״ד הקוה״נ עד וכו׳ כל היצרין רעין וכו׳ שאעפי״כ הוא מרומם ומנושא מזה בתכלית ההתרוממות וההבדל בדרך נפלא ונורא אשר א״א להשיגו ע״ש, ובזה יש למצוא קצת טעם ורמז על שלא התייחסו רז״ל רק העזר אחר השי״ת, ולא ההתגברות). (או״א נ״ח-ס״ז, סעי׳ א׳-ה׳).

אות ד

כי אם אפי׳ אם עשה האדם מה שעשה ועבר מה שעבר שאז כביכול הוא ית׳ מוסיף לרחקו (כמובא ברש״י (דברים י״א) בשם חז״ל אם תעזביני יום יומים אעזבך וע״ש בשפתי חכמים שמביא בשם הירושלמי המשל משני בני אדם שנפטרים זמ״ז וכו׳) בבחי׳ ויחזק ה׳ את לב פרעה כי הרע שבמדמה שבלבל כל א׳ היא בבחי׳ פרעה כמובא בלק״ה הל׳ שלוחין ה״ה, אבל באמת גם אז מצמצם א״ע השי״ת מא״ס עד א״ת ומרמז לו רמזים שיתקרב אליו בסבות מסבות שונות אשר מסבב בכל זה מתעלומותיו הנשגבות כי הוא ית׳ חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח אבל כל רמיזותיו ית׳ האלה וכל קריאתו אותנו הוא ע״י נביאיו וצדיקיו האמתיתים שנשוב אליו מכל מיני פתוים והסתות ומניעות אשר הגביר ויגביר עלינו בכלליות ובפרטיות, וכמובא בדברי אדמו״ר ז״ל ע״פ ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים ע״ש.

ועוד לאלוה מילין לבארר קצת בכ״ז כי זה כלל ג׳ שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד כי אעפ״י שבדורות האלה עת צרה היא ליעקב אשר כמוהו לא הייתה כי רובם ככולם כשלים ונתרחקים ע״י כל הפיתוים וההסתות וכל הסיבות לזה (כמו אשר סיבב לזה (עיין בליקו״א בהתו׳ אית לן בירא סי׳ ל״א) את המקומות רבות לטעות בטעותים מטעותים שונים אשר הכין והזמין גם בדברי תורתו הק׳ ובכל דברי הצדיקים אמתיים כדי שיהיו הפושעים והלא זוכים נכשלים בהם ושיהי׳ נעשה להם מכ״ז סם מות ממש ח״ו) אשר הגביר עלינו ומטומאת החטאים אשר ניתוסף עליהם יהיו מוכרחים להזדכך אח״כ בעונשים קשים ומרים יותר ויותר ר״ל אבל ע״י כל שערה ושערה של האתעדל״ת שנמצא גם בהם שמחמת זה מגיע עליהם רחמיו יתברך לעזרם ולסייעם לחטוף ולעשות איזה נקודות טובות מכל עוצם ההתגרות וההתגברות שעובר עליהם. אך בזאת יבואו אל הקודש סוף כל סוף להתדבר בו ית׳ לעד ולנצח שכל העונשים יהיו כדאי וכדאי נגד זה (עיין לקמן בחלק ד׳ בהגהות אות ג׳) כי א״א לכל נפש ונפש לזכות ולבא לנצח בשערי השגת אלקותו ית׳ אך ורק ע״י כל שערה ושערה של סור מרע ועשה טוב אשר מתגבר לזה בכל ההנהגות אשר יתנהג עמה הוא ית׳ (כמובן כ״ז מדה״ק ובפרט בהתפלה צ״ב הנ״ל) מתחילה ועד תכליתה, (ואלפי אלפים ור״ר ק״ו האי בעיר ושנים במשפחה המתגברים גם היום להיות כרצונו יתברך כראוי מלבד אשר לעד ולנצח ירויון מדשן ביתו והשגת אלקותו בכפל כפלים יותר ויותר, אף גם נזדככים ונטהרים ונפטרים אחר מותם מהעונשים בעד החטאים שבגלגולים הקודמים ועיין עוד כל השייך לדבריו הנ״ל בלק״א סי׳ נ״ו ובלק״ה ה׳ ברכות השחר ה״ה) כי הענין הזה של הצלחת הנפש לעד ולנצח בההתגברות בקיום המצות (או עכ״פ בהשתדלות התשובה) על כל מיני תאוות ומניעות (אשר יגבירם בכלליות וגם בפרטיות בפרטיים שונים כפי מהות כל נפש ונפש וכפי מהות וכמות האתעדל״ת אשר תרבה או תמעט בזה וכפי שאר תעלומותיו ית׳ לו בכ״ז) ובהעדר כל העונשים שונים אשר יעושה (בעוה״ז או בעוה״ב בגלגול זה או בגלגול אחר וג״ז בפרטים שונים לכל נפש ונפש כנ״ל ויש גז״ד שיכול להתבטל בתפלה וצדקה וכיוצא כמובא לקמן בפנים באות ט׳ ע״ש) אם לא התגברה זה כביכול לחיוב דעתו ית׳ שני הפכים בנושא אחד (כן נראה לפענ״ד בהבנת דבריהם הק׳, ואם שגיתי והוא רחום יכפר) וכל או״א כפי אשר יזכה לעד ולנצח להבין ולהשיג אותו ית׳ גם בזה ובשאר תעלומותיו הנשגבות (או״א ס״ו ס״ז, סעי׳ ה׳ ו׳).

אות ה

ועיין בלק״ה ה׳ מו״מ ה״ד אות ג׳ מענין המחקרים שהם מטעים א״ע כאלו הם מגדילים ומגביהים את כבודו ית׳ באמרם שאין ראוי כלל שישגיח על האדם שבעולם השפל הזה, ע״ש היטב ותבין

ומרחוק עמקות דבריו הנפלאים אשר יעשה משאלתם בעצמו, תשובה לדבריהם כי כל יסוד שאלתם הוא שפלות העולם והאדם אשר בה וזה בעצמו התשובה לדבריהם כי מחמת זה בעצמו מעוצם שפלותם ושפלות דעתם (של המחקרים) נדמה להם הסברא הזאת, ומעוצם גדולתו ורוממותו יתי שהוא מרומם ונשגב למעלה מתפיסת דעת האדם יחייב ההיפוך מזה שדייקא במקום גדולתו עד אין סוף נמצא עותנותו עד אין תכלית להתעסק ולהשגיח על העולם השפל הזה ולההיגה בכל פרט ופרט במחשבה דיבור ומעשה (אוי"א ע"ב סעי' י"א)

אות ו

מאמר הכתוב מי אלה כעב תעופינה נלפענ"ד שכוונת הכתוב על המצאת מסילת האויר (לופט בלאן) שנתגלה בעתים האלה כי כפי השכליות אשר עוד יתוספו בענין זה הי' ביכולת כאוי"א לפרוח ולשוט בכל מקום חפצו ואעפ"י שהקליפה קדמה לפרי שכעת נתוסף ע"י המצאותיהם ביותר ויותר הסתרת האמת כנודע אבל גם זאת מאת ה' צבאות יצא ברצון הנעלם ואתם חשבתם לרעה ואלקים חשבה לטובה וסוף כל סוף יתהפך הכל אל הקדושה ואז ישיר משה ובני ישראל בכפלי כפלים רבבות פעמים אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה בים דא ס"ס ונוקבי' דיליה (פע"ח שער הזמירות פ"ו) והן המה קשיותיהם ומבוכותיהם שחוקיהם וליצניהם כבודיהם וגאותיהם והתדמותם בנפשם לחכמים מחוכמים ולרודפים אחר האמת ותגבורת יד החזקה [גם ברוב חיל ואומץ הקנאה והתאוה והכבוד והנצחון והאמונות הכוזביות הבאים לעזרתם (כי הרבה נתפסים לדרכיהם הנבוכים כדי להתיר להם עריות בפרהסיא ויש שבאים לזה ע"י הקנאה והכבוד כי כמו שהסור מרע משתולל (ישעי' ט') שהבריות מחזיקים אותו לשוטה (רש"י שם) כן להיפוך כל מי שנוטה ביותר לדרכיהם הרעים כולם ישבחו ויפארו אותו (אקאפ, אמענטש, אקלוגער, אקענער), ומכ"ש וכ"ש ע"י האמונות הכוזביות אשר אין לך דבר המחזק את מבוכותיהם כמו התגברות האמונות הכוזביות, כי כל שקר שאין בו אמת אינו מתקיים ונוסף לכל זה מדת העקשנות והנצחון שבטבע האדם שעי"ז א"א בשום אופן להעבירו מהסכמת סברותיו) לרדוף ולהשיג ולחלק שלל אבל מי כמוכה באלים ה', להאלים ולהאמיץ את כח התם והבע"ש הק' עד שסוף כל סוף יתגברו להעלות ולהוציא גם את כל הנפשות שנפלו לתוך הזוהמות והטומאות האלה שהם הם עצם קליפת עמלק (ומהם בעצמם גם כל העונשים לכל הנפשות שנפלו לתוכם בבחי' תיסרך רעתך ומשובותיך תוכיחוך וכו') אשר כביכול אין השם שלם ואין הכסא שלם עד כי מחה ימחה את זכרם מתחת השמים והי' כאשר יפלא בעיני שארית העם הזה בימים ההם גם בעיני יפלא נאום ה' צבאות.

כי סו כל סוף יגמור השי"ת את שלו שיהי' בכ"א מישראל אתעדל"ת לכסוף ולהשתוקק באמת אל האמת (בלי שום ערמה ומרמה של תערבת הקנאה והכבוד אשר באש עצור היא בעצמותם עד שיש מאבדים עצמם לדעת מחמת זה עד שכל אחד מטעה את עצמו שהוא רוצה האמת והאמת היא כדי שיהיה לו כל הכבוד והתאוות כנהוג עכשיו גם תבערת העקשות והנצחון חזק ועצום כלפיד אשר וכלהבה ממש וכנראה בעינים שגם חייהם יפקירו מרוב תבערות הנצחון שבהם כידוע וגם הם אומרים שכל כוונתיהם אל האמת ובכ"ז הרבה הרבה לדבר ולבאר והמשכיל יבין מעצמו) בכל לב ונפש מה שלא הי' עוד אתעדל"ת כזה מעולם ואעפ"י שמעוצם האפיקורסות והחושך ואפילה שהיה בימים ההם כמעט שלא ידעו עוד כלל מהו האמת אבל רחמנא לבא בעי ומיד בהגיע העת והשעה הזאת ימשיך ברחמיו יתברך עזר וסיוע נפלאה ונוראה שלא היתה עוד כזאת מעולם (כי היום בפרטיות כשאחד משתוקק בכלות הנפש אל האמת ממשיך לו ע"ז השי"ת עזר וסיוע עד שזוכה להאמונה האמיתית (וכאשר מובא מזה לעיל ע"ש) ואלפי אלפים ור"ר ק"ו כשי' הדבר הזה בכלליות מכל ישראל ביחד אשר הן אל כביר לא ימאס וגם יצרף ברחמיו כל נקודה ונקודה אתעדל"ת שהי' בכל נפש ונפש בכל הדורות שעברו עליו עד שיתקיים מאמר הכתוב ולא יכנף עוד מוריך מפניך (ישעי' ל') שלא יסתיר א"ע עוד מאתו, וכד חם גביה איתהפך (עי' ליקו"א סי' ב') שיאר אלינו את פניו הרומז אל מדת האמת עד שממילא יבוא עי"ז גם שאר כל מיני ישועות לעד ולנצח נצחים.

על אודות המובא שם בלק"א סי' נ"ט שיש רשעים שאסור לקרבם וכו' ע"ש המובן בזה (כפי ששמעתי בע"פ) שזה על האפיקורסים שאסור אפי' לדבר עמהם כי הם יכולים להוריד את המקרבם ממדרגתו כמוב"פ שם בסי' נ"ט הנ"ל (ועיין לעיל בחלק זה באות א' ע"ש), אז יקוים וידו אוחזת בעקב עשו שלא יספיק זה לגמור מלכותו עד שיקום זה ונוטלה הימנו ופתאום יבא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים איש אשר ברוב חכמתו העצומה והנשגבה יכניס בלב כ"א מישראל לבל ישית את לבבו לכל המבוכות והשאילות והליצנות אשר התגבר בעולם כמעט עד אין תכלית, אבל יתגבר ויתחזק ויתאמץ בתפלה ובצעקה ושאר העצות הקדושות עד שיתקיים את אשר הבטיחנו ע"י החוזה ועשיתי

את אשר בחוקי תלכו ומשפטי תשמרו ועשיתם, עד שיושלם רצונו וחפצו וכונתו יתי בבריאת עולמו בתכלית השלימות שאין שלימות אחריו (כוכבי אור או"א ע"ז סעי' ט"ז י"ז).

אות ז

הודיענו האדמו"ר ז"ל שלשבר את לבבו לפני השי"ת צריכין רק לייחד שעה א' ביום אבל כל היום צריך להיות בשמחה כי אעפ"י שברוחניות צריכים להיות להוט אחר עשירות מופלג כאשר נאה ויפה לחלק אלקי ממעל לבנו של הבורא יתי (כ"ש בנים אתם לה' אלוקיכם וכמובא מזה בספרי אמת שנמשת כ"א מישראל הוא חלק אלקי ממעל כידוע) המרומם עד א"ס ואין גבול ואין תכלית, לזכות בזההעולם לתכלית המעלה שאין מעלה אחריו, אבל מאחר שכבר נעשה עם כ"א מה שנעשה עכ"פ אין להחזיר ולאכול שום שיהי' הריח רע נודף ביותר כי עכ"פ צריך לעשות כאשר צוה אדמו"ר ז"ל שצריך לאחוז החוטרא בתרי ראשין שאעפ"י שכוספים ומתגעגעים לזכות לתכלית המעלה, אבל לעומת זה ביותר ויותר בכפלי כפלים שצריכים להתגבר בשמחה ולקיים בשמך יגילון כל היום ולהיות שמח בחלקו בכל נקודה ונקודה ובכל שערה דשערה איך שהוא כי הלא השמחה מזה בעצמה לחולים כמונו היא מצוה שאין למעלה ממנה, וכאשר הודיענו אדמו"ר ז,ל בהמעשה של התם הקדוש מה שזכה ע"י השמחה הזאת (ע"י שהיה שמח בתפלתחו אעפ"י שלא היתה כראוי וכן בכל נקודה טובה כמובן שם) לתכלית תכלית המעהל והשלימות לנבואת פב"פ ולהביט בתמונת ה' כביכול ולהיות מנהיג עלכל המנהיגים כמובן כ"ז בהשיחות שארח המעשה הזאת, וכל זה סיפר לנו אדמו"ר ז"ל למען דעת כי כאו"א איך שעובר עליו שי' ויש ביכלתו לזכות לכל זה אם ילך גם הוא בדרך הזה אשר הדרך הנורא החדש והישן הזה הוא האתעדל"ת של עולם התיקון שיקוים ישמח ה' במעשיו והאתעדל"ת מזה הוא ישמח ישראל בעושיו וכל הבכיות והזעקות (עיין בלק"ה הודאה ה"ו אות כ"ד) וכל התשובות והתיקונים שצריך האדם לעשות בזה העולם הכל הוא בעבור שיזכה לזה שירגיש בלבבו באמת עוצם הגילה והשמחה הזאת שעי"ז יהי' העוה"ב של כל הצדיקים והחסידים שכל שישיגו אותו יתי ביותר ישמחו ויתענגו בו ביותר וכל אשר יותר ישמחו בו יותר יתאחדו בו, לדעת ולהשיג אותו, וגם היום כל מיני הצלות וישועות הוא ע"י המשכת הדעת מהקץ והסוף האחרון הזה לידע ולהאמין שכל מאורעותיו הם לטובתו כמובא מזה הרבה בדבריו הק' ולשמוח באהבתו יתי מבקר ועד ערב בכל נקודה ונקודה טוה וע"ז אשר אמרו חז"ל שכל העושה תשובה מאהבה נהפכים עוונותיו לזכיות והעיקר ע"H שמהפכין היגון ואנחה בעצמו לששון ולשמחה כמובא מזה בלק"ה פ"ו ה"ג, ובהלי' הודאה ה"ו הנ"ל ע"ש היטב מה שמבאר בענין זה שבאופן אחד גדלה שמחתינו ביותר ויותר אחרי אשר כבר עלינו מה שעבר, ואעפ"כ אעפ"י כ ג סאחננו חטפנו בעוצם חושך ענן וערפל כזדה נקודות יקרות כאלה ע"ש (כוכבי אור שו"ש מהד"ב פ"ט).

השמטות למעשה הנ"ל.

עיין ביאור הלקוטים על התורה ה' מאמר י"א י"ב כ"ד ל"א ל"ב.

שם דף ק"י ט"ו ט"ז י"ח.

שם על התורה ז' סעיף י"א י"ב.

סימן יב

אות א׳

מעשה י׳ מהבערגיר והעני

בהמעשה הבערגיר והעני נבא לרמז קצת כי לכאורה יש להתפלא על אודות הכניסה לפרדס ומקום היפה תואר שגם לפי שעה זה הציץ ונפגע, וזה הציץ ונתעלף (כנגוע ומת) מעוצם בהירות אור פניה ע״ש, ולכאורה גם אם היתה רצונה והיטב בעיניה הבחור והנבחר מכולם בכתב העדות של השבעה מימות המובאשם, אבל גם הוא בעצמו לא הי׳ לו שום יכולת לזה כי איה ואיפה העצה והתקנה להיות נכנס ויוצא כלל במקום הנורא והנשגב שבנפלאות אור הפנים הנ״ל, ואולם מרחוק תבין לפי הנ״ל בתעלומות ונעלמות דבה״ק על אודות הנסיונות שבשבעה מימות הנ״ל אשר גם בתחלה על ידם לבד יצאה אל הפועל פקודת הולדתם כמובא שם.

וממה שהשווה אדמו״ר ז״ל שבעת הקולות [של הולדת המוחין ושבעת המדות (של הבאתם לפנים) לסובב על שניהם בדה״כ תכלם שבעת ימים. וכפי שיש לבאר בענ״ד שמה שהזכיר לענין הקולות תורה ותפה הוא מחמת שכל בחי׳ כמה״ב, אבל בדרך כלל יהי׳ עיקר העין קלין בהתפלה הנ״ל בהבאת והתגלות המוחין של התורה באור הפנים שהוא עפ״י עמודי מצותיה ומדותיה שבכללות חצבה וחלקה אותם בתיקוני שבעה מדותיה ונרותיה הנ״ל המוב״פ. (כו״א, באור השייך להספו״מ קכ״ה).

אות ב׳

על אודות ההמתקה והטהרה בפלג א׳ מלא מים. נראה ממסילתו להבין משל ומליצה שגם בפשיטות כונתו להרבות בטבילה מקוה מים. ומאלו המים זוכים למימי התורה והלוחות המובאים במאמר זה כנזכר בביאורי שבמעשה הזאת. וגם יש לבאר עוד על אודות הטבילה במים שמטהר מכל הטומאות (כאשר הרבו לדבר בזה אדמו״ר ומוהרנ״ת זצ״ל) כי היא המכסה וההסתרה מהרודפים הנזכרים במעשה הבערגיר. ועיקר הכרח הטהרה היא להאשה שבה נאחזים חיילות הקליפה ומוכרחת לברוח ולהתחבא מהם (ביום השביעי) להטהר ולהנצל מהם. (ביאור הלקוטים סי׳ ס״א אות ס״ח).

אות ג׳

אמר פ״א (מהרנ״ת ז״ל) לענין סוף גלות בבל שאעפ״י שגמר הש״י במדת רחמיו לבטל מדת הדין וגזירות כלי׳ שהיתה למעלה ולמטה וגם נהפוך הוא להמשיך לדורות בכל שנהושנה הארת פורים ומחיית עמלק ימ״ש באלה הימים אין זה רק בכלליות ישראל. אבל בפרטיות האנשים בליעל והפושעים אשר בפשעיהם נגזרה הגזירה הזאת (אשר בכובד התשובה לא תמות ואשם לא תכבה) ושכמו כן בזה הגלות והתגברות מדה״ד הנ״ל אע״פ שבכלליות ישראל יגמור הש״ית במדת רחמיו כי עד עת קץ לא יהי׳ נפסק מישראל אנשים תמימים וישרים הבלתי חפצים כלל במבוכותיהם

ובכתותיהם (הנרמזים בהמעשה של הבע״ת) ובוחרים בדרך התמימות והפשיטות שדרכו בו אבותינו מעולם והנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו והכל יתהפך לטובה. אבל בפרטיות ישראל כל אשר שקעו וצללו בקליפות החירופים והליצנות יעבור עליהם מה שיעבור וכפי שנכתב לקמן בביאור המעשיות נמצא לזה רמז בסוף המעשה מהבערגיר, שהקיסר הזקן גם אח״כ לא היה לו גדולה, יען אשר על ידו עבר כל זה. (שיחות וסיפורים דף מ״ב סעיף כ׳).

אות ד׳

שמעתי מאבי ז״ל שאחר שסיפר אדמו״ר זצוק״ל את המעשה מהבערגיר, הי׳ אז בין אנשיו שמחה גדולה ועצומה, ושרו אז את הכתוב כי ניחם ה׳ את ציון וכו׳, כי הבינו אז משיחותיו הק׳ ששח אח״כ המבוארים בסוף המעשה, שענין הבחור והבת מלך המובא שם מרומז על נשמת משיח וכנסת ישראל שעכשיו הם נפרדים זה מזה, וכל כנסת ישראל והמלכות דקדושה שנמשך מאתה נפלו וירדו תחת יד הקליפות של כעס הרוצח המובא בפנים, עד שמפיל אימה ופחד על האדם מלצעוק להשי״ת ואומר לו אם תצעוק אחנוק אותך מיד. וגם נפלו וירדו תחת יד הקליפות של הגאוה מהעני בדעת וכו׳. וכביכול שגם הוא אסור בזיקים כידוע, כי גם נשמת משיח נכבש בגלות תחת הקליפות במקום מדבר ושממה לא עבר שם איש, והרוח סערה התפשט והתגבר וערבב בערבובים כאלה, עד שאיבד מאתו גם כל הסימנים שנמסרו לו משרשי נשמות ישראל, עד שא״א להם בשום אופן להכירו. כי מרוב ההרפתקאות העוברות עליו מכבישתו תחת ידיהם ומעוצם יניקתו מאתו נמסרו גם להם מרזי הסימנים והאותות והמופתים, עד שנמצאו גם מהם ובהם אשר התדמו כקוף בפני אדם לכנות עצמם בשם משיח. שזה כל עיניני משיחי השקר שהיו בעולם, ואח״כ כשנודע משקריהם ופחזותם הי׳ קשה מאד להאמין גם באור אמתית עצמיותו כשנגלה להם. כי הלא גם על הראשון ודימו ברור כיום שזה הוא. וכן גם על השני. וכן גם על השלישי כמובא שם בהמעשה. ועתה מאין יבא עזרם להכיר אותו בעצמו מאחר שגם להשקרנים שרצו להתחבר עמה היה לכ״א סימנים ומופתים כאלה (וענין הזה הי׳ גרמא בניזקין גם בהמחלוקת והמריבה שהיו על הצדיקים הגדולים האמיתיסכמו הבעש״ט זצוק״ל ואדמו״ר זצוק״ל שלא זכו כל העולם להכיר מעלת גדולתם ואם היו כל ישראל נתקרבים אליהם בודאי היתה גאולה שלימה).

ומאז ועד הנה עוד גברה ירידת כנסת ישראל להיות נתפס לרוצחים ומופקרים אר פשטו מאתה כל הוד לבושיה היקרים אשר נשתנה פניה לבל תהיה ניכרת כלל כמובא שם. ועל כל זאת יתעלה ויתגדל עלת העלות וסיבת כל הסיבות להפוך גם ירידות כאלה לעליות ולסבב בגלגולי סבותיו שדייקא ע״י יהיו נתוועדים ונתחברים והיא בעצמה תמצא את הסימנים להכים עין בעין שהם אמיתיים עד שיתעלו ויאחזו למקומם והמלכות תתן להם לעולמי עד כיניחם ה׳ את ציון וכו׳.

ואעפ״י שמבואר שם מדבריו הק׳ שהבאים להשתדד עמה מרמזים על גדולי ישראל באמת ע״ש. אבל כפלים בלי גבול למעשיותיו הק׳. וגם יש לבאר שדבריו סובבים בזה כמו שביאר מקודם בהבאים להשתדד עמה אשר לקצתם שלחה תשובה ע״י שליח ולקצתם השיבה בעמה מאחורי הכותל, ואותם שהשתדלו בזה ביותר עד שהראתה להם את פניה. יש שהציץ ונפגע ויש שהציץ ונתעלף (בחי׳ הציץ ומת), וממילא מובן שיש מי שעי״ז מקצץ בנטיעות לגמרי ח״ו וגם בענין נכנס בשלום ויצא בשלום נמצאים כמה בחינות, והעיקר הוא הבחי׳ של הבחור שבמובחרים לזה. אשרי המחכה ויגיע וכו׳. (השמטות מרמזי המעשיות).

השמטות למעשה הנ״ל ע״י ביאור הלקטים סימן כ״א הודעה ב׳ ה׳ ו׳ כ״ד כ״ה ל״ה ל״ז ל״ח. ושם דף ו׳ ע״ב סעיף ו׳ ד״ה תכלם שבעת ימים. ושם דף ח׳ ד״ה ואשרי להמתחרטים וכו׳.

עי׳ בה״ל סימן נ״ז סעי׳ י״ב י״ג י״ד ט״ו י״ז כ״ז.

עי׳ בה״ל סימן ס״א אות ז׳ ט״ז י״זי״ח ל״א ל״ב ל״ג ל״ו ל״ט מ״א מ״ח מ״ט נ׳ נ״א נ״ח ס״א ס״ב ס״ז.

עי׳ בה״ל סימן ס״ו חדר ו׳ ז׳ ט׳ י׳ י״ב י״ג י״ט.

עי׳ בה״ל על התורה אחד הי׳ אברהם דף צ״ט כל הד׳ סעיפים.

עי׳ בה״ל על התורה תקעו ממשלה ח״ב סימן א׳ סעיף ל״ז.

תפלה על המעשה הנ״ל רבש״ע לפניך נגלה כבישת נשמתי תחת ידי הרוצח בכל מיני מימות הזדונים שמעביר אותי בהם, ומפחידני ומעכביני אפי׳ מלצעוק אליך כרצוני באמת, למדני והוריני בעת צרה ומצוקה כזאת איך לרמז ולישא אליך גם עתה את עיני ונפשי באופן שתאמר די למרירותי ממות כזאת באופן שתמלט נפשי מעתה מעונשיך בעוה״ז ובעוה״ב, אהה אהה, אבי אבי אבי, אל תאטום אזניך מזעקת עולליך אל תאמץ את לבבך מעומק דעומק צעקתינו מרתיחת דרתעיחת דמעתינו וצערינו, ואני מוסר עצמי אליך עם כל איברי וגידי בנפשי ורוחי ונשמתי וחיתי ויחידתי בכל מחשבותי ורעיוני, בכל קרבי וכסלי וכליותי, בכל תעלונמות לבבי וכל מורשי מזימותיה בכל חושי וכוחותי החיצונים והפנימיים, בכל כוחות הרצון והמיאון אשר בקרבי שתעשה ותנהיג עמהם כאמיתיות רצונך בכל תנועה ותנועה באופן שאמאן ברע בתכלית המיאון באופן שאמאן בזוהמת תאוות גופי ומדותי הרעות בכל מיני מיאון, באופן שאבחור בטוב ברצון והשתוקקות וכיסופין כרצונך הטוב בתכלית השלימות, באופן שלא יהי׳ עלי מעתה שום חטא ועון ופשע ח״ו. באופן שיתהפך מעתה לזכיות ותקונים כל מה שחטאתי וקלקלתי במעשה ודבור ובמחשבה ובהעדרם והתרשלותם הן בגלגול זה הן בגלגולים אחרים. באופן שלא יהי׳ עלי מעתה שום דין ומשפט ח״ו לא בעוה״ז ולא בעוה״ב באופן שיזדכך דעתי ולבבי להרגשת השמחה בך ובצדיקיך האמתיים בהרגשה עצומה ונשגבה ותמידיות. באופן שגם בחיסי חיותי אזכה להיות נכלל בך ברצוא ושוב כרצונך הטוב מעתה ועד עולם. (כוכבי אור שו״ש דף קי״א).

סימן יג

אות א׳

מעשה י״א מבנים שנתחלפו

שיש להתפלא בכוונת המלך אשר בפקודתו על אודות המלכות להמופלג בחכמה ומצירוף הגן והכסא להעלאת הניגון שהמציא לזה, כי גם אם נפרש שלכבוד ותועלת המדינה פקד וצוה כ״ז: הלא הי׳ ראוי לגלות כבודו ולהוציא חיות ועונג להמדינה בדבר הניגון שכל התענוגים בטלים לגמרי-כנגדו. ולמה זה סתר והפך את הכסא להסתיר לגמרי את הניגון בחיו וחיי זרעו ולא חשש וחשב פן לא ימצא כלל חכם ומבין כזה מדעתו לסדרה באופן שיתגלה אח״כ בזה לבד עונג המדינה. ולרמז מרחוק בשוב הפליאה הזאת נתקדם ונבא תחילה מאות לאות בכמה מאמרים הנמצאים ועומדיבאמצעות הביאורים להמעשה הזאת.

אות ב׳

מאמר אדמו״ר ז״ל שפירוש המעשה הוא כעין הכסא הנזכר בה: סובב בכלל הנזכר בהקדמת ספרי ביאור הלקוטים: שכל תורהומעשה נמשכה יותר כפי התקונים הנזכרים בה בעצמה.

אות ג׳

כפי העולה [מדברי מורנ״ת מבואר] מכותלי דבריו וספוריו הקדושים: שעיקר הבן מלך המסדר את הכסא בתבונתו דבר מתוך דבר הוא הגואל בעצמו שאנו מחכים [אשר מדור לדור נתגלגל נשמתו גם בלוט...] נראה מבואר שגם בזהלבד יפורש ויבואר באר בהיטב גם הסיפור של המעשה הזאת. וכל אשר יעלה [נבוא] גם עתה בביאורה הוא מה שעכ״פ נראה ונביט בדרך כלל-שגדול ועצום החכמה והתבונה הנמצא בה לאין חקר וגבול כלל [וכענין לעיני העמים המובא בא״ד].

אות ד׳

[שמבואר בכרללי המקובלים שצירף אדמו״ר ז״ל להמעשה] למעלה באורות העליונים נקרא [ונמצא] ונתכנה שם מיתה והוא כעין הביטול והירידה [המובא בדבריו ז״ל] המוכרחת להעלי׳ שאחריה כמוב״פ.

אות ה׳

שעוד נראה מצירופי דבריו ורמזיו בפירושיה הנ,ל ובעמק מורנ״ת ז״ל הוא אשר העמיק ופירש בהם על אודות התמורה של הבנים שהוא הוא מעין תמורת הגן והכסא.

אות ו׳

שביארתי לעיל מדבריו הק׳ שהניגון הוא באמצעות הבירור מהתמורה והחילפות לבד שנחלף ונמר תחילה רוח [האדם ונפש ישראטל בן המלך ברוח] [הבהמה נפש האומות] בן השפחה. כי ע״כ בהתגלות הניגון שהוא הבירור לבד, ענה ואמר בן המלך לבן השפחה עתה ידעתי וכו׳.

אות ז׳

בכל הנ״ל נראה מבואר שבהפלאה הרוחנית הזאת נכנסים ועומדים חלקי הנפש מהבן מלך בעצמו בחלק הכסא ונימי הכלי שבעיקר הניגון שמתענג מאתו.

אות ח׳

שהמלכות מכוונת ועומדת במדות הבורא ית׳ בעצמו. והמדינה רומז על כללות הבריאה.

אות ט׳

שמלכותא דרקיע כעין מלכותא דארעא שבפירוש הפשוט תסובב כל המדה הזאת על אודות יכלתו וכוחו במדת משפטו אשר לזה ישפיל ויעקר טורא. ולה ירים.

אות י׳

מה שנעלמים [ומהופכים שלא כסר כביכול] דרכי כסא משפט מלכותו להרים ולהצליח את הרשע ברוב העתים ולהוריד ולהשפיל תחתיו את הצידק. נראה שהן הן דרכי הכסא ובהם חיות המשחיתים הנזכרים בהמעשה הנ״ל [הנתפשטים והולכים בכל המדינה שהוא בכלליות העולם כנ״ל ובתכלית ההסתרה והעלמה הנ״ל שאין ביכולת לידע ולהשיג כלל בחכמתו ית׳ אשר ימציא להם.

אות י״א

בהכרח הערב והתערובות רוח האדם ברוח הבהמה לעונג ונועם ניגון הבירור הנ״ל שנתהווה בערב הזה לבד. נראה מבואר שהוא מהכרח צירוף הירידות והעליות אשר לעצם הניגון בעונג נועם הנ״ל. כי ברוח האדם לבד העולה ועומד למעלה במדריגה העליונה שבמידות הניגון לאהי׳ שום ניגון-ועונג כלל.

אות י״ב

בדבר הירידות הנ״ל שבהם כל הרע והצער להגוף המוכרחים בסיבת הניגון הנ״ל יש לבאר שכמוכן גם הירידות אשר להנפש אשר בבית עבדו-התאוות והמדות הרעות. יד ה׳ בניגונו הנ״ל עשתה זאת.

אות י״ג

שבכל הנ״ל תבין מרחוק בכפלי ועמקי חכמת המלך לבלי להמציא עירק מידות המלכות זולת בחכמת התגלות הניגון אשר זה לבד העמיד והכין להבחנת החמכה השבת השם להמדינה כמוב״פ יען כי כל משפט המלכות להירידות הנ״ל [וזה אלקי כנודע] הן הן הירידות המוכרחות להניגון ונועמו בצירופים להעליות כנ״ל.

אות י״ד

שבלשון המקובלים מבואר יותר כל הנ״ל במדת המלכות. כי הואעיקר הירידה והמדה התחתונה למטה מכל השבע מדות [ובצירוף השלוש הראשונות נחשבות לעשר כנודע].

אות ט״ו

ובכל הנ״ל [ובאחדות הגן והכסא שנזכר בדבריו הק׳) נראה מבואר בדבר הירידות הנ״ל שהן הן הרדיפות שרודפים לכל הנכנסים לפרדס וגן הזה, ושבכ״ז מאד מאד הפלא ופלא כח הבחירה שניתן להאדם אשריש ביכלתו להנצל ולהמלט בהתגברותו מעצמו לעלות ולהדבק במלך השלום יתב׳. עד שבאמת לא יחשב הירידה למכשול כלל. כי בתכלית ההיפך על ידה לבד כל הניגון והשיר הנ״ל, העולה על כל השירים והתענוגים שבעולם.

אות ט״ז

כפי המבואר מכותלי דבה״ק שלעתיד יתגלה הניגון ביתרון השלמה מכל הירידות שעברו מתחלת הבריאה על כל נפש, בעברם והסרתם לגמרי בעליות רוח האדם הנ״ל כי גם בכל תוקף ירידתם לאין ערך כלל, נמצא כנגד זה גבורי כח העולים למעלה. ומתקשרים עמהם יחדיו להיות לקומה וענין א׳ בכלי הניגון הנ״ל. יש לבאר מרחוק שגם זאת עשתה יד ה׳ כיהוא תכלית הידיעה [דלא נדע שבכתר

המובא במ״א] שאעפ״י שלא נדע ונשיג זאת בדעת הבחירה והטבע אשר הגבילנו בה הבורא העליון יתב׳ [וכשני הפכים ממש יחשבו בדעתינו כנודע ועיין מזה בס׳ כ״א ח״ב] אבל בלי ספק עצם האמת הוא בתכלית ידיעתו יתב׳ הזאת אשר בכ לזאת תתייחד בירידת מדת המלכות שהוא כח הבחירה הנ״ל ואינם,נחשבים כלל כשני הפכים להבורא יתב׳ [כמובא שם בס׳ כ״א הנ״ל].

אות י״ז

בכל הנ״ל ובכללי המקובלים הנ״ל תבין מרחוק בהפלאת כתר הידיעה העליונה הנ״ל שגם בהתעלותה לשורר ולהמציא (ולהוציא) את הניגון תצטרף ותהי׳ ג״כ בעצם מדות הניגון [כי הוא בראש העשר מדות אשר עלי עשור ועלי נבל] מתנגן לעתיד השיר ליום השבת ומדת מלכות האחרונה הנ״ל להגיד כי ישר ה׳ וכ׳ גם בפרוח רשעים וכו׳.

אות י״ח

במה שממילא מבואר שכל המדות העליונות הנ״ל סובבות על אורות הדעת המוכרח להכרח והרגשת אלקותו לעונג ניגונו הנ״ל. נראה מבואר שהירידות הן הן חסרוני הדעת אשר בצירופם והשלמת הדעת יהי׳ על ידו שלימות יותר [כמובא ומובן גם במ״א].

אות י״ט

בכל הנ״ל תבין מרחוק בהכרח העלמת הודעות סדר הכסא יען אשר ההעלמה וחסרון ההודעה והתבונה הזאת. הוא הוא בעצם המלכות ושבכ״ז מוכרח צירופה ויחודה להדעת והתבונה הזאת עד שמוכרח מפני זה להיות חכם ומבין מדעתו להשגת סדר המרכבה והכניסה ופרדס הנ״ל.

אות כ׳

בכל הנ״ל ובצירופי דברי המקובלים הנ,ל תבין מרחוק בהכרח מיתת המלכות הנ״ל, ושלפ״ז נראה מבואר שבדור הולך ודור בא, נתגלה ונמצא אח״כ הוא עצמו - בהעלותו להניגון דווקא מתוך חסרון והתמורה והחליפות שנחלף תחילה, שבהכרח החסרון לא הי׳ שום אופן לגלות הדעת ולהודיעו לבנו שעמד תחתיו ולהמציא בזה הניגון הנ״ל, שבכ״ז תבין מרחוק גם בישוב הפליאה הנ״ל.

אות כ״א

בכל הנ״ל תבין מרחוק בהכרח הגדלת היצר להגדול מחבירו בעלייתו יען אשר כמו כן מוכרח להדיחו ולהורידו בירידות הנ״ל שמוכרח מהם גם בפרטיות כל נפש.

אות כ״ב

בעליות וירידות הניגון הנ״ל נראה מבואר שקול הירידות שבהם הוא [כעין הנמצא גם בניגוני קול הגשמי שיש] שמסוגל בתכלית ההיפך לעורר בלב האדם את הבכי׳ והיללה. אבל גם מזה לבד יעלה כנגד זה קול העליות בשמחה וששון לאין ערך כפלי כפלים, ומבואר בזה מה שמובא בדבה״ק בשיחות הר״ן שזה סימן שהי׳ לו לב נשבר כשבא אח״כ לשמחה וכו׳.

אות כ״ג

בהמבואר בכל הנ״ל שכל הבחירה הוא להכרח הירידה ולהיפך כח הידיעה הוא לסבת העליה שהוא עיקר המכוון של הניגון הנ״ל. תבין מרחוק בסוד הימין והשמאל שנמצא כביכול גם להבורא יתב׳. כי אעפ״י שמצד עצמו כולא ימינא ואין שייך כל לשמאל ח״ו. אבל לרוב טוב ועונג הניגון מוכרח [כיצר וכו׳] להיות שמאל דוחה ומרחק את האדם למות ולרע בגוף ונפש ח״ו. ובתכלית ההיפך מתגבר בכח ימינו להיות מקרב ומחבר את האדם לחיים ולטוב לעד, ולנצח בגוף ובנפש.

ומבואר לפ י״ז כמה פלאות במאמרי חז״ל אודות המקטריגים על בריאת העולם ומתן תורה וכו׳ וענין השטן שמתגבר בכל מדריגה. כי כ״ז הוא בסיבת הירידות, שמוכרח לצרף להעליות הנ״ל שבהם לבד עיקר התגלות השמחה שבכללות הבריאה והתורה כנ״ל. גם מבואר מה שנקרא השטן בשם השמאל כי השין שמאלית נחלף לסמך. והוא שנמצא בר״ת הכתוב אתה סתר לי מצר... כמובא במ״א ומבואר בהנ״ל גם מה שסמך מאמר הכתוב אשכילך וכו׳ איעצה עליך עיני וכו׳ וכו׳ כי כ״ז הוא בהכרח תבונת האדם מעצמו דברמתוך דבר שנזכר בהמעשה הנ״ל.

אות כ״ד

בכל הנ״ל תזכה לבא [בשער האמונה ולא בחקירות ח״ו] גם בהפלאת הידיעה והבחירה כי מאחר שגם יד השמאל וכח הבחירה נמשך מיד הימין וכח הידיעה בודאי לא נעלמה ונסתרה מאתו. ועוד נורא ונשגב הדבר הזא בהפלא ופלא העליון יתב׳. כי גם כל הבחירההוא לבחור ולבוא ביד הידיעה שהוא כח המעלה ומקרב את האדם ביד הימין כנ״ל. שאז מצוה גוררת מצוה. ולהיפך מי שנכשל ח״ו

בכח הדוחה ועבר עבירה כרצונה שהוא מה שעומד ונאחז בטומאתה ולא ידלג ויבא מאתה ליד הימין. מתגבר עליו מאד כח הדוחה והשמאל הזה שנלכד בה לטמאו ולהכשילו ח״ו בכפלי כפלים.

אות כ״ה

מה שמבואר בכל הנ״ל. שכח ויד המעלה ומחיה את האדם יעלה ויק׳דר את האדם עד הכתר ומדה העליונה שבניגון ושמחת עולם הנ״ל ותכלית ההיפך ח״ו כח ויד הירידה תוריד ותשפיל את האדם עד אשר תכריחהו ח״ו במיתה וכ׳ר׳ת׳ עולם ח״ו [שהוא תכלית ההיפך מכ׳ת׳ר׳ עליון ונשתלשל מאתה כנ״ל].

אות כ״ו

מה שמבואר בכל הנ״ל שהירידה דקדושה הוא מדת המלכות האחרונה והתחתונה שבכולם אשר מרחוק תבין לפי״ז בכמה מקומות בדבריו הק׳ שעיקר התגברות הקליפות על המלכות. ום מרחוק תבין שבכ״ז תתגבר בהתאחדותה עם הכתר הנ״ל להיות על ידה בעצמה כל כריתתם אשר ת׳כ׳ר׳ית׳ם׳-ו׳ת׳כ׳ל׳ם׳ לנצח כנ״ל [כי הוא סוד השכינה והמלכה כנודע].

אות כ״ז

שאגב אורחא תבין מרחוק בכ״ז גם ברוממות כלליות דבריו הקדושים אשדר בהתגלותם וסידורם שלעתיד יבואר ויפורש מהם גם כל דיבור ודיבור מדברי התורה שבכתב ושבע״פ בנגלה ובנסתר כמו בכוונת התפילין שעפ״י הזוה״ק וכתבי האריז״ל שיד הימין תקשר את היד שמאל אשר כל הזוכה ומקדש את עצמו כראוי והיו לקשרי ועבותות אהבה להשכינה שהיא בסוד כלה ומלכה [כי כ״א מישראל הוא חלק אלוק כנודע ובאתעדל״ת אתער לעילא] ולהבלתי זוכה ומקדש את עצמו כנ״ל יהי׳ עכ״פ לקשרים וחבלים המקשרים לשמאל בסמך הנ״ל [ולנוקביה שהיא שמאל דשמאל כמובא במ״א מדבה״ק בשם הזוה״ק] לבל תתגבר עכ״פ יותר מדאי [וכמובן בזה מדברי מורנ״ת ז״ל ביו״ד הלכה... ולא כיש מפרשים-בענין אחר].

אות כ״ח

בכל הנ״ל שגם מה שמובן בדבה״ק ובשאר ספרי אמת שמתגבר מאד כח הס״מ להמליך ולהיטיב

להעכו״ם והרשעים העומדים מצדו בכח הדוחה כנ״ל הוא מדת הדין מהבורא בעצמו יתב׳ להשמידם ולהכריתם לגמרי עדי עד, יען אשר במלכותם וכחם ועשרם וטובם, מרבים לפשוע ולטמא א״ע.

כ״ט) שבכלליות הקומה תבין מרחוק בהתגברות כח הדוחה גם על הצדיק שגם אם אינו ניזון בעון ועבירה ח״ו. נלכד עכ״פ בשחיתותם והרע אשר בגשמיות. ואכן חליינו הוא נשא. כי כ״ז הוא בהכרח אמצעות מדות השיר ועונג הניגון התורה אשר לא תתנגן בששים רבוא אותיותי׳ כ״א כאשר יתחלקו ויתרחקו לגמרי זה מזה.

וכפי הורדת כמה נפשות בתכלית הירידה מוכרח לקשר לחבר להם כמו כן בכמה מיני אמצעות חיבורים גם הצדיק העליון. ויש שבהורדתו נכשל ח״ו ע״ז במכשול ממשי. ויש שמוכרח עכ״פ להיות ניזוק ונתייסר ביסורים ומיתה ח״ו.

ואולם בגמר התיקון יכנס ויצא בשלום לגמרי עד שיתגלה לעיני כל הניגון עדי עד. אשרי שיזכה לזה.

אות לי

כפי המבואר בדברי הכתוב לקרוא ולצרף שם המלכות בשם הכסא [והוא המבואר בפרשת המלך בשבתו על כסא ממלכתו. אשר לכאורה נראה כשפת יתר וביארתי בזה במ״א מדה״ק] תבוא ותתבונן גם מזה בעמקי מחשבתו המלך בפקודתו הנ״ל אודות המלכות באמצעות הכסא [שהוא הגן] להבחנת החכמה המוכרח לה.

אות לי״א

שגם במה שלא היתה מלכותו זולת בדבר הכסא הנ״ל יש לבאר [ונראה מבואר] שהוא הוא כסא ממלכתו. אשר בשבתו עלי׳ בסדורה הנ״ל נשמע קול התורה לאלוקותו יתב׳ בניגון לעונג נפלא. ובמשנה וכפלי נתגדל עונג כסא המלכות בכ״ז [כאשר תבין גם בזה מקשרי הדברים].

אות לי״ב

במה שנתגלה מכל הנ״ל על אודות הבן מלך שהוא בסוד האדם היושב על הכסא עצמה שזכה לסדרה ובהמבואר בכל הנ״ל שהוא בסוד המרכבה וכסא ד׳ בעצמו [כמלך שלמה בשבתו עליה]. וכבר כתבתי שבכ״ז תבין מרחוק שהוא המלכות והממשלה על העליונים המובא בדה״ק שמוכרח לזה האחיזה בהכסא. כי הוא הוא ענין הסידור וההנהגה הנ״ל, ובהמובן בכ״ז שגם כל עיקר המרכבה והכסא תצא ותתגלה מאור האדם והמלך הזה בעצמו היושב עליה מבואר יותר ביאור מורנ״ת הנ״ל על אודות תמורתו הקודמת לזה שהוא הוא בתמורת הכסא. ושמכ,ז לא זכה גם הוא לעצמם בירורו והתגלותו [שאמר אח״כ לבן השפחה עתה ידעתי וכו׳] לישב על (כסא) כבודו עד שנתבררה תחילה גם הוא כגוונא דיליה.

אות ל״ג

בכל הנ״ל תבין מרחוק שגם הניגון עצמו נכנס ונמצא בחלקי הניגון. כי אעפ״י שעצם הניגון הוא הכסא. והאדם המסדר אותה הוא המנגן והמשורר בה בסידור הזה. אבל בכ״ז מהפלאת רוחניותם נמצא בהם גם אחדות [כענין השי״ת ודעתו אחד. כי אין זה להאדם שהוא בעולם התגברות הפירוד להיות נחשב ונמצא גופו במהות ואיכות אחר לגמרי מהדעת שבו].

אות ל״ד

בהמבואר בכל הנ״ל שבמלכות בן המלך שהוא בעליות וידיעת הניגון נהפך אליו ולעונג נועמו למרכבה גם בן השפחה בירידת וכח הנגדי-לבחירתו. תבין מרחוק שהעבד בן השפחה, הוא דומה להבהמות שבדבר הכסא והגן כנגד הבן מלך הוא האדם היושב ורוכבה עליו. ושכל הזוכה להתעלות בעליותיו הנ״ל זוכה כמובן מהם ובהם בעצמו להכלל ולהתאחד בהמנגן בעצמו [את הניגון ושיר השירים כשלמה בן דוד המלך היושב על כסא ד׳ הנ״ל].

אות ל״ה

לבאר יותר בכל הנ״ל הנני להקדים מה שמבואר ונודע מספרי אמת אודות הכתוב כי ששת ימים עשה ה׳ את השמים ואת הארץ. שתיבת עשה נכפל גם למעלה על הששת ימים שגם אותם עשה. ולכאורה יש להתפלא בדבר המעשה ששייך לענין הזמן אבל מבואר לך בכ״ז מספרי אמונה בידיעות הרוחניות בכלל... הנזכר בהקדמת ספרי ביאור הלקוטים שגם כל הזמן אשר בדעת הנבראים הוא ממעשה הדמיון שבו אשר זה לבד כל הזמן.

אות ל״ן

מה שעדיין יש להתפלא קצת על כפילת הכתוב וחיבורו הנמ״ל. מעשה הזמן למעשה שמים וארץ הרחוקים כ״כ באיכותיהם זה מזה. ואולם מצירופי דבה״ק נראה מבואר כוונת הכתוב בחיבורו וכפילתו לשניהם יחידו. שזה מחמת שגם כל מעשה שמים וארץ יצאו ונתהוו בעצמם מעשה הששת ימים. כי הן הן הששה מדות [הסובבי סומקיפים למדה ויים השביעי] אשר לבד באמצעות כל מדה ומדה שבכל יום ויום, נשפע ונעשה חלקי הבריאה שנבראו בו [וגם עיין מזה המעשה מים הג׳ של הזיין בעטלערס בהתפארות החכם בחכמתו כיום].

אות לי״ז

בהנרא מהכתוב כל ביראת והבדלת אור היום והבוקר מהערב והחושך זולת ביום הראשון [אשר בו נאמר יהי אור... ויבדל... ויקרא...] אשר עבור זה יסיים הכ׳ בסוף הענין ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד. יש להתפלא קצת על אשר חזר הכתוב ופרט בפרטיות הערב והבוקר גם בהימים שאחריו. ואולם בכמה מקומות שבדבה״ק בפירוש הכתוב יומם יצוה ה׳ חסדו [ולא כתוב יום] כי הוא יומא דאזיל עם כולא יומין. מרחוק נראה שזה מחמת שכל עיקר מעשה הששת ימים הנ״ל היתה ביום הראשון שבהם לבד. שבו נתהווה האור אשר קרא אותו אלקים בשם יסו וכולם יוצאים ונמשכים מאתו. ומבואר לפ״ז מאמר הזוה״ק על הכתוב יומם יצוה ה׳ חסדו וכו׳ דאזיל עם כולהו יומין. וגם יותר מבואר במה שהעלאתי מדבה״ק במ״א שהוא נקודה העליונה שנשפע מאתה יום השני בהבדל שבאמצע ויום השלישי התחתונה שבה למטה ואח״כ נכפלה כמו כן בג׳ הימים. מיום רביעי ליצירת המאור עד ליום החמישי וליום השישי בהבדל ונקודה התחתונה הנ״ל.

אות לי״ח

בדקדוק הכתוב להודיע ולפרוט בכל יום ויום את הבדלתו והתחלקותו לערב ובוקר. כי מלבד מה שנראה כשפת יתר. עוד בהיפך נראה מלשון הכתוב ביום הראשון. את האור לבד קרא אלוקים יום. ולמה זה שינה אח״כ הכתוב להוסיף ולהביא גם את הלילה [מחיצה המפסקת בין הימים] בהסוג והשם של כל יום ויום.

ואוולם בהכרח העליה לירידות הניגון שבכל חלקי הבריאה הנ״ל תבין מרחוק בהכחשת הכתובים זל״ז הוא מחמת שבאמת נמצא בזה שני הפכים. כי אעפ״י שהחשך והערב הוא תכלית ההיפך מהאור והמדה שאחריו [ובאור הבוקר לבד נצמח ונתגלה חלקי הבריאה אשר מאתו. והוא] שנמשך ויוצא ממדת החסד הראשונה לכולם הנ״ל עד שאין ביכולת לכנות ולקרוא שם המדה והיום זולת להאור הנגלה כנ״ל. נעלם ומופלא בזה לאין חקר הפלאת הבורא יתב׳ והסתר מציאות המדה והיום גם בתכלית החושך וההיפך שמאתו עד שבהתיחדו אליו [אחר הבדלתו שמאתו לבד כמובא במ״א] נקרא גם הוא בשם וסוג היום והמדה שאחריו כנ״ל.

אות לי״ט

בהמבואר מכל הנ״ל שהיום והלילה יהי׳ כעין השני בנים מהמלך והעבד לעליות וירידות בבכי ושחוק הניגון הנ״ ל תבין מרחוק שחוק היום מהלילה שנשמע להם. כי כ״ז הוא בסיבת התיקון אשר בשלימות שלעתיד ימלא פינו ולשוננו בשחוק ולעגק מבני העבד והשפחה בישא. אשר יהיו נכנעי ונתבטלי׳ בשמם לנצח כנגד שם כבוד המלכות דקדושה.

אות מ

בהמבואר מכל הנ,ל שגם כל מציאות החושך והבחירה הוא מצד הערב ותערובות תמורתו ביום ואור הידיעה, מבואר לפי״ז מה שנקרא בשם ערב ושם לילה. כי הוא אותיות יללה שבירידת הניגון הנ״ל. ועיקר שליטת הקליפות שבלילה הוא במחציתה הראשונה ומיד כשיגמור יצא להגן ועדן כהסא הנ״ל במחיצתה הסמוכה להיום. ומבואר לשונו. שסמוך להיום נשמע להם קול החיות שבשיר הזה, אבל עדיין היא בירידת הבכיה. עד שאחר זה לבד יעלה השיר בעליות השמחה שביום.

אות מ״א

בהמבואר מדבה״ק שכהשפעת חלקי הבריאה בתחילתם וראשיתם. כן גם השפעתם מאז והלאה בקיומם והנהגתם. תבין מרחוק בהכרח עכוב וחסרוני הגוף והממון שנחסרים ונתעכבים לרפואת וטובת האדם עצמו אם יתגבר להפוך את הבכיה והיגון לששון ולשמחה אשר גם הם בעצמם מאמצעות חלקי הרפאוה והטובה שהתיקונים חוזרים חלילה בכל פעם כי בצמיחת רפואתו וטובתו לאור הבוקר ישמח וישוש כפלי כפלים.

אות מ״ב

שכפי אור היום לאין גבול אשר נקוה אליו אין לתמוה ולהתפלא כלל על הפלאת והסתרת סוף וקץ החושך וליל הגלות. ועוצם אריכתו והתעכבו להיות עכ״פ במחוח ודעת הנבראים נחשב ונראה כמו בלי גבול ח״ו.

אות מ״ג

בפירוש העבדות וסיבובו על אודות הל״ט מלאכות ותולדותיהם שמוכרח לעבוד ולעשות להמושל והמולך והמבואר מעין זה [בביאור מורנ״ת ז״ל הנ״ל] במעשה עשו ועבודתו לישראל שיהי׳ לעת הבירור. ולא כן בעת התערובות יפרוק את עלו ונפשות ישראל בעצמם עובדים ועושים לצרכי גופם וממונם. תבין מרחוק בדברים הנ,ל בסי׳ ט״ז בליקוטי ת׳ על אודות הקשיא אשר הקשו מפני מה כשאדם מבקש פרנסה אין נותנין לו כ״א לכל אחד כפי מעשיו ועבודתו. אשר לכאורה יש להתפלא בסבבו ע״ז משפלות המלכו ומיעוטו מפניו שבשינתו. ובהפלאת הכתוב פותח את ידיך שיסובב בתירוץ הזה. כי לכאורה אין שייך כלל לשון רבים [ידיך] להבורא יתב׳ שהוא ביד וכוח אחדותו יתב׳ [ודוק בכל אשר כתבתי לעיל בהכרח-צמצומו יתב׳ לטובת ועונג הבריאה שנזכה לעתיד] גם בתכלית ההיפך שבידו וכוח השמאל. המעכב את השפע.

אות מ״ד

שבכל הנ״ל תבין מרחוק גם בהמובא בסימן ס״ו מהקדם החרון אף לבירור רוח אפנו והפרנסה שזוכים עי״ז. וכן בסי׳ ס״ז אשר יתפלא וישתומם מאד כל הקורא וראה ענין חימת היצר שנזדמן להאדם בהמשכת פרנסה. כי הלא אם חפץ בו הבורא יתב׳ להוריד אליו את השפע אשר כחומה וכו׳ למה זה בתכלית ההיפך יעמיד אז כנגד וכח השמאל והיצר לעורר בו את החימה ולקלקלו עי״ז יותר ח״ו.

כי בכל הנ״ל תבין מרחוק שבכל זאת הוא בהכרח. כי אעפ״י שהשי״ת חפץ ורוצה בטובת האדם וחייו לנצח. מוכרח כביכול מחמת זה בעצמו לכפול את רצונו ולשנותו גם לתכלית ההיפך ח״ו. כי גם בזה לבד יהי׳ נגמר לעתיד כל עונג וחיי עדי עד כשני הפכים זה מזה, יען אשר באמת יתהפך אז גם הוא למהות הנשמה ולא יהי׳ בו עוד אכילתו ושתייתו וגמשיותו שנמצא בו עתה. בהעולה לנו מכל הנ״ל תבין מרחוק בפליאת הבריאה [שהעיקר הוא האדם] מהבוא יתׄ אשר ברא את האדם בצלמו.

אות מ״ה

מה שביארתי במ״א פירוש הפשוט של העשר ספירות על אודות הדעת הנ״ל שגם מזה מבואר למדת המלכות שהיא מצד עצמה לית לה שום מציאות כלל בחלקי הדעת כשאר המדות המכוון לדבר המלכות ושזה ענין הארץ. כי [בעוביותה וגשמיותה] גם היא נמצאה כמו כן במדתה הרחוקה והמהופכה לגמרי ממהות ואיכות [השמים שהוא כלליות] עולמות השכליים והרוחניים שלמעלה מאתה. ושהיא סוד השכינה ומדת הדין הנ״ל. אשר בקדושה תתאחד באמונה [ושלילות הדעת] לבד בכתר דלא נדע הנ״ל שמשם אב החכמה ואם הבינה והתבונה דבר מדבר [כאור מחושך ורחמים מדין הנ״ל] אשר בה נוצר ונעשה הולד והולדות המלכות שבמדת הדין ושלילת הדעת כנ״ל.

אות מ״ו

שבכל הנ״ל עוד תבין מרחוק על אודות בינה [לבא] הנ״ל בשני חללים המכחישים כביכול זה את זה. ואעפ״כ לא יהי׳ כל יד השמאל זולת לכלי ושער- אשר יתקבל בה אור הימין אבל כה ה ומעוטה היא בכוחה מלהכריע ולנצח לנצח ח״ו. ואולם בכלליותה שביד ימין שנזכה לעתיד בתיקון המלכות דקדושה ותורתו יתב׳ במשנה וכפל הנ,ל. כימ אד מאד נפלא ונורא לאין חקר חכמת הבורא יתב׳ שהמציא בהתמורה והחליפות הזאת. כי גם אעפ״י שהיא מיעוטה וכהה מצד עצמה [וגם באמת לית לה מגרמה כלום כנ״ל] אבל בכלליותה להיות אור הלבנה כאור החמה יהי׳ אור החמה שבעתים וכו׳ כי גם אם תחתור ותענמיק בפירוש מדת המלכות תבין מרחוק שאעפ״י שבאמת תסובב ותכוון בפירושה על כתר העליון בעצמו יתב׳ החליף והמיר ונתן ארץ המלכות הנ״ל לבני אדם שהמובחר והמלך שבהם בעצמם הוא משיח צדקינו שאנו מחכים אליו להיות צדיק מושל וכו׳ [כי הקב״ה גומר וכו׳] ובשבתו שבכסא מלכותו לבד ישב ויתכונן כביכול השי״ת בעצמו על כסא מלכותו מעוצם היחוד אשר בכ״ז ימיר ויחליף מלמטה בתכלית ההיפך להכיר ולהבחי וכי לד׳ בעצמו כל המלוכה והממשלה ולהביא ולגלות את ההכרה וההבחנה הזאת גם בכל יושבי תבל. למלאות את כולם בדעה את ה׳ כמים לים מכסים.

אות מ״ז

שגם בדבר התמורה והחליפות מעילא לתתא ומתתא לעילא הנ״ל תבין מרחוק שכמו כן גם בענין הידיעה והבחירה הנ,ל שאעפ״י שכל המנגן והמשורר הוא ידיעתו בעצמו יתב׳ שהוא סוד הכתבר הנ״ל [אעפ״י שגם היא תבוא בעצם הניגון להיות בעליותיו כנ״ל אבל מלבד מה שבכ״ז נראה ונחשב בסיבת התמורה שכח הבחירה בעצמה תבחור ותתנהג כרצונה לעלות או לירד בעליות וירידות הנ״ל. עד שבאמת מוכרח שיהי׳ זה לבד בדעתינו ומחשבותינו [כי הידיעה נעלמה וכו׳ כנ״ל] עוד גם בעצם האמת שלעתיד נמצא מעין זה אשר באמצעות המובחר משיח צדקינו הנ״ל נבחור כולנו לעלות ולהפך ירידתינו לעליות עד אשר נשיר ונהלל לנצח נצחים כנעים זמירות ישראל [בהיללותיו מירידותיו הנ״ל].

אות מ״ח

בכל הנ״ל תבין מרחוק שנמצא כענין זה בכלליות ובפרטיות כמה וכמה אופנים לאין מספר, ומרחוק יש לבאר מכותלי הביאורים הנ״ל שגם מדור לדור נחשב הבן לחליפות ותמורה לאביו שהוקם על בעליתו והסתלקותו שזוכה מירידתו ומיתתו ושאעפ״י שכל המלכות הוא מצד אביו יגדל כסאו יותר בעת ההשלמה בשלמה הנ,ל. ושגם אביו נחשב לחליפות כנגד העומדים במדריגה יתירה מאתו. וכמו שבפרטיות נמצא בכל אדם ואדם עצמו עליות וירידות בכל יום ויום. שבירידתו נחשב לנגווע ונתבטל מחיי דעתו שבמדריגה הקודמת. ומזה בעצמו משנה ומחליף את פניו בחליפות ותמורה לחיי דעת המדריגה שנתחדש ועלה בה אח״כ במעלה יתירה מבתחילה [שזה לבד כל ההכרח להירידה הקודמת לה כמובא במ״א].

אות מ״ט

שבדבריו הק׳ אשר הקדים למעשה הזאת מענין גלגול הנשמות שבהיכל התמורות והחליפות נראה מבואר שבסיבת החליפות והתמורה העליונה שבגלגולי הנשמות. נחלפים ונתגלגלים בגופיהם להיות הבן מלך בעצמו נולד ונמשך מהעבד [וכן בהיפך וכו׳] ושבכ״ז תבין מרחוק בקשרי דבריו הק׳ על אודות הבן של המלך הזקן בעל הכסא והגן כנ״ל שהוא הוכרח בפקודתו לירד ולהתבטל ממלכותו.

ושימלוך ויעלה במקומו וכסאו המבין דבר מתוך דבר הנ״ל. עד שהוא לבד נחשב בזה לבן וחליפות להמלך הזקן הנ״ל. ושכמו כן נראה בפני החמה שבמשה רבינו עה״ששבנו אליעזר לא זכה ונתעלה אח״כ במלכותו. ליהושע בן נון נער ותלמיד [העובד ומשמש בו בכל המלאכות כעבד] נתעלה בפני הלבנה המלכות להיות הוא לבד עולה ויושב בכסאו הנ״ל.

אות נ׳

בכל הנ״ל תבין מרחוק בקול השיר והתהלה שנשמע להנביאים מחיות הכסא.

מעין ההשגה הנ״ל בעצמה שגם כל ארציות הבחירה שניתן לכל אדם מלאה ונמצא בכבוד אלקותו וידעתו יתב׳ כפי נועם ומשקל עונג השיר והניגון אר ישורר וינגן על ידם בידו וידעתו אשר בכבודו ומקומו בעצמו הנל עד אשר בכ״ז ימלוך לעולם בציון וירושלים בית מקדשו ומ׳ש׳ כ׳נ׳ו׳ שבמטה ושלחן וכו׳ הנ״ל.

אות נ״א

בכל הנ״ל יבואר לך גם הכרח המניעות לכל דבר שבקדושה המובא ונזכר בדה״ק.

אות נ״ב

בכל הנ״ל תבין מרחוק שגם כל פרטי הבריאה הנמשכים משם מעורבים טובו רע שבחסד ודין ויבוא בכמה וכמה מניין אופנים שברוב הפלאת הבורא יתב׳ הנ״ל להמציא כביכול גם בדעתו ומדותיו יתב׳ את העברה והחימה לחורבן והריסת העולם. יבואר לך כמה פליאות בהכתובים שבמגלת איכה. הי׳ ד׳ כאויב וכו׳.

ויכן במאמר חכמינו ז״ל אודות קץ הפלאות שמליבי׳ לפומי׳ לא גלי׳ והוא פליאה נשגבה. כי הנמצא נאמן רוח מכסה דבר כהבורא בעצמו יתב׳, אבל בכל אשר העליתי לעיל מדבריו הק׳ הנ״ל תבין ותדע מה שלא נדע יתב׳ בהכרח הבנין והעונג לחייב כביכול גם בדעת וומדותיו גסתכלית ההיפך לכלותו ולהחריבו ולהשיבו ח״ו לתהו ובוהו. עד שמוכרח כביכול גם לכסות ולהעלים מדינא דמלכות שבפומיה בעצמו א תעצם כונתו להפך את החשך לאור ואת החורבן לבנין הנ״ל.

אות נ״ג

בכל הנ״ל יש ליישב קצת גם הפליאה בדבר הכתובים : ויקח יונה לברוח וכו׳ וכו׳ איך יעלה על הדעת שנביא כמוהו לא יאמין באמונה הפשוטה שמלא כל הארץ כבודו ואין נמקום כלל לברוח מאתו יתב׳. כי כפי כל אשר ביארנו לעיל מדבה״ק יש לבאר שמחמת זה לבד שנמצא כ״פ רצונו בעצמו יתב׳ לכסות ולהבריח את האדם [וכאשר יבואר מזה בסמוך] וחשב גם אז שנמשכה [שנמצא] בזה רצון מהבורא בעצמו יתב׳ לברוחו ולצאת ממקומו. ושזה ענין השינוי מקום שנזכר בדברי חז״ל ומאן דביש לו במתא זו מגזירותא שנגזר עליו בעונותיו ילך למתא אחריתא ויכול להיות שיהי׳ נסתר בזה כביכול ממדה״ד והמשפט שנמצא עליו במקומו שבתחלה.

נ״ד) בכל הנ,ל יבואר לך גם ביאור מהרנ״ת ז״ל על אודו תמימי המקוה שהם מימי החסד מיד הימין הנ״ל אשר בהם נסתר ונעלם מטומאת הקליפות שבשמאל הנ״ל שנאחז בו מתחילה. אשר גם מחמת זה אין ביכולת הגוי והעבד והאשה נדה לצאת מטומאתם זולת בהסתרתם והתעלמותם תחלה במימי המקוה הנ״ל.

אות נ״ה

בכל הנ,ל יבואר לך בפיאת מאמרו הק׳ המובא בליקוטי מוהר״ן על אודות הנסיעות לדרכים שיש שנסתרים בהם ממדת הדין והגזירה ח״ו.

אות נ״ן

בכל הנ״ל יש לבאר יותר בביאורי דבה״ק שבמעשה בעל תפלה שכ׳ לקמן מענין הרוח סערה שהוא בזרוע ויד שמאלו הנ״ל של הקב״ה. אשר כל התגברותו הוא על הולד ומולד הלבנה והמלכות הנ״ל ובכ״ז יתהפך כל זה לתיקון כי זה לבד ה׳ש׳ע׳ר׳ לד׳ והשגתו יתב׳ בהלל ושיר הנ״ל.

אות נ״ז

בכל הנ״ל יש בלבי לבאר עוד בכמה וכמה מקומות כמו בסימן ה׳ שבליקו״ת על אודות תיקון המרכבה והכסא בדרכיה הנעלמים נמשכים בכל העולם. אשר גם השרים והצדיקים ההורסים ועולים בהם ניזוקים ונשחתים [מהחיות העומדות בהם] שזה ענין צדיק ורע לו הנזכר שם. ולא כן המתקרבים ומתקרשים לעצות המבין דבר מתוך דבר. שאז זוכים גם הם על ידו להיות צדיק וטוב לו וגם יותר מבואר בכל זה מסוד התפילין שיסובבו בזה כפי שתפס תחלה על אודות התהוותם בדבר השין העומדת מימינם ומשמאלם. כיגם בחושבי בענין זה ראה ראיתי דבר נפלא באות השין שיצאה ונבדלה מכל האותיות שבמוצאי הפה. כי מתחלתם עד סופם לא נמצא שום אות שיהא בו שני מיני מבטא זולת בדגש או שאינו בגוף [ואמצעות] האות. ולא כן באות השין אשר נמצא בה שני מניי מבטא בלא שום שינוי ונקודה כלל בגוף ועיקר האות. זולת מזה שלמעלה נמצא עליה נקודה לפעמים לימין ולפעמים לשמאל [ושאר בעומדה לשמאל נחלק מבטאה בסמך הנ״ל] בכל הנ״ל יש לבאר בימינה ושמאלה שהם המכוונים במספר שתי תמונותיהם העומדי׳ לימין ושמאל התפילין שהיא סוד הימין והשמאל שבידים העליונים אשר באחדותם נחשבים ליד׳ אחת בד׳לת וי׳וד הקשרים אשר להם. ובדבר השבעה רועים הנמצאים בשניהם ממילא מבואר שדוד הוא השביעי כנודע שהוא ראש הרביעי שבשמאל התפילין.

ומבואר יותר מכ,ז מה שנזכר לעיל על אודות המלכות שבו. שגם הוא כמו כן לא יהי׳ כל עיקרה זולת בשמאל הנ״ל.

אות נ״ח

בהמבואר מצרופי דבה״ק שאע״פ שכ למדת דינו ומשפטו הוא לדון ולשפוט להנפשות שבכלליות הבראיה. אבל בהשתלשלותה שבחלק [הבריאה שהעיקר הוא] הנפשות שבה זלע״ז כנגד השתלשלות מדת הרחמים והחסד שבחלקי הבריאה והנפשות תסובב ותתגבר יותר מדת הדין והמשפט בכל הנפשות העומדים [ונאחזים יותר] מצדה לשפוט ולדון אותם. שגם מחמת זה נתגבר מדת הדין שבשם אלוקים על יצחק להקריבו לעולה כמובן מדברי חז״ל שהאלוקים נסה את אברהם לא בהבל ושוא ח״ו.

והדבר מבואר יותר בכל הנ״ל שאעפ״י שבאמת היתה עצם כוונותיו יתב׳ בתכלית ההיפך לבנותו ולברכו יותר [וביצחק לבד נקרא אליו זרע] הוכרח מפני זה בעצמו לסובב תחילה בדעתו ודבריו להקריבו ולשחטו ח״ו. ולמרחוק תבין מכ,ז שכמו כן בענין דוד המעה״ש הנ״ל נפלא ופלא מאד מאמרי חז״ל וצירופי דבריהם על אודותיו אשר מבואר מהם בדה״ק, שכל תקותינו וחיינו בתחי׳ נצחית שנזכה לעתיד הוא במלכות משיחינו ודו וזרעו לבד. ואשר על ידו לבד נחי׳ ונתקיים עד עתה גם בכל הדורות שהי׳ ושיהי׳ מתחילתם ועד סופם לא יהי׳ כל בריאתם וחייהם זולת בסבת התקוה נצחית שנזכה לימות המשיח וגמר התיקון הנ״ל. ועתה למה זה נהפך כל כך בתכלית ההיפך גזירת דעתו יתב׳ על דוד הזה בעצמו שגם ממעי אמו יהי׳ נפל ולא יהי׳ לו חים כלל. ואולם בכל הנ״ל תבין ותתבונן ותשכיל למרחוק שכל אשר גדלה ועצמה בו יותר מדת מלכותו העומדת בדינא ושמאלא וחיים לנצח הנ״ל [עד שסבבו עליו חכמינו במאמרם ואמרו [דוד מלך ישראל חי וקים כנודע] גברה ועצמה תחלה כנגד זה מדת דינו ומשפט דעתו יתב׳ גם ממעי אמו והי׳ נפל שלא יהי׳ לו ח״ו שום חיים כלל וכן בכל ימי חייו הי׳ מסוכן מעוצם הרדיפות כמובא במ״א וכמבואר בזה מרחוק גם מדברי הכתובים, ושגם מחמת כ״ז נסתם ונחתם כ,כ התגלות מלכותו ומציאותו האמיתית בזרעו אחריו שיהא לעתיד עד כי משובת פתאים ושלות כסילים [בסטיותם וסרתם לגמרי בשמאל השכל והחכמה שבשי״ן השמאלית הנ״ל עד שנהפך מצדם לסכל וכסילות שבתכלית ההיפך מהשכל והחכמה אשר תחי׳] תהרגם.

אות נ״ט

בתכלית רחוק מדת המלכות מהמוח והדעת הנ,ל. ובתכלית תהפכתה להיות גם זה לבד עיקרי השער לחכמת אלקותו יתב׳ אשר יבואו בו הצדיקים והזוכים לתיקונה תבין מרחוק בהמבואר מדבריו הק׳ [וביסודי הזוה״ק והאריז״ל] על אודות הפלאתו יתב׳ בצלם האדם הגשמי להיותו מכוון לאדם דספירות ומדות העשר הנ״ל. שמדות המלכות תהי׳ ברגלין והעקביים, אשר לא נמצא כלל אבר וחלק מהגוף שיהי׳ כ״כ רחוק מהמוח שבראש כמו הרגלין ובהם לבד כלי ההליכה וההמשכה ממקום למקום גם בגשמיות. כי הוא כעין ההליכה וההמשכה ממדריגה למדריגה ברוחניות אלקותו יתב׳ הנ״ל ומחמת שנמצא בה שני הפכים תכלית הריחוק ותכלית הקירוב הנ״ל מבואר למכוון זאת גם להריחוק והקירוב בגשמיות שנמצא בהם. כי בהם לבד נתרחקים ויורדים מכל הר וגבעה לכל עמק וגיא. וכן [בתכלית ההיפך] בהם לבד נתקרבים ועולים מכל עמקר וגיא לכל הר וגבעה. יען אשר גם בהראש [והפנים] לבד [שהוא העיקר] נמצאים כל המדות והז׳ נוקבין הן הז׳ תחתוניות שבהם מכוון מהם כמו כן נקב הפה בריחוק יותר מהמוח ובמדת המלכות מחמת זה גם הוא [כאשר כתבתי מזה בביאור סימן כ״א שבליקוטי א׳ על התורה עתיקא טמיר וסתים] גם מבואר מזה להפלאת יום השבת שהוא מרוחק יותר מכל הימים מהראשית וקדם הבריאה. ובתכלית ההיפך נתתקנים בו הרגלין ומדת המלכות הנ״ל להיות בו לבד כל העליה והיציאה מהגלות ובגשמיות וברוחניות.

אות ס׳

בכל הנ,ל יש לבאר בהנמנע לבוא במדינת הגן והכסא הנ״ל שזה מחמת שגם בכלליותה תחשב כעין הגן והכסא שבה להיות בסוד האשה אשר גם היא עצמה נחשבת כנגד אישה ללב כסיל בשמאל העושר [שבה] שאעפ״י שבשמאל ועשר הזה לבד כל הגידולים והצמחים לצמוח ולעלות משער לשער כנ,ל אבל מאוד מאוד כבדה ועצמה המלחמה והסטרא דמותא לכל הבאים ונכנסים בה שלא בתורת עצת משה המבין מעצמו דבר מדבר כנ״ל מה לרחק ומה לקרב. מיום ליום ומזמן לזמן עד שלעתיד יבוטל ויבולע לנצח המות והרע גם מהסמך וכ״ש מהשין השמאלית להפך גם אותם למהות הקדושה כאשר באמת יצאו ונתהוו גם הם באותיות המלכות פה דקדושה הנ״ל.

אות ס״א

בכל הנ,ל תבין מרחוק על אודות השערות ומותרי מוחין הנ״ל שאעפ״י שכל עיקרם הוא להעזי פנים. וכוחות הרע שמתגברים על האדם ע״ז כנודע. אבל גם בתכלית ההיפך גדול ועצום תיקוני השערות אשר הבורא בעצמו יתב׳ סבבם והכינם לאור פני האדם הנברא ביתרון הדעת שבו שהם תיקוני הדיקנא לביאורי התורה שיצאה בשער יום החמישים. להתייחד במ״ט ימי השערים לעומר בהבאת האשה הנ״ל [אשר לפעמים תשטה בשין שמאלית הנחלפת בסמך הנ״ל כנודע] מובן הענין הזה בזוה״ק.

אות ס״ב

בדבר האדם שבכתוב ויגרש וכו׳ הנ״ל שהזכיר להמעשה הזאת. הוא בצירוף דוד משיח [שבאותית א׳ד׳ם׳] הנחשב לרגל רביעי להכסא הנ״ל כנודע. תבין מרחוק בהפלאת מספר האותיות אשר במאותיהם וקופיהם הנ״ל במכפלה נכפלים עד תי״ו וארבע מאות שבעלמין סכיסופא לאדם עם האבות הנ״ל כנודע.

אות ס״ג

בכל הנ״ל תבין מרחוק במנהג המקובל והצלת האשה וילדיה מהרע אשר בשמאלה הנ״ל בשם שד״י שט״ן אשר יצורף בשמות האבות עם האדם הנ״ל.

אות ס״ד

אגב אוחרא יש ליישב מהנזכר לעיל במאמר חכמינו ז״ל אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת. אשר לכאורה יש להתפלא עכ״ז מאד, כי הלא כל הנפשות נוצרו ונבראו ללימוד והגיון התורה יומם ולילה. ואיך יהא ביכולת ההודעה הזאת [אשר לכך נוצרת] להשפיל ולהציל דעת הלומד וגאותו- והחזקת טובה לעצמו יותר מחביריו ושאר כל הנפשות כי על כל זאת תבין מרחוק בהפלאת הידיעה הנ״ל שהוא אמת ויציב לדעת הבורא יתב׳ אעפ״י שנמצא בזה שני הפכים בצירוף הבחירה הנ״ל למי הקדימו וכו׳ כי גם הלומד ועושה הרבה יותר משאר נפשות הוא לאות ולסימן שגם מתחילה ובראשית ידיעתו יתברך נוצר ונברא לכך, עד שבאמת האמיתי אין לו להתגאות ולהחזיק טובה לעצמו מצד ההודעה הזאת אפילו כחוט השערה.

אות ס״ה

בכל הנ,ל מבואר הכתוב שפוך חמתך על הגוים וכו׳ אשר לכאורה יש להתפלא בבקשותינו כי מה יתרון וכשרון יהא לנו הגוים ומיתתם. ואדרבה עיניו הרואות מדברי הנביאים שהם מקוננים ומצערים ע״ז כמו שנמצא בנבואת ישעיהו לפורעניות מואב. לבי ככנור יהמה וכו׳ וכן מבואר בדברי חז״ל שגם הקב״ה בעצמו מצטער ומצוה אפילו על דין של הגוים והרשעים. ואיך לא נשית ונשים את תפילותינו ובקשותינו להמתיק ולבטל את החימה והאף עד שיתהפך מזה למדת הרחמים והחסד להיטב ולהחיות אותנו. אבל לא בתכלית ההיפך לעורר ולבקש שפיכת החימה והתעוררות המשחית אפילו על הגוים אשר מלבד מה שיש לנו להצטער מזה עוד נודע שיש להתייירא ולהתפחד בזה גם לנפשות ישראל כמבואר מהוראת הכתובים ביציאת מצרים שכיוון שניתן רשות למשחית וכו׳ אבל בכל הנ״ל תבין מרחוק שאעפ״י שנמצא פחד ויראה גם לישראל בהתעוררות האף והחימה מוכרח הוא לעוררו ולשפכו עכ״פ על הגוים והעמים. כי בזה לבד כל ענין העולם וכל התגלות ההשפעות כנ״ל.

אות ס״ן

בכל הנ״ל תבין מרחוק לעובדא ולמעשה בפחד ויראה להתחרט ולהתוודות בכל יום לפני מדת דינו ומשפטו יתב׳ שביד שמאלו הנ״ל ולבקש ולהתחנן מלפניו בתפלה ובתחנון ד׳ אל באפך תוכיחני. וכייון וצירוף שמאל של מטה ושמאל של מעלה הנ״ל תבין ותתבונן בהמובא בספר חיי מוהרנ״ן שגם בבוקר יהא נפילת אפים בזורע שמאל (ספר חכמה ותבונה כת״י).

עיין בליקו״מ סי׳ ס״ה ח״א שמרבה לדבר מענין בעל השדה ועיין ביאור הליקוטים בזה ונעתיק סוף דבריו באות ל״ה וז״ל מהמובן בדבריו הק׳ כפי אשר ביארנו שהשדה הוא הגן יש לבאר ברדיפות הבעלי דינים להבעל השדה שהן הן הרסדיפות לכל הבאים בהגן [המובא בהמעשה של הבנים שנחלפו] שהוא השדה ושע״ז עיקר התיקון הוא למקום האחדות והשלום. [בחי׳ האדם שהיה שלום בימיו המובא בהמעשה הנ״ל בחי׳ כולו אחד וטוב המבואר במאמר זה. (ביאור הליקוטים סי׳ ס״ה אות ל״ה).

על אודות מה שזכה מרע״ה לאחיזתו בכסאו [שבתו יתי׳ ועל הכסא והגן [שכולו אחד כמובא שם] דמות כמראה אדם וכו׳ אשר על ידו לבד ניצול מרדיפות המתקנאים במי ששיך אליו הממשלה והמלכות [וע״ש בהביאור שכתבתי על התו׳ הזאת, כי גם לפי״ז תבין מרחוק במה שאמרו חז״ל על אודות [הכניסה לפרדס] התגלות המרכבה שמוכרח להיות חכם ומבין מדעתו [ומעצמו דבר מתוך דבר] ושמחת זה לא הי׳ אפשר גם למשה להתעלות בזה עד שזכה תחלה להבין [להוסיף] מדעתו כי

כל העם מוכרחים לעמוד מרחוק פן יהרסו יגיעו לשם בהעדר כלי התבונה הזאת סקול יסקלו או ירה יירה וכו' וע,ז באמת כל תקותינו הוא לחפשו וכו' לפי' מעשה הזבוב, מי יעלה בהר וכו']. (כו"א, ביאור השייך לספומ"ע דף קכ"ו).

בדבר הכניסה לפרדס שהוא מעשה מרכבה אשר זה הציץ ונפגע וזה הציץ ומת רק ר' עקיבא נכנס בשלום ויצא בשלום, ואמרו חז"ל אשר אין מוסרין מעשה מרכבה רק לחכם ומבין מדעתו, מובן ממילא מה שמבואר בהמעשה של הבנים שנחלפו עד כל האנשים שנכנסו להגן רדפו אותם מאד עד שהוכרחו לברוח מהגן רק הבן מלך מחמת שנעשה מבין דברמתוך דבר נכנס בשלום ויצא בשלום, והכל תלוי רק בהאדם העומד אצל הגן והפרדס הנ"ל שהוא בחי' אחת עם הכסא המבואר שם כמבואר בסוף המעשה כי על הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, וע"כ גם משה רבינו לא ניצול מקנאת המלאכים שרודפין את האדם הרוצה לכנוס בגן התורה ומתקנאים בו, רק ע,י העצה אחוז בכסא כבודי אשר כמראה אדם הנ"ל עומד עליו מלמעלה, וכמבואר בליקוטי תנינא בהתורה תקעו ממשלה סי' א', וגם הוא נכנס בשלום ויצא בשלום בתכלית המעלה ע"י שהיה חכם והבין והוסיף מדעתו יום אחד כמו שדחז"ל. ושאר כל העם בהעדר הכלים האלה מוכרחים לעמוד מרחוק פן יהרסו ויגיעו לשם בלתי הכלים הנ"ל, ואז סקל יסקל או ירה יירה וכו'. והנה כל תמורת הכסא כמבואר שם וכן תמורת הגן ממקום דמות האדם מלך שהשלום שלו וכן תמורת שם המדינה שהמלך טפש והמדינה חכמה בבחי' אי לך ארץ שמלכך נער, הכל נמשך מתמורת בן המלך בבן העבד, וכאשר שררו חיות הכסא השיר והניגון כשנתבררו מהתמורות נתברר ונחלף הכל בבחי' אשריך ארץ שמלכך בן חורין וכו', ואמר עתה אני יודע שאני הבן מלך באמת, וממילא מבואר ששיר וניגון החיות הנ"ל זה זה הניגון והשיר אשר ישיר משה בעצמו לעתיד, עד שיכירו וידעו כל יושבי תבל מי הוא העבד הרוכב על הסוס ומי הוא השר המושל האמיתי שנכלל בממשלתו ומלכותו בעצמו יתי' אשר ימלוך לעולם ועד : וזה אשירה להי' כי גאה גאה סוס ורוכבו הנ"ל (היינו בן העבד שרכב על הסוס) רמה בים, כן יהי רצון בבי"א (השמטות הנד' בסוף סיפורי מעשיות).

בינה היא בסוד כסא כבודו יתי' אשר נאמר עליה בדברי החוזה "אבן ספיר דמות כסא" וע"כ יעלה ג"ז במספר שמו (של רבינו הק') בב' פנים נחמן בן פיגא עם האותיות והכולל-נחל נובע מקור חכמה, כי הוא אשר נאמר עליו מה שהיה הוא שיהיה ומשיח דא משה אשר זכה לאחוז ולהתאחד בהכסא הנורא אשר תשיר (עיין היטב בהתו' תקעו ממשלה לק"ת סי' א', ובהתו' תקעו תוכחה סי' ח', ובסוף המעשה של בן מלך ובן שפחה שנתחלפו ובהשמטות מחיי"מ מענין השיר הזה שזה יהיה העוה"ב של הצדיקים והחסידים, כי לפענ"ד שייכים כל הדברים האלה זל"ז וכמובן לבקי קצת בספרי רבינו ז,ל וגם בשאר ספרי אמת שמובא בהם מענין השיר הזה) את שיר נעימות השגת אלקותו על עא"ב נימין פשוט, כפול שלוש, רבוע, שהוא הוי' באחורים שעולה ע"ב לענג לנצח את כל אשר יזכו לזה ולכן מספר שמו הק' נחמן במספר מילוי הוי' באחרוים כזה יוד, יוד הה, יוד הה וו, יוד הה ווה הה, עם הד' כוללים וזה אשר גם מה שהיה הוא שיהיה וכו', וזה אשר גם משה משיח עם הז' אותיות במספר שמו במלואו, וזה אשר גם צמח דוד במספר שמו נחמן עם האותיות וכו', גם עיין בשל"ה עכ"ו ע"פ לכן אחלק לו ברבים וכו' שנאמר על נשמות משה משיח אשר יקבל חלק עוה"ב שלו מהקב"ה ממש, ושאר הצדיקים יקבלו על ידו וכו' (חכמה בינה מר' אברהם ז"ל סעי' ל' ל"א ל"ב).

וזה אשר גם יין המשומר בענביו (שזה סוד עוה"ב כידוע וכפי המובן בספרי אמת, ולענ"ד לרמז בענין השיר הזה שזה בחי' אין אומרים שיר אלא על היין), במספר שמו בב' פנים "נחמן" עם האותיות והכולל, נחל נובע מקור חמכה עם האותיות והתיבות והכולל (שם סעי' ל"ד).

בדבר השגת המרכבה והכסא שאינה נתגלה רק לחכם ומבין מדעתו עצם הדבר מתוך הדבר ששומע עד שיוצא מהארבע פנים שבה אם שיר נשר אד סקול השיר כקול רעש גדול וכו' עד שנתגלה עכ"ז מלכות משיח הכולל במלכותו יתי' בעצמו אשר ימלוך לעולם ועד :ו עיין בהתו' תקעו ממשלה בלק"ת סי' א' על אטודות מה שזכה מרע"ה להממשלה האמתי (להיות בבחי' בן המלך) ע"י אחיזתו בכסאו (ומברבתו יתי') ועל הכסא (והגן שכולו א' כמובא בסוף המעשה) דמחות כמראה אדם וכו' (בבחי' האדם העומד בהגן) אשר על ידו לבד ניצולים מרדיפות המתקנאים במי ששייך אליו הממשלה והמלכות (וע"ש בהביאור שכתבתי על התורה הזאת) כי גם לפ"ז תבין מרחוק במה שאמרו חז"ל על אודות (הכניסה לפרדס) התגלות המרכבה שמוכרח להיות חכם ומבין מדעתו (ומעצמו דבר מתוך דבר) ושמחמת זה לא הי' אפשר גם למשה לקבל ולבא בההשגה הזאת עד שזכה תחילה להבין (ולהוסיף) מדעתו כי כל העם מוכרחים לעמוד מרחוק פן יהרסו ויגיעו לשם בהעדר הכלים האלה שאז סקל יסקל או ירה יירה וכו' ועל ידי זה באמת ולולא דמסתפינא מלבא בפרדס וגן (שבעומק ונועם) הניגון הנ"ל הייתי מבאר מרחוק במלכות (מדות המשפט) שבכסא הנ"ל הנמצא באחדותו כי כל מלכות משפטו יתב' אש לזה ישפיל ויעשהו אי נעבד וכו' ולכפורי ידיה, בההוא גברא לעונש מופלג בעוה"ב או גם בעולם הזה הנמשך אחר המעשה הנ"ל, וכן בפרטיות נקודות העבדות הנמצאות בכל נפש וכן גם להיפוך במעשה הצדיקים בכלליות ובפרטיות והשכר שנמשך והולך כ]פי משקל המעשה הנ"ל הוא בהרח ממשקל נועם הניגון ותענוגו לאין תכלית אשר לא יהי' כל התהוותו והתגלותו זולת

בצירוף העליות וריידות יחדיו בו כנודע ונראה מזה גם בפשיטות הדעת שגם קול העליון שבמדות הניגון אם יתדבק בו המשורר ולא ירד מאתו כלל לא יתהווה שום נועם וניגון כלל על ידו כי בסיבובו שבהם לבד אשר יסבב וידלג בהם (מעלי׳ לירידה ומירידה לעלי׳) נתהווה ונעשה הניגון ונועם תענוגו לאין ערך כלל והוא תכלית הידיעה (ולא נדע) שבכתר עליון הנתחבר למלכות הנ״ל אעפ״י שבאמיתותינו ודעתינו יהיו כשני הפכים ממש והם הם השני הפכים של הידיעה והבחירה כנודע שגם אם עצם אמתתו ית׳לצד ידיעתו הנ״ל לא נדע ונשיג בזהכלל וכל דעתינו והשגותינו לצד הבחירה אשר בפשיטות מוכרחים אנחנו בכל רגע ורגע לעלות בכל לבבינו ונפשינו כפי משפטו (בתפישת התורה שהוא תפישת הכנור בניגון) הנ״ל כנודע כי כל כח הבחירה והנסיון הוא מהורדותיו ברוע היצר ומדת המשפט והדין שלמעלה אשר יורדי אותנו כביכול הוא בעצמו מלמעלה בהכרח נועם הניגון הנ״ל וכל הגדול ומתגבר יותר מחבירו בעליותיו מוכרחים כנגד זה כמו כן גם ביצר וריידה ביותר כנ״ל אבל אם נתאחז ביצר הירידה להכשל ולבלי לשמוע בפקודתו אשר יפקוד עלינו לעלות מירדתו למעלה בכל לבבינו ונפשינו אין ביכולת לשמוע ולקבל ע״ז שכר ונועם הניגון הנ״ל, אף גם מרוב ועוצם כח הכתר והידיעה שביד המנגן העליון נהפך אצלו לעונש וכרת ח״ו וכל תיקונו ויציאתו מדיי חובתו הוא ע״י תכלית השומע העליון שזכה בזה להתאחד בהמשמיע בעצמו ית׳.

שייך להמעשה הנ,ל מבנים שנחלפו ע״ש אשר בתחלה בעת החלוף שהיד׳ המלך הבן השפחה אז היו קוראים להמדינה דער נארישער מלך און דאס קלוגער לאנד ואח״כ כשנתברר החלוף ונעשה המלך הבן המלך האמת נחזר השם לקדמותו דער קלוגער מלכות ההיפך מבחי׳ מלכך נער ונמצא מובן היטב אשר תחלת הפסוק עם סופיהם דבר והיפכו (ספר חכמה ותבונה כת״י) השמטות למעשה הנ״ל.

עי׳ בה״ל סימן נ״ד סעיף ג׳ ד׳ ה׳ ו׳ ט׳ י׳ י״א י״ב י״ז י״ח כ׳ כ״א כ״ב כ״ה ל״ד ל״ה ל״ט מ׳ מ״א מ״ב מ״ג. ושם דף ס״ה ע״ב, בסופו.

ע״י בה״ל סימן ס״ד סעיף י״א י״ב י״ג י״ט כ״ט ל׳ ל״א ל״ב.

עי׳ בה״ל סימן ס,ה סעיף ב׳ ד׳ ה׳ ח׳ י״ט כ״ג כ״ד כ״ו כ״ז כ״ז ל׳ ל״ג ל״ד.

עי׳ בה״ל דף צ״ח מתורה אזמרה סעיף י״ב.

עי׳ בה״ל ח״ב סימן א׳ סעיף א׳ ב׳ ג׳ ד׳ ה׳ ו׳ ט׳ י׳ י״א ט״ז י״ז י״ט כ׳ כ״ב כ״ח ל״ב ל״ג ל״ד ל״ה ל״ו ל״ז. ושם דף ק״ג ק״ד.

תפלה על המעשה הנ״ל (רבש״ע) עזריני להתעורר וליתן אתעדל״ת בתכלית השלימות לזכותם הק׳ באופן שאוושע מעתה בכל אשר אני צריך להוושע, רבש״ע לפניך נגלה גודל ועוצם הקליפה החזקה הקשה והמרה המושרשת בקרבי, את זדון לבי ועזות גופי בתאוותיו ומדותיו הרעות במדת הכעס במדת העקשות במדת העצבות ובמדת העצלות במדת הנפילה וחלישת הדעת מכל זה, וכן בשאר תאוות ומדת רעות אין מספר, ועתה ה׳ עד מתי עד אנה תסתיר את פניך ממני מתי תתעורר לעורר גם ישן כמוני להקיץ גם נרדם ונתעלף כמוני להסיר גם מאתי קשיות ערפי לטהר גם אותי מקליפתי וזוהמתי לנקות ולזכך גם את לבב ימכל מניי רוע וזדון ומכל מיני עזות ועקשדנות מכל מניי כעס וחימה מכל מיני שכחה ועצלות מכל מניי נפילות וחלישות הדעת מכל מיני זקנה דס,א וכסילות מכל מיני ריבוי אור וקלקול הצמצום דקדושה מכל מניי גאוה ומכל מיני עצות רעות אשר כולם יתקבצו ויתאספו עלי יחד להדיחני ולהטות את אשורי ממעגלי השמחה והחדוה בכל עת מנתיבות הגילה והששון כרצונך הטוב מתי תקום ותרחם עלי לשמוע אנקת וזעקת פנימיות לבבינו על כל מדותי הרעות מתי תבטי ותשגיח עלי ברוב רחמיך ויכלתך המספיקים גם עלי להדריך גם אותי בכל רגע ורגע במסלה הישרה והנכונה בלי שום פחד ואימה מהרודפים הנמצאים בהגן הק׳ אשר דייקא מסיבת הפחד נופלים ונשברים במכות ותחלואים, מתי תלמדנו ותהי׳ בעזרינו להתקשר ולהתדבק בהאדם הק׳ העומד אצל הגן באופן שננצל מעתה מכל מיני הרפתקאות בגוף ונפש, באופן שלא אתגרש מעתה מהגן הק׳, באופן שלא אתרחק מעתה מעבודתך האמיתיות כאשר הודעתנו ע״י צדיקיך האמתיים (כוכבי אור, שו״ש דף ק״י קי״א).

סימן יד

אות א

מעשה י״ב מבעל תפלה

ר׳ אברהם ז״ל סיפר כי מוהרנ״ת ז״ל אמר על מה שנסתלקה הרבנית אשת רבינו ז״ל בערב שבועות שנת תקס״ז, ואח״כ באותו הקיץ בחזירתו מנסיעתו הג׳ לנאוורויטש בא עליו החולאת של ההוסט הקשה (היינו שיעול קשה מאד רח״ל) ואז הזהיר אותנו רז״ל מאד להתפלל הרבה עבורו וכו׳ וכו׳ ונסתלק אחר ג׳ שנים מעת הזאת כמובא בחיי״מ ותיכף שעשה ההוסט ידע מיד שיסתלק וכו׳ (ושם כ״ג ע״ד) כי בסוכות תקס״ח קודם שנסע ללעמברג בעת שהתחיל אצלו חולי ההוסט נשמע מפיו הק׳ בליל א׳ של סוכות שבלשון נכרים אושפיזא (גאסט) נקרא הוסט והזכיר מאחז״ל שדברו בלשון חכמה (ושם ע״ג) כי הנסיעה לנאוורויטש היתה פליאה נשגבה וכו׳ (ושם י״ט ע״ג כ״ה ע״א) שנסתלק מקודם לזה בשנת תקס״ו בקיץ התינוק הקדוש היקר ר׳ שלמה אפרים ז״ל ג״כ מחולי ההוסט רח״ל (ושם ט׳ ע״ד) שהי׳ הסתלקות התינוק בסיון תקס״ו ואמר מוהרנ״ת ז״ל על הסתלקות שלשתן זה אחר זה, הענין שמובא בהמעשה של הבעל תפלה, במעשה שסיפר הבעל תפלה שהי׳ מלך ומלכה וכו׳, ויהי היום והי׳ רוח סערה גדול בעולם וכו׳ ובא הרוח סערה הזה לתוך בית המלך, ולא עשה שם שום היזק רק שנכנס הרוח סערה וחטף הילד של הבת מלכה וכו׳ וכו׳ כי בקיץ תקס״ו הי׳ תוקף המחלוקת של הזקן הידוע ועשה חיק גבי׳ עדות של שקר כנגד רז״ל עד שהתגברו עי״ז הקטרוגים ונסתלק התינוק הק׳ הזה סיע״א (ועיין בזה במ״ש בלק״מ סי׳ ל״ח, כי ע״י פגם הדיבור נעשה רוח סערה בחי׳ קץ כל בשר מקטרג הג׳, ותיקון הדיבור ע״י לימוד התורה בדחקות וכו׳ עי״ש), ובתוך הרעש רדפה הבת מלכה וכן המלכה וכן המלך עד שנתפזרו כולם וכו׳ שהוא רומז על הסתלקות אשר רז״ל בקיץ תקס״ז, ואח״כ עשה רז״ל ההוסט הנ״ל בשנה הזאת שנסתלק ג״כ ע״ז וכו׳, ואח״כ עשה רז״ל ההוסט הנ״ל בשנה הזאת שנסתלק ג״כ ע״ז וכו׳, ואח״כ כשבא מלעמברג בשנת תקס״ח פ׳ בלק זה רומז על התחלת עולם התיקון שבא המלך לביתו מהפיזור שנתפזרו כולם וכו׳, ועל עצמו אמר מוהרנ״ת ז״ל שהוא בעצמו בחי׳ המליץ שעומד ומדבר תנחומין לפני המלך והמלכה ואח״כ הוא חוזר ומדבר תנחומין לבת המלך ומאלו הדיבורים נעשה הים של יין (כ״כ וחכך ביין הטוב) וכו׳ וכו׳ (שיחות מעניני רז״ל בספר לקו״מ ח״ג סי׳ ח׳, דף כ״ג כ״ד).

מכ״י מוה״ר שלמה וועקסליר נ״י (זצ״ל).

אות ב

אתמול שבת משפטים שמעתי מוהר״ר אברהם ז״ל, דרשו ה׳ בהמצאו אלו עשי״ת שבין ר״ה ליוה״כ ואז הזמן שנמצאים עשרה בני הקיבוץ הקדוש של הבעל תפלה שסיפר רבינו ז״ל במעשה י״ב כי ר״ה נגד מדת הדין כמובא בחי׳ דינא קשיא נגד הגבור שהלך לכבוש מדינות ולא הי׳ רוצה כ״א הכנעה וכו׳ והי׳ מניחם ואם לאו הי׳ מחריבם וכו׳ וזה הכ׳ או אז יכנע לבבם הערל ואז ירצה א׳ עונם וכו׳

(ביאור הליקוטים, ענינים מכ״י המחבר, דף מ״ב).

אות ג

מבואר מדברי אדמו״ר זצ״ל שהעשרה אנשים של המלך הם בחי׳ העשר ספירות, וממילא מובן מזה אשר הגבור הוא כנגד מדת הגבורה והדין והוא בגבורותיו הקשות רוצה להחריב את העולם, אם לא יכנעו לבם הערל לשוב בתשובה שלימה וכמבואר בהמעשה של הבעל תפלה, אשר הגבור לא רצה רק הכנעה ואם לאו היה מחריבם.

וכן דיבר מזה פ״א מורניו הצדיק הר״ר נתן זצ״ל שזה הוא ענין מה שאחר הקללות שבתורת כהנים שהם ממדת גבורתו ודינו של הקב״ה נאמר או אזד יכנע לבבם הערל, וזה שסיים הכתוב בסוף מלאכי הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא והשיב וכו׳, היינו שישובו בתשובה שלימה פן אבוא והכיתי את הארץ חרם היינו כנ״ל, אך הצדיקים בתפילותיהם הנוראות ממתקים הדיינם והם פועלים שיאריך אפו וירחיב להם זמן אולי ישיבו וכמבואר בהמעשה הנ״ל אשר הבעל תפלה והממונה על האוצרות פעלו אצל הגבור שירחיב זמן להמדינה שנפלה לתאוות ממון, והשי״ת עזר בזכות תפלותיו של הבעל תפלה הכשר שנגמר גמר התיקון ונתתקנו כולם. והנה ידעו מהמקובלים אשר תחיית המתים יהי׳ מבחי׳ מדת הגבורה שזה ענין מה שבברכת אתה גבור מזכירין תחית המתים. וזה שמבואר שם בסוף המעשה שאח״כ בגמר התיקון בא הגבור והוציא אותם מהחפירות והקברים, שזה בחי׳ בפתחי את בקרותיכם הנאמר על תחיית המתים ואז השליכו כולם אלילי כספם וזהבם, וכל העולם עסקו רק בתורה ותפלה ותשובה ומעשים טובים, כן יהי רצון במהרה בימינו אמן.

ועיין בתיקונים תיקון ע׳ דוד שבעה מיני דהבא הוי בשערוי וכו׳ כלול כל גווני וכו׳ ע״ש, ותבין לענין השבעה שערות של זהב שיש בהם כל הגווני של התינוק שלקח אותם הגבור, גם מה שהכת שבחרולהם שמחה לתכלית קבלו עליהם האוהב נאמן למלך ע׳ בספר יקרא דשבתא על המעשה הזאת מבוארשם כי באמת השמחה דקדושה קשורה ומשולבת עם האהבה דקדושה בחי׳ ויעלצו בך אוהבי שמך וכו׳ עי״ש (השמטות רמזי המעשיות).

אות ד

מבואר מצירופי דברי מוהרנ״ת בפירוש המעשה מהבעל תפלה אשר מדת הגבור (שהוא מדת הדין הנמצא להשי ותורתו בתוכחה וקללות) תתקרב בכל עת יותר להחריב את העולם הנקרא בשם מדת תאוות ממון (ועיקר רצון הש״י במדת גבורתו הנ״ל הוא ההכנעה והביטול אליו ית׳ כלשון רבינו ז״ל בסיפור המעשה הנ״ל שהוא לשון הכתוב בתוכחה או אז יכנע לבבם) וגם אם קומת מדת התפלה (שנקרא בשם בעל תפלה) ומדת הממונה שהיא הצדקה מעבירין את רוע הגזירה, לא יהי׳ עיקר העברתם ופיוסם למדת הדין והגבור הנ״ל רק בדחיה ועיכוב לזמן קצוב, אבל ביטוול הגזירה לגמרי הוא בתשובה לבד (שהוא שלימות ההכנעה והביטול הנ״ל) שיזכו נפשות ישראל בעת גאולתם, ומה נכון ונפלא לפי״ז מליצת הנביא מלאכי בהכתוב הנה אנכי שולח לכם את אליהו וכו׳ (אשר אין לנו נחמה יותר מזה) ואח״כ בסוף מסיים ואומר פן אבא והכתי את הארץ חרם (כי אם ח״ו לא יצא אל הפועל הכרעת מדת הרחמים, יצא ח״ו אל הפועל תכלית ההיפך כנ״ל), וגם למרחוק תבין בכ״ז מה גדלו זכיות האחד בעיר ושנים במשפחה המתרחקים גם היום ממבוכות הנבוכים וליצנוהם והולכים בעבקות אבותינו (שו״ס דד ח׳ ט׳).

אות ה

בהכרח ותועלת להמפה וחקיקת היד להמלך העליון יתי (אשר עין בעין נראה ונגלה לפניו גם בל״ז מאין סוף לאין תכלית) ואולם מצירופי דבריו הקי בע״פ וגם מדה״ק שבסי ס״ו בהתו ויהי נא פי שנים בלקו״א ע״ש ובביאורי שע,ז תבין מרחוק שגם היד (והידועה הזאת) בעצמה נחשבת כצמצום כנגדו בעצמו יתי (שהוא למעלה ולעילא ולעילא מכל השמות המושאלים והכנוים וכו׳) ושהוא הצמצום הראון שהוכרח כביכול להתהוות הבריאה (שבשמים ובארץ הכוללים בדרך כלל לעולם התחתון שבנקודת המרכז וכל העולמות הסובבים וחונים סביבו כנודע) כי מהיד והצמצום הזה בעצמו יצא ונתהווה אח״כ בריאת כל העולמות הנ״ל החקוקים ונרשמים בו והוא סוד הכתוב אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים כמובא בסימן ס״ו הנ״ל.

אות ו

שבהבאתו שם ע״ז בסי ס״ו הנ״ל ענין הכתוב פא״י אל תקרי ידיך אלא יודיך (ושקודם הבריאה לא היה כ״מ בסוד יד אחת ע״ש) תבין מרחוק שהן הן העשרה מדות אשר מהם ובהם נברא העולם כנ״ל.

אות ז

בהמבואר בכל הנ״ל שה לבד היתה חקיקת היד והמפה שיהי רוח סערה אשר ימיר ויתהפך בכל העולם שהתהוותו בעשר הדמות ולגרום ע״י התמורות והתהפכות פיזור ופחד להמדות לבל יודע להם כל לזה מזה, תבין מרחוק שגם קודם בריאת העולם בגשמיות היתה בריאת העולם ברוחניות נפלא דלית מחשבה תפיסה בזה כלל, וכאשר היתה אח״כ כל הארץ תוהוה ובוהו וכו׳ בסיבת התהפכות והפירוד הנ״ל התחיל אח״כ הבורא יתברך לעסוק בתיקונים ומציאותם זה לזה המובא בהמעשה הנ,ל בעשרה מאמרות לבריאת העולם בגשמיות על ידם כהתהוותם תחילה ברוחניות על ידם.

אות ח

שלכאורה יש להתפלא בהעדר ידיעתם זה מזה כפי שנודע להבעל תפלה מעין היד שיש דרך לבא למדינת תאות ממון יען אשר נכתב בה כל מה שיהי׳ בפרטיות וכלליות (כל) המאורעות והתהלוכות והדרכים שיתחדשו עד סוף כל הדורות ולמה זה נעלם מאתו כל הדרכים אשר יבא ויצא בהם לאנשי המלך גם אחר פירודם ופיזורם ולא הי׳ נאבד כלל מאתו ע״ז. ואולם בהמבואר מביאורי שבסי נ״ד בלקו״א ע״ש על אודות הנבואה בדורות הקודמים שהיתה להנביאים כעין זכרון בהפלאת יד ה׳ שהשיגו גם קודם בריאתם כי ידיעתו וידו יתי׳ לא תוציא כל דבר החקוק מאפשרותו שבבחירת האדם [אע״פ שנמצא בה שני הפכים לדעתינו כנ״ל] וזה נודע ומובן בכמה מקראות שלא היתה בהם השראת הנבואה זולת כפי המדריגה של כ״א במקום ובזמן ובכמה פרטים שונים שהיו מוכרחים בזה מרצונו יתי׳ כי מי לנו גדול יצחק אבינו וגם מאתו נעלם ונאבד רוממות קדושת יעקב בנו [בעוצם הרוח סערה שבאיש השעיר בנו השני] להפוך ולהמיר בתמורות ותהפוכות עצומות בהשפעת הברכות כנודע.

אות ט

בדברי מורנ״ת ז״ל בה׳ תפלה הנוסדים על דברי אדמו״ר ז״ל במה שגילה אח״כ על אודות אנשי המלך עשרה (בצירוף המלך) שהזכיר שם שהן הן קומת המדות המובא בזוה״ק ובכתבי האריז״ל ושכל (פיזורם ופירודם בסיבת) השבירה המובא שם בכתבי האריז״ל הוא הפיזור והפירוד בסיבת הרוח שערה שהזכיר בהמעשה הנ״ל, כי לפי זה ובצירוף נראה מבואר מה שלא הזיק זולת להילד שהוא מדת המלכות והירח כי בסיבת מעוטו והתכסותו (שהוא אבדתו המובא שם) לבד היתה כל השבירה והפיזור והפירוד לכל שאר המדות עד מספר השבעה שבהם ועד שגרמו מחמת זה עצבות ופגם (כעין הפירוד) גם למעלה בג׳ הראשונות כמובן בדברי המקובלים הנ״ל ושלפי״ז מבואר מה שלכאורה יש להתפלא במה שנתכוין מספר הכתות (ומקורתיהם) למספר אנשי המלך עשרה הנ״ל אבל לפי הנ״ל תבין מרחוק שזה מחמת שבאמת לא היתה כל השתלשלות המבוכות זולת בשבירת והתגברות הרוח להפריד ולבלבל מספר העשרה מדות דקדושה ע״י שמשך את הילד הנ, לאשר כבר נודע ומובן (חסר כאן) שהוא מדת המלכות כנ״ל כמבואר בכתבי האריז״ל שכל סיבת השבירה היתה ממיעוט וירידת מדת המלכות וכנ״ל.

אות י

ובכל הנ״ל נראה מבואר שהתמורות והתהפוכות אשר המיר והפך מים ליבשה וכ׳ הן הן תמורות ותהפוכות המדות הנ״ל (שכל בריאת העולם הוא במציאת מדות האלה כנודע) כי החכמה דקדושה נהפכה לחכמת חיצונית ואפיקורסית וכן הכבוד וכ׳ כמבוא שם בדברי מוהרנ״ת ז״ל בהלכה הנ״ל גם לפי הנ,ל נראה מבואר שהוא ענין הכתוב בבריאת העולם והארץ היתה תהו ובהו וכ׳ כי הוא סוד השבירה הנ,ל וחורבן העולמות הרוחניות שהיו תחלה אשר עליהם אחז״ל שהשי״ת בונה עולמות ומחריבן כנודע וגם מבואר בזה מה שאמרו חז״ל שמרמז על הד׳ גליות כי עיקרם הוא גלות האדמוני כנודע שהוא רוח השעיר הנ״ל כנודע ומובא בדה״ק, גם נראה מבואר שענין הקריאה הוא התחלת התיקון אפיסת חלקו הקומות והמדות הנ״ל ממדת הבעל תפלה הנ״ל מהשי״ת בעצמו אשר כביכול התפלל מעצמו כנודע וביקש ואמר יהי אור וכו׳ כי כן מובן שם בהמעשה הנ״ל שתלוי כ״ז בתפלת הבעל תפלה ואנשיו (אשר בצירופי דברי המקובלים שבענין זה נראה מבואר שגם אנשיו יהיו מחלקי קומתו).

אות י״א

מה שידע הבע״ת מענין היד כל המאורעות שיהיו ומסתמא גם לשאר אנשי המלך, תבין מרחוק שהוא הוא ידיעת הנביאים אשר תופיע ותאיר בהם הודעת העתידות הנמצאים בהיד וכלשון הכתוב שנאמר ביחזקאל היתה על יד ה׳, וכן בשאר נביאים (אשר) יפליאו בהם הכתובים בלשון היד הנ״ל כנודע.

אות י״ב

שלכאורה יש להתפלא בהמבואר מדברי הבע״ת שראה בהיד מפלת המדינה בבואו לעזרת המדינה העשירה יותר מהם כי מאחר שאח״כ לא הגיעו כלל השלוחים להמדינה הזאת ובתכלית ההיפך מצאו את הממונה שנסתבב על ידו דייקא כל הישועה (והמציאות שמצאו אח״כ זל״ז) והתיקון שנתתקנו אנשי המדינה ע״ז, ולמה זה נכתב על היד שכשל עוזר ונפל עזור, ואולם בהמובן מדברים (כ״פ אשר נתבאר לעיל אות א׳) ובצירוף ביאורי על אודות כלימתם ובשתם באכלם מהמאכלים שהפליג אדמור ז״ל לפרט שנכנסו ובאו בקרבותיהם וכו׳ שזה ענין הקבורה והמיתה ממש שנמשכה מתאוות ורדיפת הממון שהגיע להאדם בסיבת הרוח סערה (כמובן מצירופי דה,ק בלק״א סימן ל״ח מרכבות פרעה וכו׳ ע״ש) יש לפרש שזה בעצמו ענין מפלתם הנ״ל על שהמה בכחם ומחשבתם בהשתדלותם עכ״פ לבקש עזר מהמדינה הנ״ל שהיתה מלאה גלולים עע״ז וע״כ היה כתוב בהיד גם על המדינה הזאת שכשל עוזר ונפל עזור.

אות י״ג

בדבר חקיקת וכתיבת על האבן מענין היד לכאורה יש להתפלא על זה כי מאחר שאין להסתכל בה רק המלך איך הי׳ ביכולת החכם לחוקקה ובפרט אחר החקיקה שהיתה מוכרחת לו בודאי יביט בה, אבל מרחוק תבין ע״פ המובן בדבה״ק שיד המלך שכתוב בה כל הוויות העולמות מה שהיה והוה ויהיה במאורעות כל הבריאה והבחירה שבה היא היא הבחירה והידיעה (משם העצם יו״ד וד׳ אותיות מילוי ופשוט כנודע) שבעתיק יומין יתיב אשר העטרה בראשו ולמעלה מכל הבחירה שבכלליות הבריאה ואולם מיד ה׳ השכיל על החכם בכתב האבן שתיה שבכלליות שתית כל הבריאה וצמצומי חכמות שבה בהתקבלות פני החמה בפני הלבנה הנזכר בדברי חז״ל שבפני החמה בעצמה בודאי אין שום אופן להביט בה כי לא יראני אדם וחי שבגדר אנוש כמב״פ אבל בחקיקתה כחותם בפני הלבנה אעפ״י שנמצא אח״כ בפני הלבנה אור החמה בעצמה שנתקבל בה שם, ביכולת להביט בה, בחינת ואראה את ה׳ והי׳ ה׳ למלך.

אות י״ד

במה שביארנו במ״א שענין היד הוא הקשר והשתלשלות העליון (לעילא מן כולא) ובדרך היד והקשר והשתלשלות הזה משתלשל אח״כ צמצומי העולמות וכל אשרא בהם במדריגות למטה ממדריגות עד נקודת המרכז שבעוה״ז שאע״פ שבודאי גם היד הזאת בעצמה תחשב לצמצום נגד הא״ס בעצמות של מעלה מכל הצמצומים אבל לעוצם דביקותה ותכופתה ומציאותה להמלך העליון בעצמו יתי׳ גם היא לידיעתו בעצמו תחשב לא כצמצום ממש שנמצא בהבריאה בכלליות העולמות אשר בעוה״ז, יתעבה ויתגשם להיות על ידו כי הבחירה לבחור בתכלית ההיפך ח״ו, ותבין מרחוק בהפלגת הבע״ת לספר בפרטיות מהדרכים שנמצא בהיד [כי משה עלה אל האלוקים בדרך זה, חנוך קלח אותו אלוקים בדרך אחר בעבודתו יתי׳] כי אעפ״י שיש לפרש שהזכיר מזה אגב אורחא להודיע שידע מאתו את הדרך לכנוס לבא למקומם אבל יד [הפלגתו וסיפורו באריכות בפרטיות יש לבאר אשר בכאן גם תפס וסיפר ענין הדרכים שמצוירים למעלה אע״פ שזהממילא נכלל בשאר דבריו אודות כל המאורעות והציורים בפרטי פרטיות שיצא בה] כי זה נודע שענין כל הבריאה הוא צמצומי המקום שהפליא הבו״ת לצאת ולהשתלשל מלמעלה מהמקום ואתו בעצמו יתברך אשר בזה לבד נמצאים לאין ערך השתלשלות רבות ועצומות מהכלליות על הפרטיות ועד העוה״ז שהוא לבד עיקר המקום כנודע ושכמובן נתצמצם ונתחלק [כל עולם ועולם ובפרט] העוה״ז בעצמו בחילוקיטם ושנויים ממקום למקום ויען אשר היד בעצמה לא תחשב עדיין לצמצום [רק לידיעה] כנ״ל ממילא מבואר שהוא כעין דרך והשתלשלות לבד שנתשלשל על ידה צמצום הכללי של הבריאה ושמזה נמשכין כל הדרכים בפרטיות שנמצאים בכל הבריאה כולה אשר על ידה מתקשרים כל העולמות

המחולקים ונשתנות זו מזו [וכן בפרטי פרטיות כל הדרכים הנמצאים לחבר ולקשר כל הצמצום שבכל אחת מהן והעיקר בעוה״ז המחולק בפרטיות הצמצומים במקומות הגשמיים שבו] כי כולם משתלשלים ומקבלים חיות ושפע המציאות בהתקשרותם זל״ז כנודע ומחמת שזה עיקר ההמשכה שנמשך מפתיחת היד העליונה לעילא מכולא כנ״ל ממילא מבואר יותר הפלגתו הנ״ל לספר ולהזכיר מזה באריכות ובפרטיות כנ״ל.

אות ט״ו

במה שנזכר לעיל אודות היד אל תקרי ידיך אלא יודיך בחי׳ היו״ד מדות הנ״ל וזה ידוע במאמר אליהו דמיניהו פרחין נשמתין לבני נשא ובמה שעולה בביאורינו הנ״ל שגם כל הדרך לחדש את הכח הוא באמצעות היד הזאת בעצמה תבין מרחוק בסוד העלאת ופקדון הרוח והנפש ביד העליונה שמובא מזה בדברי אדמו״ר ז״ל אשר ע״ז יסובב הכתוב בידך אפקיד רוחי וכו׳ כי בהעלאת ופקדון הנפש בידו יתׄ שבשע תשינה זוכין לבקרים בחידוש הכח הנ״ל [אשר ע״ז מברכים בכל יום הנותן ליעף כח כנודע].

אות ט״ז

בהמבואר מכל הנ״ל שהיד שחקוק שם כל פרטי הבריאה [שבכל העולמות] וכל המאורעות העוב רות בה על כל יושבי תבל [כמו רדיפותיהם ורציחותיהם זה לזה ועונשיהם וגם להיפוך שכרם באהבתם וטובתם זל״ז אשר מתחילתם ועד סופם יהיו בסיבת הבחירה שנותן להם כנודע וממילא מובן שענין היד] הוא הידיעה מהשי״ת בעצמו אשר גם קודם הבריאה והשבירה הנ, להיתה חקוקה ונגלה לפניו יתׄ [ואע״פ שנמצא בזה שני הפכים בנושא אׄ לדעתינו האנושה והמוגלבה אבל לדעת הא״ס יתבׄ אין נחשב לשני הפכים כלל כמובא מזה (חסר כאן) מהענין של נינוה ויונה שניבא עליהו אשר בתחילה היתה עליו יד דׄ במראה וחזיון שראה וחזה בה מפלת נינוה שזה ענין מראה היד שבסיפור אדמו״ר ז״ל הנ״ל ובאמתת כח הבחירה שהיתה בידם לבלי לשוב נראה בלי ספק שבענין היד והידיעה [אשר לא תבטל ותוצא הדבר מאפשרותו ובחירתו בוודאי היׄ] כתוב בה באמת גם ההיפוך מתשובתו ומפלתם שהיו ראויים בזה ועוד מרחוק נראה לפענ״ד שזה סוד יד השמאל [ובזה עיקר כח הבחירה לבחור בהיפוך כמובן בליק״א סיׄ נ״א ע״ש] שנמשך מידו העליונה הנ,ל שאעפ״י שהיא כולא ימין אבל התחתון נכלל בעליונה כנודע ומחמת זה לבד יצאו ונשלמו מספר המדות לעשרה כנגד היו״ד אצבעין כנ״ל וכאשר נבאר לקמן שאין יד התורה והלוחות [שבאצבע אלוקים] אשר בהם נברא ונוצר ונעשה כל אשר בשמים ובארץ כנודע ובכללם נמצאים העשרת הדברות והמאמרות שמכוונים ועומדים חמשה כנגד חמשה כנודע.

ועוד מוכרח ויש בלבי לבאר בכל הנ״ל כי הנלענ״ד שגם זה ענין התהוות העונות לזכיות המובא בדחז״ל בתשובה העיקרית שהיא מאהבה] כי כל העונות יהיׄ מהתהפכות הדעת של הכתות במקורתיהם [הנזׄ במעשה הנ״ל] שזה נתהווה מהתהפכות העולם ברוח סערה הנ״ל, שהוא בזרוע שמאל כנ״ל של הקב״ה אשר לפי״ז ממילא מבואר על אודות השני תהפוכות שנתהווה מבריאת העולם ומדעת התורה שהם מקושרים ומיוחדים זה בזה עד אשר תוכיח ותיסר לכ״א משובותיו ורעת מבוכותיו בהתהפכות וחורבנות בפרטיות שנתהוים מחמת זה וזה העונש מגיע להאדם בהסרתו ממצות המלך [לבל יסמוך האד סעל היד והיידעה הזאת] וגם מחמת זה בעצמו כבר הכין לנו את העונש בראשית הבריאה בסיבת התהפכות הנ״ל, אבל מחמת שבכ״ז רצונו יתׄ בתשובה וכבר הכין כלליות השמאל ותהפוכתי׳ בעצמיהן להיות נרשמים וחקוקים בימינו שהוא רצונו וכנ״ל ממילא נתבטל עי״ז בעצמו כל העונש שנמשך בסיבת השמאל שבהיפך רצונו יתׄ וגם כבר מוכן עבור זה בראשית הבריאה כל הישועה וההצלה מהעונשים הנ״ל ודוק היטב כי באמת אין ביכולת להוציא אל הפועל בפה ובכתב ענינים דקים ורוחנים כאלה (קונטרס חכמה ותבונה כת״י).

עי׳ לעיל סי׳ י׳ במעשה מהבנים שנחלפו סעי׳ נ״ו השייך לכאן.

עיין ביאור הלקוטים על התורה כ״א עתיקא וז״ל המבואר לעיל מדבריו הק׳ אודות בנין הבריאה (וכלליות העולם שבה) קודם השבירה וחורבן הרוח סערה ותבין מרחוק בסוד בונה עולמות ומחריבן (המובא מדברי חז״ל) עוד נראה מבואר שבכל זה נהפך החורבן לבניו הבריאה של העולם הגשמי והטבע שע״ז לבד היתה גם בתחילה כוונתו יתברך כנודע.

סימן טו

אות א

מעשה י״ג מז׳ בעטלירס

אמרתי להציע לפני המעיין מה שנראה לפענ״ד בענין הבן מלך שנפל לאפיקרסית המובא בהתחלת המעשה של הז׳ בעטלירס שסיפר אדמו״ר ז״ל כי בכוחו וענוותנותו של אדמו״ר ז״ל גם אני נשענתי להכניס את ראשי בדברי תורותיו ושיחותיו ומעשיותיו הק׳ כי בנשגבות ניראות רוממותו של אדמו,ר ז״ל ובכח תלמידו הק׳ אשר גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם יפליאו ויעשו כלי נפלאה המבררת ומעלה את השיר והנגון הנפלא דייקא מבהמות וחיות שהם בחי׳ השפלים כמונו.

ולכן לולא דמסתפינא הייתי אומר שאעפ״י שלא סיפר אדמו״ר ז״ל את כל המעשה של הבעטליר השביעי אבל הסיפור הזה מהבן מלך זה בעצמו הוא קצת מהסיפורים הנעלמים של המעשה מהבעטליר השביעי. (כי האמנם אשר לא יתגלו עד כניסת היום השביעי בעצמו אבל כפי אשר בחמלת ד׳ כבר אורו זורח להשמיע גם לאזני מגושמים כמוני מהדברים הרשומים וסתימין בכ״ע כאלה מלאתי את לבבי גם בעוצם קטני ושפלותי מתולעת ורמה (ולא בלשון גוזמא ועניוות) לדבר מענין זה), כי כפי אשר יספר אדמו,ר ז,ל בענין התפארותם הקדוש שהעקום בצאורו מתקן בקולו דייקא את הזוג וכ׳ והבעל חטוטרת מתקן ומעלה בכתיפיו דייקא את אנשי הכת וכ׳ וכן כולם (כאשר דלה לנו חספא מורנ״ת ז״ל בספרי הלכותיו הנוראות שגם הראשון העור דייקא ע״י תיקון העינים שלו זכה לזכרון הנפלא והנורא עד שכל הזקנים הק׳ הנזכרים שם צריכין אליו וכולם מקבלים מוח וזכרון שלהם רק ממנו שזה בחי׳ ולזכרון בין עיניך כמבואר בדבריו בהל׳ תפילין ה״ה בתחלת וסוף אות ב׳ עי״ש. והב׳ החרש מחמת שאינו שומע שום קול של חסרון הנמשך מקול החוזר ודבוק תמיד רק בהקול הישר הנמשך מהא״ס מחמת זה בעצמו הוא חי החיים טובים כזה עד שמתקן המדינה שנאבד אצלם הגנני כמובן ומבואר בלק״ה הי׳ פ״ו ה״ג באות ל״ג ול״ד ע״ש והכבד פה בשורש דיבור פיו הק׳ שהוא הצדקה והחסד האמת שזה בחי׳ בפיך זהו צדקה (כמובא ומובן בלק״ה הל׳ צדקה הנכלל בהל׳ מלמדים פ״ד באות י״ג עי״ש) בזה הוא מקיים הלב והענין שזה כל קיום העולם), וכפי המבואר בדבריו הק׳ בלק״ת סי׳ פ״א שבריקוד הרגלין מחמת שמחה של מצוה מעלין את האמונה ע״ש (שמענין זה דיבר אדמו,ר ז״ל קודם שהתחיל לספר המעשה הזאת כמבואר שם ושמעתי מאבי הכ״מ ששמע ממורנ״ת ז״ל שקיצר שם בלשונו וכן אמר אז אדמו״ר ז״ל בזה,ל איך ו ועל אייך דער ציילין וואי אזוי מע איז אמאל פין אמרה שחורה פרייליך גיווארין) כפי הנראה בכל סיפורי

מעשיותיו הק׳ שגמר כל סיפור המתחיל ויהי היום סובב והולך להסיפור שמקודם ומכ״ז יש לרמז לפענ״ד גם בהמעשה הזאת שגמר הסיפור המתחיל-ויהי היום- שהוא המעשה של זה שבלא רגלים סובב והולך לגמר הסיפור שמקודם שהוא המעשה של הבן מלך שנפל מהאמונה שהשני דברים האלה לא גמר אדמו,ר ז״ל כי זה וזה סיפור אחד הוא, כי ז שבלא ידים בנגון ידיו הק׳ מתקן ומרפא את הבת מלכה, וזה שבלא רגלים במחול וריקוד רגליו הק׳ מתקן ומעלה את הבן מלך שנפל מהאמונה וזה כל המלחמה עתה. (וכפי המובן שגם מחמת זה לא סיים אדמו״ר ז״ל) בעי״ק׳ב׳ו׳ת משיחא (שנשמתו היא בחי׳ מלכות הספירה השביעית כידוע והוא בחי׳ אמונה וע״כ זלע״ז מתגבר מקודם אפיקורסית כזאת) אשר האפיקורסית יורד מן השמים והולך ומתגבר בכל עת ועת וממילא מתגבר ע״ז גם שאר כל החטאים ועוונות ופשעים והבן מלך (שהם כלל נשמות ישראל שנקראים בני מלכים) מחמת שנולד עם טוב (כי נמשכו ממחשבה עליונה דקוב״ה) קול דודי דופק ונוקש בקרבו בכל עת ועת שע״כ הוא זוכר א״ע בכל פעם היכן אני בעולם ומה נעשהעמי וכו׳ אבל תיכף ומיד כשמתחיל להשתמש עם שכלו חוזר ונתחזק אצלו החכמות של אפיקורסות ובשביל זה הסוף שירד גם ממלכותו וממשלתו כמובן שם כי מלכות היא בחי׳ אמונה והם תלוים זה בזה כידוע ואביו של הבן מלך כשצפה וראה כ״ז הזהיר אותו העיקר על שמחה (שיתחזק עצמו בשמחה גם מעומק נפילתו וירידתו ממלכותו ואמונתו שבזה כלול כל הצרות והיסורים העוברים בכלליות ובפרטיות בגוף ונפש) כי זה כל תיקונו כי זה הוא אתערותא דלתתא שיתעורר עליו ביותר ויותר שמחת המחול וריקוד הרגלים של הבעטליר השביעי, שע״ז בעצמו יחזור למלכותו אומונתו ביתר שאת ויתר עז (וזה פי׳ עתיד הקב״ה לעשות מחול לצדיקים לעתיד לבא וכ״א יאמר זה ה׳ קוינו לו היינו שע״י המחול של הבעטליר הז׳ יתתקן האמונה כ״כ עד שיהיו רואין בעינים ממש את ה׳ בבחי׳ זה קוינו לו כמובא בלק״מ סי׳ ס״ב בפי׳ מאמר הסא גופא טמירתא וגליא שאצל המאמין הדבר כמו שרואה בעיניו ע״ש) (כוכבי אור או״א ע״ד-ע״ז, סעי׳ י״ד ט״ו).

סימן טז

אות א׳

ז׳ בעטלירס יום ראשון

(מכת״י ר״ש וועקסלר ז״ל.
אתמול דיבר מוהר״ר אברהם נ״י (זצ״ל) בביהמ״ד שלנו ברבים בענין הילד שסיפר הוא ושמונה זקנים חוץ ממנו מענין הזכרון וכמובא בלק״ה הל׳ תפילין הל״ה מכל זה, כי כנגד ח׳ זקנים הללו ח׳ פרשיות בתש״י ותש״ר וכולם מקבלים מזה הזקן העליון שהוא הבעטליר הראשון שהוא העור שהוא התינוק שהי׳ תינוק לגמרי והוא היניק שבכולם והוא כלול מכולם וכולם מקבלין מוח וזכרון שלהם רק ממנו ואעפי״כ מוח שלו א״א לכנותו בשם זכרון כלל כי הוא גבוה מזכרון ושורש הזכרון, כי נכלל באין סוף ב״ה, וע״כ אינו מרומז בשום פרשה כי הוא גבוה מהכל ושורש הכל וכ׳ (ושם) שהוא חי חיים ארוכים באמת וכ׳ וכל זמן העולם אינו עולה אצלו כהרף עין וכ׳ והוא זוכר לאו כלום דהיינו אפי׳ מה שהוא (למעלה) קודם מנר״ן שהוא בחי׳ אין וכ׳, ויש קושיא כי אם אינו זוכר לאו כלום, מהו הזכרון שלו אכן בהנ״ל מתורץ הכל כי אעפ״י שזוכר הכל וזכרון שלו למעלה מהכל, באמת זכרון

שלו שהוא שורש כל הזכרון א,א לכנותו בשם זכרון כי הוא נכלל באי״ס ב״ה וכנ״ל (והנה אחז״ל כשהתינוק יוצא לאויר העולם מלאך בא וסוטרו על פיו ושוכח כל התורה שלמד בבטן אמו ככתוב בהלו נרו עלי ראשי וכ׳ וכשהוא בבטן אמו עדיין נעלם ואינו בכלל אדם מבני העולם הזה והוא מקושר עדיין בעולם הבא (ורמז לדבר אם הבנים היא בינה הנקרא עוה״ב ושם בבטן אמו קשור הבן בעוה״ב ובאי״ס ב״ה עולם שכולו טוב וכולו ארוך שהוא למעלה מהזמן וכ׳) ששם אינו שייך לומר זקנה כי שם עולם שכולו ארוך בלי תכלית), וכשזוכה אדם לתקן כל ימיו עד שזוכה לזכרון כזה כמו התינוק הנ״ל שהוא הבעטליר העוור שהוא מקושר ונכלל באי״ס ב״ה ע״כ בוודאי אדם כזה הוא הזקן שבכל הזקנים כי מקושר בעוה״ב ובעולם שכולו ארוך ע״כ ימיו ארוכים בלי ראשית ובלי תכלית וגם אצלו אין שייך מיתה כלל כי צדיקים אפילו במיתתם נקראים חיים והוא חי תמיד ואצלו הכל שוה בין בעוה״ז בין בעוה״ב הכל אחד ותמיד הוא מקושר באי״ס ב״ה וכמובא בלק״מ סי׳ כ״א על ענין חיים נצחיים שזוכה לזה הצדיק הזה ואצלו אין חילוק בין חיים למיתה רק במדת אמה אחת שעכשיו הוא חי כאן ואח״כ חי״י ש״ם (אותיו משי״ח) כי הוא בחינת משיח ע,כ בימיו יבולע המות לנצח שייבא כל העולם למדה הזאת וכ׳ כפי האפשרות להשיג הדעת וכ׳ ויחיו הוא והעלום כמוהו חיים נצחיים ב״ב אכי״ר.

ואמר כי מה שסיפר התינוק מהמגדל שבאו לשם האנשים שניצלו הוא רומז לגן עדן שיש שם כל התענוגים שבעולם, ואח״כ בא הנשר הגדול ודפק על המגדל וכ׳ ואמר להם חדלו עוד מלהיות עניים שובו אל האוצרות שלכם וכ׳ וא״ל חזרו אל הספינות שלכם שהם הגופים שלכם שנשברו שיחזרו ויבנו עתה חזרו אליהם, ואמרתי כי יש לי ראי׳ ע״ז הנשר שהוא אליהו זל״ט ״מראשית חכמה״ בסופו בחופת אליהו רבא שער ה׳ וז״ל ד׳ חיות בכה״כ אד סארי׳ שור נשר פני אדם ופני ארי׳ מימין ופני שור ופני נשר משמאל לכאו״א יש רמז פני אדם כצורת יעקב אע״ה שאם יחטו ישראל ח״ו יביט ד׳ בצורתו ומרחם עליהם פני ארי׳ כנגד משיח בן דוד שהוא משבט יהודה שנאמר בו גור ארי׳ ואם יחטו ישראל ח״ו ישאג כארי׳ ומיד מרחם עליהם, פני שור כנגד משיח בן יוסף שכתוב בו בכור שור הדר לו ואם יחטו ישראל ח״ו גועה כשור ומיד מרחם עליהם, פני נשר כנגד אליהו שטס העולם בד׳ טיסות ואם יחטו ישראל ח״ו הוא טס לפני הקב״ה ומצפצף כנשר ומיד מרחם עליהם ומשיב ליעקב אל תירא עבדי יעקב, ומשיב למשיח בן אפרים מה אעשה לך אפרים (הושע י״ד) ומשיב למשיח בן דוד מה אעשה לך יהודה (שם) סוטה ורוה״ק מביא לידי תחה״מ ותחה״מ בא ע,י אליהו זל״ט (א״ה ולי נראה ברור כי הנשר בספמ״ע הנ״ל מכוון רק על השי״ת בעצמו ככתוב בתורה בפ׳ האזינו כנשר יעיר קנו וכ׳ וכן מובא בגמ׳ ג׳ מפתחות ביד הקב״ה ולא נמסרו לשליח ואי מהם הוא תחה״מ וד״ל). (קונטרס לק״מ ח״ג סי׳ ל״ו).

בהפלגת הזקנה הנזכרת ביום הראשון מהז׳ בעטלירס שלכאורה הוא תכלית ההיפך מהפלגת ינקותו שעדיין לא התחיל לחיות כלל וזה מהפלגת הזככון והדעת שבו למעלה מכולם, כי הוא המבטל ומאחד כל הזמן לעולמי עד, עד שגם בתכלית ההיפך לא נמצא בו אפילו כרגע [מציאות הזמן והמקום שנמצא ונרגש בדעתנו וחושינו] כמובן מרחוק בעומק דברי המשלתו בענין זה מהזמן העובר בשינה אשר בעינינו נחשב ונראה באמת שהוא כרבע שעה ובמדריגת הדעת שלמעלה מאתנו [ממילא מובן שלא נחשב ונראה בהם יותר מרגע קלה יען אשר] גם השבעים שנה שנמצאים לעיניו אינם נחשבים ונראים יותר מרבע שעה וכן ממדריגה למדריגה עד אין סוף ויותר תבין בכ״ז כפי המבואר מסיפורו בדברי צחות שאינו זוכר כלל ע״ש וגם בהשיחות השייכים להמעשה הזאת כי מאד מאד נפלא ונשגב הענין הזה, וגם בפירוש ״הנשר הגדול״ שזוכר את האין והאפס שלא הי׳ עדיין כלל וכאשר הפליא זאת אדמו״ר בעצמו למוהרנ״ת ז״ל בקיץ שאח״ז שבאמת לא נמצא כלל מה לזכור לפי״ז, והוא סוד הכתר [אשר מהעדר תכלית הפלאת חכמתו וכוחו ית׳ שבמדה הזאת תחשב ותהיה בתכלית ההיפך ולא נדע ואין ובקשרי הזמן והמקום שבחכמתו [וכוחו] הנ״ל ממילא מבואר] שאעפ״י הוא סתום ונעלם בכל זה למעלה מכל המקום והזמן [וגם בזה בעצמו הוא מקומו וזמנו של העולם כמובן מזה בלק״ת סי׳ פ״ג ועוד בכמה מקומות בדבריו הק׳] נמצא באמת תכלית ההיפך במקום גדולתו ענוותו ומציאותו במשכן את דכא ולגמרי תחת הזמן [והמקום] וכמובן מזה בדבריו הק׳ שבסימן ו׳ אודות הכתוב ואציעה שאול הנך וע״ש בדברי ביאורי שע״ז, [כי מחמת שהלא נדע והאין הוא ידיעתו וכחו והנתפשטים לאין תכלית כנ״ל לא נמצא אליו כלל [שם] הזמן [והמקום] אפילו נקודה אחת מהם כנ״ל לענין הזקן] גם מבואר מדה״ק [בצירופי דברי מוהרנ״ת ז״ל] על אודות הכתוב כי אלף שנה וכו׳ שהוא חכמת הבורא ית׳ שנתגלה ונמצא בה לבריאת העולם שבששת ימים לשתא אלפי וכו׳ כנודע שג״ז הוא כעין ירידה והלבשה שנתלבש וירד בה מהפלאת פל״א׳ עליון אשר בעצם מציאותו וידיעתו [דלא נדע ואין] הנ״ל שאין שייך כלל היסו והזמן גם לאלך אלפים שנה (הקדמת ספר ״אמונה ביידעה רוחנייתי״).

השמטות למעשה הנ״ל.

עי׳ בה״ל סימן נ״ה סעי׳ י׳ כ׳ כ״א כ״ב ל״א ל״ב נ״ג.

עי׳ בה״ל סי׳ ס״ה סעי׳ ט״ז לי׳.

סימן יז

אות א׳

ז״ב יום השני

עיין לעיל סימן ט״ו התחלת המעשה מז״ב (מכוכבי אור אמת ואמונה) ע״ש היטב.

אות ב׳

ועיין ג״כ לעיל בד״ה כאשר דלה לנו חספא שהבעטליר הב׳ החרש מחמת וכו׳, עיין בה״ל סי׳ נ״ה סעי׳ ה׳.

סימן יח

אות א׳

ז״ב יום השלישי

עיין לעיל סימן ט״ו בהתחלת המעשה וכ׳ והכבד פה וכ׳.

אות ב׳

עיין לעיל סימן י״ג בהביאור על מעשה בנים שנחלפו סעיף א׳ בהמובא מכת״י שעדיין לא נדפס שם, סעיף ל״ה וסעיף ל״ו ושאר כל הסעיפים שאח״כ ובפרט סעי׳ ל״ט מ׳ כי שייך גם לכאן ליום הג׳ ע״ש.

סימן יט

אות א׳

ז״ב יום הרביעי

עיין לעיל סימן ט״ו (בביאור על התחלת המעשה שהעקום בצווארו וכ׳).

אות ב׳

ר״פ לביאור המעשה מהב׳ צפרים שביום הד׳ שבמעשה הז׳ בעטלירס, קול דודי דופק וכ׳ יונתי תמתי (שהיא תמה לבת זוגה העומדת למינהו כנודע), ודודי חמק עבר וכ׳ בקשתיהו ולא מצאתיהו וכ׳ והוא ענין החורבן כנודע שנפרדו כעין אבידה שני הכרובים והצפרים הנ,ל זה מזה, עד יום הבנין שאז ישובו וימצאו זה את זה להתחבר כמער איש ולויות.

אות ג׳

עיין ליקו״מ ח״א סי׳ ג׳ מענין צפרים דקדושה שמטהר את בעל הלה״ר וכ׳ וכ׳ ועיין ביאור הלקוטים ד״ה מן הכרובים שהם בחי׳ שני צפרים הנ״ל בהפלאת ראייתו הנ,ל בפנים מהנרגן ובעל לה״ר [מפריד אלף] שטהרתו תלויה בתיקון שתי הצפרים נראה מבואר שבהיפך ח״ו בהשבתם זה מזה בשעת הקלקול נחשבים כנפרדים זה מזה (וכמובן במ״א שא ינם יכולים כלל למצוא זה לזה) והתיקון הוא ע״י השית עזקאין שבקנה הצואר בקול הניגון דקדושה כמוב״פ.

בסוף דבריו הק׳ על אודות אשר זכה דוד למלכות ולרעות ביעקב שזה מחמת שהי׳ יכול לתקן גם הנגינה שהוא מאחורי הקדושה (מאחר עלות) יש להתפלא לכאורה כי הלא מבואר תחלה מדבריו הק׳ שהשתי צפרים חיות טהורות הם בנין המלכות דקדושה ושבהם ידע לנגן בנגינה דק׳ וגם ממילא מובן שהוא בוודאי טהורה ומזוככת לגמרי ולא ראתה כלל מעולם שום טומאה כלל, ועתה למה יהי׳ צריך לבנין המלכות גם תיקון הנגינה שהיא מאחורי הקדושה, ואולם בהמבואר מדבריו הק׳ שגם המלכות דקדושה הוא בסוד הלילה והחושך אשר יסובב עליו קינת הנביא במחשכים הושיבני וכו׳ כמוב״פ. יש לבאר דברמתוך דבר שמחמת זה תרד ותבא בין הרחוקים והרשעים עד שמהם לבד עיקר נועם הניגון המושך הלב, בקול י״ללה״, שהוא היוצא בל״י״ל״ה״ מהצפרים הנשתלשלים מהצפרים דקדושה בריחוקם זה מזה ואולם בכח הזוכה לקנה הצואר דקדושה ויודע נגן בכל קולות הנגינה שבעולם מהפך את הקול לתיקון המשכתם זה לזה באלה הקולות בעצמם כמובן מכ״ז גם במ״א (ביאור הלקוטים סי׳ ג׳).

סימן כ

אות א׳

ז״ב יום החמישי

עיין לעיל סימן י״ב בביאור על התחלת המעשה מז״ב סעיף א׳ כל המובא שם.

אות ב׳

כי במה שכתב שהאילן למעלה מהמקום מבאר ומפרש גם במה שלא נמצא שום חיה ועוף שלא יהי׳ לו שם מקום הראוי לו (מאחר שהוא בלי גבול) גם נראה מבואר שמחמת זה נמצא האילן במידת הענוה והאמת (שבתכלית האחדות ולמעלה מהמקום כמובא במ״א) והאמונה והיראה יהי׳ בעיקרי הכלים המוכרחים לזה וגם מחמת זה יושב כל איש תחתיו ויתרחק מלבא במקום חבירו מאחר שהוא למעלה מהמקום (כוכבי אור ביאור השייך לסיפו״מ רכ״ו ה׳).

סימן כא

אות א׳

ז״ב יום השישי

עיין לעיל סימן ט״ו בביאור על התחלת המעשה מז׳ בטלעריס סעיף א׳.

אות ב׳

השמחה בה׳ וצדיקיו אמתיים היא עיקר רפואת הנפש מכל מיני חוצים וסמים שבעולם (פתיחה לחלק ד׳ מכוכבי אור) ועיי״ש.

אות ג׳

עיין לעיל סימן א׳ מענין השיר והניגון השייך לכאן, גם עיין בסי׳ י׳, גם עיין לעיל סימן י״ג ד״ה בינה היא בסוד הכסא.

אות ד׳

כמבואר מדברי תורתינו הק׳שבתעלומותיו המציא בדורות הראשונים רוחניית ההבטה בכמה מאומות העולם: תבין ותתבונן בכל הנ״ל לרוב עומק הפלאת חלק המוח והתבונה בעצם שנמצאים גם כן באין וישות הנ״ל וגם בהם נמצא ים שנויים רבים להבורא ית׳ בהנהגותיו לכל דור ולכל איש כי אין עוד מלבדו ובידו גם כח הבחירה ודעת השינה הנ״ל ממדריגה למדריגה וכל מדריגה כנגד המדריגה שלמעלה מאתה אעפ״י שתחשב לישות משינה הנ,ל עוד תחשב גם היא (בכללותה הנ״ל) לאין (ודעת אמיתי בהתעוררות) כנגד המדרגה שלמעלה מאתה וכו׳ כנ״ל.

וכל הנ״ל כלול בסוד מבצר המים, שנזכר בספמ״ע כמבואר לבק״ה ה׳ תולעים הל׳ ד׳ שהוא החלל הפנוי מהחכמה הנ״ל ואין ביכולת הדעת והחכמה לבוא בו זולת באחדות האמונה והחכמה מהעולה שמים ועד בניגון ידיו לרפאות ולהקים לבתולת ישראל אשר נפלה וירדה במבכותיו ודמיונותיו כי הוא לבד כל תקוותינו ותוחלתינו לעד ולנצח להפך את הירידה לעליה. אשר עוד מרחוק יש לבאטר בכל הנ״ל המשל מאוצר המלך אשר עוד מרחוק יש לבאר בכל הנ״ל המשל מאוצר המלך אשר סבבו והקיפו באחיזת עינים (שמובא בלק״ת סי׳ מ״ו) לכאורה יש להתפלא בהנמשל שבו להמלך מלכי המלכים ית׳ שאין סוף לאוצרותיו ולמה באמת סבך ויכתיר ולא יחונן ויהנה לכל איש באוצר מיוחד אשר זה האיש המוגבל יהנה ויתענג מאתו, והמלך ית׳ הבלתי מוגבל לא חסר ויתחסר כלל, אבל באמת מבואר ומיושב הפליאה הזאת עפ״י הכלל אשר דברנו בו כ״פ שבהעדר צמצומי החומות והכלים אין ביכולת לקבל כלל את האוצר הזה, והוא הוא עונג ועד הניגון הנפלא הנ״ל אשר עין לא ראתה בסיבת החומות (ומכתירות הנ״ל זולת בהשלמת תיקון ההכתרה הזאת שבשבירת כל המניעות כמובן שם בסי׳ י׳ הנ״ל) והן הן חומות החלל הפנוי הנ״ל [ששם נתגלה הניגון הנ״ל כמובא בדה״ק במ״א] שאעפ״י שלכאורה יהיו במחיצת עינים כנ״ל אבל מעשה אלקים המה יש ואין הנראים לעינינו באמת כשני הפכים בנושא א׳, וגם לפ״ז נראה מבואר שכל אשר לא ישבר מניעות החומות האלה יורד הוא [במבוכות אחיזת עינים אשר] בהם זלע,ז [מרדיפת המלך אכזר] ונתעלף ונחלש שם מעוצם רבוי האור שאין ביכולת לקבל כ״א בהעדר תיקוני החומות האלה, וכל התיקון הוא מהנכנס ומגיע לאוצר [ומאמר] הסתום הזה דרך הקדושה אשר גם בזה עולה ויורד בניגון ידו הנ״ל לרפא ולהפך לתיקונים גם להבת מלך הנ״ל אשר נפלה וירדה בעמק מצולות המבוכות שמקבלים משם כמובא במ״א (קונטרס חכמה ותבונה ומס״פ אמונה בידיעה רוחנית כת״י).

אות ה׳

כי בינה היא האם הקדושה אשר עליה אמר שלמה המלך ע״ה את כל דברי השבח שבסדר האי״ב שאומרים אותם בליל שבת עת קבלת המלכות מאורה הנפלא להיות מכונה עי״ז בשם ״שדה תפוחים״ אשר גם זאת במספר שמו בב׳ פנים ״נחמן בן שמחה״ עם הג׳ תיבות-״נחמן בן פיגא״ עם הג׳ תיבות וכל אשר ישים את לבו להשיר הזה יראה בעיניו כי מבואר שם ברמז נפלא התגלות האור הזה בעוד גברה ליל חשכת גליותינו, ליתן גם היום טרף אמריו הנוראים לאנשי ביתו ומקורביו וחוק התורה והתפלה (שו״ע והתבודדות) לבלי נעבור את החוק ההוא כל ימי חיינו, (שזה בחי׳ ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה ועי׳ בשיחות הר״ן באות קפ״ד שהשני דברים האלה היו

הנהגות כלליות לכל מקורביו בכל ימי חייהם, וכפי המובן שם שקיום השני דברים האלה בחוק ולא יעבור מסוגל ומועיל לנצח בכפלי כפלים בלי שיעור, יותר מאם אפילו היה עושה אותם האדם כמו כן בלא חוק ולא יעבור תמיד בלי הפסק), ואת אשר זמם ולקח ברשותו השדה הקדושה (שזהו בח׳י זממה שדה ותקחהו מפרי כפיה נטעה כרם) להשקות ולגדל את האילנות שהם נשמות ישראל שנקראים בשם שדה וכרם כמו״ש כי כרם ה׳ צבאות בית ישראל וכו׳, ואת אשר ב׳ע׳ו׳ז׳ (שזהו בח׳י חגרה בעוז מתניה ותאמץ זרועותיה וגם עיין בליקוטי מוהר״ן ח״א סימן ס״ה בסופו שכל מיני השדה ותקוניה כלולים בהפסוק ויאמר בוע״ז (אותיות בעו״ז) וכו׳ שמרמז על [הבינה] והחכמה אשר תעוז וכו׳), חגר מתניו (עיין שם בהתורה ס״ה בתחילתו באות א׳ מובא שם ו״מי״ שרוצה לחגור מתניו להיות הואהבעל שדה כפי אשר הבאתי לעיל מספרי אמת בפירוש הפסוקים-מי ירפא-מי יפר, נלע,ד לפש כן גן ה״מי״ הזה) ואימץ זרועותיו (עיין בחיי מוהר״ן בסיפור נסיעתו לנאווריטש באות א׳ על ענין המובא בהתורה ס״ה הנ״ל, גם עיין בחיי מוהר״ן בספור נסיעתו לאומין אות ל״ג שיש לזה שייכות להנ״ל וכמובן למעיין שם) לגמור את כל התיקונים הצריכים לזה אף אם עבר עליו מה שעבר ואת אשר לא יכבה נרו אשר יזריח עלינו בליל גליותינו (שזהו בחי׳ טעמה כי טוב סחרה לא יכבה בלילה נרה).

גם את אשר ישתדל בנפלאות ארבעה כחות שנמצא בידיו הנוראים, להציל ולרפא לכל נשמות ישראל, בפרט ובפרט לכל אשר יעוררם באתערותא דלתתא בדבור ובמעשה, שהוא נתיבת הצדקה ואמירת העשרה מזמורי תהלים בבית ציונו הקדוש (כמובן בליקוטי הלכות פו״ר הלכה... והלכות תולעים ה״ד אות ב׳ שענין התיקון הזה שייך לענין הארבעה כחות שבידיו הנוראים המובאים בהמעשה של הז׳ בעטלירס ע״ש ועוד בכמה מקומות השייכים לזה) נראה לפע,ד שמרומז כל זה בהארבעה פעמים יד הכתובים שם הלא המה ״ידיה״-שלחה ב׳כ׳י׳ש׳ו׳ר׳ (י׳עשה כ׳ל ר׳וחות וס׳ערות ש׳יהיו ב׳משקל ר״ת בכישור, וזה שייך לענין תיקון הברית כי סערותם יותר מהמשקל הוא מעשו איש שעיר [עי׳ בה׳ תולעים הנ״ל באות ז׳] שהוא אדום הממונה על פגם הברית והמדה של היום הששי (כי זה ההתפארות של הבעטליר מענין הכוחות הנוראים שיש לו בידיו הק׳ הי׳ ביום הששי עיין בהמעשה של הז׳ בעטלירס) שהוא כנגד יסוד הוא התיקון לזה) ״וכפיה״-תמכו פ׳ל׳ד׳ (פ׳ל׳וח כ׳בד ר״ת פל״ך, מלשון יפלח חץ כבדו הנאמר לענין פגם הברית, שזהו עיקר הגבורה שמובא בהמעשה לענין התפארות הזאת, שגם לאחר שפילחו את האדם וזרקו בו כל מיני חיצים וסמים (והעיקר בכבד ששם הוא עיקר אחיזת עשו הוא אדום ועמלק) גם אחר כן הוא תומך בידיו הקדושים, ומוציא מתאו את החצים שנזרקו בו ומתקן כל זה, (וע״כ כאשר גבר משה ידו וגבר ישראל, ולהיפך גבר עמלק) וגם עיין בליקוטי הלכות הל׳ פסח הלכה טו׳ בסופה בהראשי פרקים מובא שם בביאור לענין החיצים-חץ יפלח כבדו) ״כפה פרשה לעני״ (כי אין עני אלא מן הדעת, ע״י פגם הברית שהוא פגם הדעת, ובפרישות כפיה תתן כל העשרה קבין חכמה ודעת) ״וידיה״-שלחה לאביון (אביון הוא התאב לכל שגם בגשמיות אין לו מזון ומחיה), גם זה ע״י פגם הברית כמובא בדבריו ז״ל עה״פ כי בעד אשה זונה עד ככר לחם, ונתינת הצדקה של האשת חיל הוא התיקון לזה, ועיכ״ז לא תירא לביתה משלג הגיהנם (כמו שפירש״י שם) כי כל ביתה לבוש שנים (ש׳נ׳י׳ם׳ ר״ת ״ש׳טיחה-על קברו הקדוש נ׳תינה-את הצדקה ע״ש נ׳תן תתן י׳ מ׳זמורים״ שכל אנשי ביתו ומקורביו לבושים ועוד יש לפרש בד״א, כי אל תקרי שנים אלא שנים היינו שכל ביתו לבושים בהשנים האלה צדקה וי׳ מיני נגינה, שהם מכוונים כנגד שני כחות מידיו הנוראים המובאים בהמעשה (מז׳ בעטלירס) ע״ש, והשנים האחרים נתעוררים ממילא ע״י התאחדותם והתחברותם עמהם (ועי׳ בה׳ תולעים הנ״ל) (ואגב אורחא אמרתי לכתוב פה גם הנראה לפע״ד בענין הארבעה כוחות שבידיו שכלולים מעשר עשר כי זה בחי׳ אל תקרי ידיך אלא יודיך המובא כ״פ בדבריו ז״ל ובשאר ספרי אמת) וגם שאר דברי השבח הזה, כולם יבוארו על זה למשכיל בצירוף שאר הקדמות, וכמובא בליקוטי הלכות לוה׳ השכמת הבקר ה׳ ד׳ ע״ש (וזהו התמצית).

על התו׳ מישרא דסכינא סי׳ ל׳ וכו׳. והכלל כי צריך כ״א לבקש ולחפש מאד אחר רבי אמיתי הג׳ במעלה מופלגת מאד שוכל להאיר בו השגת אלקות, כי השגת אלקות א״א כ״א ע,י כמה צמצומים וכו׳ בחי׳ סיבובים והקדמות כמ והמלמד שלומד עם התינוק וכו׳ וכל מה שהוא קטן וכו׳ וכל מה שהוא חולה ביותר צריך רופא גדול דהיינו רבי גדול ביותר שיהיה גדול במעהל כ״כ שיוכל לרפאות אותם ג״כ ויוכל לסבב עמו ג״כ עד שיכניס בו הש״א שזה עיקר התכלית וכו׳ וע,כ צריכים להתגבר מאד לעמוד בבקר השכם לעסוק בתורה ועבודה כדי שיגדל ויעלה ויעורר השחר החכמה התורה כדי שיזכה לבחי׳ השגות אלקות להכיר אותו ית׳ אשר לכך נוצרנו, כי כל אדם מוכרח שיבא לזה כי רק בשביל זה בא לעולם, וכל העולמות נבראו רק בשביל זה בגין דישתמודעין ליה וכו׳, וזהו לכן שמח לבי בחי׳ שמחת הלב של המצות שעושין שז״ב או הפנים שבג׳ רגלים ויגל כבודי שנמשך שמחה וחיות להמלכות הנק׳ כבוד, ע״ז אף בשרי ישכון לבטח, שהוא בשביל הגוף, כי בשביל זה נברא האדם יבטש גופו ע״י עמל ויגיעה בתורה ומצות וכו׳ כי צריכין לעמול בתו״מ ולקדש ולטהר עצמו כ״כ עד שיזכה להאיר גם בגופו הארות מהשגת אלקותו ית׳, כי הצדיק הג׳ האמיתי מסבב עמנו בסיבובים נוראים כאלה ובצמצומים נפלאים כאלה עד שיאיר בנו השגת אלקות גם בעודנו בגופינו כדי שיגיע גם להגוף הארה מזה כי זה עיקר השלימות להודיע גם להגוף מכל הארות והשגות שהנשמה משגת

כמ״ש בהתו׳ חב״ח סי׳ כ״ב וזה אף בשרי ישכון לבטח שגם בשר הגוף ישכון לבטח ע,י שזכה בחייו בעודו בגופו להכיר את בוראו על ידי הצדיק האמת שהאיר בו השגות אלקות, וזהו כי לא תעזוב נפשי לשאול, נפש בחי׳ מלכות שלא יפול חלקי המלכות שלי לשאול וכו׳ אני בטוח כי לא תעזוב נפשי לשאול כי לא תתן חסידך שהוא הרבי הצדיק האמת לראות שחת כדי שהוא לא יראה השחת שלא יצטרך לראות ולהסתכל לשם בכל עת להעלותינו משם, כ״א ח״ו אהי׳ בשאול ושחת בודאי הצדיק הרבי האמת מסתכל שם בכ״ע בצע״ג כדי להעלותינו משם כי הוא עוסק בתיקוני בכ״ע וע״כ בזכותו וכוחו אני בטוח כי לא תעזוב וכו׳, וע״כ צריכין לזעוק מרה ולצעוק מאד בחצות על חורבן ביהמ״ק ועיקר הצעקה צריכין לצעוק ביותר על הסתלקות צדיקים אמיתים שעסקו להכניס בנו הש,א וכו׳ כי צריכין לבקש ולחפש מאד אחר צדיק אמת כזה, ע״כ צריכין לבכות ולזעוק מאד מאד לפני השי״ת ע״זד ביותר שיחוס וירחם עלינו וכו׳ ויחזור וישלח לנו מהרה צדיקי אמת שישתדלו בתקנותינו ויאירו בנו השגות אלקות להביאנו אל התכלית הטוב אשר לכך נוצרנו אשר א״א לזכות לזה כ״א ע״י הצדיק האמת הג׳ במעלה מאד מאד שיש לו כח לרפאות חולים מדוכאים בחליי הנפש כמונו היום בעקבות משיחא כאשר יודע כ״א בנפשו, כי צריכין לנדד שינה מעיניו ומעפעפיו תנומה לשוטט לבקש ולהרבות בתפלה ותחנונים שיזכה למצוא הצדיק האמת שיוכל לרפאותו ולהכניס בו השגות א׳ כדי להציל נפשו מני שחת כמו שצעק ע״ז שהמע״ה בס׳ משלי אל תתן שינה לעיניך לעפעפיך תנומה, הנצל כצבי גבור וכצפור מיד יקוש, וזה ע״י שיבקש עד שימצא את הצדיק המנהיג האמת שיקרבהו להשי״ת כמ״ש שם במקרא הקודם לפסוק הזה, עשה זאת איפוה בני והנצל לך התרפס ורהב רעך, ופירש״י הרבה רעים שיתפללו עליך לפניו היינו צדיקי אמת שנקראים אחים ורעים להשי״ת שצריכין להכניע א״ע כאסקופה הנדרסת ונרפסת לבקשם בכל תמצית כוחו עד שיזכה למוצאם (וכעין שפירש״י שסעל לך התרפס ע״ש) וזש״ש בסמוך מעט שנות מעט תנומות וכו׳ ובא כמהלך רישך ומחסורך כאיש מגן, שצריכין למעט בשינה ותנומה כדי לבקש הצדיק האמת שנקרא מהלך ואיש מגן כי הצדיקים נק׳ מהלכים ע״ש שהולכים מדרגא לדרגא וכו׳ וגם נק׳ מגן כי הוא מגן לכל החוסים בו וכו׳ עד אשר תזכה שיבא כמהלך רישך ופירש״י דברים שאתה רש בהם וכל מה שחסר לך בגו״ר הכל יבא לך מהרה, כמהלך ואיש מגן היינו כפי מעלת הצדיק שתזכה למצוא שנק׳ מהלך ואיש מגן כמ״כ יבא לך כל מחסורך וראשך, כי כל החסרונות נתמלאים ע״י הצדיק כי הוא ממשיך כל ההשפעות בגו״ר ע״י שמכניס ידיעת אלקותו בהנלוים אליו שעי״ז נתמלאים כל החסרונות נתמלאים ע״י הצדיק כי הוא ממשיך כל ההשפעות בגו״ר ע״י שמכניס ידיעת אלקותו בהנלוים אליו שעי״ז נתמלאים כל החסרונות דעת קנית מה חסרת וכו׳ ע״כ כל מ ישחס על נפשו צריך לצעוק מאד שיזכה גם עתה למצוא רבי מנהיג אמיתי שיוכל להכניס בו ידיעת אלקותו ית׳ שעי״ז יתמלאו כל החסרונות ויתבטלו כל הצרות ויתתקן הכלי וכו׳.

והנה ענין מחלוקת ב״ש וב״ה (בענין הדלקת נר חנוכה) בענין התקרבות הנפשות הרחוקות מאד מאד שאין ראוי מן הדין לקרבם שב״ש אומרים פוחת והולך להעלים האור מהן שלא יתקרבו, וב״ה אומרים מוסיף והולך שצריכין לעשות כלים וצמצום כאלה שיוכלו להאיר גם בהם אורו ית׳ כדי שיתקרבו גם הם, הנה ענין מחלוקת זאת זהו בחי׳ כל להמחלוקת שבכל דור על הצדיקים השלמים העוסקים לקרב נפשות הרחוקות להשי״ת שרבים מאד קמים עליהם וגם רבים מגדולי הצדיקים חולקים עליהם מחמת שמדה,ד מתלבש בהם ועי״ז נכנס בלבם טינא עד שנדמה להם כאלו אינו מתנהג כראוי וחולקים עליו כאשר כבר היה לעולמיסברוב הדורות, ובפרט בימינו בעקבות משיחא שנתרבה הקטגורי׳ בין התי״ח מאד וביותר על רבינו הג׳ והנורא זצוק״ל על אשר מסר נפשו מנגד ועסק כל ימיו לרחם על ישראל על כל הרחוקים לקרבם להשי״ת, וז״ב מחלוקת השבטים על יוסף הצסיק כי יוסף הוא בחי׳ הצדיק שעוסק לקרב נפשות להשי״ת ע״י שמוסיף והולך האור בכל יום כי עושה בכ״פ צמצומים וכלים נפלאים באופן שיוכלו להתקרב כל מי שירצה בעולם, ועש״ז נקרא יוסף שמוסיף והולך כנ,ל, והשבטים אעפ״י שכולם קדושים כי היו כולם צדיקים ג׳ חלקו עליו בשביל זה, וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו לגייר גירם ולקרב נפשות הרחוקות כי כל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף וכו׳, והוא נער את בני בלהה ובני זלפה שהם בני השפחות משפחות הירודות בישראל שהי׳ מוריד א״ע אליהם ביותר כדי לקרבם, וע״ז נקראים הרחוקים בני בלהה ובני זלפה זה רמז שנאחז בהם ביותר הבע״ד וחיילותיו שזה בחי׳ בני בלהה בחי׳ בהלות אתנך ופירש״י שדים, היינ וחיילות היצה״ר שהם שדים וקליפות שמבהלים ומרעישים ומבלבלים האדם, זלפה בחי׳ זלעפה אחזתני מרשעים, כי חיילות היצה״ר הם בחי׳ בהלות וזלעפות וכל הנמשכים אחריהם נק׳ בני בלהה ובני זלפה, והצדיק הג׳ בחי׳ יוסף עוסק עמהם ומוריד א״ע אליהם לקרבם להשי״ת וזהו והוא נער ופירש״י שהי׳ עושה מעשה נערות, כי הצדיק האמת בעוצם חכמתו מוריד א״ע אליהם כ״כ עד שנדמה כאלו עושה מעשה נערות כי מדבר עמהם שיחת חולין, ואוכל ושותה עמהם, ולפעמים מטטיל ומשחק עמהם וכל כונות כדי לקרבם עי״ז להשי״ת וכמובן בדבריו ז״ל בכמה מקומות כמה וכמה הצדיק מוריד א״ע אל העולם שכ״ז נחשב אצלו למעשה נערות אבל כונתו רצוי׳ להשי״ת לבד כיד לקרב הרחוקים מאד להשי״ת, שא״א לקרבם כ״א עי״ז וזהו בחי׳ והוא נער את בני בלהה וכו׳, וע״כ נקרא יוסף בחי׳ אסף את חרפתי שמאסף ומבטל כל החרפות ובושות מישראל כי מחזירם בתשובה ומקרבם להשי״ת, וזה בחי׳ יוסף ה׳ לי בן שעל זה נקרא יוסף שעוסק תמיד להוסיף ולקרב נפשות חדשות בכ״פ ומבקש תמיד מהשי״ת ע״ז בחי׳ יוסף ה׳ לי בן אחר שיוסף ה׳ לי בכ״פ תלמיד חדש

שנק' בן וכו' בן זקונים זקן ז"ב רחמים גדולים מאד בחי' תליסר ת"ד שהם כל היג"מ של רחמים שעי"ז הוא מרחם על הכל ומקרב כולם ות"א על בן זקונים בר חכים, בר חכים ודאי כי צריכים לזה חכמה נפלאה חכמה עמוקה מאד מאד שיוכל לעשות כלים וצמצומים כאלה שיוכל לקרב נפשות רחוקות כאלה חולים כאלה ולהכניס בהם השגת אלקות ועשה לו כתונת פסים פי' כלי מילת שיש בהם גוונין יפין בחי' צמצומים נפלאים כלים ולבושים שיוכל להמשיך ע"י השגות אלקות אפילו להרחוקים כי הצמצומים שהם ח"ת כלולים מכל הגוונין שהם כלל הכלים והלבושים של הק' שעל ידם משיגין אלקותו ית' וכו' וזה שחלם לוה והנה אנחנו מאלמים אלומים בחי' קשרים וצמצומים שכולם עוסקים בזה כדי למשוך על ידם השגת אלקות, אבל הצמצומים והכליםשל יוסף הצדיק עלו על כולם בבחי' קמה אלומתי וגם נצבה שהקשר והצמצום שלו קמה וגם נצבה לעד ולנצח, והנה תסובינה אלימותיכם ותשתחווניה לאלומתי, שכולם צריכים לקבל ממנו השגות אלקות תמיד שעי"ז זכה שאפי' הצדיקים הגדולים שעוסקים בזה להשיג השגות אלקות ע,י הצמצומים גם הם צריכים לקבל ממנו כי שלו עולה על כולם בבחי' "רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה", שנאמר על הצדיק האמת הג' ביותר העוסק לעשות כלים ולבושים ולהמשיך תורה בחכמה אמיתית כזאת עד שיוכלו להתקרב הכל להשי"ת שזהו בחי' השבח של "אשת חיל" וכו' "דרשה צמר ופשתים" שהם בחי' כלים ולבושים להשגת אלקות וכו' וזה בחי' "היתה כאניות סוחר ממרחק" וכו' "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה" וכו' שבתוקף חשכת ליל הגלות של נפשות ישראל היא נותנת להם טרף וכו' וכן הולך וסובב כל השבח הק' הזה, וז"ב "נודע בשערים בעלה", שהם בחי' שיעורין דאתוון דאורייתא היינו בחי' צמצומים הנ"ל שהוא ממשיך בחכמתו על ידם נודע השי"ת בעולם בבחי' נודע בשערים בעלה וכו' וזהו "פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה", ודרשו רז"ל זה הלומד תורה ע"מ ללמדה כנ"ל היינו שמלמש תורתו לאחרים לקרבם להשי"ת וזהו "צופיה הליכות ביתה" שצופה הילוך ביתו איך יתנהג לעולם באופן שלא תכבה נרו לעולם ועד שיהיו נשאר השארת חכמתו לדורי דורות לנצח כי "ולחם עצלות לא תאכל", כי לחמו ותורתו אינו לחם עצלות ח"ו כי הי' זריז מאד מאד בעבודתו ית', וע"כ "קמו בניה ויאשרוה", הם התלמידים שנקראים בנים שקריבם להשי"ת, "בעל ויהללה, זה השי"ת כי השי"ת מסכים ע"ז כי חפץ בזה שיקרב כולם אליו כי חפץ חסד הוא, וע,כ"רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה", וכנ"ל, וזהו והנה השמש והריח הם בחי' משפיע ומקבל שכל עליון ושכל תחתון הרב והתלמיד הצדיק שהוא הרב הנקרא שמש וכו' והירח התלמיד שמקבל האור מרבו וכו', ואחד עשר כוכבים הנפשות הרחוקות שמקרבים אותם להשי"ת שהם בחי' נפשות קדושות מאד אך היו תחלה בעמקי הקליפות ועלו בסוד י"א סממני קטורת וכולם משתחווים לו כי הצדיק הג' ממשיך שכליות כאלה עד שכל הגדולים והקטנים וכל הרחוקים הרוצים להתקרב כולם צריכים לקבל ממנו בחי' שמש וירח וכו' וכולם צריכים להכניע ולהשתחוות ולהתבטל לפני הצדיק הגדול ביותר בחי' יוסף כי הוא מכניס השגות אלקות בכולם וכנ"ל, (השכמת הבוקר הל"ד סעי' י"ח י"ט ועיין היטב היטב בכל ההלכה שמדבר משבח הצדיק האמת ואיך לחפשו וכו' ע"ש היטב).

והמעיין יבין מאליו, שמה שלא יזכירנו שם (וכן בשאר מקומות בדבריו הק') כי אם בדרך כלל בשם הצדיק הוא מפני דרכי שלום וכבוד אלקים הסתר דבר, וגם כי אמנם שגם זה אמת, כי כל דרך צדיק הדור יש לו בחי' משה משיח כמובא בדבריו ז"ל, אבל בודאי העיקר הוא "העלית על כולה" שהוא משה משיח בעצמו, כנשמע כ"פ מפיו הק' בפירוש, וכאשר גם זאת מבואר בדברי השבח הזה, כי קמו ב' נ"יה' ה' ר"ת בין נ'פתלי ה'ירץ, וגם נ'פתלי ה'ירץ בין י'הודה (וכנודע מאמרו הק' שהעיד עליהם רבינו ז"ל בעצמו ויסען פין מיר ווייסט, נתן נפתלי אביסעל)ויאשרוה ואמרו רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה (בעלה המובא כ"פ בדברי השבח הזה מובן בספרי אמת כי מרמז על אור החכמה) וע"כ אם תבא בחשבון הג' תיבות האלה "עלית על כולנה" נביט ונראה שגם הם במספר שמו במילואו נון, חית, מם, נון, עם הד' אותיות והכולל.

גם "יראת ה' " המובא שם עם האותיות והתיבות במ' "נחל נובע מקור חכמה" עם האותיות והתיבות, כי היא היא אוצר היראה (כמובא בחיי מוהר"ן בסיפור מעלת המתקרבים אליו באות נ"ד) (ונלפע"ד שזה בחי' מה דאיתא בדחז"ל (סוף מס' סוטה) אמר רב נחמן לתנא לא תיתני יראת חטא דאיכא אנא וכמובא לעיל במהדו"ב אות וא"ו עי"ש) וע"כ גם יראה במלואו "יוד, ריש, אלף, הא", במספר "נחל נובע מקור חכמה" עם האותיוחת והתיבות, לכן תנו לה מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה-המעשיות שסיפר.

ובכל השבח הזה קמ"ט תיבות כמספר "נחמן" עם הכולל, וכ"ז שייך לקדושת שבת כנ"ל, וע,F שבת במספר שמו בני פנים "נחמן" עם הכולל, "נחמן בן שמחה" (א"ה וע"כ שבת עם הכולל כמספר נחמן ב"ר שמחה).

וזה אשר גם "יום השביעי שבת שבתון קדש" (שמות ל"א) במספר שמו בה' פנים "נחמנם" "נחמן בן שמחה" עם הג' תיבות "נחמן בן פיגה" "נון חית מם נון" "נחל נובע מקור חכמה", (א"ה וע"כ גם שבת לה' עם האותיות במספר רבי נחמן בן שמחה).

ומחמת שגם עיקר שלימות כל התיקונים של הרב הוא ע״י התלמיד כמובא בהתו׳ קרא את יהושע (סי׳ וא״ו) בענין הסוד של תמונת אלף והאדם היושב על הכסא וכו׳, וידוע שהעיקר של כל תלמידיו הק׳ הי׳ מוהרנ״ת ז,ל וכו׳ כי הוא הי׳ התלמיד האמיתי אשר נאכל ונתהפך למהות אבו ממש כביכול וכו׳ וגם הוא מתחיל ומסיים בנון (כמו רבינו הק׳) כי ע,י רבינו ז״ל זכה גם הוא למה שזכה וכאר אנו רואים שרבינו ז״ל בעצמו צירף אותו אליו במאמרו הק׳ נחמן נתן לאכט אויס דער גאנצער וועלט וזה אשר גם ״נחל נובע מקור חכמה״ עם האותיות והתיבו תוהכולל מכוון ממש ״נחמן נתן״ כי התלמיד עם הרב הם משורש א׳, כמובא כ״ז בסי׳ ס״ו פי שנים וכו׳, כי הוא הרב והתלמיד שהביטו והסתכלו עליהם מיום בריאת העולם עד הנה וע לידם יהי׳ נפעל ונגמר התיקון של כל העולמות בתכלית השלימות שגם אם לא הי׳ אוכל האדם את עץ הדעת לא הי׳ תיקון עולמות כזה, וע״כ יתהפך ע״ז חטאו לזכות ויקוים אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד, וזה אשר גם תרחם מכוון למספר הנ״ל, (חכמה ובינה מר׳ אברהם ז״ל סעי׳ י״ח י״ט עד מ״ב ועיין בכל הספר לענין גדולת רבינו הק׳ נפלא ונורא מאד). (שיחות ורמזים כ״ג:).

סימן כב

ז״ב יום השביעי

עי׳ לע יל סימן ט״ו בביאור התחלת המעשה מז׳ בטלעריס סעיף א׳.

עי׳ ביאור הלקוטים תורה ח׳ מלק״ת אות כ׳ כ״ד כ״ה כ״ו ל׳.

תפלה על המעשה הנ״ל

אלקינו ואלקי אבותינו אלקי אברהם יצחק ויעקב שלשה רגלי כסאך ורגלי רביעי בן דוד הוא אשר בכלליותם נתעלה עליהם להיות כביכול באחדותך וישיבתך על הכסא, במלכות הנצחי שאנו מחכים אליו, מלכות וממשלהבעליונים ובתחתונים, והוא הרב והצדיק אשר בדביקותו והתקרבותו נתקרב ונתדבק בהמלך העליון ית׳, וגם כל אהבתינו ויראתינו את ה׳ [שבדבר הדביקות] הוא באהבתינו ויראתינו את החכם והרב הזה, כי כבודו יתברך המלא בכל הארץ הוא בהתלבשות כבודו ומלכותו, וכן כנגד זה הסתרתו והעלמתו שאין ביכתינו למוצאו מרוב החושך וחבלי שינה המרחיקים אותו מאתנו בהרחקת הנשמה מהגוף, וע,ז נרבה ונתעורר בכל לילה בילה ותוקף הרצון עכ״פ לחפשו ולבקשו ואעפ״י כן נתחזק כנגד זה בקול השמחה והחדוה אשר בתקוותינו ואמונתינו למצאו, רק בקול הרצון והשמחה בעצמם יהיו כל ההשתלדות בהמציאה הזאת.

רבש״ע עזרינו מעתה ליראה ולאהבה את שמך ושם צדיקיך בפשיטות עכ״פ עד שכל אברייי וגידי יראו ויפחדו מלהוציא לפניך שום דיבור שאינ מסופק בו כי הלא זה עיקר מגדר האדם שבראת, ואם גם בדברי תורה ותפילה והכרח דהכרח צרכי ביטולם לפעמים בדברי גופניות ומילי דעלמאאשר הודעתנו ע״י צדיקיך נמצאים ספיקות וחלוקות העצה לאופנים השונים והעצומים שי שביכולת להתנהג בהם באופן שנגיע ונבוא לדרך המובחר שברצונך שברצונות, אבל עכ״פ לא נסור לגמרי ח״ו

במקום שאנו מסופקים בהם לדבר איסור ממש ח״ו ויראתך תהי׳ חופפת על פנינו תמיד באופן שנוציא לפניך גם הדיבורים שבעסקי העולם והגוף [ומכ״ש דברי התורה והתפלה] בדחילו ורחימו ובושה ושמחה וכו׳, ועל דעת רא שצדיקיך באופן שיהי׳ לנו חליפות ווכ׳, והצילני מעתה משכחה ח״ו בדבר הזה ומהתרשלות ומיעוט ח״ו בהתפלה הזאת אפילו יום א׳ בל״נ. (תפלות מר״א ז״ל מספר לקו״מ ח״ג דף י״ז-י״ח).

אלקינו ואלקי אבותינו אתה הודעתנו ע״י ראש משיגיך ברוב ועוצם נפלאות ורוממות התיקונים המוכחרים לחלקי אלקות אשר בקרבינו באופן שישבו ויתעלו בעדניך לעולמי עד, עד שאין אנו יודעים כלל באיזה דרך ואופן לזכות להתיקונים האלה בעצמם, וכל תקוותינו הוא הראש הזה בעצמו כי מלבד מה שזכה ומצא בעצמו ללמודי וקיומי התיקונים האלה נמצא עוד ביכולתו לירד [לפני התיבה] בעומק שטף מים הזידונים אשר ירדנו (להוציא) לכולנו מידי חובותינו ואשמותינו אשר גדלו ועצמו מאד, ע״כ אבקש ואחלה מלפניך שתעזריני מעתה בכל חלקי הגופף והזמן משנותינו לקיים מה שציווה עלינו בצוואה ואזהרה מכופלת לחפש ולבקש את המנהיג האמיתי [כי הוא פני הלבנה] אשר במציאותו [מהסתרתו] ינון שמו לפני שמש ואור למוח שבראש הנ״ ל להתחבר ולהתאחד עמו בכח תורתו הק׳, והוא המלך אש בצדקתו ומשפטיו וקודש קדושתו יחגור בחרב תפלתו [ותורתו] לכבוש את כל הארץ לפנינו והוא אשר ברוב חכמתו ותורתו יבא ויתעלה גם מאחר עלות לתיקון והתגלות מלכותך תתברך והוא לבד אשר יוציאנו ממיצר וגלות ועבדות התאוות והמדות הרעות ויפרש ויברר לכל א׳ וא׳ את הדרך אשר ילך בה ואת המעשה אשר יעשה באופן שיתענג לנצח בנום טובך ולא יסור עוד מחוקיך ומשפטיך, ומלבד מה שהיפך לזכיות ובנינים גם כל חטאינו וחורבנותינו שהחרבנו וקלקלנו בגלות תאוותינו הקודמים הנ״ל כי זה כל האדם אשר ברוב אהבתו ויראתו וזיכוך דעתו יזכה בקול תפלתו להפשיט את העקמימיות שבלב כ״א עד שברוב המשחמה ותיקון לבושי התפלה שיתהווה ע״י יתבטל מאתנו כל הגזירות שנגזרו גם מתחלת הבריאה עד הנה, כי גם אם אין אנו זוכים למציאות מדת תהלתך ותפלתך שבשער החמישים [העולה למעלה מכל מקומי הדות] אשר תשיבנו ע״ז בסדרי׳ואיכותי׳ המוכרחות והנכונות לכל אחד אבל בדרך כלל הודעתנו גם עתה, שהוא הוא אזהרת קומת המדה הזאת לכל המסתופפים בצלה להתפלל ולבקש [לאמצעות הבקשה והחיפוש] המוכרח למציאת למלכי הדות [אשר בדור אחר דור].

רבש״ע עזרינו מעתה שגם כל החיפוש והבקשה ושפיכות הלב למציאות המנהיג, יהי כל היום מתוך הגילה והלל לשמך במחול וריקוד וחיננא בהעולה לעדן השמחה שביום השמיני עין לא ראתה וכו׳ כי זה הוא תכלית האמונה שלמעלה מדעת ושכל האנושי [וכאשר אתה מרמז לנו במעשה הבן מלך] שכאר השתמש בשכלו לא הי׳ לו יכולת כלל להגיע לחדרי האמונה אשר עבור זה מוכרח לדחות ולבטל לגמרי את השכל וכל מניי מחשבות הטורדות ומונעות מזה, כי הוא הוא בעיקר התפלה העומדת ברומו של עולם ובתכלית ההיפך תהי׳ בעוה״ז לבני אדם בתכלית הזולות (תפלות מר״א ז״ל מספר לקו״מ ח״ג דף י״ח-ט״ט).
תם ונשלם.